

บันทึกความทรงจำ

วันชัย ศิริชนะ

กว่าจะถึงดอยแม่เมือง
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง พ.ศ. 2556

บันทึกความทรงจำ

วันชัย ศรีชนา

กว่าจะถึงดอยแม่ฟ้าหลวง

วันชัย ศิริชนะ กว่าจะถึงดอยแส่่น มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

วันชัย ศิริชนะ กว่าจะถึงดอยแส่่น :

มหาวิทยาลัย, 2558.

252 หน้า.

1. มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง. I ชื่อเรื่อง.

923.7593

ISBN 978-974-9766-78-1

คณะผู้จัดทำ

รองศาสตราจารย์ ดร. วันชัย ศิริชนะ

ดร. มัชณิมา นราดิศร

นางสาวรุ่งอรุณ รุ่งรัตนกานต์

เจ้าหน้าที่ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา

ภาคท้าย

ส่วนประชาสัมพันธ์

ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา

กราฟิก

โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิมพ์ที่

โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย [5812-202]

ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

โทร. 0 2218 3563 โทรสาร 0 2218 3551

www.cuprint.chula.ac.th

จัดพิมพ์เพื่อเป็นบันทึกความทรงจำในการจัดตั้งมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
จากประสบการณ์ จนถึงปี 2558
จำนวน 1,000 เล่ม

สารบัญ

ความเป็นมา	1
ได้รับพระบรมมี	5
เด็กบ้านนอก	25
สู่เมืองกรุง	31
ชีวิตในกรุงเทพฯ เมื่อวัยเรียน	37
แรงบันดาลใจให้เข้ามาพำนัช	49
ชีวิตหักเห	55
เมื่อเป็นปลัดทบทวนมหาวิทยาลัย	103
ฟ้าลิขิตให้มาสร้างมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	119
การเป็นอธิการบดีและการดำเนินการระยะแรก	157
บทสรุป... กว่าจะถึงดอยแנג่ม	223
ภาคผนวก	229
ประวัติ รองศาสตราจารย์ ดร. วันชัย คิริชนา	242

ความเป็นมา

หนังสือเล่มนี้ เขียนขึ้นเพื่อเล่าเรื่องหรือบันทึกความทรงจำของคนๆ หนึ่ง ซึ่งตลอดชีวิตเต็มไปด้วยการหักเห เปลี่ยนแปลง จากเด็กบ้านนอกที่ดูเหมือนว่า ณ วันนั้น จะไม่มีอนาคต จนกระทั่งบุกเข้ามานานได้ดำรงตำแหน่งสูงสุดของข้าราชการประจำ คือ ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ข้าราชการระดับ 11 และท้ายสุด พระมหาลิขิตก์ได้บันดาลให้มามาทำงานที่ก่อให้เกิดความภูมิใจสูงสุดในชีวิต คือ การเป็นอธิการดีมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ชีวิตได้ผ่าน อุปสรรค ความเหนื่อยยาก ความผิดหวัง และความสมหวัง มาเป็นระยะ อันดูว่าจะเป็นเรื่องธรรมชาติของมนุษย์ แต่บุพสุดท้ายแล้ว ก็ได้ตระหนักว่า ความซื่อสัตย์สุจริตต้องค้ำประกันบ้านเมือง และความมุ่งมั่นที่จะทำประโยชน์ให้ส่วนรวมอย่างแท้จริง จะเป็นเกราะคุ้มกันที่ดีที่สุด ไม่ว่าจะเกิดเหตุการณ์ใดขึ้น ก็ตาม เพราะในชีวิตของความเป็นข้าราชการ ต้องมีความระแวดระวังในทุกจังหวะ ถึงแม้ว่าจะคำนึงถึงประโยชน์ของล้วนรวมเพียงได้ตามแต่หากไม่ระมัดระวัง ก็อาจจะถูกกล่าวหาโดยไม่เป็นธรรมได้ การทำงานกับฝ่ายการเมืองก็ต้องมีความรอบคอบ คำนึงถึงผลประโยชน์ของบ้านเมืองเป็นสำคัญ แต่ขณะเดียวกันก็ต้องรู้จักผ่อนปรนบนความถูกต้องซึ่งจะครอบคลุมด้วยได้

กว่าจะรู้ว่าได้มุ่งมั่นทำงานจนลึมครอบครัว ลึมสุขภาพ ลึมคนแวดล้อม กีเสียไปเสียแล้ว เพราะช่วงเวลาดีๆ ของชีวิตที่ผ่านไปไม่หวานกลับ ไม่เคยให้เวลาคับลูกในวัยเรียนเท่าที่ควร มีเวลาให้คนในครอบครัวน้อยเกินไป แม้แต่แม่ ยามเจ็บป่วยก็ไม่มีโอกาสได้ดูแลใกล้ชิดผลงานที่เกิดขึ้นอาจจะเป็นความภูมิใจของเราคนเดียว ที่ครอบครัวอาจไม่รู้สึกหรือเห็นว่าเป็นความจำเป็นที่จะต้องทำมากماข่านั้น ดังนั้น ในที่สุดคำว่า “พอเพียง” ดูว่าจะเป็นคำที่เหมาะสมและใช้ได้ในทุกโอกาส

หนังสือเล่มนี้ พยายามเล่าเรื่องความเป็นมาของทางเดินชีวิต บวกกับเกร็ดเล็กเกร็ดน้อยและข้อคิดต่างๆ ในแต่ละช่วงเวลาเพื่อเป็นบันทึกความทรงจำจากประสบการณ์จริง ทั้งการใช้ชีวิตและการทำงาน ที่มีการหักเหเปลี่ยนแปลงมาเป็นระยะๆ และการเปลี่ยนแปลงแต่ละครั้ง ล้วนมีผลต่ออนาคตทั้งสิ้น ซึ่งในหนังสือเล่มนี้จะให้ประสบการณ์ ว่าการเปลี่ยนแปลงแต่ละครั้งในชีวิตมิใช่เรื่องที่ Lewinsky เสนอไป แต่อาจเป็นโอกาสที่จะได้พบสิ่งที่ดีกว่า หากมองสิ่งที่เกิดขึ้นในเชิงบวกและทำสิ่งที่เชิญในขณะนั้นให้ดีที่สุดเท่าที่สามารถจะทำได้ มิใช่จมปลักอยู่กับความท้อแท้และผิดหวัง

เดินทางมาทั้งชีวิตลึกลับนี้ นับตั้งแต่ออกจากบ้านเมื่ออายุสิบปี จนลึกลับสิบสองปี จากครรภ์นายก ลึกลับเชียงราย เป็นเดินทางชีวิตที่ผ่านประสบการณ์ทั้งความสุขและความทุกข์ มีความสมหวังและผิดหวังในแต่ละห้วงเวลา จนในที่สุดไม่ว่าจะเป็นด้วยเหตุผลใดหรือฟ้าลิขิตก็แล้วแต่ การที่ได้มีโอกาส มาถึงมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ณ ดอยแวง ได้เป็นอีกการเดินทางอีกครั้งและอยู่ที่มหาวิทยาลัยแห่งนี้ต่อเนื่องสิบเจ็ดปี มีเว้นวรรคไปม้างตามวาระ ตลอดเวลาที่ผ่านมาได้พัฒนามหาวิทยาลัย แห่งนี้อย่างต่อเนื่อง ได้มีโอกาสทำงานให้กับบ้านเมืองอย่างเต็มที่ ได้สนองคุณสมเด็จพระศรีนครินทร์ รวมทั้งการบันทึกประวัติศาสตร์หน้าแรกๆ ของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ที่คุณฯ หนึ่งได้มาเกี่ยวข้องอยู่ด้วย เวลาสิบเจ็ดปีที่ผ่านมา กับมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ที่ดอยแวง เป็นความผูกพันที่แน่นหนาที่ไม่รู้ลืม และจะมีอยู่ตลอดไป

ในส่วนที่เกี่ยวกับมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงนั้น บุคคลและคณะบุคคลที่มีส่วนผลกระทบให้มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงประสบความสำเร็จ ที่สำคัญ คือ นายกสภามหาวิทยาลัยและกรรมการสภามหาวิทยาลัย ทุกชุดที่ได้มีความมุ่งมั่นที่จะดำเนินการร่วมกัน เพื่อให้มหาวิทยาลัย แม่ฟ้าหลวงมีความเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ ทุกท่านได้เสียสตั้ง แรงกายแรงใจ และทุนทรัพย์ให้กับมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงอย่างเต็มใจ และทุ่มเทเสมอมา นายกสภามหาวิทยาลัยตามบทเฉพาะกาล คือ

นายประจวบ ไชยสาส์น และนายกสภามหาวิทยาลัยคนแรก คือ พล.ต.อ. ดร.สารสิน และนายกสภามหาวิทยาลัยคนปัจจุบัน คือ พล.อ. สำเกา ชูศรี คณะกรรมการสภាស่วนใหญ่ได้ร่วมเป็นกรรมการมาแต่แรกเริ่ม มีความเข้าใจในปรัชญาของมหาวิทยาลัยเป็นอย่างดี จึงเป็นผลให้มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงก้าวหน้ามาถึงปัจจุบัน ความมุ่งมั่นของการสภามหาวิทยาลัยและความสามัคคีกลมเกลียวกัน เข้าใจกันในหมู่คณะผู้บริหาร จึงเป็นปัจจัยสำคัญให้มีมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงในวันนี้ นอกจากนี้ คณะกรรมการล่งเลริมกิจกรรมมหาวิทยาลัยกีฬาวันเป็นกำลังสำคัญในการสนับสนุนในทุกด้าน ความสำเร็จของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงในวันนี้จึงเป็นผลของความร่วมมือร่วมใจของทุกคนทุกฝ่าย

พลเอก สำเกา ชูศรี
นายกสภามหาวิทยาลัยคนปัจจุบัน

หมายเหตุ

ข้อความในหนังสือเล่มนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงหลายตอน เป็นการสรุปเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น มิได้กล่าวถึงรายละเอียด รวมทั้งชื่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง อาจไม่ครบถ้วน ผู้ที่สนใจอาจเลือกค้นได้จากหนังสือรายงานประจำปีมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง หนังสือที่ระลึก 10 ปี มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง หนังสือที่ระลึก 11 ปี มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง รวมทั้งเอกสารต่างๆ ที่มีมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงได้จัดพิมพ์ไว้เป็นระยะ

ใต้ร่มพระบารมี

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง 2541-2558

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เติบโตมาใต้ร่มพระบารมีปักเกล้าฯ
ด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นที่ทุกพระองค์ได้ทรงมีพระเมตตาโดยตลอด

ไตรัมพระบารมี

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มีความสำนึกรักในพระมหากรุณาธิคุณและพระกรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ ที่ได้ทรงพระเมตตาภักดิ์มหาวิทยาลัยในโอกาสต่างๆ มาโดยตลอด ตั้งแต่แรกเริ่มของการจัดตั้งมหาวิทยาลัย โดยเรียงตามลำดับเหตุการณ์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ลักษณ์ อัครราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ ทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ อาคารที่ทำการของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม พุทธศักราช 2543

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยาม-
บรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนิน
ทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์อาคาร
ศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมเจนติรินทร
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง วันที่ 9
ธันวาคม พุทธศักราช 2543

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุਮารี เสด็จพระราชดำเนินเป็นการล่วงพระองค์ ก่อนที่จะมีพิธีเปิดอย่างเป็นทางการเพื่อทดสอบเครื่องราชสุนีย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธร มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง วันที่ 26 มกราคม พุทธศักราช 2546

ทูลกระหม่อมหญิงอุนรัตนราชกัญญา
ลิริวัฒนาพรอนวดี เสด็จพระราชดำเนิน
เป็นองค์ประธานโครงการรณรงค์ป้องกัน
และแก้ไขปัญหายาเสพติด “TO BE
NUMBER ONE” และ “โครงการฯ
ยกมือขึ้น” ณ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
วันที่ 14 มีนาคม พุทธศักราช 2546

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระกรุณายอโปรดเกล้าฯ ให้สัมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ทรงประกอบพิธีเปิดมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2547

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์พระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2545 ซึ่งเป็นบัณฑิตรุ่นแรกของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จำนวน 46 คน เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2547

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยาม-
บรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนิน
ทรงเปิดอาคารศูนย์ภาษาและ
วัฒธรรมจีนลิวินธ์ มหาวิทยาลัย
แม่ฟ้าหลวง วันที่ 3 กุมภาพันธ์
พุทธศักราช 2547

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์เสด็จพระราชดำเนิน
ทอดพระเนตรพระรูปด้านแบบพระราชานุสาวรรษ์สมเด็จพระครุնคrinทร์ราชนรชชานี
ณ บ้านเลขที่ 35/37 ถนนพุทธมนมงคล แขวงลังซัน กรุงเทพมหานคร
วันที่ 15 มิถุนายน พุทธศักราช 2547

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงราชเชาว์ราชนครินทร์ เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ ทรง ประกอบพิธีเททองหล่อพระราชานุสาวรีย์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ณ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง วันที่ 15 二月 พุทธศักราช

2547

พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าลิริวัณณวรีรัตน์ เสด็จพระราชดำเนิน เป็นองค์ประธานในพิธีเปิดการแข่งขันแบดมินตันชิงถ้วยพระราชทาน แห่งประเทศไทย ณ อาคารเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา บรมราชชนนี นก มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง วันที่ 24 พฤษภาคม พุทธศักราช 2548

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร พระราชทานพระราชโภกาสให้
นายกสภามหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง กรรมการสภามหาวิทยาลัย อธิการบดี และผู้บริหารเข้าเฝ้า
ทูลเกล้าฯ ถวายปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชานิติศาสตร์
ณ วังคుไขทัย กรุงเทพมหานคร วันที่ 1 สิงหาคม พุทธศักราช 2548

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยาม-
มกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนิน
แทนพระองค์ในพิธีเปิดพระราชานุสรณ์
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง วันที่ 11
ธันวาคม พุทธศักราช 2548

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยาม-บรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนิน
ทรงประกอบพิธีเททองหล่อพระพุทธสรูปพระเจ้าล้านทองเฉลิมพระเกียรติฯ
ณ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง วันที่ 27 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2549 และวางศิลาฤกษ์อาคาร

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ พระราชทานพระวโรกาลให้นายกสภามหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง กรรมการสภามหาวิทยาลัย อธิการบดี และผู้บริหาร เท่าฝ่ายพระภูปำลองสมเด็จพระคุณคุณิหรา ทรงมาราชชนนี ณ วังเลอดิส ซอยแสง มุกดา ถนนสุขุมวิท 43 กรุงเทพมหานคร วันที่ 1 มิถุนายน พุทธศักราช 2549

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์
อาคารโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง วันที่ 13 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2550

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสุลี พระวรราชทินัดามาตุ เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดงาน
“โครงการนวัตกรรมเครื่องสำอางไทยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจไทยที่ยั่งยืน”
จัดโดยมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ณ ศูนย์การค้าสยามพารากอน กรุงเทพมหานคร
วันที่ 16 ตุลาคม พุทธศักราช 2550

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุลงในพระเกศามาลาพะเพุทธรูปพระเจ้าล้านทองเคลิมพระเกียรติฯ และพิธียกช่อฟ้าวิหารพระเจ้าล้านทองเคลิมพระเกียรติฯ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง วันที่ 17 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2551

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสุวี
พระวรราชกิริยาดามาตุ เสด็จพระราชดำเนิน
ทรงเมินโรงพยานกลมหาวิทยาลัยแม่ทีหาลง
กรุงเทพมหานคร วันที่ 28 ธันวาคม
พุทธศักราช 2552

2

เด็กบ้านนอก

เด็กบ้านนอก

เมื่อปี พ.ศ. 2496

จุดเริ่มต้นอยู่ที่ตำบลครินาวา อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก เมื่อปี พ.ศ. 2486 ขณะนั้นครินาวาเป็นตำบลเล็กๆ ห่างจากตัวจังหวัดประมาณห้ากิโลเมตร อยู่ระหว่างตัวจังหวัดกับเขื่อนท่าด่านปราการชล (ในปัจจุบัน) ตั้งอยู่ริมแม่น้ำนครนายก ตำบลนี้เคยเป็นท่าน้ำที่รับของที่ส่งมาจากกรุงเทพฯ เพื่อกระจายสินค้าไปตามหมู่บ้านต่างๆ โดยพ่อค้าจะบรรทุกสินค้าพากของโซหัวยามาในเรืออึ่มจูนขนาดเล็กจากกรุงเทพฯ สอง-สามเดือนจึงจะมาสักครั้ง มีร้านค้าของเล็กๆ น้อยๆ รวมทั้งร้านกาแฟอยู่หลายร้าน เป็นที่รวมของการค้าขายระหว่างชาวนา ชาวบ้าน และคนในตลาด เช่น ประมาณตีสี่ จะได้ยินเสียงหมูร้องจากโรงฆ่าหมูอยู่ทุกวัน คนในตำบลจึงได้กินหมูสดทุกวัน เพราะสมัยนั้นไม่มีตู้เย็นมีการค้าขายผักสด ปลาสด และของป่าตามที่จะหาได้อยู่เป็นประจำทุกเช้าเย็น เก็บทุกบ้านจะเลี้ยงหมูเลี้ยงไก่ เวลาประมาณสามโมงเย็น จึงจะเห็นแต่ละบ้านหันหน้ากันล้วนแล้วต้าให้ละเอียดเพื่อนำไปผสมกับรำข้าวเป็นอาหารเลี้ยงหมู เวลาเช้าตั้งแต่หกโมงเช้าเป็นต้นไป จะมีคนมานั่งดื่มกาแฟ โดยเฉพาะที่ร้านโภกุยซึ่งอยู่ติดบ้าน ร้านกาแฟจะเป็นเหมือนสภาพกาแฟประจำหมู่บ้านคุยกันได้ทุกเรื่องเหมือนกับเป็นนินทาสไม่สรุประจำหมู่บ้าน พอเวลาสายก็แยกย้ายกันไปทำนาหากินตามอาชีพของตน ที่หมู่บ้านมีร้านก๋วยเตี๋ยวที่อร่อยมาก เป็นก๋วยเตี๋ยวหมูสับของโภกุวงและโภกไหอยู่หัวตลาดและท้ายตลาด (คำว่า “ตลาด” ในที่นี่ จริงๆ แล้วคือหมู่บ้าน) จึงเป็นชุมชนที่ค่อนข้างจะคึกคักในขณะนั้น ในฤดูแล้งมักจะมีชาวบ้านเปลี่ยนถ่ายเรื่องราวต่างๆ ชาวบ้านจึงจัดเรียนรู้ความรู้และความปลดปล่อยของหมู่บ้านด้วยตนเอง จำได้ว่า เดย์มีโจรมาปล้นบ้านหลังหนึ่งห่างไปประมาณสามร้อยเมตรมีเสียงปืนยิงหลายนัด ทุกคนต่างหลบลงใต้ถุนบ้านกันหมด เป็นเรื่องที่น่ากลัวสำหรับเด็กๆ ในสมัยนั้น แต่ต่อมากลุ่มโจรก็ค่อยๆ ลดลง เพราะการปราบปรามของเจ้าหน้าที่มีมากขึ้น แต่ก็ยังคงเป็นตำบลที่ห่างไกลความเจริญอยู่มาก ครอบครัวผมโดยภาพรวมไม่ถึงกับรวยและไม่ถึงกับจน พอมีฐานะอยู่บ้าง

บ้านที่นิครนายก
(สภาพปัจจุบัน)

ต้นตรากูดเป็นคนเงินที่อพยพมาจากเกาะไหหลำแล้วมาตั้งครอบครัวกับคนไทยพื้นบ้าน ตั้งแต่ประมาณ พ.ศ. 2450 แต่จุดเริ่มต้นของการตั้งกรากที่นิครนายก เป็นมาอย่างไร ไม่ปรากฏหลักฐานชัด บ้านที่เกิดเป็นบ้านไม้ที่มีใต้ถุนสูง จำได้ว่าบ้านเรามีขนาดใหญ่ที่สุดในหมู่บ้าน ผนังเรือนทำด้วยไม้สักแกะสลัก ฝีมือช่างคนเงินไหหลำอพยพ ลวดลายสวยงามยังอยู่จนกระทั่งปัจจุบัน แต่จะรำรวยหรือยกดีมีจำนวนมากแค่ไหน ตอนเป็นเด็กก็ยังไม่รู้ แต่ก็คงของเราดูว่าจะเป็นที่เคารพนับถือของคนในหมู่บ้านมากกว่าคนอื่น มีฐานะเหลือมือนผู้ใหญ่บ้าน คนทั่วไปจึงเรียกว่า “ผู้ใหญ่ส่อง”

การคมนาคมจากตัวจังหวัดไปที่ตำบลครีนานนั้นไปได้สองเส้นทาง คือ ทางเรือซึ่งใช้เวลาประมาณสามชั่วโมง เรียกว่า เรือไอ ใช้เครื่องยนต์ที่ต้องเผาหัวก้อนน้ำจึงจะติดเครื่องได้ (เลียงดังปักๆ จะจุดเครื่องที่ ต้องเผาหัววน) แต่ไม่เป็นที่นิยมมากนัก เพราะใช้เวลาเดินทางนาน อีกทางหนึ่งคือ ทางจักรยาน โดยใช้เส้นทางคันกันน้ำชลประทานแม่น้ำน่านครนายกของกรมชลประทานเป็นถนนลำลองจากตัวจังหวัดไปถึงเขานางบัวเชิงเขาใหญ่ (เป็นเชื่อนท่าดำเนินปัจจุบัน) ซึ่งในหน้าแล้งก็พอจะสะเด-Colon กองอยู่บ้าง เพราะรถยกต์บรรทุกและรถจักรยานพ่อสัญจรไปได้ แต่พอหน้าฝนนั้น รถยกต์วิ่งไม่ได้เลย แม้แต่จักรยานก็ยังสัญจรลำบากมาก เพราะถนนเป็นโคลนไปเกือบหมด บางครั้งขาไปจังหวัดซึ่งจักรยานไป ขาดลับต้องแบกจักรยานกลับเพราะฟันตกติดโคลนความรู้สึกที่ว่าครีนานาฯ เป็นบ้านนอกนั้น จึงเกิดขึ้นกับคนใน

ตำบลโดยทั่วไป ไม่ว่าจะเด็กหรือผู้ใหญ่ วันใดที่ได้เข้าไปในตัวจังหวัด ก็ดูว่าจะเป็นเรื่องสำคัญ จะซื้อเลือกผ้า ซื้อหนังสือ หรือซื้อของกินอร่อยๆ ก็ต้องเข้าไปในจังหวัด อาหารทะเลแบบจะไม่เคยเห็น นอกจากปลาเค็ม ทั้งๆ ที่ตัวจังหวัดขณะนั้นก็เล็กมาก แต่ในความรู้สึกของเด็กขณะนั้น ดูใหญ่เหลือเกิน เวลา มีนายอำเภอหรือข้าหลวงจะมาเยี่ยมเยือน ก็จะ ดูเป็นที่เอกสารของหมู่บ้าน อาหารที่จัดเลี้ยงข้าราชการชั้นผู้ใหญ่หรือ แรกต่างๆ ที่มาเยือน คือ ไก่ที่เลี้ยงไว้ตั้นบ้าน ที่พร้อมจะพลีชิฟเป็น ไก่ต้มให้แขกรับประทาน ชีวิตคนที่นั่น จึงวนเวียนอยู่กับเหตุการณ์ เหล่านี้จนเป็นปกติวิถัย ไม่เคยรู้เลยว่ากรุงเทพฯ หน้าตาเป็นอย่างไร มหาวิทยาลัยคืออะไร รู้แต่ว่ารามีในหลวง ที่ในสมัยนั้นเพิ่งเสด็จฯ ขึ้น ครองราชย์เมื่อปี พ.ศ. 2489 และมีพิธีบรมราชาภิเษกเมื่อปี พ.ศ. 2493 ตอนมีพระประสูติการพระราชด่องค์แรก ทุกคนยังนั่งล้อมวงฟังวิทยุ กันอยู่ เป็นชีวิตของคนบ้านนอกจริงๆ

โดยที่บ้านอยู่ริมแม่น้ำครนายนอก ในฤดูฝน น้ำจะเอ่อล้นตลิ่ง แต่ฤดูแล้งจะแห้งขาดจนเดินข้ามได้ เพราะน้ำป่าจำนวนมากที่ไหลมา จากเขาใหญ่ไม่มีอะไรมีดกัน จะไหลทิ้งไปหมด ดังนั้น ในฤดูฝน เมื่อได กีตามที่เห็นเมฆดำครึ่มและฝนตกหนาเทอ่อนเข้าใหญ่ เรา ก็มักจะเดา กันได้ว่า โอกาสจะเกิดน้ำท่วมหรือน้ำล้นตลิ่งนั้นมีสูง และก็แปลกที่น้ำ มักจะท่วมน้ำบ้านเรือนตอนกลางคืน ตื่นเช้ามาจะเห็นน้ำล้อมรอบบ้านเต็ม ไปหมด กองฟืนกองไม้ที่อยู่ตั้นบ้าน จะลอยตามน้ำไป หมู ไก่ ที่อพยพ ไม่ทัน มักจะจมน้ำตาย ต้องตามไปเก็บ บางที่ลอยไปเป็นกิโล ความ รู้สึกของผู้ใหญ่คงไม่ชอบ แต่เด็กๆ ชอบกันมาก เพราะได้เล่นน้ำ ได้ ตกปลา และได้ซ่อนปลาชิวมาเล่น ในขณะที่ผู้ใหญ่ งวนอยู่กับการเก็บ ของ เหตุการณ์ เช่นนี้เกิดขึ้นเป็นประจำทุกปี จนกระทั่ง พระบาทสมเด็จ พระเจ้าอยู่หัวฯ มีพระราชดำริให้สร้างเขื่อนท่าด่าน ความแห้งแล้งและ น้ำท่วมก็หายไปลื้น นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณโดยแท้

ผมได้รับการศึกษาครั้งแรกในระดับชั้นประถมเตรียมจนถึงชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 ที่โรงเรียนประชาบาลวัดครรินทร์ (ดิลกชนครรินทร์) ปัจจุบัน คือ โรงเรียนชุมชนวัดครรินทร์ (ดิลกชนครรินทร์) ซึ่งเป็นโรงเรียน วัดที่อยู่ใกล้บ้านมากที่สุด ดังนั้น จึงเข้ากับหลักแนวคิดของการศึกษา ขณะนั้น คือ บ้าน วัด โรงเรียน อยู่ด้วยกัน บ้านของรามีบริเวณติด กับวัด ลัดไปก็เป็นโรงเรียน จำได้ว่าเวลาไปโรงเรียนไม่เคยใส่รองเท้า

เป็นนักเรียนท้าเปล่า เลือผ้าที่ใช้สูมใส่กีดีพอสมควรไม่ถึงกับขาด กะรุ่งกะริง มีอะไรก็ใส่ไป ไม่มีชุดนักเรียนเป็นการเฉพาะ จำได้ว่ามีเลือยืด ตัวเก่งอยู่หนึ่งตัว และงานเงงสีกา กีเก่าๆ อยู่อีกหนึ่งตัว ผลัดเปลี่ยน หมุนเวียนกับเลือ และงานเงงอื่นอีกหนึ่งชุด ล้วนเด็กชาวบ้านที่ยากจน กว่าหรือลูกชาวนา มักนิยมนุ่งงานเงงที่ตัดด้วยผ้าฝ้าย ใส่เลือกันตาม สะดวก ขณะนั้นยังใช้กระดานชานวนแทนสมุดในช่วงที่อยู่ประณมเตรียม และประณมศึกษาปีที่ 1 และ 2 พอชั้นประณมศึกษาปีที่ 3 จึงได้ใช้สมุด และดินสอ ตอนเย็นก่อนกลับบ้าน ต้องสวามน์ต์เย็นทุกวัน และโดยที่ บ้าน โรงเรียน และวัดอยู่ไม่ไกลกันมากนัก จึงเดินมา กินข้าวกลางวันที่ บ้านทุกวันโดยไม่แม่เป็นคนเตรียมไว้ให้ ซึ่งความจริงแล้วก็ไม่ได้เตรียม อะไรไว้เป็นพิเศษ กีເຂາข้าวและกับข้าวที่กินตอนเช้านั้นมา กินตอน กลางวันด้วย ถ้าไม่มีอะไรกินข้าวคลุกน้ำปลาราไส่พริกป่น ถ้าไม่มีก็เป็น น้ำปลาแทน จำได้ว่ากินด้วยความเอร็ดอร่อย แต่ที่ดีกว่าคือไม่เคยรู้สึก ว่ายากจน หรือลำบากแต่อย่างใด และไม่เคยมีความรู้สึกว่าเป็นปมด้อย เมื่อกินอยู่อย่างนั้น อาจเป็นเพราะว่าคนรอบบ้านก็ยากจนทั้งสิ้น และ ในส่วนของครอบครัวเราเอง เราที่เด็กเกินกว่าที่จะรู้ว่าเรายากดีมีเงิน เพียงได้ เมื่อมองย้อนกลับไปแล้ว ณ วันนี้ จึงรู้สึกว่า ครูที่สอนเรานะใน ตอนนั้นใจดีและมีพระคุณเป็นอย่างยิ่ง ที่ตั้งใจสอนเด็กบ้านนอก ทั้งหลายให้อ่านออกเขียนได้ เพื่อนร่วมชั้นเรียนเป็นลูกชาวนาประมาณ ร้อยละ 90 เป็นคนในชุมชนในตลาดศรีนาوارอย่างเราเพียงเล็กน้อย แต่ทุกคนก็เข้ากันได้ดี ณ วันนี้ จำชื่อแทนไม่ได้แล้วว่ามีใครบ้าง จำได้ อยู่เพียงไม่กี่คนเท่านั้น เช่น บุญรอด ปาน ทองม้วน หน่า สงคราม โอด และตลาด ในส่วนของคุณครูที่โรงเรียนประชาบาลที่เรียนนั้นมีอยู่สาม ถึงสี่คน ที่จำได้แม่นยำคือ ครูสุดใจ ครูทองห่อ และครูมนี ในความ รู้สึกของเราระยะนั้น ครูมนีรู้สึกจะใจดีที่สุด ล้วนครูใหญ่นั้นชื่ออะไร จำไม่ได้แล้วแต่ทุกคนมีพระคุณกับเราทั้งสิ้น

ด้วยเหตุที่ บ้าน วัด และโรงเรียนอยู่ติดกัน ความใกล้ชิด ระหว่างวัดกับพากเรามีมาก การกินข้าววัด การไปทำบุญที่วัด และการ ไปช่วยเหลืองานบุญที่วัด ดูเหมือนจะเป็นเรื่องปกติธรรมชาติของเด็ก สมัยนั้น ทั้งพระและครูจึงเป็นบุคคลที่คนในละแวกบ้านให้ความเคารพ นับถืออย่างสูง วันที่เด็กๆ สมัยนั้นมีความสุขที่สุดคือ วันตักบาตรเทโว ซึ่งเด็กๆ ทุกคนจะทำตัวเป็นเด็กวัดกันหมด เพราะมีของกินมากมายที่

มีคนจำนวนมากในสมัยนั้นผลไม้ที่คนนิยมนำมาใส่บาตรมากที่สุดคือ ส้มเขียวหวาน เพราะไม่มีผลไม้ชนิดอื่นแล้วจากกลิ่นหอม ที่เรียกว่าส้มเขียวหวานนั้นอย่างนี้ก็จะหวาน เพราะส่วนใหญ่จะอม เปรี้ยวมากกว่าหวาน แต่เด็กๆ ก็ชอบ เพราะไม่มีอะไรกิน การที่ได้ ใกล้ชิดกับวัด ใกล้ชิดกับพระ ใกล้ชิดกับครู ใกล้ชิดกับพ่อแม่ และญาติ ผู้ใหญ่ และอยู่ในสังคมซึ่งไม่ถูกแวดล้อมด้วยอนามัย มุข ล้วนเป็นองค์ ประกอบสำคัญในการสร้างจิตสำนึกของความเป็นคนดีทั้งสิ้น จิตสำนึก นี้ ได้ซึมซับเข้าไปในจิตใจอย่างชาๆ และจำไม่ได้ว่าใครเคยสอนอะไร ไว้บ้าง ความดี ความชั่ว ความผิด ความถูก ได้ถูกหล่อหยอดและผสม ผสานเข้าไปอยู่ในตัวตนของเด็กบ้านนอกโดยไม่รู้ตัว ในช่วงที่เรียน จนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 นั้น มีเพื่อนร่วมชั้นเรียนที่เรียนเก่งมาก เราก็ยังให้เขาทำการบ้านให้ป้อยๆ แต่น่าเสียดายว่า เด็กเหล่านี้ไม่มี โอกาสได้เรียนต่อเลย เขาถูกทอดทิ้งไปอย่างน่าเสียดาย เพราะเขายังเป็น คนจน พอเมื่อเข้าเรียนเดียวกัน ไม่ได้ร่าเริงถึงขนาดที่คิดจะไปเรียนต่อ ในระดับสูงได้ หากไม่มีผู้ใหญ่บินยื่นโอกาสให้ และถ้าไม่มีโอกาสนั้น ก็คงจะเป็นหนึ่งในผู้ที่ถูกทอดทิ้งให้ดำเนินชีวิตไปตามยถากรรม อาจต้องไปเป็นจันกง เป็นชوانา ช่างซ่อมรถยนต์ ช่างซ่อมมอเตอร์ไซค์ ในกรุงเทพฯ หรือรับจ้างทั่วไป ซึ่งเป็นอาชีพที่เด็กบ้านนอกที่ไร้การศึกษา พอหาทำกันได้ในสมัยนั้น ซึ่งเพื่อนร่วมชั้นเรียนส่วนมากก็ต้องเป็นเช่นนั้น

ความยากจนของชาวบ้าน ความที่อยู่ห่างไกลจากความเจริญ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการศึกษาจากภายนอกมีน้อย ทำให้เด็กในหมู่บ้าน ต้องถูกจำกัดด้วยในกรอบทางเดินชีวิตที่แคบๆ ไม่เคยรู้ว่าบ้านเมืองนี้ มีอะไร ทางข้างหน้าในอนาคตจะเป็นเช่นไร ดูมันตันไปหมด เป็นความ น่าเสียดายและน่าเศร้าเป็นอย่างยิ่งสำหรับเด็กสมัยนั้น เมื่อมองย้อน กลับไป เขายังคงมีอนาคตดีกว่านี้ถ้ามีคนหยิบยื่นโอกาสให้ เพราะเขา ไม่ได้โง่เขลาเลย

การให้ข้อมูลเพื่อการซื้อขายภาคตากลางในสังคมที่ด้อยโอกาส จึงเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้ขาด่านี้สามารถทำกำไรด้วยทางในอนาคต ของตนเองหรือของบุตรหลานได้ การหยิบยื่นโอกาสที่จะได้รับการศึกษา ที่ดีมีคุณภาพในระดับที่สูงขึ้น ตามกำลังความสามารถทางสติปัญญา ของบุคคลโดยเฉพาะในท้องถิ่นที่ขาดแคลน จึงเป็นสิ่งที่รัฐพึงจัดให้ โดยเสมอภาค

๓

สู่เมืองกรุง

สู่เมืองกรุง

วันหนึ่ง เวลาประมาณลี่ไมงเย็น ขณะนั้น สอบภาคปลายของชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เสร็จแล้ว ผู้กำลังนั่งเล่นล้อต้อกและหอยกองอยู่ล้านหน้าบ้าน มีคนเข้ากราบมาที่บ้าน พร้อมทั้งเดินเข้าไปในบ้าน ตอนแรกจำไม่ได้ไมรู้จักว่าเป็นใคร ภายหลังจึงทราบว่าเป็นน้องชายของแม่ที่ไปเรียนที่กรุงเทพฯ จบธรรมศาสตร์บัณฑิต (เรียนเตรียมธรรมศาสตร์ ตามปก. รุ่น 5) นำรูปที่สวมชุดครุยปริญญาธรรมศาสตร์บัณฑิตกลับมาที่บ้าน ซึ่งในเวลานั้นผมเรียกเขาว่า น้าคักดี (สมคักดี ศิริชนา) หลังจากนั้นจำไม่ได้ว่าอะไรเกิดขึ้นบ้าง รู้แต่เพียงว่าน้าคักดีอยากให้เราไปเรียนหนังสือที่กรุงเทพฯ แล้วแม่ก็ตัดสินใจให้เราไป ซึ่งการที่แม่ตัดสินใจให้เราไปกับน้าคักดีเพื่อไปเรียนหนังสือที่กรุงเทพฯ นั้นถือเป็นจุดหักเหสำคัญที่สุดของชีวิต ถ้าแม่ไม่ให้ไป เราคงวนเวียนอยู่ในจังหวัดและคงไม่ได้เรียนต่อ หรืออย่างมากก็แค่ได้ไปเรียนต่อชั้นมัธยมในจังหวัดเท่านั้น นับเป็นการตัดสินใจครั้งใหญ่ของแม่ที่เห็นการณ์ไกลยอนให้ไปเรียนต่อ และเป็นการออกจากบ้านเกิดเป็นครั้งแรก โดยไม่รู้ว่าอนาคตจะเป็นเช่นไร ถ้าวันนั้นแม่ไม่ยอมให้ไป ก็คงไม่มีวันนี้ แม่ไม่เคยบอกและไม่เคยพูดอะไรเลยว่าทำไม่ได้ให้ไป เพราะจริงๆ แล้วเป็นเด็กคนเดียวในหมู่บ้านที่จะได้มีโอกาสไปเรียนที่กรุงเทพฯ ในขณะนั้น

หลังจากน้าคักดีกลับไปกรุงเทพฯ แล้วระยะหนึ่ง ได้ส่งข่าวมาว่าหาโรงเรียนให้ได้แล้ว จึงเดินทางเข้ากรุงเทพฯ เพื่อมาเรียนต่อในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยที่ไม่เคยรู้มาก่อนว่าจะต้องไปเรียนที่ไหน ไปอยู่กับใคร หรืออนาคตจะเป็นเช่นไร จำไม่ได้ว่าใครเป็นคนพาไปส่งที่กรุงเทพฯ เข้ากรุงเทพฯ ครั้งแรก ไปอยู่ที่บ้านเลขที่ 57 ต路口วัดราชนัดดา ถนนดินสอ ซึ่งเป็นบ้านเช่ารวมกันอยู่หลายคนซึ่งมีหลายของน้ำสะอาด (ซื้อประไไฟ เป็นภารายของน้าคักดี) ซึ่งทั้งหมดเป็นเด็กที่มาจากจังหวัดยะลาและราชิวะส มีฐานะค่อนข้างดีที่พ่อแม่ส่งมาเรียนกรุงเทพฯ จึงมีความคุ้นเคยกับคนปักษ์ใต้ตั้งแต่นั้นมา จำได้ว่าตอนนั้น

ต่อ กวัดราชนัດดา ถนนดินสอ
ในปัจจุบัน

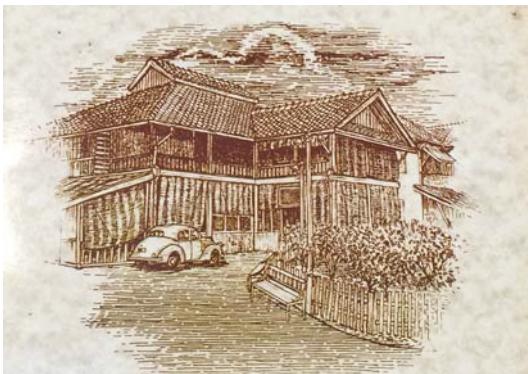

ย่านถนนดำรงรักษ์ สภาพปัจจุบัน

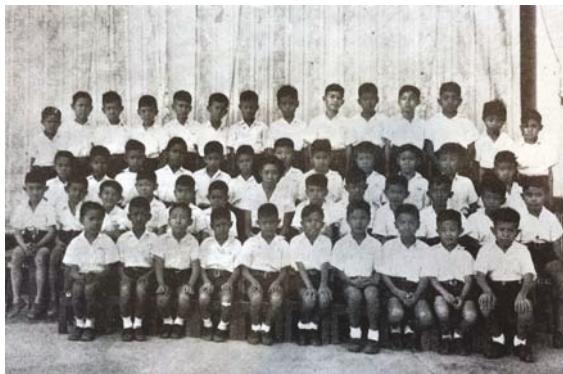
มีนาอีกคนหนึ่งอยู่ด้วยคืออน้ำหวาน ซึ่งมาทำงานที่กรุงเทพฯ พักหนึ่งแล้ว ที่บริษัทสามัคคีค้าข้าว และต่อมามาอีกหนึ่งปี ได้เป็นผู้อุปการะดูแลต่อ หลังจากน้ำคักดีหายไปอยู่ที่สุไหงโกลกแล้ว

น้ำคักดีในวันนั้นไม่ได้มีฐานะดีนัก รับราชการเป็นตำรวจตรวจคนเข้าเมือง แต่คงเห็นการณ์ไกล จึงรับภาระนำเรอาเข้ามาเรียนใน กรุงเทพฯ มาอยู่กรุงเทพฯหลายวัน น้ำคักดีจึงมีเวลาพานั่งช้อนทัย รถมอเตอร์ไซค์ไปดูโรงเรียนที่จะเรียน เมื่อไปถึงโรงเรียนก็พบว่า นี่แหลกคือโรงเรียนที่จะให้มาเรียน จึงได้รู้ว่าซื้อโรงเรียนกรุงเทพคริสต์ียน วิทยาลัย ซึ่งซื้อนี้ไม่เคยอยู่ในสมองมาก่อนเลย และไม่รู้ว่าเป็นโรงเรียน อะไร รู้แต่ว่าใหญ่กว่าโรงเรียนประชาชนอีก เคยอยู่มาก รู้สึกหวาดๆ ในใจว่าจะเรียนได้หรือ

เมื่อมาเริ่มเรียนที่กรุงเทพฯ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ได้อยู่ชั้นห้อง ง ซึ่งเป็นห้องที่นิวย์ที่สุด จากเด็กบ้านนอกซึ่งต้องเรียกว่าเพียงอ่านออกเขียนได้ และเรียนเลขคณิตเบื้องต้นมาบ้างพอสมควร รู้สึกว่าต้องใช้ความพยายามอย่างมาก โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ซึ่งไม่เคยเรียนมาก่อนเลย ไม่รู้ภาษาอังกฤษแม้แต่ตัวเดียว A B C ก็ไม่กระดิก จึงถูกครุ่นคืบเป็นประจำ และมักจะถามว่ามาจากไหน ซึ่งเรา ก็ไม่อยากตอบว่ามาจากโรงเรียนประชาบาล เพราะอายที่จะบอกว่าเป็นเด็กบ้านนอก จึงทำให้ถูกดูอยู่เสมอ แต่ก็มีผลในทางบวกทำให้มีความมานะพยายามที่จะทำความเข้าใจและเรียนรู้ให้มากขึ้น กลับมาบ้านตอนเย็นได้พี่สุดาซึ่งอยู่บ้านเดียวกันแต่อยู่ชั้นมัธยมแล้ว ช่วยสอนภาษาอังกฤษให้ แต่ก็ยังรู้สึกว่ายากอยู่ดี ความรู้สึกที่ไม่อยากแพ้ใครในเรื่องการเรียนมีมาตั้งแต่บัดนั้น เพราะถูกกดดันจากสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่มีคนเก่งกว่า ฐานะดีกว่าอยู่มาก ซึ่งในขณะนั้น ถ้าหากคิดในทางตรงข้าม คือ มีความท้อแท้ก็คงจะไม่สามารถเรียนต่อได้ ซึ่งก็เป็นบทเรียนว่าการคิดกลับกันในเชิงบวกโดยไม่ได้ตั้งใจในขณะนั้นกลับเป็นผลดีในอนาคต วิชาคณิตศาสตร์ก็เข่นเดียวกัน ต้องใช้ความพยายามอย่างมากที่จะเอาชนะให้ได้โดยไม่คิดว่าเป็นไปไม่ได้ ครูประจำชั้น คนแรกที่โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย คือ ครูทัศนีย์ ท่านมีเมตตามาก เวลาเรียนอะไรไม่ได้ ครูก็สอนตามว่ามาจากไหนกันนี่ จึงไม่รู้เรื่องเลย เราเก็บอายที่จะบอก ล่วนวิชาอื่นๆ ก็พอกจะกล่อมแกล้งไปกับเขาได้ ใช้เวลาปรับตัวเพื่อให้เข้ากันเพื่อนักเรียนในชั้นเป็นเดือน

โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียน เมื่อปี 2496

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียน

ชั้นเตรียมอุดมปีที่ 2 ปีการศึกษา 2504 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียน

เพราะส่วนใหญ่เป็นลูกคุณมีฐานะหักสิน มีรถเก็บมาส่งตอนเข้าทุกวัน ในขณะที่เราขึ้นรถเมล์ แต่ก็ไม่รู้สึกลำบาก ถ้ารู้สึกลำบากคงจะห้อ ในขณะนั้นคิดอยู่อย่างเดียวต้องพยายามเรียนให้ได้ และไม่รู้สึกมีปมด้อย ซึ่งความรู้สึกนี้เกิดขึ้นเองโดยไม่ได้ตั้งใจ

ความอดทน อดกลั้น และขยันหม่นเพียร คงจะได้สะสมมา ตั้งแต่เวลานั้น และตั้งใจไว้ว่าจะเรียนและเอาชนะให้ได้ ต้องใช้เวลาในการปรับตัว ปรับความรู้อย่างหลายปี คือ เมื่อเลื่อนชั้นไปอยู่มัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้อยู่ห้อง ค และอยู่ห้อง ค ต่อมาจนกระทั่งขึ้นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จึงได้อยู่ห้อง ก ซึ่งเป็นห้องที่ถือว่าเรียนเก่งที่สุด ขณะนั้นถือเป็นความสำเร็จของตนเอง และได้อยู่ห้อง ก โดยตลอดจนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 8 (ปัจจุบันคือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6)

ตอนอยู่มัธยมศึกษาปีที่ 7 ซึ่งขณะนั้นเรียกว่าชั้นเตรียมอุดมศึกษา ได้เลือกเรียนสาขาวิชาศาสตร์ เพราอย่างเรียนแพทย์ มีเพื่อนร่วมชั้นอยู่ประมาณสามสิบคน จำได้ว่าทุกคนตั้งใจเรียนและครูที่สอนในขณะนั้นก็ตั้งใจสอนด้วยจิตวิญญาณของความเป็นครูอย่างแท้จริง ครูบางคนสอนละเอียด ครูบางคนสอนให้คิด ครูบางคนสอนให้จำ แต่เมื่อรวมกันแล้วก็ทำให้นักเรียนมีคุณภาพ โดยไม่มีระบบประกันคุณภาพเหมือนปัจจุบัน อีกสิ่งหนึ่งซึ่งเป็นปัจจัยให้ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน คือ กลุ่มเพื่อนที่มีอยู่กลุ่มหนึ่งที่มีความกระตือรือร้นและใฝ่รู้ ไฟเรียน ทำให้ชักนำให้เกื้อหนุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จในการศึกษาในเวลาต่อมา บางคนได้เป็นแพทย์ วิศวกร สถาปนิก นักวิทยาศาสตร์ หลักทรัพยากรัฐมนตรีในเวลาต่อมา

รับ Diploma จาก ม.ล. ปืน มาลาภุล
เมื่อจบชั้นเตรียมอุดมปีที่ 2
(มัธยมศึกษาปีที่ 6 ในปัจจุบัน)
โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียน

แรงบันดาลใจ การแข่งขัน ความต้องการเอาชนะ และกลุ่มเพื่อนที่ดี รวมทั้งความเอาใจใส่ของครูจึงเป็นปัจจัยสำคัญของความสำเร็จของนักเรียนทุกคน นอกเหนือนี้ ความไม่ท้อถอย ความไม่มีปมด้อย ไม่ว่าจะในเรื่องเรียนหรือเรื่องของความไม่เท่าเทียมก็ตามล้วนเป็นปัจจัยเกื้อหนุนในเชิงบวกทั้งสิ้น การมีเป้าหมายในชีวิตที่ชัดเจนหรือการมีความฝันที่อยากเป็นโน่นเป็นนี่ ก็เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความมุ่นานะอย่างมากที่จะทำให้เกิดความสำเร็จในชีวิต

เมื่อสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 8 ทางโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนจะมีพิธีมอบ Diploma ให้นักเรียนทุกคนที่จบการศึกษา ในปีที่จบการศึกษา ม.ล. ปืน มาลาภุล ซึ่งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้เป็นผู้มอบให้ จัดเป็นพิธีที่ยิ่งใหญ่ของโรงเรียน เวลาเข้ารับมอบฯ ต้องแต่งชุดทางการเกงขายาวลีขิawa ทำให้รู้สึกว่า “เราคงเป็นผู้ใหญ่แล้วนะ” ชีวิตความเป็นนักเรียนมัธยมก็ลิ้มสุดลง

ชีวิตในกรุงเทพฯ
เมื่อวัยเรียน

ชีวิตในกรุงเทพฯ เมื่อวัยเรียน

เข้ามาอยู่ในกรุงเทพฯ ครั้งแรกในตอนกว่าช่วงนัดดา ถนนดินสอ ดังได้กล่าวมาแล้ว ขณะนั้นอายุประมาณสิบห้า มาอยู่ได้ไม่กี่วันก็เริ่มไปโรงเรียน ได้สามเครื่องแบบนักเรียนครั้งแรกในชีวิต ที่หน้าอกปักอักษรย่อ ก.ท. กือ ซึ่งอยู่ของโรงเรียนกรุงเทพคริสต์เดียน วิทยาลัย การเงนศีดำเน เสื้อสีขาว ไปโรงเรียนวันแรกโดยน้ำศักดิ์ไปส่ง พาไปให้รู้จักกับอาจารย์อรีย์ เสนประสาท ครูใหญ่ เป็นความรู้สึกตื่นเต้นและทุกอย่างแปลกใหม่ไปหมด สิ่งแวดล้อมใหม่ เพื่อนใหม่ ครูใหม่ ใช้เวลาปรับตัวพอสมควร แม้แต่ห้องน้ำก็ไม่รู้ว่าอยู่ที่ไหน แต่ใช้เวลาไม่นานก็เริ่มคุ้น และปรับตัวได้ มีปัญหาอย่างเดียวคือ เรียนไม่ทันเพื่อน

ในระยะแรก ไปโรงเรียนโดยอาศัยรถเก็บของกลุ่มนักเรียน ปักหมุดที่ที่อยู่บ้านเดียวกันไปโรงเรียนอยู่ระยะหนึ่ง แต่กว่าจะถึงโรงเรียน ก็ใช้เวลานานมาก เพราะต้องเริ่มต้นจากถนนดินสอใกล้อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ไปส่งคนแรกที่โรงเรียนเขมสตรีอนุสรณ์ ที่ซังเอี้ สามเสน ก่อน แล้วจึงไปที่เซนต์โยเซฟคอนแวนต์ กรุงเทพคริสต์เดียนวิทยาลัย แล้วต่อสุดท้ายไปที่อัสสัมชัญ เวียนหัวทุกวันเมื่อมาถึงโรงเรียนโดยไม่ทราบสาเหตุ ภายหลังจึงรู้ว่าเมารถ ขาดล้อมาจากถนน แต่เป็นอย่างนี้ ชั่วระยะเดียวล้วนๆ จากนั้นจึงหัดขึ้นรถเมล์มาโรงเรียนเอง โดยขึ้นรถที่ปากต่อไปลงที่ศาลาเฉลิมกรุงแล้วต่อรถ รถพ. ไปลงที่บางรัก จากนั้นเดินอีกประมาณหนึ่งกิโลเมตรจึงถึงโรงเรียน ก็ไม่รู้สึกว่าลำบาก เพราะมีเพื่อนนักเรียนขึ้นรถเมล์กันกีหลายคน ตอนเย็นกลับบ้านก็ย้อนทางเดิมแต่รถ รถพ. คนแน่นมาก เลี้ยวค่าโดยสารห้าลิบสตางค์ตลอดสาย มีครั้งหนึ่งคนแน่นมากขึ้นไปได้สักพักแล้วรู้สึกเหมือนจะเป็นลม จึงรีบลงจากรถมา คิดตามหลักวิทยาศาสตร์ภายนอกว่าเป็นเพราะเรา

ตัวเล็ก ควรบอนไดออกไซด์ที่คนหายใจอุกมานจะเคลื่อนตัวลงสู่หางล่าง เราจึงไม่มีออกซิเจนพอที่จะหายใจ บางครั้งถ้าได้น้ำก็น้ำหลับ บางวันก็น้ำร้อนจากบางรักมาลงที่เคลิมกรุงมีเพื่อนน้ำกันมาหลายคน ที่จำได้แม่นคือ คุณมนูญ อรดีดลเซชช์ (เตียก กก) ซึ่งจะเวลาบวณ ตลาดเก่า ในแต่ละวันได้เงินใช้จ่ายสามถึงสี่บาท ดังนั้น ถ้าวันไหนอยากซื้อยากกินอะไรเป็นพิเศษ ก็จะประหยัดค่ารถโดยยอนเดินเอา หรือขึ้นรถสายถนนทกท่าเตียน ซึ่งราคาถูกกว่าเหลือเพียงยี่สิบบาทครึ่ง ดังนั้น ชีวิตในวัยสิบขวบเมื่อมากอยู่ในกรุงเทพฯ จึงได้เรียนรู้อะไรหลายอย่าง ด้วยตนเอง อย่างไปไหนก็ไปเอง งานที่ชอบไปมากคืองานสวนสนาน บริเวณอนุสาวรีย์ซ้ายสมรภูมิ และพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เพราะไปแล้วรู้สึกสนุก ถ้าหากดูหนังก็ต้องเก็บเงินเอง

น้าศักดิ์

(พ.ต.ท. สมัค สุมพัช ศิริชนะ)

หน้าที่ที่ต้องทำอีกอย่างหนึ่งของเด็กวัยสิบขวบขณะนั้น คือ ชักฟ้า รีดผ้าด้วยตนเอง ช่วยทำความสะอาดบ้าน และเดินไปซื้อกับข้าวที่ตลาดคลาลเจ้าพ่อเลือ ซึ่งอยู่ห่างไปเกือบหนึ่งกิโลเมตร ลมยังน้ำไม่ถุงพลาสติกถือแต่ตักร้าไปจ่ายกับข้าว ซื้อแล้วก็จะใส่ของไว้ในตักร้าแล้วหักลับบ้าน ซื้อหมุนรังและสองนาท คนขายห่อใบตองให้ ซื้อผักครั้งหนึ่งห้าสิบบาทครึ่งหนึ่งบาท จ่ายกับข้าวครั้งหนึ่งไม่เกินสิบบาท ลิ่งเหล่านี้สร้างประสบการณ์ในชีวิต รู้จักซื้อของ รู้จักต่อราคางาน รู้จักค้าขาย รู้จักความลำบาก ซึ่งล้วนเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตเบื้องหน้าทั้งสิ้น

ต่อมานเมื่อปิดเทอมใหญ่ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเข้าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 น้าศักดิ์ซึ่งขณะนั้นรับราชการเป็นตำรวจนายไปทำหน้าที่หัวหน้าด่านตรวจคนเข้าเมืองที่สุไหงโกลก โดยภาระน้ำหนักดี (ประไฟ) เป็นคนอาภอจึงขอ จังหวัดนราธิวาส ก็ได้ขยับไปพร้อมกัน เหลือแต่น้าหวาน (ส่วนศักดิ์ ศิริชนะ) น้องของแม่ ซึ่งทำงานที่บริษัทสามัคคีค้าข้าว ได้รับเป็นผู้อุปการะต่อจากน้าศักดิ์ พอกลับจากบ้านหลังจากปิดเทอมใหญ่ พบร้าว่าน้าหวานได้ย้ายไปเข้าบ้านใหม่อยู่กับเพื่อนที่บ้านเลขที่ 569 วัดกุฎีจีน ชนบุรี ซึ่งอยู่ตรงข้ามกับปากคลองตลาด จึงย้ายตามไปอยู่ด้วยเป็นการเปลี่ยนแปลงเส้นทางไปโรงเรียนอีกครั้งหนึ่ง

น้าหวานและน้าสนอง

โดยตอนเข้าต้องนั่งเรือข้ามจากวัคกูจีนมานาภาคคลองตลาด แล้วเดินอีกประมาณสามร้อยเมตรไปขึ้นรถ รถ. ที่ลับพานมอญ เพื่อไปลงที่บางรัก แล้วเดินต่อไปโรงเรียนตามเส้นทางถนนศรีเวียงอีกห้าร้อยเมตร จึงจะถึงโรงเรียน เวลากลับก็ย้อนทางเดิมอยู่ประจำ ที่บ้านนี้สภาพแวดล้อมเปลี่ยนไปเพราะเปลี่ยนมาอยู่กับเพื่อนน้าและน้องๆ ของเพื่อนน้าที่มาจากการจังหวัดหนองคาย จึงได้มีโอกาสสมาคมกับคนภาคอีสาน ได้เชิญชวนแนวคิดและวิถีชีวิตของคนอีสานโดยไม่รู้ตัว โดยที่บ้านนี้อยู่ริมคลอง และไม่มีน้ำประจำ หน้าที่ของเราก็คือตักน้ำจากคลองใส่ตุ่มสองถังสามตุ่มทุกวัน แล้วแบกง่วงด้วยสารส้มเพื่อให้ใสแล้วจึงนำมาใช้ได้ บางวันตอนเช้ามีหน้าที่เดินไปซื้อกับข้าวที่ตลาดนกราชจากซึ่งอยู่ห่างไปประมาณสามร้อยเมตรแล้วจึงไปโรงเรียน จำได้ว่าไปโรงเรียนเมื่อเข้ามาแล้วก็พบแล้วเกือบทุกวัน ที่โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัยนวัตกรรมนักเรียนใหม่มีความซื่อสัตย์โดยไม่รู้ตัว ตัวอย่างหนึ่งคือถ้าใครเก็บของได้นำไปมอบให้ครู ครูจะประกาศที่หน้าเสาธงทุกวันว่าใครเก็บอะไรได้แล้วนำมามอบให้ครู เด็กก็จะรู้สึกตื่นเต้นที่มีการประกาศซื่อและก็จะแบ่งกันทำความดี ความซื่อสัตย์ถือเป็นอุดมการณ์และประเพณีอย่างหนึ่งของโรงเรียนนี้ที่มุ่งมั่นสั่งสอนนักเรียน โดยสอดแทรกเข้าไปในกิจกรรมต่างๆ ตลอด ครูอารีย์หรือที่เราเรียกว่าอาจารย์อารีย์ เสม-ประสาท ถือว่าดูที่สุดในโรงเรียน เลียงดังที่สุดแต่ก็แฟงด้วยความเมตตาดูแลทุกอย่างด้วยตนเอง นักเรียนจึงมีความผูกพันกับโรงเรียนเป็นอย่างสูงมากจนถึงทุกวันนี้ ความมีน้ำใจ ความเลียสละ ความซื่อสัตย์ ความเห็นแก่ส่วนรวม เป็นสิ่งที่ถูกหล่อหลอมมาตั้งแต่เรียนตั้งแต่ประถมจนถึงมัธยม และติดตัวมาถึงปัจจุบัน

อีกปีหนึ่งถัดมา น้าหวานย้ายบ้านอีกครั้ง ไปอยู่ที่ประตูน้ำเป็นบ้านเข้าหลังเล็กๆ ซึ่งอยู่ตรงสะพานเฉลิมโภคไก่กับห้างบึกซีในปัจจุบัน เส้นทางการไปโรงเรียนก็เปลี่ยนแปลงอีก คราวนี้ขึ้นรถทอดเดียว จะเป็นรถเมล์หรือรถรางก็ได้ ถ้าเป็นรถเมล์ก็จะวิ่งจากประตูน้ำมาราชประสงค์เลี้ยวซ้ายเข้าเพลินจิต แล้วเลี้ยวขวาเข้าถนนวิทยุตรงไปถนนสาธารไจนถึงโรงเรียน ถ้าเป็นรถรางก็นั่งสายประตูน้ำบางรักซึ่งจะค่อนข้างช้าเราจะมีจำกัดเวลาเดือนนั้นน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาลดลง ด้วย เพื่อไปถึงโรงเรียนเร็วๆ เมื่อมาอยู่ที่ประตูน้ำจึงมีโอกาสเรียนรู้ภูมิประเทศ

แคลวประตุน้ำ ราชประสังค์ มัจฉะสัน และบริเวณรอบๆ อย่างไปไหน กินร่องเมล็ดไป ขณะนั้นด้วยวัยประมาณสิบสองขวบการตัดสินใจ ทำอะไรก็ทำด้วยตัวเองตลอด ผู้ใหญ่ไม่เคยต้องเข้ามากำกับไม่ว่าจะ เรื่องการเรียนหรือความประพฤติกีตาม แม่ไม่เคยรู้ว่าเราอยู่อย่างไร ทำอะไรบ้าง ในขณะอยู่กรุงเทพฯ ไม่เคยเขียนจดหมายไปหาแม่ การติดต่อสื่อสารไม่เคยมี มีโอกาสพบแม่เมื่อกลับบ้านเทอมละครรัง ซึ่งก็นับว่าดีมากแล้ว ซึ่งเป็นเวลาที่รอดอยมาหั้งเหอม เวลากลับบ้าน ที่นครนายก ต้องนั่งรถประจำทางหลายต่อ เพื่อขึ้นรถประจำทาง สายกรุงเทพฯ - นครนายก ไปคนเดียว ทำคนเดียวในวัยสิบเอ็ดถึง สิบสองขวบ ไม่รู้สึกกลัวเลยในเวลานั้น

อีกคนหนึ่งซึ่งน่าจะกล่าวถึงในช่วงนี้คือน้ารุ่ง (บุญรุ่ง ศิริชนะ) น้องของแม่ ซึ่งแต่งงานกับคนกรุงเทพฯ เจ้าของโรงเลื่อย มีบ้านอยู่ถนน ดำรงรักษ์ ใกล้วัดสรະเกค เป็นร้านขายไม้สัก น้ารุ่งเป็นคนโอบอ้อม พึ่งพาได้โดยเฉพาะยามเจ็บป่วยที่จะคอยช่วยมาดูแลด้วยความเมตตา และต่อมาก็ได้มีโอกาสเย้ายা�ไปอยู่บ้านน้ารุ่ง ซึ่งจะกล่าวถึงต่อไป นอกจาคนี้ ยังมีน้าสำเภาซึ่งแต่งงานกับคนกรุงเทพฯ ก็ได้มีส่วน ช่วยเหลืออยู่เช่นกัน

อยู่บ้านที่ประตุน้ำได้ประมาณหนึ่งปี จากนั้นน้าหวานได้ย้ายไป เช่าบ้านอีกแห่งหนึ่งในปีถัดไป ที่ตระอกจันทน์ใกล้วัดลุ่มเจริญศรัทธา ต้องเดินเข้าไปในตระอกแคบๆ บ้านนี้อยู่ใกล้โรงเรียนมากขึ้น ตอนนั้นอยู่ชั้นมัธยมปีที่ 4 น้าหวานแต่งงานแล้วกับน้าสนองคน หนองคาย อยู่บ้านนี้ได้ประมาณหนึ่งปีน้าหวานก็ย้ายไปประกอบธุรกิจ ที่อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคายกับภรรยา จึงต้องหาที่อยู่ใหม่ ในที่สุด ก็ไปขออยู่บ้านของพ่อสามีน้ารุ่ง ที่ถนนกะออมผ่านฟ้า ซึ่งเป็นบ้านอยู่ รวมกันหลายคน เขาเมตตายกห้องชั้นบนให้อยู่ ตอนนี้พี่สาวก็ย้ายมา อยู่ด้วย มีความสุขสนับสนุนเรื่องที่อยู่อาศัยพอสมควร การมาอยู่ที่บ้าน นี้ทำให้เล้นทางไปโรงเรียนเปลี่ยนไปอีก บ้านแต่ละหลังที่ย้ายไปอยู่ ทำให้รู้จักภูมิประเทศของแต่ละถิ่นโดยรอบเป็นผลให้รู้จักพื้นที่กรุงเทพฯ กว้างขวางขึ้น ทำให้เข้มแข็งขึ้น สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม ที่เปลี่ยนไป ซึ่งเป็นผลให้ในเวลาต่อมา ไม่กลัวต่อการเปลี่ยนแปลง และพร้อมจะเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ โดยไม่รู้สึกว่าเป็นความยาก

ลำบาก ความไม่สะดวกสบายที่พบกับลายเป็นประสบการณ์ที่มีค่า ตอนอยู่บ้านถนนกะออมนีอยู่ประมาณมัธยมศึกษาปีที่ 6 สนใจข่าวสารเก็บเงินไว้ซื้อหนังสือพิมพ์ฉบับละห้าลิบสตางค์ ซื้อหนังสือพิมพ์ “หลักเมือง” ทุกวัน และกีอ่านทุกหน้า ก็เป็นผลทำให้รอบรู้ในกิจการบ้านเมืองและเรื่องราวต่างๆ ตั้งแต่นั้นมา นอกจากนี้ ยังได้มีโอกาสศึกษาพื้นที่ที่อยู่โดยรอบโดยไม่ได้ตั้งใจ ทำให้รู้พื้นที่ถนนราชดำเนิน บางลำพู นางเลิ้ง วังบูรพา เทเวศร์ และพระบรมหาราชวัง รวมทั้งโรงพยาบาลศิริราช ได้เป็นอย่างดี แม้แต่โรงพยาบาลศิริราชเด็ก ซึ่งเก่าแก่ที่สุดและไม่มีเครื่องปรับอากาศ พร้อมมีตัวเรือดแยก กีบังเคย เข้าไปดูหลายครั้ง เพราะราคาถูก สมัยนั้นความบันเทิงที่ถูกและดีที่สุด ก็คือการไปดูภาพยนตร์โดยติดตัวชั้นถูกสุด นั่งข้างหน้า ราคากำบาท แต่กว่าจะไปดูแต่ละครร้อง ก็ต้องอดออมเงินไว้ ไม่ใช้จ่ายอย่างอื่น เพราะเงินมีจำกัด จึงจะพอค่าดูภาพยนตร์ เวลาไปไหน หากไม่ไกลมาก จะใช้เดินเป็นหลัก อาหารที่กินเป็นประจำ คือ ข้าวผัดหรือก๋วยเตี๋ยวราดหน้า วันไหนผู้ใหญ่พำนกินด้วย ก็จะได้กินของแปลกกว่านั้น ซึ่งบางครั้งเรา ก็ค่อยว่าเมื่อไหร่จะมีคนพาไปกินนอกบ้านและไม่ว่าจะย้ายไปอยู่บ้านใด ลำบากเพียงใด ความมุ่งมั่นที่จะเรียนหนังสือก็ยังมีอยู่ตลอดเวลาแต่ ก็ขอบคิดในใจว่า “เราจะต้องชนะ” แต่ก็คงเป็นนิสัยที่ไม่เคยรู้สึกย่อท้อ หรือหวนไหว มีแต่ความมุ่งมั่น ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะญาติพี่น้องทุกคนให้ความเมตตาและสนับสนุนให้เรียนอยู่เสมอ ไม่เคยได้รับคำตำหนิเลย เวลาเงินหมด ก็จะเขียนจดหมายไปขอเงินญาติทั้งหลายวันเวียน กันไป ที่ขอเป็นประจำก็จะมีน้ำหวานและน้ำพยุงที่อยู่ที่ปราจีนบุรี ซึ่ง ก็ไม่เคยขาด สมัยนั้น เวลาเมืองใหญ่ให้สตางค์ จะรู้สึกมีค่ามาก ก็เลยเป็นบทเรียนว่า การให้เงินเด็กที่ขาดแคลนนั้น เด็กทุกคนจะดีใจ ไม่ว่ามากน้อยแค่ไหนก็ตาม

ต่อมาบ้านถนนกะออมถูกเวนคืนไป เป็นกองบัญชาการ ตำรวจนครบาล จึงย้ายไปอยู่กับน้ารุ่งที่บ้านถนนดำรงรักษ์ซึ่งเป็นตึกแ陶 ส่องชั้น ชั้นล่างขายไม้สัก ซึ่งเป็นธุรกิจของสามีน้ารุ่ง (น้าอั้น) ที่เป็นเจ้าของโรงเลื่อย อยู่ที่นิ่งจนมัธยมปีที่ 8 น้ารุ่งก็ต้องย้ายออกจากบ้านนี้ไปปลูกบ้านอยู่ที่ซอยสุขุมวิท 60 เรายังเดาวังอีก ช่วงนั้นเป็นหัวเลี้ยวหัวต่อของการสอบเข้ามหาวิทยาลัย ด้วยความตั้งใจอยากเรียน

แม่และพี่สาวไปดูงานแสดงเกษตรและ
อุตสาหกรรมโลก ที่โคราช พ.ศ. 2538

ภาพถ่าย ณ ดอยตุง กับแม่และพี่สาว
พ.ศ. 2542

แพทย์ จีงพยาภานสอนเข้าคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นเลื่อนเตรียมแพทย์ในขณะนั้น ซึ่งในวันที่ประกาศผลว่าสอบเข้าคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาฯ ได้ ในวันนั้นยังหาที่อยู่ไม่ได้ เพราะอยู่ในช่วงการย้ายบ้านพอดี จึงไปขออาศัยอยู่กับบ้านของญาติอีกคนหนึ่งซึ่งอยู่หัวถนน ซึ่งเป็นลูกพี่ลูกน้องของแม่ ที่ตกรอกนามบัญญัติ ถนนวิสุทธิ์ ภัทรีย์ พอดีเขามีห้องว่างแคบๆ พร้อมมุ้งและที่นอนเก่าๆ พอจะให้อยู่ได้ชั่วคราวระยะหนึ่ง ซึ่งก็ถือว่าเป็นบุญคุณอย่างยิ่งที่ได้ที่ชุกหัวนอนในยามที่ไม่วุ่งไปไหน แต่ก็อยู่ที่นี่ในช่วงระยะเวลาสั้นๆ

บุคคลที่ต้องกล่าวถึงอีกคนหนึ่งในช่วงนี้ คือ พี่สาวต่างบิดา ซื้อ วันทน รองด้วฒนกุล ที่มาอยู่กรุงเทพฯ ด้วยกันตั้งแต่สมัยเขารายเรียน โรงเรียนพณิชยการพระนคร ซึ่งเป็นโรงเรียนอาชีวะที่ดีที่สุดสมัยนั้น ต่อมาก็ได้เข้าศึกษาที่คณะนักชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ แต่ยังไม่ทันจบก็ออกมาก่อนเพื่อไปทำงาน ได้อยู่ด้วยกันตั้งแต่บ้านประดุน้ำ และแยกกันอยู่เป็นบางครั้งตามความจำเป็น ได้มีส่วนเกื้อหนุนช่วยเหลือ เป็นระยะเช่นเดียวกัน จำได้ว่านาพิการเรือนแรกที่ได้ยื่ห้องมีโถ พี่สาวคนนี้เป็นคนให้เงินหนึ่งพันหกร้อยบาทไปซื้อ ยังอยู่จนถึงทุกวันนี้

บัตรประจำตัวนิสิต
คณะวิทยาศาสตร์ เมื่อปีชั้นปีที่ 4 วท. 8266

รับน้องจุฬาฯ เมื่อปี 2

เพี่ยวกัญจนบุรีกับเพื่อนตอนอยู่ปี 3 จุฬาฯ

นิสิตจุฬาฯ กลุ่มเดียวกัน

หลังจากทราบผลการสอบเข้าคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้แล้ว ยังอยู่ที่บ้านรอผลนายบัญญัติของน้ำหล่นอีกรอบหนึ่งประมาณสองเดือน พี่สาวซึ่งแยกไปพักกับเพื่อนอีกที่หนึ่งเห็นว่า เรายังไม่มีที่อยู่ จึงได้ไปเช่าบ้านอยู่ที่บ้านเลขที่ 33 ถนนพลับพาไชย ข้างวัดเทพศิรินทร์ โดยเช่าเฉพาะชั้นบน ชั้นล่างเจ้าของอยู่ เป็นนิสิตรุ่นพี่ที่คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาฯ เมื่อได้บ้านเช่าแล้ว จึงย้ายไปอยู่ด้วยกันที่นั่น ชีวิตการเป็นนิสิตจุฬาฯ จึงเริ่มต้นที่บ้านหลังนี้ และอยู่ที่บ้านหลังนี้จนเรียนจบจุฬาฯ และต่อมาได้ไปรับแม่ที่อยู่ที่บ้านจังหวัดนครนายกมาอยู่ด้วยกัน โดยพี่สาวเป็นคนหาเลี้ยงในช่วงนั้น แต่เราเก็บต้องพึ่งพาค่าใช้จ่ายจากญาติ คือ น้าหวานและน้าพยุงอยู่ทุกเดือน เดือนละประมาณลีร้อยบาท ส่วนน้าศักดินั่นก็ให้ความอุปการะเกื้อหนุนอยู่เป็นครั้งคราว ชีวิตจึงเป็นหนึ่งสุขคุณญาติทุกคน ที่ไม่มีวันใช้หนี้ได้หมด ณ วันนี้ ลูกหลานของทุกคนก็ยังสนิทสนมกลมเกลียว ไปมาหาสู่ และเกื้อหนุนกันโดยตลอด อันเป็นความผูกพันที่ตกทอดมาต่อเนื่อง

จากบ้านเช่าที่ถนนพลับพาไชย พี่สาวได้ไปซื้อบ้านอยู่ที่ซอยวัดบางพลัด จังหวัดสุนิทวงศ์ ธันบุรี จึงได้ย้ายไปอยู่ที่บ้านนี้กันหมด ซึ่งตอนนั้นเป็นอาจารย์ที่คณบดีวิทยาศาสตร์ จุฬาฯ แล้ว และได้อ่ายู่บ้านหลังนี้กับแม่และพี่สาวมาอีกระยะหนึ่งซึ่งขณะนั้นประมาณปี พ.ศ. 2512

การได้ย้ายมาอยู่บ้านพลัดก็ทำให้มีโอกาสสร้างภูมิประเทศแอบฝังธันบุรีมากขึ้น ซึ่งนับว่าเป็นโอกาสอันดีที่จะได้มีประสบการณ์มากขึ้น และด้วยความจำเป็นเรื่องการเดินทางจึงได้ตัดสินใจซื้อรถเก๋งคันแรก ในชีวิตคือโตโยต้าโคโรล่า แบบสองประตู เครื่องหนึ่งพันหนึ่งร้อยซีซี ในราคากลีหมื่นแปดพันบาท โดยจ่ายเงินดาวน์ก่อนหนึ่งหมื่นบาท และผ่อนอีกเดือนละหนึ่งพันสองร้อยบาท ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วเป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้เลย เพราะเงินเดือนข้าราชการที่เป็นอาจารย์จุฬาฯ แรกเริ่มขณะนั้นคือหนึ่งพันสามร้อยบาท ดังนั้น จึงต้องดิ้นรนหาเงินมาดาวน์รถ โดยขายสร้อยคอที่น้ำพุใหญ่ให้ตอนจบการศึกษาและขอรื้ยมคนอื่นๆ อีกจนครบหนึ่งหมื่นบาท สำหรับค่าผ่อนรายเดือนนั้นต้องดิ้นรนโดยการไปสอนความรู้ตามโรงเรียนต่างๆ ซึ่งก็เพียงพอที่จะนำมาใช้จ่ายได้โดยไม่ลำบากถึงแม้จะเหนื่อยมากก็ตาม แต่ก็นับเป็นความสำเร็จเบื้องต้น

การได้เรียนรู้ชีวิตจากประสบการณ์ในวัยเด็กที่หลากหลาย การได้เห็นตัวอย่างการกระทำที่ดีในความซื่อสัตย์สุจริต และการดำรงตนนความพอเพียงแห่งฐานะในช่วงเวลาการเป็นวัยรุ่น นับเป็นพื้นฐานของความคิดในเวลาต่อมาทั้งสิ้น

เป็นอาจารย์คณบดีวิทยาศาสตร์ จุฬาฯ

หลังจากทำงานเป็นอาจารย์ที่คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาฯ มาได้สักระยะหนึ่งแล้ว ได้สมรสกับคุณวรรณ มีสุข ซึ่งเป็นคนชลธร ที่มาเรียนหนังสือที่กรุงเทพฯ และต่อมามีบุตรสาวสามคน คือ พันเอก แพทย์หญิง สุดาทิพ ศิริชนะ รับราชการที่โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้าฯ แพทย์หญิง วรรณรรณ ศิริชนะ เป็นอาจารย์ที่คณะแพทยศาสตร์ จุฬาฯ และ นางสาวพิพานน์ ศิริชนะ จบนิติศาสตร์ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประกอบอาชีพเป็นนักกฎหมายและนักธุรกิจสิริ ลูกทุกคนได้รับการศึกษาเป็นอย่างดี มีความสำเร็จในอาชีพ ไม่เคยได้รับความยากลำบากใดๆ การให้ลูกสองคนเรียนหมอ เป็นการชดเชยความอยากรู้ของตัวเองที่ไม่มีโอกาสได้เป็น ซึ่งถึงวันนี้ก็มีความสุขที่ลูกໄห้ เป็นหมอ แต่ลูกจะมีความสุขเหมือนเราหรือไม่นั้นไม่แน่ คนเล็กไม่ยอมเรียนหมอ แต่ทุกคนก็ทำในสิ่งที่พ่อประธานาลัยเป็นอย่างดีทั้งสิ้น จำได้ว่าทั้งพ่อและแม่ไม่เคยอบรมสั่งสอนลูกอย่างเป็นเรื่องเป็นราว แต่ความอยากรู้ได้คร่ดีและความเป็นคนดีล้วนเกิดจากตัวของเขามา เหล่านั้นเองทั้งสิ้น ซึ่งก็เป็นความภาคภูมิใจอยู่เงียบๆ ตลอดมา

● วันถ้าเรื่องการศึกษา

แพทย์หญิงสุดาทิพย์ คิริชนา
บุตรสาวคนโต พร้อมญาติผู้ใหญ่
มาพร้อมหน้า

แพทย์หญิงวรวรรณ คิริชนา
พร้อมครอบครัว

นางสาวพิพานน์ คิริชนา
พร้อมครอบครัว

5

ແຮງບັນດາລໃຈ
ໃຫ້ເຂົ້າຈຸພາຍ

แรงบันดาลใจ ให้เข้าจุฬาฯ

แรงบันดาลใจคงเป็นลิ่งสำคัญที่ผลักดันให้เกิดลิ่งต่างๆ ในชีวิต ถ้าไม่มีแรงบันดาลใจก็เหมือนไม่มีเป้าหมายในชีวิต การมีแรงบันดาลใจที่พอเหมาะและมีความยึดหยุ่นในความคาดหวังเป็นลิ่งที่จำเป็น เพราะหากเกิดความผิดหวังขึ้นแล้วจะทำให้สามารถยอมรับได้ แรงบันดาลใจทำให้เกิดความฝัน ความอยากรู้ได้ครั้ดี ความอยากเป็น หรือแม้แต่การวางแผนอนาคตที่ไฟฝัน มนุษย์ทุกคนสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้กับตนเองได้จากลิ่งประทับใจที่ผ่านมาในชีวิตหรือแม้แต่จากการจินตนาการของตนเอง แต่การมีจินตนาการและแรงบันดาลใจที่ไม่ได้มีความพยายามที่จะทำให้ความมุ่งหวังนั้นเป็นจริง ก็คงจะเป็นแต่เพียงความฝันเท่านั้น ดังนั้น ต้องใช้ความมุ่งหวังเหล่านั้นให้เป็นแรงผลักดันและกำลังใจที่จะฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ ให้ไปสู่ความสำเร็จ

เด็กต่างจังหวัดในสมัยนี้น่าจะมีโอกาสเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ตามสิ้น ไม่เคยรู้ว่ากรุงเทพฯ เป็นอย่างไร ไม่เคยรู้ว่าการศึกษาเล่าเรียน มีประโยชน์อย่างไร เพียงแต่ขอให้จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก็พอแล้ว ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาต่อระดับสูงไม่เคยมีเลย ไม่เคยรู้ว่าจุฬาฯ ธรรมศาสตร์ คืออะไร ความคิดและความฝันจึงได้มาจากลิ่งที่อยู่ใกล้ตัวทั้งสิ้น เช่น เห็นคนเป็นตำรวจก็อยากเป็นตำรวจ เห็นคนเป็นครู ก็อยากเป็นครู เห็นคนมารับจ้างในกรุงเทพฯ ก็อยากไปรับจ้างบ้าง สมัยนั้นาชีพช่างซ่อมรถยนต์ ช่างทำสีรถยนต์ ช่างซ่อมมอเตอร์ไซค์ ดูว่าจะเป็นที่นิยมของคนในหมู่บ้าน นายอำเภอมาเยี่ยมพื้นที่ก็ดูว่าเป็นเรื่องใหญ่ ผู้ว่าราชการจังหวัดนั้นแนบไม่เคยพบ ข่าวสารที่พอจะรับได้บ้าง ก็เป็นจากวิทยุกระจายเสียงของสถานีวิทยุแห่งประเทศไทยและ 1 ปณ. เท่านั้น ซึ่งรายการส่วนใหญ่ก็จะเป็นข่าวทางราชการและลิเก ดังนั้น คนต่างจังหวัดจึงมีโลกแคบ คนที่มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนต่อจึงเป็นคนที่มีโอกาสเหมือนคนในเมืองที่จะขวนขวยไข่คัวหาอนาคตของตนเอง

เมื่อยังเด็กมีความไฟฝันเป็นอย่างยิ่งที่จะเป็นหมอ เพราะเห็นว่าอาชีพหมอ น่าจะมีโอกาสช่วยชีวิตคนได้มาก คนต่างจังหวัดสมัยนั้น เมื่อเล็บไข่ได้ปวยแล้ว มีความเป็นไปได้ที่จะตายจ่ายมากเมื่อเทียบกับสมัยนี้ เป็นโรคปอดบวมเกิดตายได้ เป็นโรคมาลาเรียเกิดตายได้ ยิ่งผู้หญิงด้วยแล้ว เป็นไข้ทับระดูเกิดตาย และที่คลอดลูกตายก็มีอยู่มาก เพราะขาดโอกาสที่จะเข้าถึงบริการสาธารณสุข หมอยแพนโนบราณ หมอดำมาย และหมอประจำสุขศาลา ดูจะเป็นที่พึงยามเจ็บไข้ได้ปวยได้ดีที่สุด ถ้าไม่มีหมอเหล่านี้คงกีดกั้นล้มตายไปอีกมาก

แรงบันดาลใจสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้มุ่งมั่นที่จะเรียนให้สูงขึ้น คือ ความอยากรู้เป็นหมอ ความเป็นมาของเรื่องนี้ก็คือ สมัยนั้นที่กำลังศรีนาวาบ้านเกิด มีหมอยอยู่คนหนึ่ง เป็นหมอประจำสุขศาลา ชื่อหมอล้มมะ ซึ่งชาวบ้านมักจะเรียกสั้นๆ ว่าหมอมะ ได้เห็นหมอมะหัวร่วมยาไปช่วยคนเจ็บป่วยอยู่เป็นประจำ ทั้งกลางวันและกลางคืน ในเวลาหนึ่ง ถ้าไม่มีหมอมะ ก็คงจะมีคนเลือยชีวิตอีกเป็นจำนวนมาก ในสายตาและความรู้สึกของเราในขณะนั้น หมอมะเป็นเหมือนรูปแบบการ

ทำงานที่อยากรเอาอย่างเพราะมีโอกาสได้ช่วยเหลือคนที่เดือดร้อน มีคุณเคารพยกย่อง และเป็นที่พึงของคนทั่วไป จึงเกิดความอยากรเป็นหมอมต้นน้ำมา ซึ่งแรงบันดาลใจนี้คงจะเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ตั้งใจเรียนและอยากรได้คร่ำครามตลอด ต่อมาภายหลังที่มาอยู่ในกรุงเทพฯ แล้วเห็นชีวิตคนเป็นหมอมส่วนใหญ่ร่าวยสุขสบาย มีคุณนับถือ จึงคิดว่าเป็นอาชีพที่ดี อยากมีอาชีพที่มีเกียรติ มีฐานะ จะได้อาภิมหาเมืองด้วย เพราะรู้ว่าแม่ลำบาก ความจริงแท้ก็เห็นด้วยตามเงื่อน條件 แต่มาตกลอดความทุกข์ยากเพียงใด

ในเรื่องที่เกี่ยวกับแรงบันดาลใจในการศึกษานั้น ได้เกิดขึ้นอีกช่วงหนึ่ง คือ ในวันเด็กประจำปี พ.ศ. 2503 ขณะนั้นเรียนอยู่ประมาณชั้นมัธยมปีที่ 6 ได้เข้าไปเดินเล่นในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยโดยลำพัง เข้าใจว่าเข้าจัดงานวันเด็กและจะเข้าไปดูนิทรรศการต่างๆ ที่เข้าจัดขึ้น แล้วเดินหลงเข้าไปในคณะวิทยาศาสตร์ ที่ตึกเคมี ได้เห็นห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์โดยไม่ได้ตั้งใจ ได้เกิดแรงบันดาลใจขึ้นมาทันทีว่า อยากมาเรียนที่นี่ และก็สอดคล้องกับพอเด็กกับความคิดที่อยากรเรียนหมอม เพราะสมัยนั้นในครั้งเรียนหมอมต้องมาเรียนคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2 แล้วจึงสอบเข้าฟากไปเรียนแพทย์จุฬาฯ หรือแพทย์ศิริราชต่อไป ฉะนั้น แรงบันดาลใจที่อยากรเป็นหมอม และความมุ่งมั่นที่จะให้เป็นที่พึงของแม่ อยากรให้มีส่วนรู้สึกด้วยการเรียน จึงเป็นแรงผลักดันอันสำคัญที่ทำให้ไฟรู้ไฟเรียน และไม่ท้อถอยมาโดยตลอด

ความพยายามที่จะสอบเข้าคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อจะเรียนหมอมจึงเป็นความพยายามที่จะทำให้ความฝันนั้นเป็นจริง การตัดสินใจที่จะเข้าคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และความอยากรเป็นหมอม ล้วนเกิดจากการตัดสินใจของตนเองทั้งสิ้น เพราะไม่รู้จะปรึกษาใคร ทางบ้านก็ไม่มีความรู้เกี่ยวกับเล่นงานที่จะศึกษาต่อเลย คำว่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้นไม่มีใครรู้จัก ดังนั้น การตัดสินใจทั้งหมดจึงขึ้นอยู่กับตัวเรา ครูและกลุ่มเพื่อน ก็มีส่วนในการตัดสินใจต่างๆ เช่นกัน สมัยนั้นโรงเรียนกวดวิชาเริ่มมีแล้ว ใครอยากรเข้าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยต้องไปเรียนกวดวิชาที่โรงเรียน

วัดมหาณพาราม ซึ่งอยู่แควascalเจ้าป่อเลือ เรายังเป็นหนึ่งในนั้นที่ต้องใช้ความอุดสาหะ นั่งรอมเมล์จากโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ไปถึงวัดมหาณพารามทุกวัน ณ เวลาหนึ่ง ต้องขอบพระคุณผู้ส่งเสียให้เล่าเรียน เช่น นักศักดิ์ น้ำหวาน น้ำพวย และญาติทุกคนที่ช่วยส่งเสียให้ได้เรียนเต็มที่ มองย้อนกลับไปแล้วยังนึกถึงบุญคุณจนลืมทุกวันนี้ และมองไม่ออกว่าเราทำได้อย่างไร โดยเฉพาะในช่วงท้ายของการศึกษา น้ำหวานและน้ำพวย พานิชตระกูล ได้ให้ความเกื้อหนุนอย่างมาก

มหาวิทยาลัยในขณะนั้นยังไม่มีแห่ง คือ ในกรุงเทพฯ ก็มีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ เกษตรศาสตร์ ศิลปากร และอิกแห่งคือมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ในต่างจังหวัดก็จะมีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ขอนแก่น และสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเอกชนยังไม่มีตั้งนั้น ถ้าไม่สอนเข้ามามหาวิทยาลัยไม่ได้ โอกาสที่จะได้ศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยก็หมดไป คนมีฐานะก็มักนิยมส่งลูกไปเรียนที่ฟิลิปปินส์ อินเดีย และยุโรป การได้เข้ามามหาวิทยาลัยจึงเป็นการเปลี่ยnonาคตและจุดหักเหที่สำคัญของทุกคนในทุกยุคทุกสมัย

โดยสรุปแล้ว ความอยากเป็นหมอและความอยากให้ครอบครัว มีชีวิตที่สุขสบายขึ้น จึงเป็นแรงผลักดันที่สำคัญที่ทำให้พยายามสอบเข้า คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยให้ได้ เพื่อที่จะسانฝันให้เป็นจริง แต่อนาคตเป็นสิ่งไม่แน่นอน การเข้าคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ จึงเป็นเพียงความสำเร็จเบื้องต้นเท่านั้น สุดท้ายก็มีได้เป็นหมอดตามที่ปรารถนา ชีวิตมีมุ่งที่หักเหทำให้เราต้องเปลี่ยนแปลงไปเสมอ

6

ថែរក្រកទេ

ชีวิตหักเห

ตลอดเวลาที่ผ่านมา ชีวิตมีการหักเหมาโดยตลอด การหักเหแต่ละครั้งเป็นการเปลี่ยนแปลงอนาคตและทางเดินชีวิตอย่างสำคัญ ดังนั้น การหักเหและหักมุมของชีวิตของแต่ละบุคคลจึงเป็นเรื่องธรรมชาติ ถ้าถือว่าการหักเหนั้นเป็นการสร้างเสริมประสบการณ์ให้กับชีวิตเพื่อให้ก้าวเดินต่อไปอย่างแข็งแกร่ง ถึงแม้ว่าบางครั้งการหักเหจะทำให้สึกผิดหวังหรือห้อแท้ก็ตาม แต่ในชีวิตจริงนั้นมีอบอุปสรรคหรือมีการหักเหในทิศทางที่อยากจะไปแล้วไม่ได้ไป คนที่ไม่สามารถจะรักษาสึกผิดหวังถ้ามีกำลังใจเข้มแข็งและคิดในแง่บวกก็จะช่วยให้ฝ่าฟันอุปสรรคไปได้ ความคิดเชิงบวกจะทำให้มีความหวังและความมุ่งมั่น คำว่าเชิงบวก น่าจะหมายถึงการพิจารณาว่าลึกลงต่างๆ ที่ปรากฏนั้นอาจทำให้เกิดผลดีในอีกแง่มุมหนึ่งก็ได้ ตรงกันข้ามถ้ามองแง่ลบก็จะมีแต่ความผิดหวังและเป็นปมด้อย ชีวิตมักมีการหักเหอยู่ตลอดสิ่งที่หวังมักจะไม่ได้ สิ่งที่ได้ก็เกิดขึ้นโดยไม่ได้คิดมาก่อน

6.1 ชีวิตหักเหครั้งแรก จากม้านอกสู่กรุง

การได้มีโอกาส sama เรียนต่อในกรุงเทพฯ เมื่อชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นการหักเหครั้งแรกในชีวิต ถ้าชีวิตไม่หักเหในตอนนั้นก็คงจะเรียนต่อที่โรงเรียนประชาบาลเดิมจนจบประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งการมีโอกาสที่จะได้มาระบบท่องเที่ยวกรุงเทพฯ นั้นไม่เคยมีใครคาดคิดมาก่อน ในครอบครัว แม้แต่ตัวเองก็ไม่รู้ว่าการไปเรียนต่อในกรุงเทพฯนั้นเป็น เช่นไร อย่างเง่งที่สุดก็คือได้ไปเรียนต่อมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในตัวจังหวัดซึ่งขณะนั้นก็มีน้อยคนในตำบลที่จะมีโอกาสได้เรียนต่อ เพราะคนในห้องถินยังเห็นความสำคัญของการศึกษาน้อย มีฐานะยากจน การเดินทางลำบากเพราะต้องใช้จักรยานไปกลับบ้านละลิบกิโลเมตร ถ้าในฤดูฝนจะลำบากมาก ดังนั้น คนที่เข้าไปเรียนในตัวจังหวัดสมัยนั้นจึงมักไปอาศัยอยู่กับญาติที่อยู่ในตัวเมืองเพื่อความสะดวก ข้อเท็จจริงอีก

ประการหนึ่งก็คือคนที่อยู่ในชนบทห่างไกลมักจะไม่ค่อยเห็นความสำคัญของการศึกษาต่อ หรือไม่เคยเห็นตัวอย่างของคนที่ประสบความสำเร็จ อันเนื่องมาจากการศึกษา แรงบันดาลใจที่จะชวนชวยไปศึกษาเล่าเรียน ต่อจึงมีน้อยไม่เหมือนกับในปัจจุบันที่มีตัวอย่างให้เห็นอยู่รอบตัว คนสมัยนี้จึงมีโอกาสติดกันมาก

การที่แม่ตัดสินใจให้ไปเรียนต่อที่กรุงเทพฯ โดยไปอยู่กับน้าห้าง หลานนั้น ถือว่าเป็นการตัดสินใจครั้งยิ่งใหญ่ของแม่ที่ยอมปล่อยลูกไป แต่ก็เชื่อว่าแม่คิดบนพื้นฐานของความไวใจและมั่นใจว่าน้าจะดูแลอย่างดี จำได้ว่าวันที่ออกเดินทางไปกรุงเทพฯ นั้นมีเลือผ้าติดตัวไปเพียงสองชุด ไม่มีสถาค์ติดตัวเลย เข้าใจว่าเขามาเห็นว่าเรายังเป็นเด็กจึงไม่ให้ถือสถาค์หรือไม่ เช่นนั้นแม่คงไม่มีสถาค์ เพราะแม่ไม่มีอาชีพหลักแต่ อาศัยอยู่กับกง จำได้ว่ารายได้ของแม่ช่วงนั้นมาจากการรับจ้างเย็บผ้า และทำขนมขาย เราไม่เคยรู้ฐานะว่าแม่มีมากน้อยแค่ไหน แต่จำได้ว่า ครอบครัวและพี่น้องของแม่อบอุ่น prox คงกันดีพอสมควร แม่เลิกกับพ่อตั้งแต่เราเกิด ดังนั้น คนที่ช่วยเลี้ยงมาตั้งแต่วัยเด็กคือบรรดา ป้ากับน้าห้างหล่าย เพราะเราเป็นหวานชาบคนโต ความอบอุ่นท่ามกลาง ความรักของญาติในวัยเด็กก่อนลิบชวนน่าจะเป็นพื้นฐานที่สำคัญของ จิตใจที่ทำให้ไม่รู้สึกว่าเหว่เมื่อต้องเผชิญปัญหาตามลำพัง

วันที่จะเดินทางเข้ากรุงเทพฯ ไปลา ก็ไปแล้ว แม่ดึงตัวเข้าไป กอดแล้วให้พร ให้ตั้งใจเรียน อย่าตื้อ ให้เป็นคนดี แม่ไม่พูดอะไรมาก แต่แม่คงคิดอะไรหลายอย่าง จำไม่ได้ว่าเราร้องให้หรือไม่ เดินทางเข้า กรุงเทพฯ โดยไม่รู้อนาคต ไม่คิดอะไรมาก เพราะยังเป็นเด็ก ไม่รู้ว่า จะต้องเผชิญอะไรมีแต่คนบอกว่าดีแล้วได้ไปเรียน

ถ้าแม่ตัดสินใจไม่ยอมให้ลูกจากมาเพื่อเรียนต่อในตอนนั้น ชีวิตก็คงไม่มีอะไรหักเห ก็คงจะเป็นเหมือนลูกชาวบ้านทั่วไปในแบบนั้น ถ้าไม่ไปเรียนต่อในจังหวัด ก็หาทางเข้าไปเป็นลูกจ้างฝีกงาน ในกรุงเทพฯ หรือรับจ้างเล็กๆ น้อยๆ ในหมู่บ้านมีหลายคนเป็นลูกชาวนา ก็กลับไปทำงานต่อ เพื่อร่วมชั้นเรียนหล่ายคนเรียนเก่งมากแต่ไม่มี โอกาสได้เรียนต่อ ชีวิตจึงหยุดแค่นั้นซึ่งน่าเสียดายอย่างยิ่ง ถ้าเขามีโอกาสเข้าคงไปได้ไกกลว่าการเป็นลูกชาวนาธรรมดาก็หรือกรรมกร

ทั่วไป เมื่อเข้ามาเรียนในกรุงเทพฯ และมีโอกาสกลับบ้านเหอม lokale รังส์ สมัยนัน อายุประมาณสิบห้าปี ต้องหาทางไปขึ้นรถประจำทาง กลับบ้านเอง โดยท่ารถอยู่ที่หน้าสถานีรถไฟฟ้าลำโพงใช้เวลาเดินทาง โดยรถประจำทางประมาณสามชั่วโมงเศษจากหัวลำโพงถึงครนายนก ด้วยระยะทางประมาณหนึ่งร้อยยี่สิบกิโลเมตร จำได้ว่ารถจอดทุกที่ที่มีคนโบกจะไปจอด เพราะให้คนกินข้าวที่ประตูน้ำพระอินทร์พร้อมรับคนด้วย รู้สึกว่านานมากกว่าจะถึง เมื่อไปถึงตลาดครนายนกแล้วจะต้องเดินทาง ต่อไปบ้านอีกประมาณห้ากิโลเมตร ไปได้สอง-สามทางคือ หนึ่งนั่งเรือไอใช้เวลาประมาณสองชั่วโมงล่องตามแม่น้ำครนายนกขึ้นไปทางเหนือ สองขอรีบจ้างเรานคนที่จังหวัดซึ่งไปบ้าน หรือโดยซ้อนท้ายคนในหมู่บ้านที่มาที่จังหวัด และสามนั่งรถสามล้อถีบในราชาห้าบท ซึ่งรู้สึกว่าแพง วิธีสุดท้ายคือเดินไป มีความรู้สึกว่าการกลับบ้านมีความสุขที่สุด เพราะได้อยู่กับแม่กับกัน วันๆ ไม่ต้องทำอะไร ก่อนจะถึงวันกลับกรุงเทพฯ ถ้าเป็นหน้าม่วง แม่จะเก็บมะม่วงใส่ตะลอนให้หักลับไปฝากน้ำ ที่บ้านสมัยนั้นไม่มีผลไม้อะไรนอกจากมะม่วง จำได้ว่ามะม่วงที่นำมาเป็นมะม่วงอกร่องเป็นส่วนใหญ่ แต่ถ้าเป็นฤดูกาลเกี่ยวข้าวใหม่ ก็มักจะเผาข้าวหลามฝากกลับมา จำได้ว่าหนักมาก แต่ก็หัวมาด้วยความรู้สึกที่ดีว่ามีของกลับมาฝาก ของฝากทั้งหมดจะถูกบรรจุในตะลอนไม่ໄพ ต้องหัวมาอย่างทุลักทุเล

ตอนเรียนหนังสืออยู่ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 8 มีแต่ชุดนักเรียน ไม่มีเสื้อผ้าใส่เล่น ไปไหนก็ใส่ชุดนักเรียน ไปตลาด ไปดูหนัง ไปเดินเล่น ชุดนักเรียนทั้งนั้น ไม่เคยเรียกว่ารองหรือคิดอย่างใดมากกว่าที่มีอยู่ เพราจะริงๆ แล้วก็ไม่รู้จะไปขอใคร ข้อที่ดีที่สุดคือ ถึงแม้จะอยู่ในสภาพอย่างนั้นก็ไม่เคยรู้สึกเป็นปมด้อยยังไปไหนมาไหนทำอะไรด้วยความมั่นใจและเป็นสุข น้ำทึ้งหลายที่อยู่ด้วยกันไม่เคยดูด่าว่ากล่าว อาจจะเรียกว่าไม่เคยสั่งสอนเลยด้วยซ้ำไป แต่มาเนกในภายหลังวิชีวิตในปัจจุบันของราชลายอย่างกีลุวนเรียนรู้และเราอย่างมากประสบการณ์ที่เห็น ที่คุ้นเคย ที่ผ่านมาในอดีตโดยตลอดไม่ว่าจะเป็นความคิดเรื่องความเชื่อสัตย์ ความประยัดด การพึ่งพาตนเอง ความอดทน การสู้ชีวิต การรู้จักอ่อนน้อมถ่อมตนกับผู้ใหญ่ ความกตัญญู ความรักใคร่ในหมู่เพื่อน และความเอื้อเฟื้อแผ่ แต่มี

สิ่งหนึ่งซึ่งไม่เคยมี คือ ความฟุ่มเฟือยและความดูถูกดูแคลนผู้ยากไร้ เพราะเราเกี่ยวกับไร้เช่นกัน ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้กล้ายเป็นนิสัยติดตัว ในเวลาต่อมาโดยไม่รู้ตัว

การหักเหของชีวิตที่ได้เข้ามาเรียนต่อในกรุงเทพฯ จึงเป็นการหักเหที่สำคัญที่สุดที่ทำให้มีวันนี้เกิดขึ้น เป็นการหักเหไปสู่ความเริ่มรุ่งเรืองในอนาคต เป็นการหักเหจากบ้านที่สุขสบายในวัยเด็กไปสู่ความยากลำบากในกรุงเทพฯ แต่ไม่เคยเกิดความรู้สึกท้อแท้หรือเป็นปมด้อย ความรัก ความอ่อนน้อม และความผูกพันที่มีต่อกันในหมู่ญาติล้วนเป็นพื้นฐานของความเดินทางในเวลาต่อมาทั้งสิ้น ต้องขอขอบคุณญาติทุกคนที่ได้ให้ความเมตตาอย่างอบอุ่น ทั้งจากการกระทำและคำพูด ถึงแม้ในด้านการเงินจะมีได้มีมากมายก็ตาม

เด็กในวัยเยาว์จึงควรได้รับความรัก ความเมตตา และการชี้แนะที่เหมาะสม มิใช่การควบคุมอย่างเคร่งครัด ควรหัดให้รู้จักความยากลำบากและการช่วยเหลือตนเองให้ได้ ภายใต้สถานการณ์ที่ทำให้เข้าต้องฝึกฝนการดูแลตัวของเขารอง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการศึกษา เล่าเรียน ชีวิตความเป็นอยู่ หรือการใช้จ่ายเงินก็ตาม

“ความยากลำบากและแพชญปัญหาที่ต้องแก้ไขด้วยตนเอง ทำให้เกิดความเข้มแข็ง ความอบอุ่นในครอบครัวจะทำให้เกิดความมั่นใจในการก้าวเดินไปข้างหน้า การเห็นตัวอย่างที่ดีรอบข้างจะเป็นภาพจารึกในจิตใจที่ทำให้เดินตามรอยนั้นโดยสมัครใจ การมีแรงบันดาลใจในวัยเด็กจะเป็นพลังให้เกิดการไขว่คว้าพัฒนาอย่างมีเป้าหมาย ความพยายามและขั้นตอนให้รู้ถึงคุณค่าของการประทัยด้วยความอดทน ความมีน้ำใจต่อกันในครอบครัวและเพื่อนพ้องจะทำให้เห็นคุณค่าของการให้ความรักและให้ความรู้สึกที่ดีต่อกัน การได้อยู่ใกล้พระศาสนาแม้เพียงเล็กน้อยก็จะทำให้ความรู้สึกผิดชอบชั่วเดือนั้นติดอยู่กับตัวโดยไม่รู้ตัว ความชื่อสัตย์สุจริตต้องปลูกฝังให้เป็นจิตสำนึกประจำตัวตั้งแต่เด็ก จะมาปลูกฝังกันในขั้นมหาวิทยาลัยก็สายเกินไปแล้ว การอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีงามในช่วงทุกวัยของอายุ จะช่วยหล่อหลอมให้เป็นคนดีโดยไม่รู้ตัว”

มนุษย์มีจุดหักเหอยู่ตลอดเวลาในชีวิต ณ จุดที่หักเหนั้นมักจะมีทางเลือกเป็นทางสองแพร่งอยู่เสมอ ถ้าเราเลือกทางผิดชีวิตก็จะไปอีกเส้นทางหนึ่ง การตัดสินใจว่าจะเลือกไปทางใดนั้นบางครั้งเราไม่ได้เป็นผู้ลิขิต เพราะอาจเด็กเกินไปหรือเพราะสถานการณ์บังคับแต่ถ้าเลือกได้เราจะคงเลือกแต่ทางที่ดีที่สุดเสมอแต่โดยที่ไม่มีครรภ์อนาคต ดังนั้น เมื่อเลือกทางได้แล้วก็ต้องทำงานนั้นให้ดีที่สุด

6.2 ชีวิตหักเหครั้งที่สอง ได้เข้าจุฬาฯ

เมื่อเรียนจบมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก็เลือกเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 7 และ 8 ในสายวิทยาศาสตร์ และพยายามสอบเข้าโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาซึ่งถือว่าเป็นโรงเรียนที่ดีที่สุดสำหรับคนที่จะเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยในขณะนั้น แต่สอบเข้าไม่ได้ จึงต้องเรียนต่อที่โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย ได้เรียนอยู่ห้อง ก ซึ่งถือว่าเป็นห้องที่มีนักเรียนเก่งที่สุดของโรงเรียนเพื่อนร่วมชั้นเรียนส่วนใหญ่เขียนและตั้งใจเรียน เพราะล้วนมีเป้าหมายอยากเข้ามหาวิทยาลัยทั้งสิ้น บางคนอยากเป็นหมอ บางคนอยากเป็นวิศวกร บางคนอยากเป็นสถาปนิก บางคนอยากเป็นนักบัญชี เรียนด้วยความรู้สึกสนุก เพราะอยากรู้เรียน ครูตั้งใจสอนมาก โดยเฉพาะวิชาทางสายคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษ ส่วนทางเคมีและชีวิทยามีครูคนใหม่เพิ่งจบจากจุฬาฯ มาสอน พากเราตื่นเต้นกันมาก เพราะเป็นครูหนุ่มที่มีความรู้ดีซื่อครูยังสุข รักมีมารยาตสอนได้สนุกและเข้าใจดี พื้นฐานทางวิชาพื้นฐานดี ได้มารักครูวิเชียร โภสกุณpal ซึ่งพอสอนและให้โจทย์เสร็จท่านก็จะไปนั่งอยู่นอกห้อง ปล่อยให้นักเรียนทำกันเอง ครูขยันก็ทำ ครูซึ่งเกียจก็ไม่ทำ ก็เป็นวิธีสอนของท่านอีกอย่างหนึ่งที่ทำให้นักเรียนรู้จักรับผิดชอบตัวเอง ครูสอนเรขาคณิตซึ่งครูบุญชู จนิช และ ครูสุวิ มนต์คำ ซึ่งสอนเก่งมาก นอกจากนี้ ยังมีครูอีกหลายคน ที่ช่วยทำให้เรามีความรู้ รู้จักรับผิดชอบตัวเอง ครูอีกคนหนึ่งซึ่งต้องกล่าวถึง คือ หลวงสำเร็จวรรณา กิจที่สอนภาษาไทยและให้หลักภาษาไทยที่ดีกับเรามาก ถึงทุกวันนี้ ความจริงมีครูดีๆ อีกหลายคนที่จำชื่อไม่ได้ ที่ให้พื้นฐานทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และวิทยาศาสตร์ เป็นอย่างดี

ด้วยความอยากรเข้าเรียนแพทย์ให้ได้ ตอนเย็นจึงไปเรียนพิเศษ กับเพื่อนเป็นประจำทุกวันที่โรงเรียนวัดมหอรัตนพาราม ถนนตะนาว สมัยนั้นการจราจรไม่ติดนั่งรถเมล์จากถนนสีลมไปลงที่สี่แยกคอกวัว แล้วเดินไปอีกห้าร้อยเมตรเรียนจนลิ่งสองทุ่มเป็นอย่างนี้เกือบทุกวัน ไม่รู้สึกเหนื่อยแล้วจึงกลับบ้าน ยังดีที่ตอนนั้นบ้านที่อาศัยอยู่แล้วนน ดำรงรักษา ผ่านฟ้าไม่ไกลจากวัดมหอรัตนพารามมากนัก

จำได้ว่าดูหนังสือหนักมาก ดูทุกวันแต่ขณะเดียวกันก็ชอบดูภาพยนตร์ อุดออมค่าใช้จ่ายรายวันที่ได้รับเพื่อไปดูภาพยนตร์ในราคา ห้าบาท ไม่ว่าจะเป็นโรงพยาบาลเฉลิมไทย เฉลิมกรุง แคปปิตอล คิงส์ คิวินส์ แกรนด์ หรือแม้แต่โรงพยาบาลรัตนโกสินทร์ แต่มีข้อแม้มในใจอยู่ ว่าเมื่อไปดูภาพยนตร์กลับมาแล้วต้องดูหนังสือชดเชยเวลาที่เสียไปให้ครบ แต่ทุกครั้งที่ไปก็ยังคงใส่ชุดนักเรียนเหมือนเดิม เพราะไม่มีชุดอื่น

ปี พ.ศ. 2505 เป็นปีที่มีการสอนอีนทรานซ์รวมเข้า มหาวิทยาลัยเป็นครั้งแรก ก่อนหน้านั้นใครอยากรเข้ามหาวิทยาลัยได คะแนนได้ก็ตระเวนไปสอบเอา ปีนี้ขาดดองรวมสอบครั้งเดียวไม่ต้อง ตระเวนไปสอบที่มหาวิทยาลัยต่างๆ แต่ในการสมัครเข้าให้เลือกสีอันดับ เราก็อยากรีียนแพทย์ จึงเลือกสอบเข้าคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย เพราะได้รับรองแพทย์ต้องเรียนปี 1 ปี 2 ที่นี่ก่อน เปรียบเสมือนเป็นเตรียมแพทย์เมื่อสอบผ่านปี 2 แล้ว จึงสอบไปเรียน 医药学 ที่คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หรือศิริราช ซึ่งในสมัยนั้นเรียกว่าสอบข้ามฟาก เลือกคณะบัญชี จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย เป็นอันดับ 2 ส่วนอันดับ 3 และ 4 จำไม่ได้แล้ว ไปสอบ ที่สนามสอบที่โรงเรียนสันติราษฎร์บำรุง ถนนศรีอยุธยา สอบด้วยความ มั่นใจว่าจะต้องติดไม่อันดับ 1 ก็อันดับ 2

การตัดสินใจเลือกเรียนอะไรที่ไหนนั้น เป็นการตัดสินใจด้วย ตนเองโดยตลอดไม่มีใครเสนอแนะ ไม่มีใครบอกว่าต้องเรียนนั่นเรียนนี่ ไม่มีครุณณะแนว แต่ทุกคนที่บ้านเห็นพ้องต้องกันหมดว่าเป็นหนองน้ำดี อยากรีียน แต่ก็ไม่มีครุษ์หรอกว่าควรจะเรียนที่ไหน เพราะทุกคน อยู่ใกล้เหตุการณ์เกินกว่าที่จะรู้ได้ ดังนั้น การตัดสินใจเลือกสมัครเรียน คราวนี้จึงเป็นการตัดสินใจจากแรงบันดาลใจด้วยเดิม และการพูดคุยกัน

ในกลุ่มเพื่อนว่า icoso ไปเรียนอะไรต่อ ความอยากรู้ได้ใจรู้ดีและการแข่งขันในกลุ่มเพื่อนจึงนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการเลือกเส้นทางชีวิต เช่นกัน

วันประกาศผลสอบเข้ามหาวิทยาลัย ตื่นเต้น รีบไปดูแต่เช้า ขณะนั้นไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง ต้องไปขออาศัยอยู่กับบ้านญาติอีกคน ที่ซอยนามบัญญัติ วิสุทธิกษัตริย์ เป็นการชั่วคราวแต่ก็เดี๋ยวไม่มีที่ซุกหัวนอน ซึ่งก็ถือว่าเป็นหนึ่งในภาระของคนหนึ่ง ถึงแม้จะเป็นระยะเวลาสั้นๆ ก็ตาม

พอเห็นชื่อว่าสอบติดคณะวิทยาศาสตร์ จุฬา ดีใจมาก ความหวังอย่างเป็นหมุดูจะมีไว้วางมือ ดีใจไม่รู้จะบอกใครเจอก่อนคนไหน ก็ได้แต่คิดว่าicoso ติดอะไร สมัยนี้ระบบโทรศัพท์และการสื่อสาร ที่รวดเร็ว yang ใกล้เกินฝัน รีบขึ้นรถเมล์ว่าจะไปบอกพี่สาวก่อนเป็นคนแรก ซึ่งพกอยู่ใกล้ถนนวิสุทธิกษัตริย์ เช่นกัน แต่ขณะที่นั่งรถจากถนนศรีอยุธยาจะไปวิสุทธิกษัตริย์เห็นเพื่อนค้อยรถเมล์อยู่ กลางพระราชนิเวศน์ จุฬาฯ ได้แล้ว จากนั้นจึงไปบอกพี่สาวแล้วเขียนจดหมายไปบอกแม่และน้าทุกคนที่ส่งเสียงให้เล่าเรียน อันประกอบด้วย น้าศักดิ์ (สมศักดิ์ คิริชนา) น้าหวาน น้าพยุง น้าลำ Vega ทุกคนต่างชื่นชมยินดี และคงจะงดงาม ว่าต่อไปจะเป็นอย่างไร

ถึงวันสอบสัมภาษณ์ต้องไปสอบที่คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาฯ จำได้ว่า ศาสตราจารย์ ดร. คลุ่ม วัชโรมน คือคนสัมภาษณ์ ตื่นเต้นมาก ก่อนไปสอบมิสเตอร์วิช ซึ่งเป็นคนมาเดเชียและมาทำงานอยู่ที่บริษัทขายยาในกรุงเทพฯ รู้จักกับน้าศักดิ์เป็นอย่างดี เคยเป็นครูพิเศษสอนภาษาอังกฤษให้ (ซึ่งมีล่วงช่วงไว้ให้พื้นฐานภาษาอังกฤษดีมากลังทุกวันนี้) ให้ยาสูบประสาทมากินหนึ่งเม็ด เพื่อไม่ให้ตื่นเต้นมาก

การสอบเข้าคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาฯได้ และได้เล่าเรียนในระดับสูงถึงขั้นนี้ คงมิใช่ความรู้ความสามารถและความขยันของเราแต่เพียงอย่างเดียว แต่ประกอบด้วยการสนับสนุนทางด้านการเงินจากญาติทุกคน โดยเฉพาะน้าศักดิ์ น้าหวาน น้าพยุง และพี่สาว ตลอดจนครูอาจารย์ทุกคน ในขณะนั้นใช้จ่ายเดือนหนึ่งประมาณสามร้อยถึงสี่ร้อย

บทกีพอยู่ได้ ในขณะเดียวกันก็รู้สึกerguson ใจ และไม่สบายใจทุกครั้ง ที่ต้องเขียนจดหมายขอเงินอยู่เป็นประจำ จึงตั้งใจว่าอย่างไรก็เรียนให้จบ และพึ่งตนเองให้เร็วที่สุด

วันไปมอบตัวที่หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เขาให้อา
ผู้ปกครองไปด้วย เราไม่มีเครื่องเลยที่มีฐานะที่จะเป็นผู้ปกครองใน
กรุงเทพฯ ได้ ต้องไปขอร้องอาจารย์บุญเกียรติ นิลมาลย์ ซึ่งเป็น
อาจารย์เก่าที่โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนให้มาเป็นผู้ปกครองให้ (ต่อมา
ได้เป็นอาจารย์ใหญ่โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย) ซึ่งอาจารย์กี
ยินดีมาเป็นอย่างยิ่ง พบหน้ากันครั้งได้ก็มีความหลังคุยกันเรื่องนี้ทุกครั้ง

การได้เข้าศึกษาในคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาฯ จึงเป็นการหักเห
ที่สำคัญในชีวิตในเวลาต่อมา หากเข้าไม่ได้ก็คงต้องไปเรียนบัญชี
ที่คณะบัญชี จุฬาฯ ซึ่งชีวิตก็คงจะเป็นอีกแบบหนึ่ง ดีกว่า หรือเลวกว่า
ก็ไม่อาจรู้ได้

คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปัจจุบัน

6.3 ชีวิตหักเหครั้งที่สาม อยากเป็นหมอแต่ไม่ได้เป็น

ชีวิตการศึกษาในคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เริ่มต้นด้วยความภาคภูมิใจว่าเราเป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเดินไปไหนก็ถือสมุดจุฬาฯ เอ้าด้านหน้าออกให้เข้ารู้ว่าเราเป็นนิสิตจุฬาฯ ซึ่งสมบัตินั้นบวกกับมาก ขณะนั้นระบบ SOTUS ในจุฬาฯ ยังเข้มแข็ง ถูกรุ่นพี่เรียกประชุมเชียร์ทุกเย็น มีกิจกรรมที่ข้อห้ามมากมาย น้องใหม่ต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ที่เข้มงวด ทุกคนกีรื้อสีก่ออีดอัดปนกับความสนุกสนาน ซึ่งภายในสังคมแแก่เราโดยไม่รู้ตัว เสียหายที่วันนี้ໂรอยราไป เพราะมีการนำไปใช้ผิดๆ ทำให้คนไม่เห็นด้วยมาก

การเรียนในมหาวิทยาลัยเป็นความแปลกใหม่ต่างจากที่เรียนในโรงเรียนระดับมัธยม มีการเปลี่ยนสลับห้องเรียน เปลี่ยนอาจารย์เปลี่ยนวิธีการสอน มีการเข้าห้องปฏิบัติการ ซึ่งเป็นเรื่องแปลกใหม่ทั้งสิ้น ตื่นเต้นกับการเรียนไปอยู่พักหนึ่งจึงรู้ว่ามันยาก วิชาที่ทุกคนกล่าวเกรงในขณะนั้นคือ วิชาฟิสิกส์ ที่นิสิตนิยมตกกันมากคราวได้เกิน 60 ถือว่าเก่งแล้ว สอนโดยศาสตราจารย์ เพิง โสมณพันธุ์ ซึ่งท่านเก่งมาก แต่พวงเราไม่ค่อยเข้าใจกันเอง วิชาที่เรียนสนุกที่สุดคือวิชาเคมีอนินทรีย์ ซึ่งสอนโดยศาสตราจารย์ ทองศุข พงศ์ทัต หัวเราะกันทั้งชั้วโมงท่านมีมุกเด็ดมาเล่าให้ฟังตลอดเวลา แต่เวลาประกาศผลสอบตกกันเกือบหมด วิชาชีววิทยาซึ่งสอนโดยศาสตราจารย์ คลุ้ม วัชโรมล ก็สนุกสนาน ทุกสิ่งล้วนแปลกใหม่ทั้งสิ้น กิจกรรมต่างๆ ก็มาก กลับบ้านดึกทุกวันแต่ก็เรียนจนผ่านปี 1 ไปได้ พร้อมกับความเป็นเลือดจุฬาฯ เข้มข้นขึ้น

เมื่อขึ้นปี 2 เป็นปีสำคัญสำหรับคนที่อยากรับเข้ามาฝึกไปเรียนแพทย์ เพราะเมื่อลิ้นปีจะต้องสอบผ่านทุกวิชาจึงจะมีสิทธิ์สมัครสอบเข้ามาฝึก ใครสอบตกก็จะต้องเรียนซ้ำซึ้น (Repeat) ใครสอบตกซ้ำซึ้นสองปีก็จะถูกออก (Retired) ใครสอบตกบางวิชา ก็จะมีสิทธิ์สอบซ่อนใหม่ (Re-exam) ใครที่ต้องสอบซ่อนใหม่ในชั้นปี 2 ก็จะไม่มีสิทธิ์เข้ามาฝึกไปเรียนแพทย์ ดังนั้น ทุกคนจึงขยันและทุ่มเทกันเต็มที่เพื่อให้มีสิทธิ์สอบเข้ามาฝึก แต่คนซึ่งไม่ประสงค์จะเรียนหมอก็สามารถต่อปี 3 ปี 4 ปี 5 ในสาขาวิชาต่างๆ ได้ เช่น ฟิสิกส์ ธรณีวิทยา ชีววิทยา เคมีเทคนิค เคมี และคณิตศาสตร์ เป็นต้น

ในกระบวนการวิชาที่เรียนทั้งหมดในปี 2 มีวิชาเดียวกันที่ดูจะไม่เข้าใจเลย และไม่มั่นใจอย่างยิ่งคือวิชา Comparative Anatomy ซึ่งสอนโดยอาจารย์ ม.ร.ว. ชนาณวัติ เทวฤทธิ์ ซึ่งความจริงก็เป็นวิชาที่ไม่ยากแต่เราไม่เข้าใจเป้าหมายของการเรียนวิชานี้และประมาณที่จะสนใจอย่างจริงจัง ผลการสอบที่ออกมาก็ไม่ผ่าน ต้อง Re-exam ซึ่งหลังจากสอบไม่ผ่านแล้วจึงไปทบทวนใหม่มีความเข้าใจมากขึ้นถึงเป้าหมายและสาระของวิชานี้ ผลการสอบ Re-exam จึงได้เก็บอีกครั้ง แต่ก็สายไปแล้ว เพราะหมอดลิทธีสอบข้ามฟากในปีนั้น นับเป็นความผิดหวังและเสียใจเป็นอย่างยิ่ง ในขณะนั้นที่รู้สึกว่าความผิดนี้ที่จะเป็นหมอนั้นห่างไกลออกไป

ในที่สุดก็เลื่อนขึ้นไปเรียนชั้นปีที่ 3 ในแผนกวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป โดยตั้งความหวังไว้ว่าเมื่อสอบผ่านชั้นปี 3 แล้วจะไปสมัครสอบข้ามฟากอีกรอบหนึ่ง ดังนั้น จึงเตรียมตัวที่จะดูหนังสือตามแนวข้อสอบเดิมที่จะสอบข้ามฟากไว้แต่เนิ่นๆ การเรียนปี 3 โดยทั่วไปก็ดำเนินไปได้ด้วยดี ผลการสอบก็ออกมาดี และเมื่อจบปี 3 แล้วก็ไปสมัครสอบข้ามฟากไปเรียนแพทย์อีกรอบ ปรากฏว่าข้อสอบข้ามฟากในปีนั้นเปลี่ยนแนวการสอบใหม่หมด ทำให้การเตรียมการที่ผ่านมาไร้ผล จึงเป็นเหตุให้ไม่สามารถข้ามฟากไปเรียนแพทย์ได้ ความหวังที่จะเป็นแพทย์ก็หมดไปถึงแม้ปีหน้าจะมีลิทธีไปสอบได้อีกครั้ง แต่รู้สึกเหมือนว่าเราคงไม่ได้เป็นแพทย์แล้ว รู้สึกเสียใจ เลียดาย แต่ไม่ลืมหวัง ไม่ทราบว่าเป็น เพราะเหตุใดคิดแต่เพียงว่าເອົາດີທາງອື່ນກີໄດ້

หลังจากสอบข้ามฟากไม่ได้มีอีกปี 3 คณะทันตแพทย์มหาวิทยาลัยมหาดิล เปิดรับสมัครผู้ที่จบปี 3 จากคณะวิทยาศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวนหนึ่ง ให้เข้าไปเป็นนักศึกษาทันตแพทย์ชั้นปี 3 ได้ จึงไปสมัครกับเพื่อนอีกสี่คน และได้รับเข้าศึกษาเป็นนักศึกษาในคณะทันตแพทย์มหาวิทยาลัยมหาดิล ซึ่งตั้งอยู่ที่ถนนอังรีดูนังค์ (ภายหลังได้กลับมาสังกัดกับจุฬาฯ) แต่ในขณะเดียวกันก็ยังไม่ลาออกจากจุฬาฯ

เข้าไปเรียนในคณะทันตแพทย์ได้ระยะเวลาหนึ่งประมาณสองเดือน ได้เรียนวิชาเบื้องต้นของ ทันตแพทย์หลายวิชา ปรากฏว่าค่าใช้จ่ายในการเรียนสูงมาก ทั้งค่าหนังสือ ค่าเครื่องมือประจำตัว และค่าวัสดุ มีความรู้สึกว่าค่าใช้จ่ายสูงเกินกว่าที่จะรับได้ เพราะทุกนาทึก

สถานศึกษาจ่ายต้องขอจากบรรดาญาติที่มีอุปการคุณทั้งสิ้น ทั้งน้ำหวาน และน้ำพุ่ง เพราะแม่ไม่มีกำลังเพียงพอที่จะส่งเสียให้ ประกอบกับต้องเรียนอีกถึงสี่ปี กว่าจะจบคงเป็นภาระด้านค่าใช้จ่ายไปอีกนาน จึงตัดสินใจลาออกจากโดยไม่บอกใครแล้วกลับไปเรียนที่คณะวิทยาศาสตร์ต่ออีกสองปี เพราะคิดว่าอีกสองปีนั้นคงใช้ค่าใช้จ่ายไม่น่าจะหารายได้จากการสอนพิเศษไปได้พร้อมๆ กัน

ชีวิตจึงหักเหจากที่อยากร่ำรวยเป็นแพทย์แล้วไม่ได้เป็น หักเหไปเรียนทันตแพทย์ก็ไปไม่ตลอด เพราะความจำเป็น จึงเลี้ยงกลับมาเรียนที่คณะวิทยาศาสตร์ต่อ จนจบปริญญาตรีสาขาเคมีวิทยาศาสตร์ทั่วไปในสองปีต่อมา

6.4 ชีวิตหักเหครั้งที่สี่ จากกรุงเทพฯ สู่แม่เมะ

หลังจากจบการศึกษาได้ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 2) ในปี พ.ศ. 2510 จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ความรู้สึกในขณะนั้นคือต้องเร่งทำงานทำให้เร็วที่สุด และยืนด้วยขาตัวเองให้ได้ ไม่ต้องพึ่งพาญาติผู้ใหญ่อีกต่อไป จึงได้วันหนึ่ง ขณะเดินอยู่หน้าคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กับเพื่อนลีห์กุณ และมีการตั้งคำถามกันว่า เราจะทำอย่างไรดีกับอนาคตที่ยังอยู่อีกตั้งหลายสิบปี บางคนก็อยากรีบต่อ บางคนก็อยากทำงาน บางคนก็อยากรีบกลับบ้าน สำหรับเริกิดในขณะนั้นอย่างเดียวว่า ทำอย่างไรที่จะทำงานที่ได้เงินเดือนดีๆ ทำเพื่อเป็นรถฐานต่อไป จากนั้นมาไม่กี่วัน เพื่อนก็มาชวนให้ไปสมัครงานที่บริษัทโรงงานปุ๋ยเคมีแม่เมะ ซึ่งอยู่ในเครือของกรมชลประทานในขณะนั้น ไปสมัครกันลีคุณ เขารับหมุดทุกคน ไปสมัครหั้งๆ ที่ไม่รู้ว่าเขาจะให้ทำอะไร และสถานที่ทำงานอยู่ตรงไหน ก็ไม่รู้ พอกลับเสร็จขาดามาว่าพร้อมจะไปทำงานได้เลยใหม่ถ้าพร้อมก็ให้ไปเลย โดยให้ไปทำงานที่โรงงาน ซึ่งอยู่ที่ตำบลแม่เมะ อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง จึงไม่ได้ว่าทำไม่ตอบตกลงไปทำงานที่นั่น ด้วยความรวดเร็ว หั้งๆ ที่ไม่รู้ว่าโรงงานนี้ทำอะไรอยู่ที่ไหน คงเป็นเพราะความอยากได้งาน จึงรับตอบรับ หลังจากนั้นทางบริษัทจึงนัดหมายวันเดินทางและมอบตัวรับไฟไปขึ้นรถไฟที่หัวลำโพง เป็นรถไฟสายกรุงเทพฯ - เชียงใหม่ เป็นต้นอน ออกจากสถานีรถไฟหัวลำโพงเวลา

รับพระราชทานปริญญาบัตร
จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ประมาณสิบเจ็ดนาพิกา เป็นการขึ้นรถไฟที่ตีนเต้นและสนุกสนานพร้อมกับเพื่อนๆ อีกสามคน โดยที่ไม่มีใครรู้จักเลยว่าสถานีแม่เมะอยู่ที่ไหน ในที่สุดก็ถามเจ้าหน้าที่ว่าจะถึงสถานีแม่เมะเมื่อไหร่ ได้คำตอบว่าประมาณตีห้ากว่าๆ จึงขอให้เข้าช่วยปลูก แต่ด้วยความกลัวที่ว่าจะเลยสถานี ก็ตีนขึ้นมาคุยกันตั้งแต่ตีสี่เตรียมพร้อมที่จะลงจากรถไฟ พ่อเวลาประมาณตีห้าครึ่งก็ถึงสถานี เมื่อลองจากรถไฟไปแล้ว จึงได้พบว่า เป็นสถานีเล็กๆ อยู่กลางป่า เสียงเงา ไม่มีผู้คน ทุกคนยืนเก้าๆ กังๆ กันอยู่พักหนึ่ง ก็มีรถจีป แลนด์โรเวอร์สีเขียวเก่าๆ ขับเข้ามาจอดที่สถานีรถไฟ มีผู้ชายคนหนึ่งลงจากรถ แล้วก็เดินมาบอกให้ขึ้นรถคันนั้นและบอกว่าจะพาไปที่โรงงาน โดยที่ไม่ถามเราเลยว่าจะมาทำอะไร เมื่อขึ้นไปบนรถแล้ว ชายคนนั้นจึงแนะนำตัวเองว่า ชื่อสมนึก จบวิศวะจุฬาฯ เป็นรุ่นพี่หลายปี จากนั้นเราเลยเรียกพื่นนี้กามาโดยตลอด พื่นก้าพากเราไปแนะนำตัวที่สำนักงานของโรงงานปุยเคนมีแม่เมะ ซึ่งในความรู้สึกตอนนั้นตีนเต้นไม่นักว่าโรงงานจะใหญ่ขนาดนั้น เพราะตัวโรงงานแบ่งเป็นหลายส่วนตั้งอยู่บนพื้นที่เป็นร้อยไร่ งานที่ได้รับมอบหมายในตอนนั้นคือ ตำแหน่งนายช่างประจำหน่วยบดและเผาถ่านลิกไนต์ให้เป็นแก๊ส คาร์บอนมอนอกไซด์

สภาพหมู่บ้านไก่โรงงานปุ๋ยเคมีแม่เมะ
เมื่อปี พ.ศ. 2510

นายช่างประจำ
โรงงานปุ๋ยเคมีแม่เมะ

โรงงานผลิตปุ๋ยแห้งนี้เป็นโรงงานผลิตปุ๋ยยูเรียใช้เทคโนโลยีเยอร์มัน โดยใช้วัตถุดิบคือถ่านลิกไนต์และอากาศ ซึ่งฟังดูแล้วก็แปลกใจว่าจะทำให้เป็นปุ๋ยยูเรียได้อย่างไร หลักการทำงานนี้คือการผลิตแก๊สคาร์บอนมอนอกไซด์จากการเผาถ่านลิกไนต์ที่ถูกบดละเอียดจนเป็นผง โดยการจำกัดปริมาณของแก๊สออกซิเจน จากนั้นก็ใช้แก๊สคาร์บอนมอนอกไซด์นี้ไปผสมกับแก๊สแอมโมเนีย ซึ่งแก๊สแอมโมเนียนั้นก็ได้มาจากการแยกในโทรศัพท์และไฮโทรศัพท์ออกจากอากาศ แล้วนำแก๊สไปโทรศัพท์กับแก๊สไฮโทรศัพท์มาผสมกันให้เป็นแก๊สแอมโมเนียโดยกรรมวิธีทางเคมี เมื่อเริ่มเข้าไปทำงานในวันแรก มีรุ่นพี่ที่จบวิศวะเป็นพี่เลี้ยง และมีผู้ช่วยเวย์รัมเป็นวิศวกร ต้องยอมรับว่าไม่มีความรู้ในงานที่ได้รับมอบหมายเลย ในวันที่ไปทำงานวันแรก ต้องพยายามเรียนรู้จากรุ่นพี่และอ่านจากคู่มือที่เป็นภาษาอังกฤษที่มีอยู่ด้วยความยากลำบากยิ่ง แต่อย่างไรก็ตาม ก็ได้อาดีติความรู้พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ ทั้งเคมีและฟิสิกส์ รวมทั้งปฏิภัณฑ์ระหว่างพิรบิทที่มีอยู่แก้ปัญหาเฉพาะหน้าในขณะนั้น ซึ่งก็พอเอารอดไปได้

ได้รับเงินเดือนในขณะทดลองงานในตำแหน่งนายช่าง เดือนละ หนึ่งพันแปดร้อยบาท โดยมีเงื่อนไขว่าหลังจากสามเดือนไปแล้ว จะปรับให้เป็นเดือนละสามพันบาท โดยเมื่อเทียบกับเงินเดือนของ ข้าราชการในขณะนั้นแล้ว จนขึ้นปริญญาตรีจะได้รับเพียงหนึ่งพันหนึ่ง ร้อยบาทเท่านั้น

การทำงานที่โรงงานปุ่ยเคมีที่แม่เมะ ถือว่าเป็นการทำงานอย่าง จริงจังครั้งแรกในชีวิต มีทั้งความสนุกที่ได้พบเห็นสิ่งใหม่ มีทั้งความ ตื่นเต้นที่ได้ทำงานที่ไม่เคยทำมาก่อน ได้พบประผู้คนหลากหลายประเภท หลายระดับการศึกษา ตำแหน่งนายช่างที่เราเป็นอยู่ดูว่าจะได้รับการ ยอมรับจากคนงานทั่วไปเป็นอย่างดี เพราะถือว่าเป็นชนชั้นหัวหน้า โดย โรงงานที่ได้รับมอบหมายให้คุณนั้นจะมีคานงานผลัดประจำมาลีบคน เดินเครื่องยีลิบลีชั่วโมง การเป็นนายช่างใหม่ที่ไม่ได้เรียนวิศวกรรมมา แต่ก่อน แต่ต้องมาทำงานเหมือนวิศวกรโรงงานจึงเป็นความยากลำบาก ต้องใช้ไหวพริบและพื้นฐานความรู้ทางวิทยาศาสตร์ รวมทั้งเครื่องกล เคมี และฟิสิกส์ มาประยุกต์ใช้รวมๆ กัน จึงเอาตัวรอดมาได้ เพราะ บ่อยครั้งลูกน้องซึ่งเป็นระดับอาชีวะ และคนงานทั่วไปที่ทำงานมาก่อน มักจะมีคำรามเหมือนกับลงภูมิอยู่เป็นครั้งคราว แต่ก็เอาตัวรอดมาได้ ทุกครั้ง อยู่ไปได้ระยะหนึ่งคุณเคยกันมากขึ้นจึงได้รับความยอมรับจาก คนเหล่านี้ให้เป็นหัวหน้าอย่างเต็มใจ ซึ่งขณะนั้นเราอายุเพียงยีลิบลีปี เท่านั้น

ชีวิตในแม่เมะเป็นชีวิตที่มีรูปแบบที่ซ้ำรอยเดิมทุกวัน คือ ตื่น นอน แต่งตัว เดินไปที่ทำงานผ่านร้านอาหารโภชนา แวะกินข้าวโดยมี พี่พ่อเมียโภชนาเป็นคนทำกับข้าวให้กินทั้งเช้าและเย็น ถึงที่ทำงานก็อยู่ ในโรงงานช้าจราดเย็น วันไหนต้องอยู่่ในรากกลางคืนก็เข้างานกลางคืน ชีวิตเป็นแบบนี้ทุกวัน ตอนเย็นเดินกลับบ้านจะพบกลุ่มคนงานนั่งกิน เหล้ากันอยู่ที่เพิงหนาแนงข้างทาง ซึ่งส่วนหนึ่งก็เป็นลูกน้องเรา จะลูก ขอร้องให้นั่งกินเหล้าด้วยทุกวันซึ่งก็หาทางเอาตัวรอดแต่ละวันไป เย็นวันหนึ่งไปนั่งร้านโภชนาเพื่อกินข้าวเย็น เห็นพี่พ่อทิ้งสิ่งของชีวิตมาตัว หนึ่ง ถามว่าอะไร พี่พ่อ ก็ว่าแยก เดียวจะผัดให้กิน สักพักหนึ่งก็มีแยก ผัดพริกร้อนค่อนมาให้กิน นับเป็นการกินแย้ครั้งแรกในชีวิต กินข้าวเย็น เสรีจก็เดินกลับบ้านกันเป็นกลุ่ม ไม่มีอะไรทำ ไม่มีสิ่งบันเทิงทั้งสิ้น

นอกจากโรงหนังกลางแปลงเก่าๆ อยู่หนึ่งโรงข้างโรงพยาบาลชั่งตั้งแต่ไปปัจจุบัน เห็นหลายเลย โทรทัศน์ก็ไม่มี วิทยุก็รับไม่ค่อยได้ ช่องทางติดต่อ มีเพียงจดหมาย การได้รับจดหมายจะเป็นสิ่งที่เต้นเต้นสำหรับคนทำงาน ในปัจจุบันนี้ สำหรับโทรศัพท์นั้นเป็นเรื่องยาก จึงพูดได้ว่าอยู่กลางป่า จริงๆ เรื่องพักของบรรดานายช่างหนุ่มๆ เป็นเรื่องแคล้วห้องใครห้องมัน มีโถงอยู่ตรงกลางซึ่งเราจะใช้พบปะนั่งคุยกันด้วยเรื่องสัพเพเหรา บางครั้งมีคนซื้อเหล้าและโซดาพร้อมน้ำแข็งมาแต่ไม่มีแก้วต้องใช้เหล้า บนชามกระลังมังเด็กๆ แล้วใช้หลอดประจำตัวของแต่ละคนดูดเหล้า ก็เป็นประสบการณ์ไปอีกแบบ

สามวันแรกที่ไปอยู่มีแต่ความตื่นเต้นเห็นของใหม่ พบรอบคนใหม่ๆ แต่จากนั้นมาก็เริ่มชินชูชนิดา ข้างโรงพยาบาลที่ทำอยู่เป็นห้องปฏิบัติ การทางวิทยาศาสตร์มีคนงานเป็นผู้หญิงเกือบทั้งหมด จำได้ว่าเห็นเดินผ่านหน้าโรงพยาบาลวันแรกๆ หน้าตาดูไม่ได้สักคน แต่พอผ่านไปสักสองสัปดาห์คนเดิมที่ว่าดูไม่ได้กลับดูสวยขึ้น คงเป็นความคุ้นเคยนั่นเอง พอกลางวันอาทิตย์เป็นวันที่ได้หยุดพักพิงๆ วิศวะจะเข้าเมืองลำปางกัน พวกรากีขอติดรถไปด้วย ออกแต่เช้ารุ่งกว่ากันไปตามป่าซึ่งยังไม่มีถนน กว่าจะถึงเมืองลำปางก็ใช้เวลากว่าสองชั่วโมง สิ่งแรกที่ทำกีดีไปหาอาหารอร่อยๆ กิน และไปร้านตัดผม สรรษม รวมทั้งแค่เล็บซึ่งเต็มไปด้วยผงค่าน้ำดีมีอมา การได้เข้าเมืองก็เป็นการพักผ่อนที่วิเศษที่สุดของคนที่ออกจากป่า แต่เมืองลำปางขณะนั้นก็ไม่มีอะไรที่จะให้บันเทิง เศรษฐกิจนั่งรถไปเที่ยวเชียงรายแต่ก็หาโอกาสไม่ได้ เพราะทางจากลำปางไปเชียงรายขณะนั้นยังเป็นทางลุกรังอยู่ต้องใช้เวลาเดินทางเกือบห้าวันโดยรถโดยสารประจำทางจึงไม่มีโอกาสได้ไป หลังจากเที่ยวอยู่ลำปางทั้งวันแล้วรุ่นพี่มักจะแยกตัวกลับบ้านเดียว พวกราจะขึ้นรถไฟจากลำปางกลับมาที่แม่เมะ จำไม่ได้ว่าใช้เวลาเท่าไหร่คงประมาณกว่าสองชั่วโมง การไปอยู่แม่เมะจึงได้ประสบการณ์หลายอย่างที่มาใช้ในการทำงานในชีวิตต่อไป คนซึ่งไม่เคยมาทำงานในป่า มาทำงานในโรงพยาบาลที่เปิดใหม่ มากยูในอันที่รุกันดาร จะไม่เคยมีประสบการณ์ เช่นนี้มาก่อน ดังนั้น บางครั้งสิ่งที่ผ่านมาในชีวิตโดยไม่คาดฝัน ไม่ตั้งใจ เมื่อเวลาผ่านไปก็กลับกลายเป็นสิ่งที่มีคุณค่าที่คนอื่นไม่มี

ร้านอาหารโภหน้ำ มีพี่ไฟเป็นแม่ครัว

ตลาดแม่เมะ

โรงนั่งกลางแปลงที่แม่เมะ

6.5 ชีวิตหักเหครึ้งที่ห้า สู่การเป็นอาจารย์จุฬาฯ โดยไม่คาดคิด

ทำงานที่แม่เมะไปได้ประมาณเดือนครึ่งก็ต้องกลับขึ้นมาซ้อมรับปริญญาในตอนต้นเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2510 โดยตั้งใจว่าจะلامาประมาณสิบวัน มาพร้อมกันหมดกับเพื่อนๆ ทุกคน มีความรู้สึกว่าระหว่างทำงานที่แม่เมะ ถือได้ว่าเป็นช่วงเวลาที่มีความสุข เพราะได้ใช้ชีวิตที่อิสระ ได้พบสภาพแวดล้อมใหม่ๆ ได้พบเพื่อนใหม่ ได้ประสบการณ์ชีวิตใหม่ ได้รู้จักใช้ชีวิตในแบบที่ไม่เคยเป็นมาก่อน

ในระหว่างการซ้อมรับปริญญานั้น ได้มีอาจารย์ โภศล ช่วยซึ่งเป็นอาจารย์ประจำภาควิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะวิทยาศาสตร์ เข้ามาสอนความว่าอย่างเป็นอาจารย์หรือเปล่า เพราะสอนได้ที่ 1 ของรุ่นเข้าใจว่าตอนนั้นได้ตอบไปทันทีว่าสนใจ จากนั้นก็ได้พูดคุยกันประมาณ

สองถึงสามครั้ง แล้วก็เข้าไปเยี่ยนใบสมัครที่คณะวิทยาศาสตร์เพื่อเป็นอาจารย์ในภาควิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ในขณะนั้นไม่ได้คิดอะไรมาก หวังแค่ว่าจะได้เรียนต่ออันเป็นความฝันดั้งเดิมเท่านั้น และรู้สึกว่าอาชีพอาจารย์จุฬาฯ นั้นมีเกียรติ และหลังจากรับพระราชทานปริญญาบัตรแล้ว ก็ได้เข้าทำงานเป็นอาจารย์ทันที แต่บรรจุเข้าไปเป็นอาจารย์จริง เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2510 โดยได้รับเงินเดือนหนึ่งพันสามร้อยบาท (สำหรับผู้ได้รับปริญญาเกียรตินิยม) อาจารย์ผู้ใหญ่ที่สัมภาษณ์เข้าทำงานในขณะนั้นคืออาจารย์ ดร. ประสม สถาปิตานนท์ และอาจารย์ โภคสล ช่วยชู ได้รับการบรรจุเป็นอาจารย์ตรี ประจำภาควิชาวิทยาศาสตร์ ทั่วไป คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตอนนั้นศาสตราจารย์ ดร. สังด รุทธากัญจน์ เป็นหัวหน้าภาควิชา และศาสตราจารย์ ดร. แอบนีลันธิ เป็นคณบดี ในระยะแรกงานส่วนใหญ่ที่ได้รับมอบหมายเป็นงานคุณห้องปฏิบัติการ และงานช่วยสอนตามแต่จะได้รับมอบหมาย รวมทั้งงานบริหารทั่วไปของภาควิชา และการทำงานอื่นๆ อีกหลายอย่าง หลังจากเป็นอาจารย์ที่จุฬาฯ แล้ว ไม่เคยได้หวนกลับไปที่แม่เมืองอีกเลย

การเปลี่ยนงานที่แม่เมืองมาสู่การเป็นอาจารย์ที่จุฬาฯ เป็นการเปลี่ยนแปลงโดยไม่คาดคิดมาก่อน เป็นการหักเหครั้งสำคัญในชีวิต อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งมีผลต่อการงานอาชีพในอนาคตเป็นอย่างมาก การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมิได้ปรึกษาใคร ญาติพี่น้องพ่อแม่ไม่ได้รับรู้ ทุกอย่างต้องตัดสินใจด้วยตัวเองมาโดยตลอด เมื่อไปบอกร备ว่าได้มีโอกาส มาเป็นอาจารย์ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแล้ว แม้ก็พยักหน้าแสดงความดีใจที่เห็นการเปลี่ยนแปลงแต่เข้าใจว่าแม่คงไม่รู้หรอกว่าความยิ่งใหญ่ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้นคืออะไร ลิ้งที่แม่จะคุ้นเคยก็คือคำว่า หมอยานาบาล นายอำเภอ ผู้พิพากษา ข้าหลวง ซึ่งเป็นตำแหน่งที่คนต่างจังหวัดคุ้นเคยเท่านั้น แต่เราเกิดรู้ว่าแม่เข้าใจว่าเป็นความก้าวหน้าของเรา ตอนนั้นแม่อยู่ที่นครนายก สัญญา กับแม่ว่าจะเอาแม่มาอยู่กรุงเทพฯ ด้วย ซึ่งจากนั้นอีกไม่นานแม่ก็ได้เข้ามาอยู่กรุงเทพฯ โดยอยู่ร่วมกันกับพี่สาวที่บ้านเช่า เลขที่ 33 ถนนพลับพลาไชย หลังวัดเทพศรีนทร์ อีกหลายปี

การเป็นอาจารย์ใหม่ของจุฬาฯ ในสมัยนั้นจะไม่มีโอกาสได้เลคเชอร์เลย จะต้องไปคุยกับปฏิบัติการสักระยะหนึ่ง จนกระทั่งมีความชำนาญเพียงพอแล้วอาจจะมีโอกาสได้เลคเชอร์บ้าง และเป็นเวลา

ที่ต้องเตรียมตัวขวนขวยไปเรียนต่อ การทำงานอยู่ท่ามกลางคนซึ่งเคยเป็นอาจารย์เราอยู่นั้น มีทั้งข้อดีและข้อเสีย ข้อดีคือ การได้เรียนรู้ประสบการณ์จากท่านพี่ทั้งหลายเหล่านั้นอย่างใกล้ชิด ทุกคนเป็นเหมือนพี่เลี้ยงชั้นเดียวกับป้องเราอยู่ตลอดเวลา ข้อเสียคือ ทุกคนรู้สึกว่าเรายังเป็นลูกศิษย์อยู่เสมอ และใช้ให้เราทำทุกอย่างเหมือนเรายังเป็นนิสิตอยู่ ซึ่งกรณีนี้หากคิดว่าเป็นการสร้างประสบการณ์โดยไม่คิดว่าลูกผู้ใหญ่ใช้นอกเหนือหน้าที่ ก็จะทำให้ด้วยความเต็มใจและเป็นสุข เป็นผลให้มีประสบการณ์และเรียนรู้เรื่องราวต่างๆ อย่างมากมาย โดยเฉพาะงานบริหารของภาควิชาที่ต้องทำทุกอย่าง ตั้งแต่การร่างหนังสือ จัดซื้อโรบินิว ถ่ายเอกสาร คุมงานก่อสร้าง และการออกใบติดต่อกับหน่วยงานภายนอก ซึ่งทั้งหลายทั้งปวงนี้ มีผลต่อการทำงานในช่วงเวลาต่อมาอย่างยิ่ง

เมื่อเป็นอาจารย์
คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาฯ

6.6 ชีวิตหักเหครึ่งที่หลอก อยากเรียนต่อวิทยาศาสตร์ แต่ต้องไปเรียนรู้ประศาสตร์

ทำงานเป็นอาจารย์อยู่รัฐบาลนึง ก็คิดอยากรีียนต่อ ทีแรกตั้งใจว่าจะไปเรียนต่อด้านไมโครไบโoloji (จุลชีววิทยา) ที่มหาวิทยาลัยมหิดล แต่อาจารย์ที่เป็นรุ่นพี่ขอไปก่อนก็เลยไม่มีโอกาส ซึ่งหากว่าได้ไปเรียนจุลชีววิทยาในตอนนั้น ชีวิตคงผิดแผ่นไปมาก หลังจากนั้นทางสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิต้า) เปิดรับสมัครเรียนปริญญาโททางรัฐประศาสนศาสตร์ ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาประมาณปี พ.ศ. 2513

จึงตัดสินใจไปเรียนที่นิด้าในเวลาที่ว่างจากการกิจ ตอนนั้นนิด้าย้ายจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ไปอยู่ที่บางกะปิแล้ว ถนนลาดพร้าวยังเป็นถนนแคบๆ ถนนหนานนิด้ายังไม่ลาดยาง ลองไปสมัครสอบเข้าดู ปรากฏว่าสอบเข้าเรียนได้ จากผู้อ่านมัครห้าร้อยคน รับแค่ห้าสิบคน ซึ่งขณะนั้นไม่ได้มีความรู้พื้นฐานทางด้านสังคมศาสตร์ ด้านการเมืองการปกครอง เลย นอกจากการอ่านจากหนังสือพิมพ์เท่านั้น การไปเข้าเรียนจึงถือเป็นการเปลี่ยนพื้นฐานความรู้จากวิทยาศาสตร์ไปเป็นสังคมศาสตร์โดยล้วนเชิง ไปเรียนเพราความมoyaกรุ และคิดว่าจะเป็นประโยชน์ในอนาคต ซึ่งก็เป็นเรื่องจริง ความรู้ที่ได้จากนิด้านั้น ได้ติดตัวและใช้มาจนถึงปัจจุบันนี้ โดยเฉพาะพื้นฐานทางการบริหาร เศรษฐศาสตร์ การเมืองการปกครอง และสังคมศาสตร์ในด้านต่าง ๆ ช่วงเวลานั้นได้ทำงานไปด้วยเรียนไปด้วยโดยไม่ได้ลาเรียน เรียนอยู่สองปีก็จบ ได้รับพระราชทานปริญญาบัตรจากสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ อาจารย์ที่ปรึกษา คือ อาจารย์ ดร. กรณี กีรติบุตร (มหานนท์) และ อาจารย์ที่เป็นประธานสอบบรรยายอุด คือ ศาสตราจารย์ ดร. ออมร รักษา-ลัตต์ย์ ซึ่งทั้งสองคนนี้ต่อมา ก็เป็นอาจารย์ที่เคารพนับถือและคุ้นเคยกันมาโดยตลอด ในช่วงที่เรียนที่นิด้าถือเป็นช่วงที่ดีที่สุดช่วงหนึ่งในชีวิต การเรียน ถึงแม้ว่าจะไม่ใช่เป้าหมายในชีวิตเลยก็ตาม เพราะเป้าหมายอย่างเรียนทางวิทยาศาสตร์มากกว่า แต่เมื่อได้มาเรียนก็ไม่ผิดหวัง เป็นสถาบันที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมากในชีวิตการทำงาน ในเวลาต่อมา เพาะะทำให้รู้กรอบความคิดของคนที่อยู่ในแวดวงสังคมศาสตร์มากขึ้น ทำให้สามารถทำงานที่เกี่ยวข้องกับสังคมได้ดีขึ้น

“การได้ศึกษารู้ประศาสนาศาสตร์ การได้เรียนรู้วิชาทางสังคมศาสตร์ การได้สัมผัสร่วมทางเศรษฐศาสตร์และการบริหารบ้าง เล็กน้อยจาก NIDA จึงเป็นการหักเหที่สำคัญอีกครั้งหนึ่งในชีวิต”

หลังจากนั้น ก็ยังทำงานอยู่คณะวิทยาศาสตร์อีกระยะหนึ่ง จึงมีโอกาสได้ไปศึกษาด้านเทคโนโลยีการพิมพ์ ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา

6.7 ชีวิตหักเหครั้งที่เจ็ด พาลิขิตให้เข้าสู่วงการพิมพ์

ในชีวิตไม่เคยคิดว่าจะต้องไปปั่นเกี่ยวกับเรื่องของเทคโนโลยี การพิมพ์ ความรู้เรื่องการพิมพ์ที่มีมากที่สุดในขณะนั้น ก็คือ ไปโรงพิมพ์ กันเพื่อนทำหนังสือรุ่น ได้ยินคำว่าตัวเรียงพิมพ์ บล็อกพิมพ์ พิมพ์สีสี ทำหนองนี้เท่านั้น ไม่เคยรู้มากกว่านี้ กระดาษมีกีประเกทกีชนิดกีไม่รู้ ระบบการพิมพ์มีกีอย่างกีไม่ทราบ แต่ชีวิตกีหักเหให้เข้ามาอยู่กับเรื่องราว ในการพิมพ์จนได้

ทำงานเป็นอาจารย์ที่คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมาสามลีปี ก็ดูว่าจะไม่มีโอกาสได้ไปไหนหรือทำอะไรมากกว่านั้น ถึงแม้จะจบจากนิต้าแล้วก็ตาม เพราะความจริงกีเป็นคนละสายกัน จนกระทั่งวันหนึ่งเจ้าอาจารย์เทียนฉาย กีระนันทน์ ซึ่งเป็นเพื่อนสนิทกันสมัยเรียนที่โรงเรียนกรุงเทพคริสเดียนวิทยาลัย ซึ่งตอนนั้นาอาจารย์เทียนฉาย กีระนันทน์ จบปริญญาโทมาจากหลาย เป็นอาจารย์ประจำอยู่คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาฯ และไปช่วยงานอาจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอ้าน ซึ่งเป็นเลขานุการ จุฬาฯ ในขณะนั้นทางด้านการประชาสัมพันธ์รวมทั้งงานบริหารทั่วไปด้วย อาจารย์เทียนฉาย กำลังหาคนช่วยยิงชวนให้มาช่วยงานที่สำนักงานเลขานุการ จุฬาฯ ในแผนกประชาสัมพันธ์ ซึ่งมีงานที่ต้องจัดพิมพ์จำนวนมาก และขณะนั้นกีได้ริเริ่มที่จะจัดตั้งโรงพิมพ์เล็กๆ ขึ้นแล้ว จึงได้มาช่วยงานที่สำนักงานเลขานุการ จุฬาฯ และได้รู้จักกับอาจารย์ ดร. วิจิตร ตั้งแต่นั้นมา งานที่รับทำส่วนใหญ่คือการพัฒนาทางด้านเอกสารประชาสัมพันธ์และการจัดตั้งโรงพิมพ์ ซึ่งเป็นงานที่เรามีพื้นความรู้มาก่อนเลย งานเอกสารกีไม่เป็น กฎระเบียบทางด้านการเงิน การคลังกีไม่รู้ ต้องศึกษาหาความรู้ใหม่ทั้งลืน จำได้ว่าคนที่ดูและนำกลัวที่สุดในสมัยนั้น คือ คุณอุดร ชื่นกลินสูป ที่เป็นผู้อำนวยการกองกลางที่ถือว่าตัวเองมีความรอบรู้เรื่องกฎหมายและระเบียบราชการดีที่สุด เวลาประชุมจะมีเสียงดัง มีข้อโต้แย้งเรื่องระเบียบอยู่เสมอ ดังนั้น เวลาประชุมด้วยถ้าไม่แน่ใจจริงว่าถูกอย่าเพิ่งออกความเห็น เพราะอาจถูกย้อนกลิ้งได้ กรณีนี้จึงเป็นบทเรียนอีกข้อหนึ่งในการทำงานในภายหลัง และนอกจากนี้ยังมีคุณลิน พวงสุวรรณ ตอนนั้นเป็นหัวหน้าแผนกอาคารสถานที่ที่ดูแลเรื่องของ

เพราะเป็นผู้ใหญ่กว่าทั้งนั้น แต่ทุกท่านก็ช่วยเหลือเกื้อกูลเป็นอย่างดี เพราะใช้ความนอบน้อมนำหน้า

เมื่อได้รับผิดชอบงานทางด้านประชาสัมพันธ์และการพิมพ์ จึงต้องรีบขวนหาความรู้ และด้วยพื้นฐานความรู้ทางวิทยาศาสตร์ทำให้เข้าใจเกี่ยวกับระบบการบริหารและหลักการของการพิมพ์มากขึ้น เรียนรู้ได้เร็วขึ้น ได้นำความรู้ทางด้านรัฐประศาสนศาสตร์จากนิตามาใช้ทางด้านการปกครองคน ถึงแม้ว่าเบื้องต้นจะไม่คุ้นเคยตาม ณ วันนั้น จึงได้เห็นประโยชน์ของลิ่งที่เล่าเรียนมา แต่ก็ไม่ใช่ทั้งหมด ต้องนำมาปรับปรุงและประยุกต์ให้เข้ากับสถานการณ์ที่ไม่มีในตำรา การได้มารажาทำงานที่สำนักงานเลขานุการ จุฬาฯ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์และการพิมพ์ ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ และเป็นโอกาสเดียวที่สุดที่อาจารย์เล็กๆ คนหนึ่งจะมีโอกาสได้รู้จักกับคนหลายระดับในจุฬาฯ ที่มาใช้บริการ ซึ่งในเวลาต่อมาคนเหล่านี้ได้อธิบายในการทำงานในตำแหน่งต่างๆ ในเวลาต่อมาเป็นอย่างมาก เรียกได้ว่าในขณะนั้นรู้จักคนเกือบทุกคนในจุฬาฯ การได้รู้จักคนมากทำให้เราได้เรียนรู้บุคลิกภาพ วิธีการทำงาน อารมณ์ และแนวคิดของแต่ละบุคคล ซึ่งล้วนเป็นประโยชน์ การได้ทำงานรับใช้ผู้ใหญ่ระดับอธิการบดี รองอธิการบดี ในเรื่องราวต่างๆ สอนให้เรารู้จักการวางแผนตัวในที่ประชุม การนำเสนอผลงาน การอ่อนน้อมถ่อมตน และการเข้าสماคมในระดับต่างๆ ลิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นประสบการณ์ชีวิตที่ซอหามาไม่ได้ทั้งลิ่ง ต้องขอบคุณอาจารย์วิจิตรและอาจารย์เทียนฉายที่ให้โอกาสในครั้งนั้น

ทำงานด้านการพิมพ์มาได้ระยะเวลา ขณะนั้นจุฬาฯ ได้ตัดสินใจที่จะสร้างโรงพิมพ์ของจุฬาฯ ขึ้นที่ข้างตึกอาคารสำนักงานเลขานุการ จุฬาฯ และเป็นโครงการที่จุฬาฯ อยากให้เกิดขึ้น เพื่อเป็นหน่วยงานให้บริการทางวิชาการต่อไปในอนาคต ทางผู้บริหารได้มอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบโครงการนี้ แต่โดยที่เรามีความรู้จำกัดสินใจทางไปศึกษาต่อปริญญาโททางด้านเทคโนโลยีการพิมพ์ด้วยมุ่งหวังที่จะทำให้สามารถทำการกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพตามที่ได้รับมอบหมาย ในที่สุดได้เข้าศึกษาที่ Rochester Institute of Technology (RIT), New York ประเทศสหรัฐอเมริกาในระดับปริญญาโท โดยอาจารย์ ทักษดา ศิริพันธุ์

เป็นคนแนะนำให้ไป เป็นคนไทยคนแรกที่ได้เข้าศึกษาระดับปริญญาโท ที่นี่ โดยข้อเท็จจริงแล้วไม่มีพื้นความรู้ทางด้านนี้มาก่อนเลย การเดินทางไปศึกษาต่อครั้นนี้เป็นการเดินทางไปต่างประเทศครั้งแรกในชีวิต ไม่เคยเห็นมหาวิทยาลัยมาก่อนนิ มีจินตนาการรูปักษณ์ของมหาวิทยาลัยไปต่างๆ นานา ตามภาพถ่ายที่เห็น ซึ่งภายหลังพบว่าต่างจากความเป็นจริงโดยสิ้นเชิง

เดินทางไปศึกษาต่อด้านการพิมพ์ที่สหรัฐอเมริกา

วันที่เดินทางไปโดยเครื่องบินจัมโบ้เจ็ท 747 ของสายการบิน KLM มีความรู้สึกว่าเครื่องลำใหญ่มาก กีร์สึกหาดๆ อุ่น เครื่องบินaware ไปลงจอดที่เมืองเบรุต ประเทศเลบานอน กำหนดการเดินหนึ่นจะจอดแวะเพียงชั่วโมงเดียวเพื่อบินต่อไปที่เมืองอัมสเตอร์ดัม ประเทศเนเธอร์แลนด์ และต่อเครื่องบินไปยังนิวยอร์กต่อไป แต่ปรากฏว่าเมื่อลงจากเครื่องทางสายการบินได้ประกาศว่าเครื่องยนต์ชำรุดไม่สามารถบินต่อไปได้ จำเป็นต้องจอดอยู่เครื่องจากอัมสเตอร์ดัมมารับ ซึ่งไม่ทราบว่าจะเป็นเวลานานเท่าใดจึงให้ผู้โดยสารไปพักโรงแรมในเมืองระหว่างเดินทางเข้าเมืองรถวิ่งผ่านชาบูรักกหักพังอันเนื่องมาจากการสูบบุหรี่ โรงแรมที่ถูกจัดให้พักอยู่ริมทะเลเมดิเตอร์เรเนียน เป็นระดับห้าดาว สวยงามมาก ได้มีโอกาสไปเดินดูรอบๆ โรงแรมแต่ไม่กล้าไปใกล้ เพราะไม่รู้จะมาเรียกชื่นเครื่องเมื่อไหร่ ในที่สุดก็ต้องนอนพักค้างหนึ่งคืน เพิ่งได้เคยลิ้มรสข้าวหนี่ซึ่งเป็นสินค้าส่งออกของประเทศไทยไปตะวันออกกลางเป็นครั้งแรก รสชาติพอกินได้ ในขณะนั้นมีความวิตกกังวลว่าใครจะมารับที่สนามบินเมื่อกำหนดการเดินทางไปถึงเปลี่ยนแปลงไป โทรศัพท์ก็ไม่มี โทรศัพท์ใช้ไม่ได้ ก็ต้องทำใจว่าไปตายดานหน้า ในที่สุดวันรุ่งขึ้นก็ได้ชื่นเครื่องต่อไปยังอัมสเตอร์ดัมไปถึงอัมสเตอร์ดัมหนึ่นเป็นเวลาเย็นไม่มีเครื่องต่อไปนิวยอร์ก ทางสายการบินพาไปพักโรงแรมของสายการบินซึ่งอยู่ห่างจากสนามบินไม่มากนัก อาการขณะนั้นประ言论สิบองศาในช่วงเดือนกันยายน เมื่อเข้าไปในห้องพักกีร์สึกว่าเย็น ยังดีที่มีน้ำอุ่นอาบน แล้วออกมหาชาบูรักกินที่ในโรงแรมซึ่งเขามีคุปองให้ พอกลับเข้าห้องพักในเวลากลางคืนก็เริ่มหนาวมากขึ้น ไม่รู้จะทำอย่างไรในชีวิตไม่เคยเห็นอีกด้วยมาก่อน ไม่กล้าเปิดสวิตช์หรือวาร์ล์ไดๆ ทั้งสิ้น คืนนั้นจึงนอนหนาวทั้งคืน ต่อมากายหลังจึงรู้ว่าระบบฮีทเตอร์ของห้องนั้นเป็นระบบที่ต้องเปิดให้น้ำร้อน

ให้ผลผ่านเพื่อให้ความร้อนกับห้อง จึงเป็นประสบการณ์ใหม่อีกเรื่องหนึ่ง ทำนองเดียวกันกับบ้านนอกเข้ากรุง ซึ่งเมื่อนำมาเล่าภายหลังก็เป็นเรื่อง ชวนหัวทุกครั้ง แต่ในขณะนั้นไม่สนุกเลย

จากนั้นนั่งเครื่องบินต่อจากอัมสเตอร์ดัมไปลงนิวยอร์ก ไปลง ที่สนามบิน JFK เวลาประมาณห้าโมงเย็น รู้สึกว่าเป็นสนามบินใหญ่ กว่าสนามบินดอนเมืองมาก ตื่นเต้นเดินตามผู้โดยสารคนอื่นไป เมื่อ ผ่านกระบวนการเข้าเมืองทั้งหมดแล้วสิ่งแรกที่ทำคือหาเครื่องழูมายอด ตู้โทรศัพท์เพื่อโทรศัพท์หาคนที่จะมารับซึ่งมีเบอร์อยู่สองสามคน แต่ โชคดีไม่มีใครรับสายเลย เวลาขณะนั้นประมาณหนึ่งทุ่ม ตัดสินใจ เดินไปที่เคาน์เตอร์ประชาสัมพันธ์ ถามว่าจะเข้าเมืองไปอย่างไร จะเข้า พักที่ไหนดี ที่ราคาไม่แพงนัก เพราะเราเพิ่งมา จำได้ว่าผู้หญิงแก่ๆ ที่นั่ง ที่เคาน์เตอร์บอกให้ไปเรียกแท็กซี่ไปเอง ก็ถามต่ออีกว่าแนะนำโรงแรม ได้ไหม ผู้หญิงแก่คนนั้นย้อนตอบกลับมาว่าที่นี่ไม่ใช่โรงแรมจะตาม อะไรมาก เวลาเดินทางที่ห้องพักจะต้องเดินทางไกลแล้ว ตัดสินใจเรียกแท็กซี่ ให้ไปล่งในเมือง และบอกแท็กซี่ว่าไปโรงแรมอะไรก็ได้ที่ราคาพอสมควร แท็กซี่ก็กระวีกระวาดรับขึ้นไป ระหว่างทางแท็กซี่ก็ชวนคุยกว่า นานิวยอร์กครั้งแรกหรือเปล่า และจำได้ว่าคนน่วกวนมาก แท็กซี่ก็พา ไปที่เกาะแม่น้ำตัน ย่านกลางเมืองนิวยอร์ก พาไปจอดหน้าโรงแรม แห่งหนึ่งจำได้แม่นว่าชื่อ Taft Hotel ลงจากรถามแท็กซี่ว่าเท่าไหร่ เที่ยวนิวยอร์ก 17.5 กิโลเมตรนับตั้งไปละก็สิบдолลาร์ให้ คนขับแท็กซี่ ส่ายหัวและบอกว่ามิเตอร์รถคันนี้ต้องคูณด้วยสองต้องจ่ายสามสิบห้า ดอลลาร์ รู้ว่าคงถูกหลอกก็ไม่ยอมจ่าย บอกว่าเดียวจะไปเรียก ตำรวจมา คนขับแท็กซี่ก็ยืนเฉียง ในขณะนั้นพนักงานโรงแรมก็จัดการ ขนกระเป๋าลงจากท้ายรถแล้ว แต่เห็นว่าเรายังเดียงกับคนขับแท็กซี่อยู่ พนักงานคนนั้นซึ่งเป็นคนดำก็ถามว่าจะเอียงไว้ แล้วทำท่าจะขนกระเป๋า กลับขึ้นท้ายรถ ในขณะนั้นเหมือนอยู่ในสภาวะจำยอมจึงต้องตัดสินใจ ให้ไป 35 ดอลลาร์ด้วยความขมขื่น เวลาเดินทางที่นี่ดอลลาร์เท่ากับยี่สิบบาท เสียดายเป็นที่สุดพร้อมกับเข็บใจที่ถูกโกง หลังจากเช็คอินที่โรงแรมแล้ว ขึ้นไปพักบนห้อง ขณะนั้นเวลาประมาณสี่ทุ่มแล้วรู้สึกว่า ร้านข้างล่าง ปิดหมดแล้ว นึกได้ว่ามีคนฝากรถไว้ หลังจากนั้นได้พยายามโทรศัพท์อีกครั้ง

จึงสามารถติดต่อได้ คือ น้องอาจารย์ ศักดา คิริพันธุ์ ที่ทำงานอยู่ที่ นิวยอร์ก จึงแนะนำรับไปท่านอาหารที่ใช่น่าทาน จำได้ว่ากินก๋วยเตี๋ยว ราดหน้าด้วยความอร่อยที่สุด จากนั้นจึงสามารถติดต่อห้องอีกคนหนึ่งได้ ซึ่งเป็นผู้นัดหมายเดิมว่าจะไปรับที่สนามบิน ตอนโรงรามหนึ่งคืน วันรุ่งขึ้นจึงยกไปที่บ้านหมอดื่อรอเดินทางต่อไปที่โรมสเตรอร์ ตอนนั้น ไม่เข้าใจว่าทำไมเมื่อถึงเวลาตกบ่ายจึงง่วงมาก ลืมไปว่าเวลา มันกลับกัน กับเมืองไทย อุญนิวยอร์กสองคืนจึงเดินทางไปมหาวิทยาลัยที่เมือง โรมสเตรอร์ ไม่รู้เหมือนกันว่าระยะทางไกลเท่าไหร่ ตอนนั้นนึกได้อย่าง เดียวว่าอย่างนั้นโดยสารเกราะหวานช์ชุมเมืองไปเรื่อยๆ ไปขึ้นรถที่สถานี แต่เข้าตู้รุ่งโมงครึ่ง ถามเขาว่าจะถึงเมื่อไหร่ ที่สถานีตอบว่าลึ้งห้าโมง เย็น เวลาห้านี้ไม่มีทางเลือกแล้วเดินขึ้นรถด้วยความตื่นเต้น นั่งไปเรื่อยๆ ทั้งวันได้ชมเมืองสมความประณานจริงๆ ไปถึงเมืองโรมสเตรอร์ประมาณ ห้าโมงที่หวานห้าน์ โตรัสพ์บอคุนให้มารับ นั่งค้อยบนกระเบื้องเกือบ ชั่วโมง เพราะบ้านเขาอยู่นอกเมือง รู้สึกโล่งอกที่ได้เจอกันที่มารับ และ เป็นบุญคุณตระหนเท่าทุกวันนี้ คนๆ นั้นคือ คุณเมธี ศาสตราจารย์ ได้ไป พักที่บ้านคุณเมธีอยู่สามลีวันก่อนที่จะได้อพาร์ตเม้นต์ที่มหาวิทยาลัย คุณสุชาดาซึ่งเป็นภรรยาคุณเมธี เป็นคนน่ารัก อื้อเฟื้อ และช่วยเหลือ เป็นอย่างดี เธอเป็นพยาบาลวิชาชีพอยู่ที่เมริกามาหลายปี ส่วนคุณ เมธีนั้นทำงานอยู่ที่บริษัทโกลดักและเรียนที่ School of Photography ของ RIT ไปด้วย ในขณะเดียวกันคุณเมธีได้แนะนำให้รู้จักนักเรียนไทย อีกคนหนึ่งซึ่งมาเรียนด้านการพิมพ์อยู่ในเมริกาด้วยทุนล้วนตัว ก่อนหน้านี้แล้ว ชื่อคุณเชาวน์ ศรสรงค์ คุณพ่อชื่อชวนเป็นเจ้าของ โรงพิมพ์ชวนพิมพ์ในกรุงเทพฯ ซึ่งต่อมาได้เป็นเพื่อนคุยสนิทสนมกัน มาตลอด

วันที่ไปรายงานตัวเพื่อลัง茫เบียนเรียนได้พบผู้คนมากหน้า หลายตาเป็นฝรั่งทั้งหมดไม่รู้จักใครเลย ยังดีที่พอยุดภาษาอังกฤษรู้เรื่อง บ้าง จึงสามารถติดต่อแผนกต่างๆ ได้ด้วยความเรียบร้อย วันที่เข้าเรียน วันแรกในห้องมีประมาณสิบคน เป็นอเมริกันเกือบทั้งหมด เป็นจีน หนึ่งคน โปรตุเกสหนึ่งคน ทุกคนถูกหู่ว่ามาเรียน Printing Technology นั้นไม่จบง่ายๆ เพราะการทำวิทยานิพนธ์ยากมาก อย่างน้อยสามปีจึงจะจบ โดยเฉพาะคุณเชาวน์ซึ่งมากเป็นพิเศษ ทำให้เราลงกีเกิดความวิตกไปด้วย

และยิ่งเมื่อเข้าเรียนวันแรกๆ เราไม่มีพื้นมาก่อนจึงฟังไม้รู้เรื่อง ภาษา ก็ไม่ดี ทางเดียวที่จะทำได้คืออ่านหนังสือให้มากที่สุด เข้าห้องสมุด ให้มากที่สุด เรียนรู้ในสิ่งที่ไม่รู้ให้เร็วที่สุด แต่โชคดีที่พื้นฐานเราเป็น วิทยาศาสตร์และการพิมพ์เป็นวิทยาศาสตร์อีกแขนงหนึ่ง จึงทำให้ เข้าใจหลักการของเทคโนโลยีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้ไม่ยาก ต้องทำรายงาน ส่งทุกสัปดาห์ เพราะเรียนเป็นระบบครอบครัวเตอร์ อาจารย์คนแรกที่พบ และเป็นที่ปรึกษานักศึกษาต่างชาติชื่อ Professor Robert G. Hacker ขณะนั้นเป็นคนหนุ่ม เข้มงวดกับนักศึกษาต่างชาติทุกคน คอยติดตาม งานโดยตลอด นับว่าเป็นเรื่องที่ดี ยังระลึกถึงจนทุกวันนี้

ความตั้งใจอย่างแรงกล้าในขณะนั้นคือต้องการเรียนให้จบเร็ว ที่สุดเพื่อกลับมาทำงานเพราะโรงพิมพ์จุฬาฯ สร้างไว้จะเสร็จภายใน หนึ่งปี ตามแผนการเดิมอย่างน้อยสองปีจึงจะสำเร็จการศึกษา จึงได้ไป ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาว่าจะทำอย่างไรที่ให้สำเร็จเร็วขึ้น ซึ่งท่านก็ แนะนำว่าเมื่อผ่านไปสอง周าต้องให้เสนอหัวข้อวิทยานิพนธ์เลย แล้ว ทำวิทยานิพนธ์คู่ขนานไปกับการเรียนในอีกสอง周าเตอร์หลัง แต่จะ เป็นงานที่หนักมากไม่แนะนำให้ทำ แต่ด้วยความตั้งใจที่จะศึกษาให้เร็ว ที่สุดเพื่อกลับมาทำงานจึงเลือกเดินทางนี้ โดยค้นคว้าหัวข้อวิทยานิพนธ์ ที่เป็นเรื่องทันสมัยในขณะนั้น ในที่สุดได้ทำเรื่องเกี่ยวกับหมึกพิมพ์ ที่แห้งด้วยแสงยูวี ซึ่งเป็นเทคโนโลยีใหม่ล่าสุดในขณะนั้น โดยมี Professor Julius L. Silver เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาใช้เวลาทำวิทยานิพนธ์ พร้อมกับเรียนไปด้วยอีกสอง周าเตอร์จึงจบ นับเป็นคนแรกที่จบ เทคโนโลยีการพิมพ์ที่สถาบันแห่งนี้ที่ใช้เวลาอยู่ที่สุดคือลิบสามเดือน

ชีวิตหักเหเข้าสู่วงการพิมพ์จึงเกิดขึ้นโดยมิได้คาดคิดมาก่อน แต่ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ประสบความสำเร็จในชีวิตในเวลาต่อมา

กลับจากการศึกษามากมารับตำแหน่งผู้จัดการโรงพิมพ์ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ. 2518 สร้างระบบการบริหาร พัฒนาระบบการผลิต ให้บริการด้านการพิมพ์แก่จุฬาฯ และคนทั่วไป จัดว่าเป็นโรงพิมพ์ที่ทันสมัยแห่งหนึ่งในขณะนั้นถึงแม้จะมีขนาดเล็ก กว่าตาม แต่ในขณะเดียวกันก็ยังทำหน้าที่เป็นอาจารย์สอนอยู่ในภาควิชา ภาพถ่ายและการพิมพ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอยู่ด้วย

โรงพยาบาลพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี 2518

ผู้จัดการโรงพยาบาลพิมพ์จุฬาฯ

โรงพยาบาล พิมพ์จุฬาฯ ณ วันนี้

ณ เวลานั้น ธุรกิจการพิมพ์ในประเทศไทยยังไม่ทันสมัย ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการพิมพ์ยังอู้ยู่ในวงจำกัด จึงคิดจะนำความรู้ที่มีอยู่มาเผยแพร่ ด้วยการจัดอบรมด้านการพิมพ์ให้กับโรงพยาบาลต่างๆ ทั่วประเทศ เช่น ความรู้ทางด้านการพิมพ์อฟเซ็ต การแยกสี กระดาษพิมพ์ หมึกพิมพ์ และแม่พิมพ์ เป็นต้น การจัดอบรมบ่อยๆ เป็นเหตุทำให้คนในวงการพิมพ์ทั้งประเทศรู้จักเรามากขึ้น ซึ่งก็เป็นตัวอย่างของคนที่ได้เรียนรู้อะไรใหม่ๆ และต้องการจะให้ความรู้ที่ดีเยี่ยมมีเผยแพร่ออกไปสู่สาธารณะ ก็สามารถทำได้โดยวิธีนี้ แต่อย่างไรก็ตาม การเผยแพร่ความรู้และเผยแพร่แนวคิดต่างๆ จะทำด้วยตัวเองโดยเดียว ก็อาจจะไม่ประสบความสำเร็จ ความสำเร็จที่เกิดขึ้นนั้นเป็นผลมาจากการที่ได้มีความร่วมมือกับมูลนิธิการพิมพ์ สมาคมการพิมพ์ และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยด้วย เพราะหากทำด้วยลำพังตนเองโดยไม่มีองค์กรมารองรับอาจไม่ได้รับความเชื่อถือเพียงพอ ดังนั้น กรณีนี้ก็เป็นอีกตัวอย่างหนึ่งที่การทำงานนั้นต้องมีเพื่อนร่วมทาง

การกิจในฐานะผู้จัดการโรงพิมพ์จุฬาฯ และการเป็นอาจารย์สอนทางด้านเทคนิคการพิมพ์ที่ได้เดินควบคู่กันไปในขณะนั้นด้วยดี ต่อมาจุฬาฯ ก็ได้ดำเนินการจัดตั้ง “สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” ขึ้น เพื่อเผยแพร่สิ่งพิมพ์ของจุฬาฯ และได้ร่วมงานกับโรงพิมพ์จุฬาฯ ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น “โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” อย่างใกล้ชิดตั้งแต่ระยะแรกจนทั้งสองหน่วยงานประสบความลำเรื่องมาจนทุกวันนี้

ผลผลอยได้จากการไปเรียนเทคโนโลยีการพิมพ์

ในช่วงนี้มีการหักเหและเปลี่ยนแปลงในชีวิตที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ได้ใช้ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการพิมพ์มาประกอบธุรกิจส่วนตัว คือ การรับจ้างเรียงพิมพ์ด้วยคอมพิวเตอร์ (Photo-Typesetting) ซึ่งเป็นเทคนิคใหม่ที่ใช้ในการทำต้นฉบับสิ่งพิมพ์ ซึ่งแต่เดิมใช้วิธีการเรียงพิมพ์ด้วยมือโดยใช้แม่พิมพ์ตัวอักษรโลหะ ทำให้การทำต้นฉบับสิ่งพิมพ์รวดเร็วขึ้น สวยงามขึ้น โดยต้นฉบับนี้นำไปใช้ประกอบกับการพิมพ์ในระบบออฟฟิศที่เริ่มนิยมใช้อย่างแพร่หลาย การเรียงพิมพ์ด้วยคอมพิวเตอร์อาจถือได้ว่าเป็นการปฏิวัติระบบการทำต้นฉบับสิ่งพิมพ์ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในขณะนั้น ทำให้ธุรกิจการพิมพ์มีการขยายตัวขึ้นอย่างรวดเร็ว ได้ใช้ชื่อบริษัทแห่งนี้ว่า Compute Design & Print ซึ่งยังมีมาจนถึงทุกวันนี้

โดยที่ธุรกิจรับจ้างเรียงพิมพ์เป็นของใหม่และได้รับความนิยมอย่างรวดเร็วเป็นผลให้สามารถตั้งราคาขายได้สูง สามารถสร้างผลกำไรให้ได้อย่างมาก การลงทุนระยะแรกใช้เงินมากพอสมควร ตั้งแต่การซื้อตึกแถวเพื่อทำเป็นสำนักงาน การซื้อเครื่องจักร การจ้างแรงงาน ซึ่งการลงทุนระยะแรกนี้ ได้รับความเสื่อมเพื่อช่วยเหลือจากเพื่อนหลายคน ตั้งแต่การติดต่อให้กู้ยืมเงินจากธนาคาร การให้ยืมเงินสด ซึ่งภายหลังก็ได้ชดใช้คืนให้หมดทุกคนพร้อมผลประโยชน์ตอบแทน ซึ่งก็ถือว่าเป็นบุญคุณจนถึงทุกวันนี้ ธุรกิจนี้ได้คุณธรรมะ (ภรรยา) มาดูแลกิจการระยะแรกมีความเหนื่อยยากมากที่สุด ด้วยความไม่คุ้นเคยกับการทำธุรกิจ การหาลูกค้า การหมุนเงินเพื่อเป็นค่าผ่อนหนี้สินต่างๆ ความยากลำบากมากๆ มีในระยะสามปีแรก เพราะกลางวันต้องทำงานราชการ

กล่างคืนกีต้องมาช่วยดูกิจการให้เดินไปได้ แต่ภายหลังกีเริ่มตั้งตัวได้ และเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของธุรกิจการพิมพ์ การดำเนินกิจการนี้เป็นพื้นฐานในการสร้างฐานะที่ดีในเวลาต่อมา เพราะเงินที่หามาได้ได้นำไปใช้ในการซื้อทรัพย์สินต่างๆ ด้วยระบบเงินผ่อน ชีวิตในระยะนั้นจึงทำแต่งานไม่มีความฟุ่มเฟือย เพราะมีภาระที่ต้องรับผิดชอบอยู่มาก แต่ทั้งนี้ กีไม่ลืมที่จะกล่าวว่าแม่คุณวรรณาที่ได้มีส่วนช่วยเหลือเกื้อกูลในเรื่องต่างๆ ในตอนนั้นเสมอมา

6.8 ชีวิตหักเหครั้งที่แปด จากจุฬาฯ ไปสู่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมชาติราช

การหักเหในชีวิตมืออยู่เสมอ เมื่อจบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเมริกากลับมาทำงานให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่คณะวิทยาศาสตร์และโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในฐานะผู้จัดการได้สามปี ระหว่างนั้นได้มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมชาติราชขึ้น โดยเป็นมหาวิทยาลัยที่มีระบบการเรียนการสอนแบบทางไกล ไม่มีชั้นเรียน ใช้สื่อลิงพิมพ์เป็นสื่อหลักในการเรียนการสอน ประกอบกับสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ เช่น รายการวิทยุโทรทัศน์ เทปเสียง และรายการวิทยุ เป็นต้น ระหว่างการจัดตั้งได้เคยถูกเชิญให้ไปร่วมประชุมเพื่อพิจารณาแนวทางการดำเนินการของมหาวิทยาลัยแห่งนี้ แต่เมื่อมหาวิทยาลัยจัดตั้งแล้วก็ไม่ได้เข้าไปอยู่เกี่ยวกับการบริหาร จนกระทั่งมหาวิทยาลัยฯ เปิดดำเนินการไปได้ระยะเวลา ประสบปัญหาด้วยการจัดพิมพ์สื่อลิงพิมพ์ที่ไม่ทันต่อความต้องการของนักศึกษาที่สมัครเรียนเป็นจำนวนมาก ทำให้มหาวิทยาลัยฯ เกิดปัญหาทางด้านการบริการสื่อลิงพิมพ์ ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอ้าน ซึ่งเป็นรักษาการอธิการบดีอยู่ จึงได้ออร์องให้เข้าไปช่วยแก้ปัญหา โดยขอรับผิดชอบดูแลด้านการพิมพ์ เมื่อปี พ.ศ. 2525 เพื่อดูแลด้านการพิมพ์และการจัดล่งสื่อลิงพิมพ์และลือการศึกษาทั้งหมด ซึ่งเป็นงานหลักของมหาวิทยาลัยแห่งนี้ เหตุการณ์นี้จึงเป็นการหักเหเปลี่ยนแปลงชีวิต ย้ายที่ทำงาน และเริ่มต้นชีวิตของการเป็นนักบริหารมหาวิทยาลัยเบื้องต้น การเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ถือเป็นก้าวสำคัญอีกก้าวหนึ่งในชีวิตที่ทำให้ในเวลาต่อมาต้องเข้าไปทำงานบริการมาจนถึงเวลานี้

เมื่ออยู่อุปราช เป็นอาจารย์ธรรมด้า และเป็นผู้จัดการโรงพิมพ์อุปราช ด้วย เมื่อนอกกับเป็นการได้ฝึกงานบริหารในเบื้องต้นเพระขอเบตงงานยังเล็ก แต่ก็ถือว่าได้รับประสบการณ์ที่ดี ได้เรียนรู้การทำงานกับคน ได้รู้จักคนที่มาติดต่องานพิมพ์เป็นจำนวนมาก ในขณะเดียวกันก็ยังทำงานสอนหนังสืออยู่ที่ภาควิชาวิทยาศาสตร์ทางภาคถ่าย และการพิมพ์ ซึ่งก็เป็นผลให้มีลูกค้ายังคงสนใจวงการพิมพ์รู้จักอย่างกว้างขวาง เพราะมีการจัดทำโครงการอบรมคนในโรงพิมพ์ต่างๆ อยู่เป็นประจำ

การเข้าไปเป็นรองอธิการบดีมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมชาติราช ในขณะนั้นถือเป็นการยกระดับตำแหน่งโดยไม่คาดคิด เพราะในขณะที่อยู่อุปราช นั้นตำแหน่งอธิการบดีและรองอธิการบดีดูเหมือนว่าจะเป็นตำแหน่งที่สูงมากและน่าเกรงกลัว อาจารย์ธรรมด้าอย่างเราไม่เคยคิดว่าจะได้เป็น แต่ในขณะเดียวกันระหว่างทำงานที่โรงพิมพ์อุปราช ก็แอบคิดอยู่เสมอว่างานที่ทำอยู่ขณะนั้นน้อยกว่าความสามารถที่เรามีน่าจะได้ทำอะไรที่ทำหายกวนนี้ การไปรับตำแหน่งเป็นรองอธิการบดี จึงเป็นสิ่งที่แปลกใหม่และไม่เคยคิดมาก่อน ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอ้าน จึงเป็นผู้ที่มีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงในครั้งนี้จะโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตาม แต่ก็ถือเป็นนัยสำคัญที่จดจำ

การไปทำงานในฐานะรองอธิการบดีวันแรก ทุกอย่างก็แปลกใหม่ไปหมดทั้งสถานที่ ผู้คน ระบบการบริหาร และภาระหน้าที่ แต่ไม่เคยคิดว่าจะทำไม่ได้ และไม่คิดว่าหากเกินกว่าที่จะทำ ได้รับมอบหมายให้เป็นรองอธิการบดีฝ่ายปฏิบัติการ ดูแลรับผิดชอบทางด้านการผลิต และการจัดการสื่อทุกชนิด รวมทั้งงานอื่นที่ไม่มีใครทำ

งานแรกที่ได้รับมอบหมายให้ทำ คือ การแก้ปัญหาด้านสื่อสิ่งพิมพ์ และการจัดส่งให้นักศึกษา และการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียงต่างๆ ใช้เวลาไม่นานนักก็แก้ไขปัญหาได้สำเร็จ การดำเนินการเริ่มมีความราบรื่นมากขึ้น ได้พัฒนาระบบการเขียนตำรา การจัดทำต้นฉบับ การจัดซื้อจัดจ้าง และการจัดส่งทางไปรษณีย์ที่มีประสิทธิภาพ โดยได้รับความร่วมมือจากโรงพิมพ์ต่างๆ เข้ามเสนองราครับจ้างพิมพ์เป็นจำนวนมากและเร่งรัดงานพิมพ์จำนวนนับล้านเล่ม ให้เสร็จทันเวลา ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาการพิมพ์สิ่งพิมพ์ไม่ทันความ

ต้องการไปได้ ระบบการจัดส่งก็มีการพัฒนาขึ้นโดยความร่วมมือกับ กรมไปรษณีย์โทรเลข ที่ได้อี๊อฟิโอนีกีมีการจัดส่งโดยช่องทางพิเศษขึ้น โดยเฉพาะ และเพื่อแก้ไขปัญหาระยะยาว มหาวิทยาลัยจึงดำเนินการจัดตั้งโรงพิมพ์และสำนักพิมพ์เป็นของมหาวิทยาลัยขึ้นเพื่อดำเนินการในเรื่องการจัดพิมพ์ด้วยตนเอง รวมทั้งพัฒนาระบบการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์ขึ้นด้วยตนเอง โดยช่วงนี้ได้รับความช่วยเหลือจาก JICA ใน การสนับสนุนให้จัดสร้างห้องสตูดิโอในการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์ เพื่อการศึกษา ได้รับการอนุเคราะห์รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาของญี่ปุ่นมาประกอบการออกแบบเพื่อการศึกษาทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 ซึ่งเพิ่งเปิดดำเนินการในขณะนั้น

การจัดตั้งโรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมชาติราชจังเป็นโรงพิมพ์แห่งที่สองถัดจากโรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ได้มีโอกาสจัดตั้งขึ้น ถึงแม้จะมีขนาดใหญ่กว่ามากแต่ก็ไม่รู้สึกว่าเป็นงานที่ยาก ทุกอย่างก็เสร็จตามเป้าหมาย ในขณะที่อาคารโรงพิมพ์และศูนย์บริการการศึกษาซึ่งอยู่ติดกันสร้างเสร็จใหม่ๆ ได้เกิดความคิดที่จะสร้างความยอมรับในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมชาติราช และให้มีคนรู้จักมากขึ้น จึงได้ร่วมมือกับมูลนิธิงานแสดงการพิมพ์แห่งประเทศไทย จัดงานแสดงการพิมพ์แห่งประเทศไทย ครั้งที่ 5 ขึ้นที่บริเวณอาคารที่จะเป็นที่ตั้งของโรงพิมพ์และศูนย์บริการการศึกษา ใช้เวลาเตรียมการจัดงานประมาณแปดเดือน เป็นงานแสดงการพิมพ์ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ที่เคยจัดมา มีผู้เข้าร่วมอกร้านแสดงเครื่องจักร เทคโนโลยี และผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับการพิมพ์กว่า 150 ราย ออกรายการสดทางโทรทัศน์ช่อง 11 ทุกวัน จัดเป็นงานที่ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ด้านการพิมพ์ครั้งสำคัญที่สุดของประเทศไทย และนับเนื่องจากนั้นมาอุตสาหกรรมการพิมพ์ของประเทศไทยก็มีการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคใหม่อย่างเห็นได้ชัด ซึ่งแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของการรับความรู้ รับเทคโนโลยี และการเรียนรู้ความก้าวหน้าต่างๆ ที่เกิดขึ้นในโลกอันเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในประเทศไทย และที่สำคัญคืออุตสาหกรรมการพิมพ์ของไทยได้เริ่มรับงานพิมพ์จากต่างประเทศเข้ามาพิมพ์ในประเทศไทยตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา และจากการดำเนินงานดังกล่าว ก็ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งประธานมูลนิธิงานแสดงการพิมพ์แห่งประเทศไทยจนกระทั่งปัจจุบัน

จัดงานแสดงการพิมพ์แห่งประเทศไทย
ครั้งที่ 6 ปี 2542

ในปี 2542 ได้จัดงานแสดงการพิมพ์ ครั้งที่ 6 ขึ้นที่อิมแพ็ค เมืองทองธานี อีกครั้งหนึ่ง โดยนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี มาเป็นประธาน และหลังจากนั้นก็ยังไม่ได้จัดอีกเลย

ช่วงเวลาที่เป็นรองอธิการบดีฝ่ายปฏิบัติการของมหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช เป็นช่วงเวลาที่ได้ทดสอบตนเองว่ามีความสามารถในการบริหารเพียงใด เพราะมีปัญหาที่เข้ามาหลากหลายรูปแบบ มีผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นจำนวนมากจากเดิมที่เคยมีไม่กี่คน มีเพื่อนร่วมงานที่หลากหลายบุคคลิก มีโครงการที่ท้าทายความสำเร็จหลายโครงการ แต่ทุกอย่างก็ผ่านไปได้ด้วยความมุ่งมั่น การทำงานอย่างไม่มีวันหยุด การทำงานโดยไม่คำนึงถึงค่าตอบแทน และความอดทนในสภาพแวดล้อมต่างๆ แต่ทั้งนี้การมีมนุษยสัมพันธ์และความสามารถในการติดต่อประสานงานก็เป็นปัจจัยสำคัญแห่งความสำเร็จเช่นเดียวกัน

6.9 ชีวิตหักเหครั้งที่เก้า มุ่งหน้าสู่ทบทวนมหาวิทยาลัย

เป็นรองอธิการบดีมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราชมาพักหนึ่ง ประมาณสี่ปี ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอ้าน ได้ออกจากมหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมธิราชไปรับตำแหน่งปลัดทบทวนมหาวิทยาลัย ศาสตราจารย์ ดร. อุ่ยม ลายงาม ได้เป็นอธิการบดีแทน เรายังพันวาระของการเป็น รองอธิการบดี แต่ก่อนหน้านั้นได้โอนตำแหน่งจากจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยมาเป็นอาจารย์สาขาวิชาภารการจัดการของมหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมธิราชแล้ว ดังนั้น จึงย้ายที่นั่งไปเป็นอาจารย์ประจำสาขา วิชาภารการจัดการอยู่ประมาณหกเดือน และเมื่อเป็นอาจารย์ก็ต้อง ปฏิบัติเหมือนอาจารย์ทั่วไปคือนั่งในห้องจากกันที่จัดไว้ให้พื้นที่ประมาณ หกตารางเมตร ในช่วงนี้ก็ทำให้เห็นสภาพชีวิต ความคิดและพฤติกรรม ของอาจารย์ธรรมดานั่วไปซัดเจนขึ้น ทำให้เข้าใจคนเหล่านี้มากขึ้น นับว่าเป็นประสบการณ์ที่ดี

หลังจากที่ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอ้าน ไปเป็นปลัดทบทวนฯ อยู่พักหนึ่งได้มาชวนให้ไปเป็นผู้ช่วยปลัดทบทวนฯ ที่ว่างอยู่ ขณะนั้น มีตำแหน่งเป็นรองศาสตราจารย์ระดับ 9 อยู่แล้ว และผู้ช่วยปลัด ทบทวนฯ ก็เป็นระดับ 9 เช่นกัน การย้ายไปรับตำแหน่งจึงทำได้ไม่ยาก การเปลี่ยนแปลงครั้งนี้จึงเป็นการหักเหครั้งสำคัญอีกครั้งหนึ่งที่มุ่งหน้า สู่ทบทวนฯ ไปเป็นข้าราชการประจำที่เรียกว่าข้าราชการพลเรือนภายใต้ สังกัดของสำนักงานข้าราชการพลเรือน (กพ.) เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2533

ความรู้สึกของความเป็นผู้ช่วยปลัดทบทวนฯ ขณะนั้น หรือใน สายตาคนที่ไม่เคยรู้ว่าเป็นตำแหน่งใหญ่ที่มีอำนาจในการควบคุม ดูแลมหาวิทยาลัยต่างๆ ได้รับมอบหมายให้ดูแลงานการศึกษาของ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยขณะนั้นมีศาสตราจารย์ ดร. พจน์ สะเพียรชัย และ ดร. กำแหง สติรุกุล เป็นรองปลัดทบทวนฯ ทั้งสองคน นี้ได้ให้ความเมตตา ช่วยเหลือ แนะนำ เมื่อพื้นท้อง และการเป็น ความผูกพันที่ดีต่อกันตลอดมา

ในระหว่างที่เป็นผู้ช่วยปลัดทบทวนฯ ได้มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีขึ้นที่จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งขณะนั้น พลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นนายกรัฐมนตรี และประสงค์จะให้มีมหาวิทยาลัยที่จังหวัดนครราชสีมา โดยเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐแห่งแรก และศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอ้าน ซึ่งเป็นปลัดทบทวนฯ ในขณะนั้น ทำหน้าที่เป็นอธิการบดีผู้ก่อตั้ง ซึ่งอยู่ในช่วงประมาณปี พ.ศ. 2532-2533 และในฐานะผู้ช่วยปลัดทบทวนฯ ก็ได้รับการมอบหมายจากศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอ้าน ให้ไปช่วยควบคุมงานตั้งแต่การออกแบบและการก่อสร้างจนเสร็จลื้นสมบูรณ์ จุดนี้ก็เป็นจุดสำคัญในชีวิตที่ทำให้มีประสบการณ์ในการก่อสร้างงานขนาดใหญ่ทั้งๆ ที่ไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อนเลย แต่ที่ผ่านพ้นไปได้ด้วยดีก็ด้วยความมุ่งมั่น และเรียนรู้สิ่งที่ไม่เคยรู้มาก่อนจากวิเคราะห์และสถาปนิกหลายคนที่มาช่วยงาน เช่น คุณธงชัย กลั่นกรอง คุณจิโรจน์ สุภาพพงศ์ และคุณชาลี มงคลรัตน์ ไม่ว่าจะเป็นงานทางด้านสถาปัตยกรรมหรือการก่อสร้าง ก็ตาม งานก่อสร้างดำเนินไปได้ด้วยดีสำเร็จภายในหน้าปี

เมื่อปี พ.ศ. 2533 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (มทส.) ได้ดำเนินการจัดให้มีงานแสดงเกย์ตระและอุตสาหกรรมโลกขึ้นก่อนที่จะเปิดมหาวิทยาลัยให้เป็นที่รู้จัก รวมทั้งใช้เป็นโอกาสในการระดมทุนศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอ้าน ได้มอบหมายให้ช่วยคิดเรื่องนี้จำได้ว่าเพื่อนร่วมคิดที่สำคัญอีกคนหนึ่งในขณะนั้น คือ อาจารย์ พิชัย วาสนาส่ง สามคนช่วยกันคิดงานนี้ครั้งแรกที่คอฟฟ์ช้อปโกรแรมเซ็นทรัลลาดพร้าว ภายหลังได้กำหนดให้ใช้งานนี้เป็นภาษาอังกฤษว่า “World Tech” ภาษาไทยว่า “งานแสดงเกย์ตระและอุตสาหกรรมโลก” โดยได้ความคิดมาจากการจัดงาน World Expo โดยมีพื้นฐานความคิดมาจากคำว่า Food for the World ก็น่าจะจัดงานใหญ่ นิทรรศการขนาดใหญ่แบบ World Expo ได้ เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่ผลิตอาหารเลี้ยงชาวโลก ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลขณะนั้นมีพลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นนายกรัฐมนตรี งานนี้เริ่มต้นจากการของบประมาณเพื่อจัดสร้างสถานที่จัดงานในบริเวณมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีโดยเรียกโครงการนี้ว่า “โครงการจัดสร้างเทคโนโลยี” เพื่อใช้

นำนักข่าวตรวจความพร้อมก่อนการจัดงาน WORLD TECH '95 Thailand

เป็นสถานที่จัดงาน ใช้งบประมาณหนึ่งพันสองร้อยห้าล้านบาท งานนี้กล้ายเป็นมหากาพย์ เพราะมีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานมาโดยตลอด เปลี่ยนรัฐบาลไปหลายสมัย ตั้งแต่เพลออก ชาติชาญ ชุมระหวณ นายอานันท์ ปันยารชุน และนายบรรหาร ศิลปอาชา กีอบจะเลิกก้มไปปลายครั้ง แต่ในฐานะที่ได้รับแต่งตั้งเป็นหัวหน้าโครงการก็จำเป็นต้องพยายามทำให้ดีที่สุด ต้องพบชี้แจงกับนายกรัฐมนตรีทุกคน ประชุมที่ทำเนียบรัฐบาลหลายครั้ง เพราะถือว่าเป็นงานที่รัฐบาลร่วมจัดด้วย ในครั้งนั้นจัดว่าเป็นงานแสดงนิทรรศการระดับชาติที่ใหญ่ที่สุดที่เคยมีมา ต้องเดินทางไปเชื้อแจงและขอความร่วมมือกับภาคเอกชนเป็นร้อยแห่ง เพื่อมีอนกับทำหน้าที่เป็นเซลล์แม่นของการจัดนิทรรศการ ถึงแม้ว่าขณะนั้น จะเป็นรองปลัดทบวงฯ แล้วก็ตาม ไม่เคยมีใครคิดว่าจัดงานที่นครราชสีมาแล้วจะมีคนไปเป็นล้านคน ความยุ่งยาก ปัญหา และอุปสรรคต่างๆ ของการจัดงานครั้งนี้มีมากมายเกินกว่าจะพูดถึงในที่นี้ได้ แต่ในที่สุดการจัดงานที่เรียกว่างานแสดงเกษตรและอุตสาหกรรมโลกของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2538 หรือ WORLDTECH' 95 Thailand ระยะเวลาจัดแสดง 45 วัน ก็เสร็จเรียบร้อยไปด้วยดี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีมีเงินเหลือจากการจัดงานครั้งนี้กว่าสามร้อยล้านบาท มีอาคารเทคโนโลยีมูลค่ากว่า 1,250 ล้านบาท และอาคารบริการอื่นๆ เหลือไว้เป็นสมบัติของมหาวิทยาลัย

ตรวจงานการก่อสร้างงาน WORLDTECH '95

จัดงานแสดงเกษตรและอุตสาหกรรมโลก 2538 WORLDTECH '95 Thailand
งานแสดงที่ใหญ่ที่สุดที่เคยจัดในประเทศไทย

สถานการณ์หนึ่งสถานการณ์ใดไม่ได้สร้างวีรบุรุษเสมอไป
สถานการณ์นั้นอาจทำลายชื่อเสียงเกียรติคุณของคนให้หายเยินลงได้
โลกไม่อาจจัดอนาคตให้ผู้คน โดยใช้หลักกฎหมายใดได้
มีเพียงความซื่อสัตย์สุจริต วีระหาญกล้า อดทนกับปัญหาลึกลับว่ารายเท่านั้น
ที่จะสร้างสมรั้งสรรค์ให้คนควรคู่กับการยกย่องสรรเสริญ

ลำพังผู้คนทุกวันนี้ ตระหนักทะเบียนโดยขาดการไฟดี
ชาริกในสังคมจึงไม่อาจคืนหัววีรบุรุษย่างนัก

งานแสดงเกษตรและอุตสาหกรรมโลก 2538 เกิดจากอะไรเราไม่รู้
รู้แต่ๆ คืองานยิ่งใหญ่ครั้งหนึ่งที่เคยมีมาในประเทศไทย
ชาวกาชาดินอย่างเราเกิดขึ้นในหัวใจอย่างไม่ลังเล
เราไม่ได้ตอบตะแคงเพื่อประโยชน์แห่งตนและมองเพื่อน
ชาวยไทยคนหนึ่ง อดทน ซื่อสัตย์ หาญกล้า ทะลุทะลวงกับทุกอย่างที่เป็นปัญหา

บางเวลาถูกด่า บางเวลาได้รับคำชม บางเวลาหมิ่นใจ
บางเวลาถูกยืดอำนาจ บางเวลาประสานสารเห็นใจ
แต่หากที่ยืนหยัดอย่างมั่นคง ไม่เคยท้อถอย หวังเพียงให้งานสำเร็จ
งานแสดงเกษตรและอุตสาหกรรมโลก 2538 ได้สำเร็จเสร็จสิ้นลงแล้วเมื่อ 16 ธันวาคม 2538
ถ้าเราไม่ได้อยู่ถึงคนคนนี้ก็เสียที่
เสียที่ที่ไม่ได้อยู่ถึงคนซึ่ง วันชัย ศิริชนา
วันชัย ศิริชนา และเวลต์เทค '95 ประเทศไทย

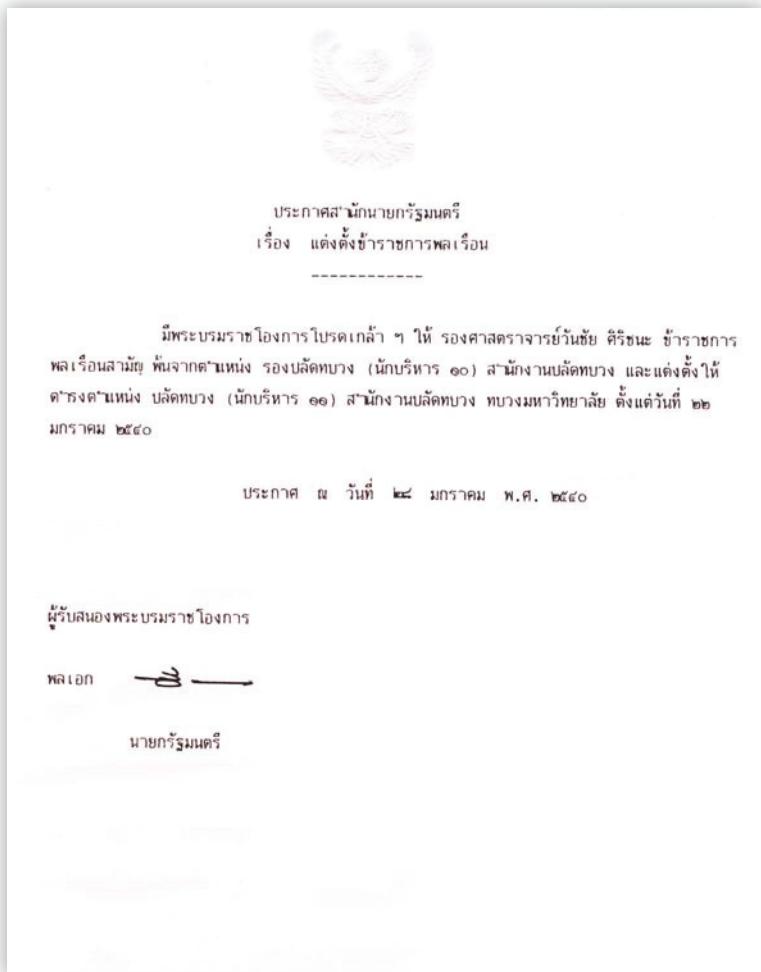
ถึงแม้ว่ามีวิบากกรรมในการจัดงานครั้งนี้ ทั้งความขมขื่น ความท้อแท้ และเห็นอย่างมากเพียงใดก็ตาม แต่ผลตอบแทนส่วนตัวก็นับว่าคุ้ม เพราะได้รู้จักคนมากหน้าหลายตาทั้งประเทศ ทั้งภาครัฐและเอกชนทุกระดับ เช่น บริษัทบุญรอดบริวเวอรี่ จำกัด บริษัท C.P. จำกัด บริษัทการบินไทย จำกัด การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย บริษัทโภคภัณฑ์ประเทศไทย เป็นต้น ซึ่งเป็นผลดีต่อการทำงานในระยะถัดไป ได้เรียนรู้ความอดทนและความขมขื่นที่เกิดขึ้นจากฝ่ายต่างๆ ได้ทดสอบความเข้มแข็งเมื่อถูกวิพากษ์วิจารณ์โดยลือของแบ่ง ได้เห็นฐานะแท้ของคนบางคนที่มุ่งแต่หาประโยชน์ส่วนตัวโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องได้ถูกทอดทิ้งให้ต่อสู้ตามลำพังเมื่อมีปัญหา ได้เห็นน้ำใจของคนหลาย คนที่ช่วยเหลือกัน แต่จะนำกลับมาพูดในที่นี้อีก ก็คงไม่สมควร ประสบการณ์ที่ผ่านมา จึงนับว่าเกินคุ้มที่ได้เห็นอย่างมากห้าปีเต็ม แทบทุกเรียนสำคัญที่ได้รับก็คือความซื่อสัตย์สุจริตจะเป็นเกราะคุ้มกันที่ดีที่สุด และความมุ่งมั่นตั้งใจไม่หักดิบจะนำมาซึ่งความสำเร็จ ความอ่อนน้อมถ่อมตน ถึงแม้ว่ามีตำแหน่งที่สูง ก็ช่วยให้งานราบรื่น ความสงบเงียบถูกทำลายก็ทำให้เรื่องไม่ลุกคามนานปลาย การตอบโต้ด้วยความรุนแรงไม่เคยก่อให้เกิดผลดี ปัญหานักๆ ที่เกิดขึ้นในวันนี้ พรุ่งนี้ ก็จะมีทางออกเสมอ ลิงต่างๆ เหล่านี้ ล้วนเป็นข้อเตือนใจในการทำงานในระยะต่อมา

ระหว่างไปทำงานให้มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีอยู่นั้น มีตำแหน่งเป็นผู้ช่วยปลัดทบวงฯ ขณะเดียวกันได้มีโอกาสไปเรียนที่วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่น 366 ทำให้มีโอกาสสร้างรักกับคนหลากหลายอาชีพที่ต่อมามีบทบาทสำคัญในบ้านเมือง และเป็นเครือข่ายการทำงานที่ดีตลอดมา ต่อมาก็ได้รับแต่งตั้งให้เป็นรองปลัดทบวงฯ โดยศาสตราจารย์ นายแพทย์ เกษม วัฒนชัย เป็นปลัดทบวงฯ ในขณะนั้น ในขณะจัดงาน World Tech ที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีนั้น ได้รับแต่งตั้งให้เป็นรองปลัดทบวงฯ แล้ว แต่งานหลักที่ได้รับมอบหมายคือการจัดงานที่โคราช

เส้นทางการทำงานที่ทบวงฯ ก็ดูเหมือนว่าจะก้าวหน้าด้วยดีแต่ก็มิใช่มีแต่ความราบรื่น ปัญหาด้านการงานและคนรอบข้างก็มีบ้างเป็นธรรมชาติ ชีวิตในช่วงนี้ลึกลึกลงไปเป็นลึกลับ ไม่คุณรู้จักท้าไปในวงกว้าง แต่ก็ต้องทำงานด้วยความระมัดระวังและต้องถือศรัทธาไม่ว่าจะพอใจหรือไม่พอใจงานที่ได้รับมอบหมายให้ทำเพียงใดก็ตามแต่ก็จะต้องทำให้ดีที่สุดไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งใดก็ตาม การบ่นว่า การโวยวาย การพูดมากกว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือไม่ได้รับลิ่งที่ตัวเองต้องการไม่ว่าเรื่องใดก็ตามแต่ ล้วนไม่ก่อให้เกิดประโภชน์ทั้งสิ้น การสงบนิ่งและทำงานในความรับผิดชอบให้ดีที่สุดนั้นเป็นลิ่งที่สมควรที่สุด

อนึ่ง ต่อมาก็ได้มีโครงการจัดตั้งมหาวิทยาลัยลักษณ์ ที่ได้รับมอบหมายให้ไปช่วยในการจัดตั้ง ตั้งแต่การออกแบบ การก่อสร้าง การวางแผนบริหารในระยะแรกด้วย นับว่าเป็นอีกการกิจหนึ่งที่ทำให้มีประสบการณ์มากขึ้น

ในเวลาต่อมาเมื่อศาสตราจารย์ นายแพทย์ เกษม วัฒนชัย ซึ่งเป็นปลัดทบวงฯ อุยกิษณานุพันธ์ ได้ออกจากราชการหลังจากดำรงตำแหน่งสองปี ช่วงนั้นมีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยพอดี จากนายบุญชู ตรีทอง มาเป็น นายมนตรี ด่านไฟบุญลย์ (29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2539) โดยที่นายมนตรี ด่านไฟบุญลย์ เป็นรัฐมนตรีใหม่ ยังไม่รู้จักข้าราชการในทบวงฯ และไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าจะตั้งใครเป็นปลัดทบวงฯ แทนศาสตราจารย์ นายแพทย์ เกษม วัฒนชัย จึงได้ตั้งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นคณะกรรมการนี้ ประกอบด้วย อธิบดีปลัดทบวงฯ อธิบดีอธิการบดีมหาวิทยาลัย และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหนึ่ง มาก่อนให้ความเห็นว่าควรจะตั้งผู้ใดเป็นปลัดทบวงฯ ในที่สุดนายมนตรี ด่านไฟบุญลย์ ได้ทำตามคำแนะนำของคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และแต่งตั้งให้เป็นปลัดทบวงฯ โดยมีช่วงเวลาภารกิจการก่อสร้างการโปรดเกล้าฯ ตั้งแต่วันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2539 - 21 มกราคม พ.ศ. 2540 และได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งตั้งแต่วันที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2540 ต่อมาได้ออกเมื่อวันที่ 2 ตุลาคม พ.ศ. 2544 เพื่อไปรับตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง รวมอยู่ในตำแหน่งสืบต่อ สิบเดือน สิบวัน นับว่าได้ทำหน้าที่อยู่ได้นานพอสมควร มีรัฐมนตรีหมุนเวียนเข้ามาในช่วงที่ดำรง

ตำแหน่งที่ทบทวนมหาวิทยาลัยอยู่จำนวนสิบเอ็ดคน ครรภ์เคยเป็นอธิบดี หรือปลัดกระทรวงมา ก็คงจะรู้ดีว่าการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองแต่ละ ครั้งนั้น ข้าราชการระดับสูงนั้นจะต้องมีการอะไரอยู่บ้าง

คุณบุญชู ตรีทอง ในขณะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการทบทวน มหาวิทยาลัย เป็นผู้ที่มีน้ำใจช่วยเหลือเป็นอย่างดีในขณะที่เป็นรองปลัด ทบทวนมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะในช่วงของการจัดงาน World Tech 95 ที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้ให้การสนับสนุนและช่วยเมื่อมี ปัญหาต่างๆ เกิดขึ้น และคุณมนตรี ด่านไฟบูล์ เป็นคนที่ทำให้ชีวิต ผันแปรมาเป็นปลัดทบทวนมหาวิทยาลัยโดยระบบคุณธรรมอย่างแท้จริง นับเป็นบุญคุณ และความทรงจำมิรู้ลืม

การประชุมประจำเดือนของคณะหัวหน้าส่วนราชการ ระดับปลัดกระทรวงร่วมกับนายกรัฐมนตรี

6.10 การลาออกจากตำแหน่งปลัดทบวงมหาวิทยาลัย

การลาออกจากตำแหน่งปลัดทบวงมหาวิทยาลัยนั้น ความจริงไม่เคยคิดมาก่อน แต่ด้วยเหตุผลที่มีการเมืองมาเกี่ยวข้องด้วยก็ทำให้ตัดสินใจลาออก ซึ่งจะไม่ออกค่าวิรายละเอียด แต่ก็เป็นการตัดสินใจที่ถูกต้อง เพราะทำให้ได้ไปทำงานที่มีความหมายมากกว่า คือ อธิการบดีมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ดีกว่าที่จะยังคงอยู่ในตำแหน่งปลัดทบวงฯ ด้วยความอึดอัดใจ และไม่รู้ว่าจะถูกย้ายไปอยู่ที่ใด เมื่อได

ตลอดระยะเวลาสี่ปีลับเดือน ลิบวันได้รู้ได้เห็นได้มีประสบการณ์มากมายหลายด้าน ได้มีโอกาสเข้าสัมคมในระดับสูงสุดของประเทศ ได้เรียนรู้แนวคิดและแนวปฏิบัติทั้งดีและไม่ดีจากหลายแหล่ง มีพื้นความชั้นชุมยินดีในการทำงานและความเจ็บช้ำน้ำใจที่ต้องกล้ากลืนในหลายโอกาสต้องใช้ความอดทนและอดกลั้นเป็นอย่างมาก แต่สิ่งทั้งหลายเหล่านี้ก็สอนให้เรารู้ว่า ชื่อเสียงและเกียรติยศนั้น มาพร้อมกับความรับผิดชอบ ความเหนื่อยยาก ความอดทนอดกลั้น และความสามารถในการปรับตัว รวมทั้งต้องสละความสุขส่วนตัว และความสัมพันธ์กับ

วันสำคัญแห่งปีด้วยมหาวิทยาลัย

ครอบครัวเป็นระบะฯ ความเป็นผู้มีคุณรู้จัก มีชื่อเสียง อยู่ในตำแหน่งที่สูงจะมีคนจ้องมอง จึงจำเป็นต้องระมัดระวังตัวอยู่ตลอดเวลา ความเป็นส่วนตัวในการดำเนินชีวิตจึงน้อยลงไป

ตลอดเวลาที่ดำรงตำแหน่ง ได้มีโอกาสทำงานกับรัฐมนตรีหลายคน ต่างคนต่างมีบุคลิกและเอกลักษณ์ของตนเอง ทำให้ได้เรียนรู้พฤติกรรม และแนวคิดทางการเมืองเพิ่มขึ้นมากมาย

ความภาคภูมิใจสูงสุดในชีวิตในขณะรับราชการเป็นปีด้วยมหาวิทยาลัยสิงหนogene คือการได้เข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่พระที่นั่ง อัมรินทรวนิจฉัย เพื่อรับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ถึงสองครั้ง จากพระหัตถ์ของพระองค์โดยตรง คือ ชั้นมหาปรมาภรณ์ช้างเผือก (มปช) และมหาชิรมงคล (มม) อันเป็นเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงสุดที่ข้าราชการประจำได้รับ นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมีได้ ซึ่งน้อยคนนักที่จะได้รับโอกาสเช่นนี้ นอกจากนี้ ยังได้รับ

• ความภาคภูมิใจสูงสุดในชีวิต •

รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ มหาวชิรเมงกุฎ ณ พระที่นั่งอัมรินทรินิจฉัย ในพระบรมมหาราชวังเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 5 ธันวาคม 2541

รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ มหาปรมารณ์ช้างเผือก ณ พระที่นั่งอัมรินทรินิจฉัย ในพระบรมมหาราชวังเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 5 ธันวาคม 2543

พระมหากรุณาธิคุณให้ร่วมโต้ะเสวยในหลายโอกาส และยังได้มีโอกาสเข้าเฝ้าฯ พระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์โดยใกล้ชิด ในวาระสำคัญต่างๆ นับว่าเป็นมงคลชีวิตของตนเองเป็นอย่างยิ่ง

6.11 ชีวิตหักเหครั้งที่ลิบ จากทบทวนมหาวิทยาลัยสู่ดอยแม่

ฟ้าลิขิตให้ไปเป็นปลัดทบทวนมหาวิทยาลัยเป็นเวลาสี่ปี สิบเดือน สิบวัน แต่แล้วฟ้าลิขิตให้ต้องลาออกจากตำแหน่งปลัดทบทวนฯ ก่อน เกษียณอายุราชการประมาณสามปี ด้วยเหตุผลหลายประการ ขณะนั้นมีนายสุธรรม แสงประทุม เป็นรัฐมนตรีว่าการทบทวนมหาวิทยาลัย และ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งตอนที่ลาออกนั้น มหาวิทยาลัยได้มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยไปแล้วสามปี ซึ่งในช่วงสามปีนั้น ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรักษาการอธิการบดีตั้งแต่การสถาปนามหาวิทยาลัย เมื่อลากอกแล้วก็มารับหน้าที่เป็นอธิการบดีเต็มตัว รู้สึก มีความสุขมากที่ปลด包袱จากการเมือง แต่ความรับผิดชอบกลับเพิ่มขึ้น เพราะต้องรับผิดชอบนักศึกษาและอาจารย์ทั้งมหาวิทยาลัย รวมทั้งผู้ปกครองด้วย ชีวิตเปลี่ยนผันจากเป็นผู้กำหนดนโยบายระดับชาติมาเป็นผู้ปฏิบัติ มีความสุขที่ได้ทำตามที่ฝันและเห็นผันนั้นเป็นจริง ความตั้งใจในขณะนั้น คือ จะทำให้ดีที่สุด และรักษาไว้ซึ่งพระเกียรติภูมิแห่งสมเด็จพระครินทรรามราชนี ตลอดไป หากไม่มีเหตุให้ลาออกจากปลัดทบทวนฯ ก็คงจะไม่ได้มาเป็นอธิการบดีมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ชีวิตก็คงจะหักเหต่อไปอีก

การลาออกจากตำแหน่งปลัดทบทวนฯ ตั้งแต่วันที่ 2 ตุลาคม พ.ศ. 2544 จึงเป็นการเปลี่ยนแปลงและหักเหชีวิตที่สำคัญอีกช่วงหนึ่ง ซึ่งแต่เดิมไม่เคยคิดไว้ไม่เคยว่าจะต้องลาออกจากตำแหน่งปลัดทบทวนฯ ก่อนเกษียณอายุราชการ ความเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และการเปลี่ยนแปลงตัวรัฐมนตรีว่าการทบทวนมหาวิทยาลัยในช่วงนั้นคงเป็นเหตุผลสำคัญที่ต้องลาออก ก่อนลาออกได้ตัดสินใจแล้วว่าจะมาstanต่อ การดำเนินการของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงที่ทำไว้ ทางสภามหาวิทยาลัยฯ ซึ่งมีผลต่อวาระเอกสาร เก้า สารลิน เป็นนายกสภามหาวิทยาลัยในขณะนั้น ถือได้กรุณาให้ความเห็นชอบให้ดำรงตำแหน่งอธิการบดี ตั้งแต่วันที่

2 ตุลาคม พ.ศ. 2544 วันเดียวกับที่ออกจากทบวงฯ ดังนั้น ชีวิตการทำงานก็เปลี่ยนแปลงสถานภาพไปเป็นอธิการบดีมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงอย่างเต็มตัวแต่นั้นมา ซึ่งจะได้กล่าวถึงโดยละเอียดต่อไป

ในวันนั้นถ้าสภามหาวิทยาลัยไม่เลือกให้เป็นอธิการบดี ชีวิตก็คงจะหักเหไปอีกแบบหนึ่งซึ่งไม่รู้ว่าคืออะไร การหักเหมาที่มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงจึงถือว่าเป็นบุญและโอกาสที่จะได้ทำในสิ่งที่ฝัน เพราะก่อนหน้านั้นเคยแต่ช่วยคนอื่นสร้างมหาวิทยาลัยแต่ไม่ใช่เป็นผู้ที่มีบทบาทในการกำหนดนโยบายด้วยตนเอง วันนี้เมื่อโอกาสเปิดจึงทุ่มเททำงานอย่างเต็มที่เพื่อทำสิ่งที่ฝันให้เป็นจริง

พลตำรวจเอก เก้า สารสิน

ดอยแנג่มเมื่อแรกพบ เมื่อปี 2541

6.12 ชีวิตหักเหให้มีโอกาสเป็นสมาชิก สภานิตบัญญัติแห่งชาติ

ในวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 ได้เกิดการรัฐประหารขึ้น โดยพลเอก สนธิ บุญยรัตกลิน ได้ยึดอำนาจการปกครองจาก พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง รัฐสภาถูกยุบ ในขณะนั้นไม่คิดว่าจะมีอะไรเกี่ยวข้องเพราอยู่ใกล้เหตุการณ์ แต่ขณะที่ นั่งประชุมอยู่ที่ห้องประชุมริมแม่น้ำ ตึกอธิการบดี เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2549 ได้รับโทรศัพท์บอกว่าได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นสมาชิกสภานิตบัญญัติแห่งชาติแล้ว รู้สึกประหลาดใจว่า ทำไมจึงถูกแต่งตั้ง เพราะไม่เคยมีการทำงานตามมาก่อน ซึ่งสมาชิกสภานิตบัญญัติแห่งชาตินี้ต้องทำหน้าที่ทั้งสมาชิกรัฐสภาและสมาชิกวุฒิสภา ไปพร้อมกัน วันที่ไปรายงานตัวที่รัฐสภา ได้พบประชุมกับคุณหล่าย คงที่ได้รับโปรดเกล้าฯ ในคราวเดียวกัน มีความรู้สึกว่าเป็นการมาเริ่มงานใหม่อีกชั้นหนึ่งที่ไม่เคยคิดฝันมาก่อนว่าจะได้มีโอกาสเข้ามานั่งทำงานในรัฐสภา และจะต้องมีบทบาทสำคัญในการออกกฎหมายของประเทศและแก้ไขปัญหาของประเทศที่มีอยู่ในขณะนั้น ชีวิตจึงหักเหเข้าไปอยู่ในแวดวงการเมืองโดยมิได้คาดคิด ถือว่าเป็นบทเรียนที่สำคัญอีกครั้งหนึ่งในชีวิต ในวันที่ไปรายงานตัวที่ได้รับบอกเล่าว่าจะต้องมีบทบาทหน้าที่อะไรบ้าง มีสิทธิพิเศษอะไรบ้าง และจะได้รับค่าตอบแทนเท่าไหร่ ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่เคยรู้มาก่อน

ในปี พ.ศ. 2549 ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นสมาชิกสภานิตบัญญัติแห่งชาติ ก็ได้รับแต่งตั้งให้เป็นประธานที่ประชุมอธิการบดีในปีเดียวกัน ด้วย ดังนั้น เมื่อรวมกับตำแหน่งอธิการบดีด้วยแล้ว จึงต้องทำงานสามอย่างไปพร้อมกัน จึงเป็นผลให้มีภารกิจบีบัดดัดตัวอยู่ตลอดเวลา ต้องเดินทางระหว่างกรุงเทพฯ กับเชียงรายวันเว้นวัน มีประชุมทุกวันเช้าจันทร์ แต่ก็เป็นผลดีกับงานของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เพราะสามารถร่วมเครือข่ายในการทำงานให้ขยายวงกว้างออกไป ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการถึงสิบหกชุด ที่สำคัญที่สุดคือได้เป็นกรรมการพิจารณาบประมาณรายจ่ายประจำปีของรัฐติดต่อกันสองปี และได้มี

ขณะเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) และทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการธุรการงบประมาณ 2 สมัย โอกาสทำหน้าที่ประ不然คณะกรรมการธุรการงบประมาณหลายครั้ง เป็นการเปลี่ยนสถานะและบทบาทจากที่เคยเป็นผู้ชี้แจงเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณ มาเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบในการขอรับการจัดสรรงบประมาณจากหน่วยงานต่างๆ รู้สึกเป็นบทบาทที่ถูกใจที่สุด ได้มีโอกาสฟังคำชี้แจงของผู้ซึ่งมาขอรับการจัดสรรงบประมาณจากหลากหลายกระทรวง ได้เรียนรู้ดีในลักษณะของการขอรับการจัดสรรงบประมาณ ที่น่าสนใจก็คือบางคนที่ไม่เคยรู้จักหรือเคยมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อกัน แต่เมื่อต้องมาอยู่ในสถานการณ์อย่างนั้นก็กลับกลายเป็นมหามิตรไปในทันที ซึ่งจะไม่กล่าวถึง นับเป็นประสบการณ์ที่สำคัญอีกช่วงหนึ่งในชีวิต ลิ่งที่จำไม่รู้ลืมอีกประการหนึ่ง ก็คือ เมื่อลังกราวพิจารณางบประมาณของมหาวิทยาลัยต่างๆ ได้ทำหน้าที่ชี้แจงแทนมหาวิทยาลัยต่างๆ ถึงความจำเป็นที่จะต้องได้รับการจัดสรรงบประมาณ โดยคนเดียว ทำหน้าที่ชี้แจงแทนทุกมหาวิทยาลัย ซึ่งแสดงว่าคณะกรรมการธุรการทั้งคณะได้ให้ความไว้วางและเชื่อถือในลิ่งที่ได้ให้ข้อมูลไป ทำให้การพิจารณางบประมาณของมหาวิทยาลัยต่างๆ ในปีนั้นเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ได้รับความชื่นชมจากมหาวิทยาลัยต่างๆ โดยถ้วนหน้า

จากการเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำให้เรียนรู้ว่า อำนาจทางการเมืองนั้นใหญ่หลวง สามารถบันดาลทุกสิ่งทุกอย่างได้ จากเรื่องยากก็เป็นเรื่องลื้น จากเรื่องยากก็เป็นเรื่องง่าย สามารถเจรจาทำความเข้าใจกับทุกกระทรวงได้โดยสะดวก จึงเข้าใจว่าทำให้คนถึงอยากเป็นนักการเมือง แต่ทั้งนี้นักการเมืองที่ดีและมีคุณธรรมเท่านั้น จึงจะเป็นคุณแก่บ้านเมืองอย่างแท้จริง

ถ่ายภาพพร้อมกับล้วนหนึ่งของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่พระบรมมหาราชวัง

เป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติอยู่เกือบสองปี เมื่อมีการเลือกตั้งและจัดตั้งรัฐบาลใหม่แล้ว อายุของการเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติก็ลื้นสุดลง แต่ก็เป็นช่วงเวลาหนึ่งในชีวิตที่อยู่ในความทรงจำโดยตลอด

7

เมื่อเป็น
ปลัดกบงมหาวิทยาลัย

เมื่อเป็น ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย

ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย

การก้าวขึ้นมาเป็นปลัดทบวงมหาวิทยาลัยนั้นถือเป็นความภาคภูมิใจสูงสุดในชีวิตที่ได้เป็นข้าราชการระดับ 11 ซึ่งเป็นตำแหน่งสูงสุดของข้าราชการประจำ เป็นความภาคภูมิใจของครอบครัว เป็นความตื่นเต้นของเพื่อนฝูงที่สนิทรักใคร่ เป็นสิ่งที่ไม่เคยฝันว่าจะได้เป็นไปบวกกับแม้ว่าได้เป็นปลัดทบวงฯ แล้วแม้ไม่รู้หรอกว่าเป็นตำแหน่งอะไร เพราะไม่ได้อยู่ในวงราชการ แม้เป็นชาวบ้านธรรมดา จึงต้องบอกเพิ่มเติมว่าเป็นตำแหน่งสูงสุดของความเป็นข้าราชการ แม้จึงเข้าใจและดีใจให้คือให้พร พร้อมทั้งกำชับว่า ทำให้ดี ทำให้เชื่อถัดย อย่าให้เลี่ยงชื่อวงศ์ตระกูลเรา เดาว่าแม่คงภูมิใจแต่แม่ก็ไม่พูดอะไรมาก แต่แม่จะพูดกับเพื่อนบ้านและญาติด้วยความภาคภูมิใจอยู่เสมอ

ในส่วนของครอบครัวนั้น ทั้งภรรยาและลูกก็ติดใจ เพราะเป็นกำลังใจช่วยเสมอมา แต่โดยข้อเท็จจริงแล้วหลังจากเป็นปลัดทบวงฯ ชีวิตและความเป็นอยู่ ส่วนตัวของครอบครัวเราก็มิได้มีอะไรเปลี่ยนแปลง มีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย ไม่มีพิธีรื่องไม่เคยให้ใครมาหาที่บ้าน เพราะเราอาศัยอยู่คอนโดมิเนียมเล็กๆ ใกล้ๆ ที่ทำงาน ไม่สะดวกที่จะให้ใครมาหาเลย ถึงแม้พื้นที่ทำตำแหน่งปลัดทบวงฯ แล้วชีวิตความเป็นอยู่ก็ยังเช่นเดิม เป็นความเรียบง่าย เป็นความเป็นธรรมชาติ คุณเดย์มาตลอดชีวิต เพราะชีวิตเราเริ่มต้นมาจากการไม่มีอะไร มาได้จนถึงจุดนี้ก็นับว่าเป็นที่สุดแล้ว ภาระและลูกๆ ทุกคนก็มีความเป็นอยู่แบบเรียบง่าย และพึ่งพาตนเองไม่เคยทำให้เดือดร้อน ทั้งครอบครัวดำรงตนอยู่ในความพอเพียงมาโดยตลอด จึงได้รับเมื่อเป็นปลัดทบวงไม่เคยมีการจัดงานแสดงความยินดีเลย นอกจากการพบปะพูดจา กันตามโอกาสเท่านั้น ความเรียบง่ายไม่มีพิธีรื่องยังเป็นแนวปฏิบัติเสมอมา ตราบเท่าทุกวันนี้ และอีกประการคือไม่เคยจัดงานวันเกิดกันเลย

เมื่อเข้ารับตำแหน่งปลัดทบวงฯ วันแรก ยอมรับว่ามีงานอีกหลายหน่วยงาน หลายประเภทที่เรายังไม่เคยเข้าไปบริหารอย่างแท้จริง ถึงแม้ว่าจะเคยเป็นผู้ช่วยปลัดทบวงฯ และรองปลัดทบวงฯ มา ก่อน เมื่อต้องเข้ามารับผิดชอบกำกับดูแล จึงเหมือนกับว่าต้องมาเรียนรู้งานใหม่ เพราะในช่วงที่เป็นผู้ช่วยปลัดทบวงฯ และรองปลัดทบวงฯ นั้น ได้รับมอบหมายงานเพียงหนึ่งในสามของภาระงานทั้งหมดเท่านั้น หลายงานไม่เคยรู้เลย เช่น งานแผน งานต่างประเทศ งานงบประมาณ งานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย งานโครงการพิเศษต่างๆ ดังนั้น ส่องลับดาห์แรกรถึงเป็นการทบทวนภารกิจ ภาระงานที่ต้องดูแลทั้งหมด จำได้ว่างานที่ค้างและเป็นงานเร่งด่วนอยู่ในขณะนั้น คือ โครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจากธนาคารโลก modulus ค่าประมาณห้าพันล้านบาท และโครงการเงินกู้ธนาคาร พัฒนาแห่งเอเชียที่นำมาใช้ในการพัฒนามหาวิทยาลัยต่างๆ ซึ่งทั้งสองโครงการนี้มีเงื่อนเวลาจำกัด มีผู้เกี่ยวข้องจำนวนมากจากทุกมหาวิทยาลัย มีเรื่องการจัดซื้อจัดจ้างครุภัณฑ์วิทยาศาสตร์ราคาสูงที่ต้องรับผิดชอบ ด้วยความไม่เคยรู้เรื่องมาก่อนจึงต้องใช้เวลาในการศึกษาและติดตามเพื่อให้เรื่องเดินต่อไปได้ โดยมีผู้แทนของทั้งธนาคารโลก และธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB) มาอยู่ฝ่ายติดตามอยู่ตลอดเวลา โดยที่เป็นโครงการที่มีเงินเป็นจำนวนมาก การจัดซื้อจัดจ้างจึงต้องทำด้วยความระมัดระวังอย่างยิ่งและเพื่อไม่ให้เกิดเสียงครหา จึงได้ตั้งผู้แทนจากทุกมหาวิทยาลัยมาเป็นกรรมการดำเนินการ เรื่องต่างๆ จึงผ่านพ้นไปด้วยดี และเป็นบทเรียนที่สำคัญที่เป็นผลให้ปราศจากข้อครหาต่างๆ ทั้งสองโครงการเป็นโครงการเงินกู้ที่ทำด้วยความเร่งรัด มหาวิทยาลัยต่างๆ เร่งรีบส่งรายการมาในเวลาจำกัด ภายในวงเงินที่กำหนดให้ ความรีบเร่งส่งมา บางรายการไม่มีความจำเป็น บางรายการราคาสูงมาก ประกอบกับเงื่อนไขต่างๆ ในการทำงานของ ADB และ World Bank มีข้อจำกัดมาก ทำให้ผลการดำเนินการไม่คุ้มค่าอย่างน่าเสียดายเงินจำนวนมาก ที่มีความตั้งใจดีแต่กระบวนการดำเนินการไม่ได้เท่าที่ควร

หลังจากเวลาผ่านไปสองเดือนของการเป็นปลัดทบวงฯ งานก็เริ่มเข้าที่ ความยอมรับจากมหาวิทยาลัยต่างๆ ก็มีมากขึ้น การทำงานกับรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย ตั้งแต่นายมนตรี ด่านไพบูลย์

เป็นต้นมา ก็เป็นไปด้วยความราบรื่น ถึงแม้ว่าต่อมาจะมีการเปลี่ยนตัวรัฐมนตรีอีกหลายคนก็ตาม ตลอดระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งปลัดทบวงฯ ได้มีผลงานและเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้นหลายเรื่อง ซึ่งพอจะยกมาโดยสังเขปได้ดังนี้ (ผู้ที่ถูกเสนอเป็นรองปลัดทบวงมหาวิทยาลัยในขณะนั้น คือ รองศาสตราจารย์ ดร. ทองอินทร์ วงศ์โภษธรรม และรองศาสตราจารย์ นายสัตวแพทย์ สมศรี เหลืองทองคำ)

7.1 การริเริ่มการประกันคุณภาพการศึกษา

งานสำคัญที่ได้ทำต่อเนื่องกับสมัยเป็นรองปลัดทบวงฯ คือ งานประกันคุณภาพการศึกษา ความจริงการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นเรื่องที่ลังเลอย่างอุดมคึกข่ายพูดกันมานานแล้ว แต่ไม่เคยสามารถทำให้เป็นรูปธรรมได้ เพราะมีเสียงคัดค้านด้วยความไม่เข้าใจมาตลอด ในช่วงที่เป็นรองปลัดทบวงฯ นั้น ได้มีโอกาสไปเรียนปริญญาเอกทางการอุดมศึกษาที่คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำวิทยานิพนธ์ เรื่องรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับประเทศไทย ซึ่งเป็นวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของประเทศไทย ที่ยังไม่มีการทำมาก่อน โดยในวิทยานิพนธ์นี้ได้นำเสนอรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับประเทศไทยและแนวปฏิบัติไว้อย่างชัดเจน ซึ่งภายหลังปรากฏว่ามีผู้นำไปอ้างอิงมากที่สุด

บทสรุปที่ได้จากวิทยานิพนธ์ได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้และเผยแพร่เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับคำว่าการประกันคุณภาพการศึกษา ของประเทศไทย ทำให้คำว่าการประกันคุณภาพการศึกษา (Quality assurance) เป็นที่รู้จักและเริ่มได้รับการยอมรับมากขึ้น และได้ทำการยกย่องประกาศทบวงมหาวิทยาลัย ให้เป็นแนวโน้มนโยบายเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของประเทศไทย จนในที่สุดได้มีประกาศของทบวงมหาวิทยาลัยเมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2538 เรื่อง “นโยบายและแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษา” ซึ่งประกาศฉบับนี้ลงนามโดยศาสตราจารย์ นายแพทย์ เกษม วัฒนชัย ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ในขณะนั้น

การประชุมระดมความคิดในการประกันคุณภาพการศึกษา

หลังจากประกาศฉบับนี้ประกาศออกไป ต้องเดินทางไป ทำความเข้าใจในหลักการและเหตุผล รวมทั้งวิธีดำเนินการในการประกันคุณภาพการศึกษากับมหาวิทยาลัยเกือบทุกแห่งในประเทศไทย และทำอย่างนี้อย่างต่อเนื่องตั้งแต่เป็นรองปลัดทบวงฯ จนกระทั่งเป็น ปลัดทบวงฯ โดยมุ่งหมายให้ทุกสถาบันมีความเข้าใจ เห็นความสำคัญ และนำไปปฏิบัติ เพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาระดับ อุดมศึกษาของประเทศไทย

ความยากลำบากของการทำความเข้าใจในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาในขณะนี้ คือ ยังมีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องว่าจะ เป็นการบีบบังคับให้อาจารย์ต้องทำงานมากขึ้น เกรงว่าจะมีผลกระทบ ต่อการพิจารณาความดีความชอบ เกรงว่าจะไม่สามารถปฏิบัติได้ เกรง ว่าคนประเมินจะไม่เป็นธรรม บางครั้งก็เคยมีคำตามว่า “ที่ทำมาแล้ว ไม่มีคุณภาพหรืออย่างไร จึงต้องมีระบบการประกันคุณภาพขึ้น” “คน ที่จะการศึกษามาก่อนหน้านี้ก็ไม่เคยผ่านระบบการประกันคุณภาพมา ทั้งสิ้น ทำไมจึงสามารถทำงานได้” “ต้องเลี่ยค่าเบี้ยประกันเหมือนการ ประกันชีวิตหรือเปล่า” คำตามต่างๆ มีมาก many ล้วนเต็มไปด้วยความ วิตกกังวล ต้องใช้เวลาและความอดทนในการอธิบาย ครั้นนี้เป็นโอกาส ที่ได้เดินทางไปเกือบทุกมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ทำให้เข้าใจ มหาวิทยาลัยต่างๆ มากขึ้น

ผลจากการผลักดันให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในประเทศไทย เป็นผลให้มีการกำหนดให้มีการจัดตั้งสำนักงานมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติขึ้น ในพระบรมราชูปถัมภ์ต่อการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2543 และนับเนื่องแต่นั้นมาประเทศไทยมีระบบประกันคุณภาพการศึกษาในทุกระดับขึ้นขึ้น

การผลักดันเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็น ware แห่งชาติ ถือเป็นความสำเร็จและความภาคภูมิใจสูงหนึ่งในชีวิตของการเป็นปลัด ทบวงฯ แต่หลังจากนั้น คุณภาพการศึกษาของชาติจะเป็นอย่างไรก็ขึ้น กับผู้ปฏิบัติในสถาบันต่างๆ ซึ่งก็ปรากฏว่า วิธีการของการกำหนด แนวทางการดำเนินการในระยะหลัง โดยสำนักงานมาตรฐานการศึกษา (สมศ.) มีข้อกำหนดที่ค่อนข้างมาก และมีจุดอ่อนหลายประการ ทำให้ ถูกวิพากษ์โดยสถาบันต่างๆ ทุกระดับ ว่าไม่ได้ทำให้คุณภาพการศึกษาดีขึ้น ซึ่งเป็นเรื่องน่าเสียดายอย่างยิ่งที่เจตนา良มีเดินนั้นดี แต่การนำไปปฏิบัติกลับมีปัญหาหลายประการ แต่ก็คงจะได้มีการแก้ไขกันต่อไป

7.2 การแก้ไขปัญหาในช่วงวิกฤติ้มำกุ้

ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2540 หลังจากรับตำแหน่งปลัดทบวง มหาวิทยาลัยได้หากเดือน ได้เกิดวิกฤติการณ์ทางการเงินที่สำคัญของประเทศไทย หรือที่เรียกว่าฟองสนุ่วแตก หรือวิกฤติการณ์ต้มยำกุ้ง เกิดความเดือนร้อนทางด้านการเงินและบประมาณไปทั้งภาครัฐและเอกชน ค่าเงินนาทีมีการเปลี่ยนแปลงไปกว่าเท่าตัวจาก 25 บาทต่อ 1 ดอลลาร์ เป็น 50-55 บาท ต่อ 1 ดอลลาร์ ภาคเอกชนต้องล้มละลายและ ปิดตัวลงเป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดคนตกงานกระจายไปทั่วประเทศ มีการ แนะนำให้ทำอาชีพเสริมในหลากหลายรูปแบบเพื่อประกอบสถานการณ์ บริษัทใดที่กู้เงินดอลลาร์มากก็จะประสบวิกฤติมาก รัฐบาลต้อง ประกาศลดงบประมาณเงินรายจ่ายประจำปีลงอีกประมาณร้อยละ 20 ส่งผลกระทบไปทุกวงการ

ในส่วนของแวดวงอุดมศึกษาที่อยู่ในความดูแลของทบวงฯ ทุกสถาบันถูกตัดลดงบประมาณลง เป็นผลให้การพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยมีการหยุดชะงัก มีการชะลอการจัดซื้อครุภัณฑ์ ชะลอการรับคนเพิ่ม ชะลอโครงการส่งคนไปศึกษาต่อ

ต่างประเทศ ปรับลดค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษาทุนที่อยู่ต่างประเทศจาก 1,200 เหลือ 800 долลาร์ต่อเดือน นักเรียนที่ได้รับการคัดเลือกให้รับทุนไปศึกษาต่อแล้วต้องชำระการเดินทางอย่างไม่มีกำหนดในช่วงเวลาหนึ่นเป็นช่วงเวลาที่ต้องขอบคิดและทบทวนว่าจะทำอย่างไรไม่ให้การศึกษาอุดมศึกษาไทยหยุดชะงัก

มาตรการต่างๆ ที่บูรณาการร่วมกันใช้ในขณะนี้

1. ล่งเสริมให้มีการพัฒนาบัณฑิตศึกษาให้มีความเข้มแข็ง ด้วยการสนับสนุนการวิจัย จัดทำ เครื่องมือวิจัย และจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อให้นักศึกษาที่ได้รับทุนไปศึกษาต่อต่างประเทศ ให้ได้รับการศึกษาในระดับปริญญาโท ปริญญาเอก ในประเทศไทยไปพัฒนาก่อน เพื่อไม่ให้เสียเวลาอุดอย ซึ่งช่วงเวลานี้เป็นการผลิกวิกฤติเป็นโอกาส ทำให้บัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัยต่างๆ มีการปรับตัว และมีความเข้มแข็งขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่ละมหาวิทยาลัยได้พยายามสนับสนุนโดยนายนี้ และจัดทำคำขอของบประมาณเข้ามา ซึ่งทบวงฯ ได้พิจารณาร่วมกับรัฐบาล จัดสรรให้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ ประกอบกับครุภัณฑ์ วิทยาศาสตร์ที่ได้จากเงินกู้ของธนาคารโลก และ ADB ก็ทยอยเข้ามาพอดี ความร่วมมือของมหาวิทยาลัยต่างๆ ในเวลานี้ถือเป็นการร่วมด้วยช่วยกันแก้วิกฤติของประเทศไทยได้ระดับหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม ก็ยังมีปัญหาเกิดขึ้น คือ นักศึกษาที่ได้รับการคัดเลือกให้ไปศึกษาในต่างประเทศหลายคนปฏิเสธที่จะรับทุนไปศึกษาในมหาวิทยาลัยในประเทศไทย เพราะอ้างว่าได้ตั้งใจสอนแข่งขันเพื่อรับทุนไปศึกษาในต่างประเทศมาแล้วกีคระจะได้ไปต่างประเทศ ซึ่งกรณีนี้ทบวงฯ ทำได้เพียงแต่ให้ค่อยไปก่อนเท่านั้น จนกว่าจะมีงบประมาณเพียงพอ และได้รับการต่อว่าจากนักเรียนเหล่านั้นอย่างรุนแรงว่าไม่สามารถจัดเงินให้เข้าไปได้ โดยไม่เข้าใจสถานการณ์ของประเทศไทยเลย

2. ได้มีการรณรงค์โครงการช่วยบัณฑิตตกงาน เพราะทั้งภาครัฐและเอกชนต้องอาบน้ำอกจากงานเป็นจำนวนมาก อัตราใหม่ไม่มีจ้าง บัณฑิตที่จบในปีนี้จึงไม่มีงานทำเกือบทั้งหมด และปีนี้เป็นปีแรกที่คณะวิศวกรรมศาสตร์ของทุกมหาวิทยาลัยสามารถรับนักศึกษาใหม่ได้ถึงหนึ่งหมื่นคนสองพันคน ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้เดิม ซึ่ง

นักศึกษาเหล่านี้อีกสี่ปีข้างหน้ายังไม่รู้ว่าจะทำงานอะไร ในส่วนการแก้ไขบัณฑิตภายนั้นได้ทำร่วมกันกับกระทรวงแรงงาน กระทรวงพาณิชย์ และหน่วยงานต่างๆ อีกหลายหน่วย จัดอบรมอาชีพอิสระให้กับบัณฑิตตั้งแต่ขายอาหาร ตัดเย็บเสื้อผ้า จัดทำของที่ระลึค และวิชาชีพต่างๆ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิต ไปพลาญก่อนจนกว่าจะมีงานทำ ซึ่งก็พอช่วยประทับใจได้บ้างเล็กน้อย บัณฑิตจำนวนมากกลับบ้านหาคนทำอาชีพที่คนนิยมกันในขณะนั้น คือ เปิดท้ายขายของ ขายหุกอย่างที่จะเอามาขายได้ บางคนขายชาลาเป่า บางคนขายเสื้อผ้า ทั้งหลายนี้เป็นอีกคลอกหนึ่งของคนในประเทศไทยในยุคหนึ่งที่คงจะต้องจะดัดแปลงไปอีกนาน ถึงความยากลำบากยังเนื่องมาจากการดำเนินนโยบายทางการเงินที่ผิดพลาดทั้งของภาครัฐและเอกชน

3. ในช่วงเวลาแห่งการตกต่ำทางเศรษฐกิจนี้ สำนักงาน กพ. ได้มีการปรับเปลี่ยนการลดขนาดของระบบราชการ เพื่อมุ่งหมายให้เกิดประสิทธิภาพและลดรายจ่ายของภาครัฐ ซึ่งทำให้เกิดผลต่อมา ก็คือรัฐบาลได้จำกัดอัตรากำลังของส่วนราชการลง โดยในขณะนั้นคำว่า Re-engineering องค์กร กำลังเป็นคำพูดที่ติดปากและคิดว่าจะทำให้องค์กรมีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดจำนวนแรงงานที่เกินความจำเป็นลง ดังนั้น เมื่อเอานโยบาย Re-engineering หรือลดขนาดอัตรากำลังภาครัฐมาใช้ จึงเป็นผลให้การจ้างงานของภาครัฐลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในระยะต่อมา ก็เป็นการซ้ำเติมที่ทำให้บุคคลที่จบจากมหาวิทยาลัยต้องชวนหายไปหาภาคเอกชนมากขึ้น ทบวงฯ อยู่ในช่วงยกเว้นไม่ต้องจำกัดขนาดจำนวนบุคลากรในมหาวิทยาลัยในสาขาวิชาการ แต่ก็ส่งผลกระทบต่อสายปฏิบัติการอยู่ด้วย ในช่วงเวลานั้นต้องทำงานร่วมมือกับสำนักงาน กพ. โดยไกล์ชิด เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานของคนในองค์กรเมื่อมีการลดจำนวนพนักงานลงต้องทำความเข้าใจกับมหาวิทยาลัยต่างๆ มิให้หลุดกำลังการผลิตบัณฑิต เพราะหากตื่นตัวลดการผลิตบัณฑิตแล้วอีกสี่ปีข้างหน้าระบบเศรษฐกิจพื้นตัว ก็จะทำให้เกิดการขาดแคลนแรงงานอย่างรุนแรง ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวต้องใช้เวลาและความอดทนเป็นอย่างมาก พร้อมทั้งขอให้รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณด้านการศึกษาในระดับอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งก็ได้รับการตอบสนองด้วยดี

7.3 การไปรักษาการอธิการบดี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมชาติราช

เมื่อปี พ.ศ. 2542 ได้เกิดวิกฤติการณ์ที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมชาติราช ดำเนินการดีว่างลง ยังไม่สามารถสร้างหานคนใหม่ได้ การดำเนินการภายในมหาวิทยาลัยฯ ยังไม่ราบรื่น ศาสตราจารย์ เกษม สุวรรณกุล ซึ่งเป็นนายกสภามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมชาติราชในขณะนั้น ได้ออกเรื่องให้ไปรักษาการอธิการบดีเพื่อให้การดำเนินการในช่วงนั้น มีความราบรื่น เรียบร้อย จนกว่าจะสามารถสรรหาอธิการบดีใหม่ได้ การกลับไปรักษาการอธิการบดี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมชาติราชในครั้นนี้ เหมือนกลับไปบ้านเก่าที่คุ้นเคยมานาน ทั้งผู้คนและสถานที่ การบริหาร จัดการจึงทำได้ไม่ยาก เพียงแต่ยึดหลักการของความถูกต้อง เหมาะสม และเป็นธรรม เป็นที่ตั้งเท่านั้น แต่ก็ต้องทำด้วยความระมัดระวัง เพราะอยู่ตระหง่านระหว่างสองฝ่ายที่ขัดแย้ง เมื่อไปรับตำแหน่งและต้องตั้งรองอธิการบดีเพื่อมาทำหน้าที่บริหารจึงไม่ตั้งฝ่ายใดที่เป็นคู่กรณีกันเลย และพยายามปรับปรุงระบบต่างๆ ให้กลับเข้าสู่รูปแบบที่ถูกต้อง เป็นธรรม และลดความขัดแย้งของคนภายในลงได้ระดับหนึ่ง จนเห็นว่า น่าจะเดินไปข้างหน้าได้แล้ว จึงได้มีการสรรหาอธิการบดีเพื่อที่จะมารับงานต่อไป ในที่สุดก็สามารถสรรหาคนมารับตำแหน่งอธิการบดีได้ คือ รองศาสตราจารย์ ดร. ทองอินทร์ วงศ์โสธร ซึ่งขณะนั้นเป็นรองปลัดทบทวนอยู่ และถือว่าเป็นบุคคลที่เหมาะสม เพราะเป็นลูกหม้อเก่า รัฐกุมมหาวิทยาลัยฯ เป็นอย่างดี

วันที่ไปรักษาการในตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยสุโขทัย-ธรรมชาติราช ในช่วงวิกฤติ รองศาสตราจารย์ นาวาลัย สุวรรณธาดา ได้แต่งคำประพันธ์ให้บันทึก ข่านแล้วประทับไว้ ให้ความรู้สึก จึงขอนำมาลงไว้ด้วย ดังนี้

วันชัย

ยินดีที่เยือนเหย้า
คิดถึง...แม่คิดถึง
มาอย่างราชสีห์
แม้เพียงชั่วเวลา
ผ่านดินนี้มีด้ำ
น้ำตาที่ตกย้อย
ผู้คนก็เลียหัวๆ
ผู้น้อยพโลยแหลกลาญ
วันนี้จึงยิ่งใหญ่
ประภาศกูญแห่งกรรม
ยินดีที่เหย้ายெือน
ขอเพียงกำลังใจ

เดียนานเนาในคำนึง
ก็มีคาดจะคืน kra
อย่างคนที่สมควรมา
ก็คุ้มค่าที่คนเคย
ด้วยอธรรมประทับรอย
ก็เยือกเย็นอยู่ฯวนาน
สถาบันก็เลี่ยการ
เพราหาญถูกบผู้นำ
คือ “วันชัย” ชนะอธรรม
และถูกเกียรติให้เกรียงไกร
มีนานเนามีเป็นไร
พาราซีน... พื้นแผ่นดิน

ながら สุวรรณราดา ผู้ประพันธ์

มารักษาการอธิการบดีสีเดือน ต้องวิงไปกลับระหว่างทบวงฯ กับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมชาติราชทุกวัน แต่ก็ทำด้วยความสุข เพราะอยากทำให้มหาวิทยาลัยฯ แห่งนี้ที่เคยอยู่มีความเจริญก้าวหน้า เพื่อนร่วมงานที่มาช่วยเป็นรองอธิการบดี เช่น รองศาสตราจารย์ จรินทร์ เทศวนิช รองศาสตราจารย์ สุนី គិតិพัฒน์ และศาสตราจารย์ ดร. ปรัชญา เวสารัชช์ ได้ให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี แบ่งเบาภาระไปได้มาก ในช่วงเวลานั้นมองเห็นอนาคตของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมชาติราช สดิส สามารถพัฒนาเป็นผู้นำในการศึกษาทางไกล การฝึกอบรม และการพัฒนาคนได้เป็นอย่างดี ศักยภาพของคนภายในพร้อมที่จะเดินไปข้างหน้า มีความกระตือรือร้น มีเงินสำรองเพียงพอที่จะลงทุนเพื่อพัฒนาความเป็นเลิศ ในห้วงเวลานั้นคิดว่าถ้าไม่ติดภารกิจของความเป็นปลัดทบวงฯ ก็ยังอยากรจะอยู่ช่วยทำให้มหาวิทยาลัยฯ แห่งนี้ได้พัฒนา ก้าวหน้าต่อไปอีก แต่เมื่อได้บุคคลมาเป็นอธิการบดีแล้ว ภารกิจนี้ ก็ลื้นสุดลง

7.4 การเป็นประธาน ASEAN University Network (AUN)

ในฐานะปลัดทบทวนมหาวิทยาลัย จะต้องรับเป็นประธาน ASEAN University Network อยู่ด้วย หน้าที่สำคัญของการเป็นประธาน ก็คือ จัดให้มีการประชุมเครือข่ายมหาวิทยาลัยสมาชิกอยู่เป็นประจำ และ ริเริ่มโครงการใหม่ที่จะเป็นประโยชน์ต่อมวลหมู่สมาชิก ซึ่งขณะนั้นมี 13 มหาวิทยาลัย การเป็นประธาน AUN ครั้งนี้ ถือเป็นคนแรก ของการจัดตั้ง AUN (First Chairman) ทำให้มีโอกาสเดินทางไป ทุกประเทศในอาเซียน รู้จักกับอธิการบดีของทุกมหาวิทยาลัย ได้มีส่วน ผลักดันทำให้มหาวิทยาลัยไทยได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง ซึ่งใน ขณะนั้นความสัมพันธ์ทางการศึกษาระหว่างไทยกับอาเซียนยังมีน้อยมาก ได้ใช้ตำแหน่งประธานโน้มนำให้เกิดกิจกรรมทางการศึกษาต่างๆ ใน ประเทศไทย เพื่อให้มหาวิทยาลัยไทยได้รับการยอมรับมากขึ้น แต่ละ ประเทศสมาชิกล้วนมีสิ่งของความเป็นสมาชิกที่ดี ไม่เคยมีใครขาด การประชุม ไม่ว่าจะไปประชุมที่ใดก็ตาม ถือเป็นการประชุมครั้งสำคัญ

การประชุม ASEAN University Network (AUN)

อย่างหนึ่งของมวลหมู่สมาชิกมหาวิทยาลัยอาเซียน เลขาธิการในขณะนั้น คือ รองศาสตราจารย์ ดร. ศุภชัย ยavageekaphay ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพมาก สามารถจัดกิจกรรมต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ทุกประเทศ มีความพอใจ คุณพรพิพิญ กาญจนนิยต ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่กองวิเทศสัมพันธ์ของทบทวนฯ ในขณะนั้น ได้ร่วมแรง ร่วมใจทำงานกันเป็นอย่างดี ถือว่าเป็นยุคหนึ่งที่ทบทวนฯ ได้มีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินงานของ AUN และในขณะเดียวกันก็ได้ริเริ่มให้มีการจัดทำมาตรฐานการประกันคุณภาพในหมู่มหาวิทยาลัยสมาชิกขึ้น ซึ่งต่อมาได้พัฒนาเป็น AUN QA ในปัจจุบัน

การที่ปลัดทบทวนฯ หรือเลขาคนงานกรรมการการอุดมคึกข่ายในปัจจุบัน ได้ดำรงตำแหน่งประธาน AUN นั้น สืบเนื่องมาจากผู้แทนท่านมุ่งมัติของที่ประชุมมวลหมู่สมาชิกตั้งแต่ครั้งแรกของการประชุมที่ประเทศไทย อดีตนายเชียง เทียนชอบให้ปลัดทบทวนฯ ของประเทศไทยเป็นประธาน เนื่องจากประเทศไทยเป็นผู้สนับสนุนงบประมาณรายใหญ่ที่สุดในการดำเนินงาน และในเวลาต่อมาที่ประชุมก็ยังคงให้เกียรติประเทศไทยเป็นประธานอยู่อย่างต่อเนื่อง และเราได้ใช้ประโยชน์ในข้อนี้ในเวลาต่อมา กับการอุดมคึกข่ายไทย

7.5 การเป็นประธานกรรมการบริหาร South East Asian Minister of Education Organization-Regional Institution of Higher Education (SEAMEO RIHED)

องค์กร SEAMEO RIHED มีฐานะเป็นองค์กรระหว่างประเทศ จัดตั้งขึ้นโดยประเทศไทยเชิญตะวันออกเฉียงใต้ โดยเรียกว่าเป็นองค์กรที่ประชุมร่วมกันหรือการกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของภูมิภาคประเทศไทยได้รับเป็นที่ตั้งของ SEAMEO RIHED มาอย่างต่อเนื่อง และปลัดทบวงมหาวิทยาลัยได้รับมอบหมายให้เป็นประธานของ SEAMEO RIHED องค์กรนี้มีบทบาทในการสนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนามหาวิทยาลัยในกลุ่มประเทศที่เป็นสมาชิกของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีเลขานุการเป็นผู้กำกับดูแลการบริหารงานของสำนักงาน มีวาระคราวละสองปี การเป็นประธาน SEAMEO RIHED ก็เป็นอีกมิติหนึ่งของการทำงานที่เป็นผลให้มีประสบการณ์ในการทำงานกับองค์กรระหว่างประเทศมากขึ้น สามารถใช้ประสบการณ์ที่มีอยู่ในการส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาในระดับต่างๆ รวมกับมวลหมู่สมาชิกประเทศไทยที่มีบทบาทในฐานะสมาชิก ได้แก่ ประเทศไทยที่มีการพัฒนาทางการศึกษาไปค่อนข้างมากแล้ว เช่น ไทย มาเลเซีย และสิงคโปร์ เป็นต้น การมีองค์กรนี้อาจดีในระยะแรก แต่ภายหลังที่ประเทศไทยต่างๆ มีความเจริญเติบโตมากขึ้นแล้ว บทบาทก็คงจะต้องเปลี่ยนไป

ประชุมคณะกรรมการบริหาร SEAMEO RIHED

7.6 การรณรงค์ให้มหาวิทยาลัยออกนอกรอบ

มหาวิทยาลัยที่ออกจากรัฐบาลไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐในระยะเริ่มแรกมีลักษณะเดียวกัน คือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยวิจัยลักษณ์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง และมหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี ในเวลานั้น ประมาณปี พ.ศ. 2540-2542 มหาวิทยาลัยต่างๆ ที่อยู่ในระบบราชการยังไม่มีความมั่นใจที่จะออกจากระบบราชการ แต่โดยนโยบายและหลักการแล้วมหาวิทยาลัยต่างๆ ควรจะเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เพื่อความคล่องตัวและเหมาะสมกับสภาพการณ์ของการเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ต้องการความเป็นอิสระและคล่องตัว ดังนั้น จึงได้พยายามที่จะทำความเข้าใจกับทุกมหาวิทยาลัยให้เห็นประโยชน์ของการนำมหาวิทยาลัยออกจากรัฐบาล ได้เดินทางไปชี้แจงกับทุกมหาวิทยาลัย ทุกภาคให้เข้าใจและเห็นด้วยกับการดำเนินการดังกล่าว ซึ่งในระยะแรกก็ได้รับเสียงคัดค้าน หรือไม่เห็นด้วยในประเด็นต่างๆ มากมาย แต่โดยรวมแล้วบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาจะมีความคล้ายๆ กันหมวด ว่าตอนเองจะได้รับประโยชน์อะไร จะมีความมั่นคงในอาชีพหรือไม่ จะถูกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมโดยผู้บริหารหรือเปล่า จะมีบทบาทหนึ่งบันดาลุ่ห์หรือไม่ สวัสดิการจะเป็นเช่นไร ความก้าวหน้าในชีวิตจะมีหรือไม่ จะได้เครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือเปล่า ซึ่งคำถามต่างๆ เหล่านี้ ล้วนแต่มุ่งเข้าหาผลประโยชน์ส่วนบุคคลทั้งสิ้น แทบจะไม่มีคำถามว่าจะทำให้มหาวิทยาลัยเจริญก้าวหน้าไปอย่างไรหลังจากออกจากรัฐบาลแล้ว นอกจากนี้ยังมีการเบี่ยงเบนประเด็นว่าจะทำให้มหาวิทยาลัยเป็นเหมือนมหาวิทยาลัยเอกชน หรือจะเป็นเหตุให้ขึ้นค่าเล่าเรียนอย่างไม่มีขีดจำกัด รวมทั้งการไม่มีคุณภาพของการศึกษาด้วย

ได้ใช้ความพยายามในการชี้แจงมาโดยตลอด จนภายหลังก็มีผู้ที่เข้าใจมากขึ้น และมีมหาวิทยาลัยต่างๆ ออกจากระบบราชการมาเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับมากขึ้นมาเป็นลำดับ ช่วงเวลาที่มีมหาวิทยาลัยออกจากรัฐบาลที่สุด คือ ช่วงปี พ.ศ. 2552 สมัยที่มีสภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีมหาวิทยาลัยได้ออกไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐถึงหกแห่ง และหลังจากนั้นก็ได้ทยอยออกตามลำดับ

การรณรงค์ให้มหาวิทยาลัยออกจากรัฐบาลเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับ ถือว่าเป็นงานที่สำคัญและยากที่สุดงานหนึ่งในขณะที่กำรดำเนินการเพ่งปัลดทบวงมหาวิทยาลัย

การประชุมสัมมนา เรื่อง “การประชาสัมพันธ์เพื่อการนำมหาวิทยาลัย
ไปสู่การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับ” วันที่ 7 พฤษภาคม พ.ศ. 2543

7.7 การกิจกรรมฯ

นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ในฐานะของความเป็นปลัดทบวง
มหาวิทยาลัย ได้ปฏิบัติการกิจกรรมฯ อีกหลายประการ เช่น

(1) การพัฒนาระบบการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย ที่ต่อมา
ภายหลังได้มีการปรับเปลี่ยนไปอีกมาก แต่ก็คงไม่มีวิธีใดที่ดีที่สุด

(2) ความพยายามที่จะพัฒนาธุรกิจอัญมณีของประเทศไทยให้
สามารถส่งออกได้มากขึ้น โดยร่วมกับภาคเอกชน มีการประชุมร่วมกัน
หลายครั้ง และเป็นพื้นฐานสำคัญมาจนถึงปัจจุบัน

(3) ความพยายามที่จะให้สถาบันราชภัฏต่างๆ และสถาบัน
เทคโนโลยีรามงคล มีความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่างๆ มากขึ้น
เพื่อช่วยกันพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาในภาพรวม แต่ก็ไม่ประสบ
ความสำเร็จเท่าที่ควร

(4) ให้มีการศึกษาวิจัยเพื่อหาทางให้นักศึกษาในมหาวิทยาลัย
ไทย มีความสามารถด้านภาษาอังกฤษมากขึ้น โดยขอให้มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่ช่วยศึกษาให้ เป็นผลให้มีการเพิ่มชั่วโมงการเรียนภาษาอังกฤษ
ในระดับปริญญาตรีมากขึ้น

(5) การส่งเสริมให้มหาวิทยาลัยเอกชน มีการพัฒนามากขึ้น เพื่อร่วมกับมหาวิทยาลัยรัฐในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทั้งใน กรุงเทพฯ และต่างจังหวัด แต่ก็มีปัญหาและอุปสรรคอยู่บ้างในระยะนี้ แต่หากเวลานี้ไม่มีมหาวิทยาลัยเอกชน ก็คงเป็นปัญหาของ ประเทศไทยเช่นกัน เพราะนักเรียนจะไม่มีโอกาสได้เรียนระดับมหาวิทยาลัย เพราะมหาวิทยาลัยรัฐมีน้อย

(6) ในช่วงเวลาระหว่างปี พ.ศ. 2543-2544 รัฐบาลมีนโยบาย ที่จะยุบบูรณาภิเษกมหาวิทยาลัย ให้ไปรวมกับกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่ง โดยส่วนตัวแล้วไม่เห็นด้วยเลย แต่ก็ทนเสียงส่วนใหญ่ไม่ได้ ซึ่ง ขณะนั้นคณะกรรมการคึกษา เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในเรื่องนี้ และใน คณะกรรมการฯ ก็มีผู้ทรงคุณวุฒิขณะนั้นหลายคนที่พยายามคิดว่าการ ประสานงานการศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัยและอุดมศึกษาจะดีขึ้น จึงเกิดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาขึ้นในเวลาต่อมา ซึ่งเมื่อ เวลาผ่านไป คนมหาวิทยาลัยจึงคิดได้ว่า อยู่เป็นทบวงมหาวิทยาลัย ต่อไปจะคล่องตัวกว่า

อยู่ทบวงมหาวิทยาลัยมาเกือบ 5 ปี ก่อนที่จะลาออก ได้พบ ได้เห็นอะไรมากมาย ได้พบปัญหาการเมืองหลากหลาย มีปัญหาทั้ง ภายนอกและภายในให้แก้ทุกวัน แต่ก็เป็นประสบการณ์ที่ดีที่สุด ช่วงหนึ่งของชีวิต

8

พัฒนาศูนย์ให้มาสร้าง มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

ฟ้าลิขิตให้มาสร้าง มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

คณะกรรมการตั้งตระหง่านในสมัยที่นายบรรหาร ศิลปอาชา เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีมติอนุมัติให้จัดตั้งมหาวิทยาลัยขึ้นที่จังหวัดเชียงราย โดยยกฐานะสถาบันราชภัฏเชียงรายขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2539 ขณะนั้นดำรงตำแหน่งเป็นรองปลัดทบวงมหาวิทยาลัยอยู่ เมื่อมีมติคณะกรรมการ กกม. ทบวงมหาวิทยาลัยจึงได้เร่งรัดร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งมหาวิทยาลัยแห่งนี้ขึ้น มีการมาดูพื้นที่สถาบันราชภัฏเชียงรายว่าจะเตรียมการปรับปรุงอย่างไร การเตรียมการยกย่องกudos ให้ดำเนินการไปจนสำเร็จ โดยมีนายปราโมช โชติมงคล ผู้ช่วยปลัดทบวงฯ ด้านกฎหมายขณะนั้นเป็นผู้ร่วมดำเนินการ แต่ก่อนที่จะมีการเสนอกฎหมายไปยังคณะกรรมการได้มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลโดยพล菱อก ชวลิต ยงใจยุทธ ขึ้นมาเป็นนายกรัฐมนตรีแทน และมีนายสุขวิช วงศิตพล เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐบาลชุดใหม่นี้ได้เปลี่ยนมติจากการให้ยกฐานะสถาบันราชภัฏเชียงราย เป็นมหาวิทยาลัย ให้มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยขึ้นใหม่แทน ทบวงฯ จึงได้รับมติมาปฏิบัติแล้วทำการยกย่องพระราชบัญญัติจัดตั้งมหาวิทยาลัยใหม่ขึ้น

ในช่วงนี้ประมาณปลายปี พ.ศ. 2539-2540 เป็นช่วงรออยู่ต่อ ของการเข้ามาดำรงตำแหน่งเป็นปลัดทบวงฯ จึงได้รับผิดชอบงานนี้อย่างเต็มที่ ได้เร่งรีบจัดทำร่างพระราชบัญญัติฉบับใหม่ขึ้นตามมติของคณะกรรมการ และในร่างพระราชบัญญัติฉบับใหม่นี้ได้กำหนดชื่อไว้เลยว่าเป็น “ร่างพระราชบัญญัติจัดมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง” โดยมีสาระสำคัญ คือ ให้มีฐานะเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐที่มิใช่ส่วนราชการ นับเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับแห่งที่สาม และได้เขียนไว้ในหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติว่า ให้มหาวิทยาลัยแห่งนี้เป็นอนุสรณ์สถานแห่งความจงรักภักดีที่เพื่อง蟑ประชาชนมีต่อส่วนเดียวพระคริสต์นิกายในราชอาณาจักร เพื่อเป็นเครื่องย้ำเตือนว่ามหาวิทยาลัยแห่งนี้มีความมุ่งหมายหลักคืออะไร

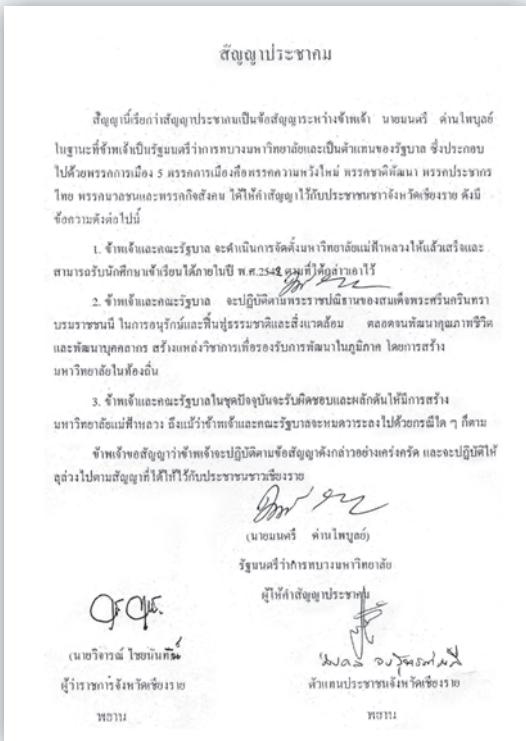
ช่วงเวลา ก่อนจะมีการตรวจราชการบัญชีติมมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ประชาชนในจังหวัดเชียงรายเกิดความไม่แน่ใจว่าจะมีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยจริงหรือไม่ นายมนตรี ด่านไพบูลย์ รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยในขณะนั้น จึงได้ไปพบรายภูรที่จังหวัดเชียงราย เพื่อยืนยันว่าจะมีการสร้างมหาวิทยาลัยแน่นอน และถือโอกาสสำรวจพื้นที่ที่จะเตรียมไว้ให้เป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยด้วย โดยนั่งเฮลิคอปเตอร์ดูสภาพพื้นที่ในคราวเดียวกัน

ทบวงฯ ได้นำเสนอให้รัฐบาลให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติังกล่าว และต่อมาได้รับความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา ให้ตราเป็นพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง และประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 25 กันยายน พ.ศ. 2541 มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงจึงถือกำเนิดแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

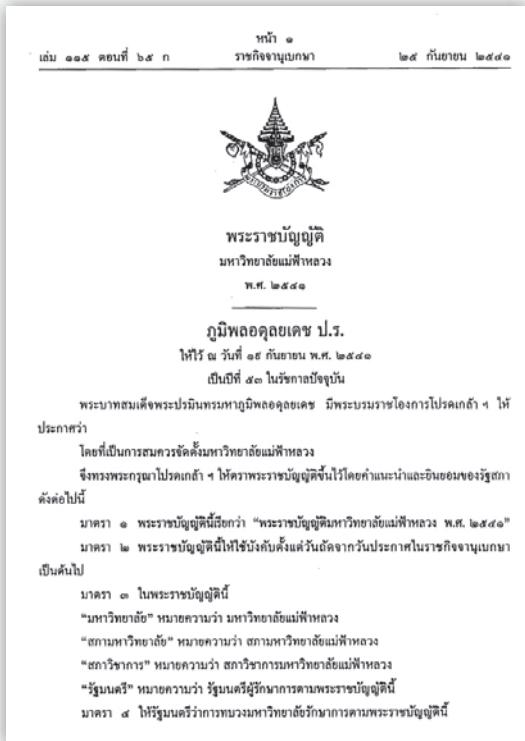

นายมนตรี ด่านไพบูลย์ รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย พนช. เชียงราย เมื่อปี พ.ศ. 2540 เพื่อยืนยันว่าจะมีการตั้งมหาวิทยาลัยขึ้นที่จังหวัดเชียงรายแน่นอน

ในช่วงของการตรวจราชการบัญชีติมฐานะปลัดทบวงฯ ต้องประสานงานกับหลายฝ่าย เพื่อให้มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงได้เกิดขึ้นทั้งสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการรัฐมนตรี คณะกรรมการรัฐมนตรี รวมถึงสภานิติบัญญัติ ราษฎร เพราฯ ในช่วงเวลานั้นเป็นช่วงตอนปลายของรัฐบาลพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ แล้ว หากมีการยุบสถาบันฯ พระราชนัฐบัญชีติมบันนี้ก็จะตกลง แล้วเริ่มนับหนึ่งใหม่ ทุกอย่างจึงทำด้วยความเร่งรีบท่ามกลางความวุ่นวายของการเมือง ต้องใช้ความพยายามเป็นอย่างมาก ที่จะผลักดันให้พระราชนัฐบัญชีติมบันนี้เข้าสภานิติบัญญัติ ทราบว่ามีการ

**สัญญาประชาคม ที่รัฐมนตรีว่าการทบทวนมหาวิทยาลัย
ทำไว้กับผู้แทนประชาชนที่มาร่วมชุมนุม**

**พระราชบัญญัติ
มหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัย
พ.ศ. ๒๕๔๑**

เปลี่ยนแปลงรัฐมนตรีว่าการทบทวนมหาวิทยาลัยหลายคนในขณะนั้น
ได้แก่ นายมนตรี ด่านไพบูลย์ นายฉัตรชัย เอี่ยสกุล นางนงเยาว์ ชัยเสรี
และนาวาโท นายแพทย์ เดชา สุขารามณ์ จำได้ว่าวันที่พระราชบัญญัติ
เข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรนั้นในสภาผู้แทนราษฎรก็ยังมี
ความวุ่นวายอยู่ เพื่อระสាគการเมืองขณะนั้นไม่แน่นอน ผู้ที่ช่วย
ประสานงานในสภาผู้แทนราษฎรเป็นอย่างดีขณะนั้น คือ นางรัตนा
จงสุธรรมานณี ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดเชียงราย ณ ขณะ
นั้น ในที่สุดพระราชนักุณฑิฒน์บันนี้ก็ผ่านวาระที่หนึ่งของการพิจารณาของ
สภาผู้แทนราษฎรไปได้ ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาพระราชบัญญัติ
มหาวิทยาลัยและฟื้นฟูสถาบันนี้ให้มีความเรียบง่าย โดยมีนาวาโท นายแพทย์ เดชา สุขารามณ์
เป็นประธานคณะกรรมการพิจารณา และเราในฐานะปลัดทบทวนฯ เป็น
เลขานุการ ในที่สุดการพิจารณาในชั้นกรรมการก็เสร็จเรียบร้อย
แล้วรับนำเสนอเข้าพิจารณาในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรในวาระสอง
และสามโดยเร็ว จำได้ว่าเมื่อเข้าไปนั่งชี้แจงต่อสภาผู้แทนราษฎร

มีผู้สนใจซักถามพอสมควร แต่การลงมติผ่านร่างพระราชบัญญัตินี้เป็นมติเอกฉันท์ ไม่มีใครคัดค้านและได้นำเสนอวุฒิสภาให้ความเห็นชอบตราเป็นกฎหมายต่อไป

จากนั้นจึงได้เข้าสู่กระบวนการเสนอเพื่อลงพระปรมาภิไธยประกาศใช้เป็นกฎหมาย ได้ตกลงกับ ดร. วิษณุ เครืองาม เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาสูง ของประเทศไทยในราชกิจจานุเบกษา ในวันที่ 25 กันยายน พ.ศ. 2541 เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญ ซึ่งต้องขอบคุณ ดร. วิษณุ เครืองาม เป็นอย่างมากที่ได้ให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี

ดังนั้น คงต้องพูดว่า ฟ้าได้ลิขิตให้เข้ามามีบทบาทในการสร้างมหาวิทยาลัยแห่งนี้ตั้งแต่แรกเริ่ม ในเวลาและโอกาสที่เหมาะสม ถ้ามิได้ ดำเนินตามแผนที่วางไว้ คงไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ หรือมิได้เดินมาตามเส้นทางที่เป็นในปัจจุบัน

มาตรฐานที่ดอยแส่่ม
ก่อนตัดสินใจเลือกดอยแส่่ม
เป็นที่ตั้งมหาวิทยาลัย

ในระหว่างการเตรียมเสนอพระราชบัญญัตินี้ ในฐานะปลัดทบวงฯ ได้จัดทำโครงการจัดตั้งมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงควบคู่กันไปด้วย โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการบวงมหาวิทยาลัย และได้รับความกรุณาจากสำนักงบประมาณในการอนุมัติงบประมาณเพื่อการดำเนินการเตรียมการจัดตั้ง ตั้งแต่การจัดทำโครงการเพื่อกำหนดแผนพัฒนามหาวิทยาลัยในระยะสิบปีข้างหน้าที่จังหวัดเชียงราย การจัดทำที่ดินเพื่อก่อสร้างมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง การสำรวจออกแบบที่ทำการของมหาวิทยาลัย และการเตรียมการเมืองต้นอื่นๆ เป็นเงินประมาณหนึ่งร้อยล้านบาท ทั้งนี้เพื่อให้มหาวิทยาลัยแห่งนี้สามารถดำเนินการได้ทันทีหลังจากที่พระราชบัญญัติประกาศใช้แล้ว ซึ่งรูปแบบการดำเนินการแบบนี้ต่างจากโครงการอื่นที่ต้องมีพระราชบัญญัติเกิดขึ้นก่อนจึงจะได้รับงบประมาณ การเกิดของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงจึงเป็นโครงการพิเศษที่ได้รับการผลักดันอย่างเต็มที่จากหลายฝ่าย ทั้งฝ่ายข้าราชการประจำ คือ บวงมหาวิทยาลัย สำนักงบประมาณ และฝ่ายการเมือง หากไม่ได้รับการผลักดันอย่างเต็มที่ก็คงไม่สามารถที่จะเกิดขึ้นได้ แต่ทั้งนี้ต้องใช้ความพยายามในการประสานงานกับทุกฝ่ายอย่างเต็มที่ เพื่อให้ได้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ ด้วยความพยายาม และใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ในการประสานงานเพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และให้มหาวิทยาลัยแห่งนี้เป็นมหาวิทยาลัยที่ดีที่สุดอีกแห่งหนึ่งของประเทศไทย

8.1 เริ่มโครงการมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงคงจะไม่เกิดขึ้นถ้าไม่มีแรงผลักดันทางการเมืองตั้งแต่ตัวระแรก การไปเรียกร้องขอให้มีมหาวิทยาลัย แม่ฟ้าหลวงของคนเชียงรายกับนายบรรหาร ศิลปอาชา นายกรัฐมนตรี ในขณะนั้น เป็นความพยายามที่จะให้รัฐบาลเห็นชอบในการจัดตั้งมหาวิทยาลัยขึ้นในจังหวัดเชียงราย ซึ่งความจริงก็มีเสียงเรียกร้องกันมานานแล้ว แต่การไปพบนายบรรหาร ศิลปอาชา ในครั้งนั้น ก็เหมือนมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ลับบันดาลใจให้นายบรรหาร ศิลปอาชา ตกปากรับคำที่จะให้มีมหาวิทยาลัยเกิดขึ้นในเชียงราย และได้นำเรื่องนี้เสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีในวันรุ่งขึ้น โดยไม่มีเอกสาร หลักฐาน หรือข้อมูลมากมายนัก

ຄໍາສັ່ງມಹາວິທາລີ່ມພ້າຫລວງ

ທີ 1/2541

ເຮືອງ ແລ້ວຕັ້ງຜູ້ຮ່າການການແກນອອີການບົດ

ຕໍ່ພະພະອະນຸບັງຄຸມມາວິທາລີ່ມພ້າຫລວງ พ.ສ. 2541 ນາດຕາ 5 ໄດ້ບັນຍຸດີໃຫ້ຈົດຕັ້ງ
ມາວິທາລີ່ມພ້າຫລວງ ສັນເປັນມາວິທາລີ່ມຂອງຊີ່ງທີ່ມີເປັນສ່ານຄາກາ ອູ້ໃກ້ກັນດູແລ້ວຂອງຮັບອາລ
ແລະຮັງນາມເປັນນີ້ດີບຸກຄອດ ໂດຍໄດ້ມີຄວາມສັດຍະນຸມແວ້ນທີ່ 26 ຕຸນຍຸນ 2541 ສັນເປັນວັນທີຈົດຈາກປະກາດໃນ
ຮາຍຖືຈາກນຸ່ມກຸກເປັນຫັນໄປ ແລະຄາມມາດຕາ ອອກ ໄດ້ບັນຍຸດີໃຫ້ໂກງກິຈການ ກວ່າພໍລິນ ສຶກສິ ໜີ້ອືນ ແລະຈິນ
ຈົບປະກາດຂອງສັນການປັດທະນາກວິທາລີ່ມ ເພົ່າໃນວັນທີກີ່ວັນກີໂຄກກາຮົດລືມມາວິທາລີ່ມ
ຈົງຫວັດເຊື່ອຈາກ ໄປເປັນຂອນມາວິທາລີ່ມພ້າຫລວງ ເຊື້ອໃຫ້ມາວິທາລີ່ມດໍາເນີນການໄດ້ອືນ

ເພື່ອໄດ້ການຄໍາເນີນຈານຂອນມາວິທາລີ່ມພ້າຫລວງເປັນໄປອ່ານ່າງທີ່ເນື່ອງແລະການບໍ່ການຈານ
ຂອນມາວິທາລີ່ມພ້າຫລວງເປັນໄປເຖິງຄວາມເວັບອົບ ຂະໜັນ ວັດທີ່ນາຈາດຄວາມໃນນາດຕາ 27 ວະກສອງ ແຫ່ງ
ພະບາຍບັງຄຸມມາວິທາລີ່ມພ້າຫລວງ พ.ສ. 2541 ຈົນຕັ້ງຕັ້ງໃຫ້ ລອງຄາສຕຽງຈາກ໌ ວັນເຊີ້ນ ສີລິຫນະ
ປັດທະນາກວິທາລີ່ມ ເປັນຜູ້ຮ່າການການແກນອອີການບົດມາວິທາລີ່ມພ້າຫລວງ

ທັນທີ ຕັ້ນຕ່ຳຕັ້ນນີ້ເປັນຕັ້ນໄປ

ສັ່ງ ດັວນທີ 20 ຕຸລາຄມ ພ.ສ. 2541

(ນາຍປະຈາບ ໄຊຍສາລົນ)

ຮູ້ນັ້ນຕໍ່ວ່າການກວບວັນມາວິທາລີ່ມ

ນາຍຄະການມາວິທາລີ່ມພ້າຫລວງ

ຄໍາສັ່ງແຕ່ຕັ້ງຜູ້ຮ່າການການແກນອອີການບົດ

คงເປັນເພື່ອດໍາລັດອອກຕົວທີ່ເປັນນາຍກວ່າມມາດຕາ ໃຫ້ມາວິທາລີ່ມ
ເກີດຂຶ້ນທີ່ຈັງຫວັດເຊີ່ງຮາຍ ຈຶ່ງເກີດມຕຒຄະນະກວ່າມມາດຕາ ທີ່ວ່າ “ໃໝ່ມີການຈັດຕັ້ງ
ມາວິທາລີ່ມຂຶ້ນທີ່ຈັງຫວັດເຊີ່ງຮາຍ ໂດຍອາຍກສຳຄັນບັນຫາຮັບອັນກັບຂຶ້ນເປັນ
ມາວິທາລີ່ມ” ສິ່ງນີ້ເປັນການແສດງໃຫ້ເຫັນຍ່າງໜັດເຈນວ່ານີ້ແມ່ນໂຍບາຍຍ່ອມ
ອູ້ເໜືອເຫຼຸດ

ການເຕີມການຕ່າງໆ ເພື່ອໃຫ້ເກີດມາວິທາລີ່ມທີ່ຈັງຫວັດເຊີ່ງຮາຍ
ກີ່ໄດ້ເວີ່ມຕັ້ງແຕ່ນີ້ມາ ຈົນກະທັ້ງສຸດທ້າຍກີ່ໄດ້ມີການຕ່າງໆ ໂດຍອາຍກສຳຄັນບັນຫາຮັບອັນກັບ
ມາວິທາລີ່ມພ້າຫລວງ ພ.ສ. 2541 ຂຶ້ນ ດັ່ງໄດ້ກ່າວມາແລ້ວ ແລະ
ຕ່ອມນາຍປະຈາບ ໄຊຍສາລົນ ຮູ້ນັ້ນຕໍ່ວ່າການກວບວັນມາວິທາລີ່ມ ແລະນາຍກ-
ສຳການມາວິທາລີ່ມຕາມທຳນາຍການ ກີ່ໄດ້ແຕ່ງຕັ້ງໃຫ້ເປັນຜູ້ຮ່າການການແກນ
ອອີການບົດ ເມື່ອວັນທີ 20 ຕຸລາຄມ ພ.ສ. 2541 ມີການກວບວັນມາວິທາລີ່ມພ້າຫລວງແລ້ວ

ในระหว่างรักษาการแทนอธิการบดีก่อนจะมาดำรงตำแหน่ง อธิการบดีมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงอย่างเต็มตัว สิ่งที่ได้ทำไว้ใน เบื้องต้น ก็คือ การออกแบบบัญชีติดตั้ง การเตรียมการด้านสถานที่ ก่อสร้างมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง การเตรียมการด้านงบประมาณ การ จัดทำผังเมือง และการสร้างห้องเรียนมาก่อสร้างที่จะมาสร้างมหาวิทยาลัย การรับนักศึกษารุ่นแรก เมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2542 และการเปิด ดำเนินการจัดการเรียนการสอนนักศึกษารุ่นแรก จำนวนหกสิบสองคน ในสองหลักสูตร สื่อสารกิจชา โดยได้วางความอนุเคราะห์ให้ใช้โรงเรียน เทคนิค 6 เป็นที่ทำการชั่วคราวอยู่หนึ่งภาคการศึกษา ก่อนที่จะย้าย มาถาวรอาคารชั่วคราวที่บริเวณดอยแม่ส่ง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ได้มีการดำเนิน การมา ก่อนในช่วงที่เป็นรักษาการแทนอธิการบดีอยู่สามปี ก่อนที่จะ นารับตำแหน่งอธิการบดีอย่างเต็มตัว เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม พ.ศ. 2544 การดำเนินการต่างๆ จึงเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

8.2 เดินทุ่มมุ่งหน้าสร้างฝันให้เป็นจริง

ตลอดชีวิตการทำงานคุณคล้อยอุ่นในวงการมหาวิทยาลัยมาโดย ตลอด ตั้งแต่เป็นอาจารย์ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นอาจารย์ และผู้บริหารที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช เป็นผู้ช่วยปลัดทบทวน มหาวิทยาลัย รองปลัดทบทวนมหาวิทยาลัย และปลัดทบทวนมหาวิทยาลัย ซึ่งบนเส้นทางนี้ถือว่าได้ขึ้นมาถึงจุดสูงสุดแล้วเกินความคาดฝัน เพราะ ในอดีตนั้นตำแหน่งปลัดทบทวนฯ นั้นไม่เคยมีใครเลิกกันมาก่อน ให้กลับเกินกว่าที่จะเข้า ใกล้ ใจจะกล้าคิดว่าจะได้เป็น แต่การได้มาเป็นอธิการบดีมหาวิทยาลัย แม่ฟ้าหลวงเต็มตัวนั้นกลับเป็นความรู้สึกที่แตกต่างกับความเป็นปลัด ทบทวนฯ โดยสิ้นเชิง ความเป็นปลัดทบทวนฯ นั้นเป็นบทบาทของผู้กำหนด นโยบายแต่ไม่ใช่ผู้สร้าง แต่การเป็นอธิการบดีของมหาวิทยาลัยได มหาวิทยาลัยหนึ่ง โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยที่เราสร้างมากับมือจึงเปลี่ยน บทบาทมาเป็นผู้กำหนดนโยบาย ผู้สร้าง ผู้นำเบิก รวมทั้งเป็นผู้สร้าง ฝันอย่างแท้จริง

การรับบริจาคเงินสมทบทุน
เพื่อเตรียมการก่อสร้างมหาวิทยาลัย
แม่ฟ้าหลวง วันที่ 26 พฤษภาคม
2541

การประชุมคณะกรรมการอำนวยการ
เตรียมการพระราชวิริยาศิลากุญช์
อาคารที่ทำการมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
ครั้งที่ 1/2541 วันที่ 11 กันยายน
2541

ความสุขและความภูมิใจของการเป็นอธิการบดีมหาวิทยาลัย
แม่ฟ้าหลวง คือ การได้มีโอกาสสร้างฝันและทำความฝันให้เป็นจริง
มีโอกาสของเห็นความสำเร็จอันเกิดจากการกระทำตามความฝัน
ภาคภูมิใจในผลงานที่เกิดขึ้น แต่ทั้งหมดนี้ก็เต็มไปด้วยอุปสรรคและ
ความเหนื่อยยาก รวมทั้งความท้าทายต่างๆ ตลอดทางเดิน นับร้อยครั้ง
ที่ต้องตัดสินใจบนความไม่แน่ใจว่าจะได้ผลอย่างที่หวังหรือไม่ แต่ก็ผ่าน
ไปด้วยดีบนพื้นฐานของความรอบคอบ ความเห็นแก่ประโยชน์ของ
มหาวิทยาลัยเป็นที่ตั้ง มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นหลักยึด มีเพื่อนร่วม
งานจำนวนมากเป็นเพื่อนร่วมทางที่ดี โดยเฉพาะคนกลุ่มแรกๆ ที่เข้ามา
บุกเบิกบนความไม่แน่นอนในอนาคตด้วยกัน มีผู้หลักผู้ใหญ่ที่คอย
ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจ มีเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชนที่เข้มแข็ง
ทั้งหลายทั้งปวงนี้ล้วนเป็นองค์ประกอบที่ทำให้การบริหารมหาวิทยาลัย
แม่ฟ้าหลวงเดินไปด้วยความราบรื่นมั่นคง

การสัมมนาเรื่อง “แนวทางการจัดทำหลักสูตรมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง” ณ โรงแรมริมกอก จังหวัดเชียงราย ระหว่างวันที่ 12-18 กันยายน 2541

เมื่อวันที่ 12-18 กันยายน พ.ศ. 2541 ก่อนที่พระราชบัญญัติจัดตั้งจะประกาศใช้ในวันที่ 25 กันยายน พ.ศ. 2541 ได้มีการระดมสมองผู้ทรงคุณวุฒิต่างๆ ประมาณสองร้อยคน เช่น หม่อมราชวงศ์ดิศนัดดา ดิศกุล ดร. สุเมธ ตันติเวชกุล นายออมเรศ คิลาอ่อน และศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอ้าน เป็นต้น ที่โรงแรมริมกอก จังหวัดเชียงราย เพื่อร่วมความคิดมาจัดทำแผนแม่บททางวิชาการลินปีของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ซึ่งต่อมาได้ใช้แนวคิดส่วนหนึ่งจากแผนแม่บทนี้มาใช้ในการดำเนินการโดยมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสภาพการณ์และความจำเป็นมาเป็นระยะๆ ในระหว่างนั้นมีหลักคิดคือ ทำอย่างไรก็ได้ที่จะทำให้มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงมีความเติบโตและเป็นที่ยอมรับของวงการอุดมศึกษาให้มากที่สุด ปัญหาที่เกิดขึ้นในช่วงนั้นไม่ใช่เรื่องของความคิดว่าจะเปิดสาขาวะไรหรือจะทำอะไร

ปัญหาใหญ่ คือ การหาคนที่มีความสามารถช่วยทำงาน และไม่น่าเบรกใจที่คนรุ่นแรกนั้นจะมีคนสองกลุ่ม คือ กลุ่มคนมีอายุ และกลุ่มผู้จัดการศึกษาใหม่มาทำงานร่วมกัน การสร้างหานุคคลากร ที่มีความสามารถทำด้วยความยากลำบาก เพราะความเป็นมหาวิทยาลัย ใหม่และอยู่ต่างจังหวัดไม่มีลิ่งดึงดูดใจอย่างเพียงพอ ผู้ใกล้เกียรติอายุ หลายคนเมื่อถูกซักชวนให้มารажงานด้วยก็มักจะบอกว่าอิให้เกียรติ ก่อนแล้วค่อยมา ซึ่งบางครั้งด้วยความจำเป็นก็ต้องยอมรับผู้เกียรติ แล้วให้มาช่วยงานซึ่งก็ปรากฏว่าทุกท่านสามารถทำงานได้เป็นอย่างดี

ผู้ทรงคุณวุฒิที่มาร่วมระดมสมองไปดูพื้นที่ดอยแม่สาย หลังจากประชุมเสร็จแล้ว

ตรวจพื้นที่การก่อสร้างมหาวิทยาลัยนิเวณโดยแม่สาย
ระยะแรกเริ่ม เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2541

นักเรียน จังหวัดเชียงราย มาดูพื้นที่
ก่อสร้างมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ปี พ.ศ. 2542

ตรวจการก่อสร้างมหาวิทยาลัย
บริเวณดอยแม่ปายปี พ.ศ. 2542

ความเป็นมหาวิทยาลัยใหม่' เมื่อเรียนกับการสร้างบ้านใหม่' นอกจากการพัฒนาทางกายภาพคือติดตามบ้านช่องแล้ว สิ่งที่ต้องทำโดยเร่งด่วน คือ การร่างข้อบังคับ กฎเกณฑ์ต่างๆ เพื่อใช้ความคุ้มการปฏิบัติ ในมหาวิทยาลัย ทั้งทางด้านการเงิน การพัสดุ การบริหารงานบุคคล กิจกรรมนักศึกษา และเรื่องอื่นๆ โดยทั้งหมดนี้จำเป็นต้องยกร่างขึ้นใหม่ ทั้งสิ้น ไม่มีตัวอย่างหรือแนวปฏิบัติเดิมที่ทำไว้ จึงเป็นความยากลำบาก และใช้ความอุตสาหะอย่างยิ่ง ทั้งนี้ก็ต้องยอมรับในความสามารถของ คนรุ่นแรกที่ช่วยกันทำทุกสิ่งทุกอย่าง เช่น รองศาสตราจารย์ ดร. มนัส วัฒนาศักดิ์ รองศาสตราจารย์ สุปรีชา หริัญโวา รองศาสตราจารย์ ดร. มนต์ มงคล สงวนเสริมครี และนายชาลี มงคลรัตน์ ที่เป็นผู้ร่วมบูรณะกิจ ตั้งแต่แรก นอกจากนี้ การจัดทางบประมาณ การจัดทำครุภัณฑ์ การแก้ปัญหาเรื่องการครอบครองที่ดินของรายภูรที่อยู่เดิมในพื้นที่ ที่ต้องดำเนินการไปพร้อมๆ กันหมวด ในเรื่องการจัดทำพื้นที่เพื่อสร้าง มหาวิทยาลัยนั้น ทางจังหวัดเชียงรายอันประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ และหัวหน้าส่วนราชการต่างๆ เช่น นายคำรณ บุญเชิด นายวิจารณ์ ไชยันันทน์ นายเรียน นาดิศ และนางรัตนนา จงสุทธานามณี รวมทั้งข้าราชการและพนักงานประชาชนชาวจังหวัดเชียงรายจำนวนมาก ได้ร่วมกันจัดทำพื้นที่และจัดทำทุนเพื่อใช้ในการดำเนินการในเบื้องต้น ในการนี้ทางจังหวัดได้ตั้งกรรมการขึ้นชุดหนึ่งเพื่อเจรจากับรายภูรที่บูรณะอยู่ในพื้นที่ รวมทั้งการไกล่เกลี่ย และการชดเชยการใช้ประโยชน์ที่ดิน ซึ่งจำได้ว่าได้มีการรวบรวมเงินบริจาคเพื่อการนี้มาประมาณล้านบาท ซึ่งทำให้การจัดการที่ดินเป็นไปด้วยความเรียบร้อยขึ้น

ตรวจพื้นที่การก่อสร้างมหาวิทยาลัย บริเวณดอยแส่่ม
ร่วมกับนายประจวน ไชยสาส์น และคณะ

ตรวจการก่อสร้างถนนทางเข้ามหาวิทยาลัย

ตรวจความคื้นหน้าการก่อสร้าง

การเข้ามา ก่อสร้างมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงที่ดอยแส่่ม บนพื้นที่ประมาณห้าพันไร่ ที่ได้รับอนุมัติตามมติคณะกรรมการจัดตั้งมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เมื่อวันที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2535 ที่ผ่านมา ท่านนายกรัฐมนตรี ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เป็นการเข้ามาสำรวจบัดיחงแพร่น din เป็นการคืนพื้นที่ผืนนี้ให้กลับมาตกลอยู่ในมือของแผ่นดิน คือ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เพื่อการใช้ประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างถาวร เพราะก่อนหน้านี้แพร่น din ผืนนี้เคยถูกครอบครองโดยไม่ถูกต้องจากผู้นักธุรกิจที่มาจากต่างที่หลักทรัพย์ บางส่วน เป็นพื้นที่ป่าสงวนที่ถูกนักธุรกิจ บางส่วนเป็นที่ สปก. บางส่วนเป็นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ บางส่วนอาจมีโฉนดหรือใบแสดงการครอบครองอยู่บ้าง ซึ่งเป็นจำนวนน้อย หากไม่ได้มาสร้างมหาวิทยาลัยไว้ตรงนี้ที่ดินผืนนี้ ก็คงจะถูกยึดครองและเปลี่ยนมือไป โดยผู้ไม่สมควรได้รับสิทธิ์อีก เป็นจำนวนมาก

การใช้พื้นที่ของรัฐเพื่อสร้างมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษา จึงเป็นการใช้พื้นที่เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณะในระยะยาว โดยผู้ที่จะได้รับประโยชน์คือประชาชนทั่วไปนั่นเอง

ณ วันที่ 5 มิถุนายน พ.ศ. 2541 ได้มีการรณรงค์ปลูกป่าบน พื้นที่ดอยแม่น เพื่อแสดงถึงความจริงจังที่จะสร้างมหาวิทยาลัยในบริเวณนี้ ในวันนั้นมีพื้นท้องข้าราชการมาร่วมงานด้วยกว่าห้าพันคน เป็นการ ตอกย้ำให้คนเชียงรายมีความมั่นใจว่ามหาวิทยาลัยจะเกิดขึ้นแน่ ความ ร่วมมือร่วมใจในวันนั้นเป็นภาพแห่งความทรงจำ มีนาวารา นายแพทย์ เดชา สุขารมณ์ รัฐมนตรีว่าการทบทวนมหาวิทยาลัยเป็นประธาน พร้อม ด้วยสมาชิกสภាភัญญานภูรังหวัดเชียงราย เช่น นายยงยุทธ ติยะ- ไพรัช และข้าราชการระดับสูงมาร่วมโดยพร้อมเพียง โดยคณะกรรมการดำเนิน การจัดตั้งมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ได้มาร่วมดำเนินการโดยครบถ้วน

ปลูกป่าครั้งแรก ณ บริเวณดอยแม่น เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน พ.ศ. 2541
เพื่อแสดงว่าจะมีการสร้างมหาวิทยาลัยขึ้นที่ดอยแม่นอย่างแน่นอน

การก่อสร้างมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ณ บริเวณดอยแส่่ม เริ่มขึ้นเมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2542 ตามสัญญาการก่อสร้าง กับบริษัท ช การช่าง จำกัด ซึ่งจะแล้วเสร็จในวันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ. 2547 ในวงเงินค่าก่อสร้างสองพันสามร้อยยี่สิบห้าล้านบาท รวมเวลา ทั้งหมดประมาณห้าปี เป็นการก่อสร้างที่มีการกำหนดผังແນ่บทไว้อย่าง ชัดเจน มีสิ่งปลูกสร้างที่จะเป็นองค์ประกอบของความเป็นมหาวิทยาลัย โดยครบถ้วน รวมทั้งสิ่งสาธารณูปโภคและภูมิสถาปัตย์ นับเป็น มหาวิทยาลัยแห่งแรกในประเทศไทยที่ได้ออกแบบและก่อสร้างให้มี ความสมบูรณ์ครบถ้วนได้ภายในห้าปี

บริษัทที่ปรึกษาในการจัดทำผังແນ่บทและการออกแบบก่อสร้าง เป็นกลุ่มบริษัทสถาปนิกเจ็ดบริษัท โดยมีบริษัทสถาปนิก 110 เป็นแกนนำ

ความคิดในการออกแบบตอนนี้ต้องการให้ยังคงรูปแบบที่เป็น ล้านนาประยุกต์ มีพื้นที่ใช้สอยครบถ้วน คำนึงถึงการประหยัดพลังงาน และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของการใช้พื้นที่ รวมทั้งให้ความสำคัญ กับงานภูมิสถาปัตย์ที่มุ่งเน้นให้รักษาลักษณะภูมิประเทศเดิมไว้ให้มาก ที่สุด นอกจากนี้ ยังวางกรอบแนวคิดไว้ว่ามหาวิทยาลัยแห่งนี้จะเป็น University in the Park เพื่อเดินตามรอยพระราชปณิธาน “ปลูกป่า สร้างคน” ของสมเด็จพระศรีนครินทร์บรมราชชนนี การปลูกต้นไม้ใน พื้นที่รกร้างว่างเปล่าทั้งมหาวิทยาลัยจึงเริ่มตั้งแต่วันแรกที่เข้ามาบุกเบิก และจับจองพื้นที่ ซึ่งเดิมนั้นได้ถูกแบ่งผ้าทางทำลายไปเกือบจะหมดลืน โดยได้น้อมนำแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในการ ปลูกป่ามาประยุกต์ใช้โดยครบถ้วน ซึ่งผลของการพยายามนี้ก็เป็นผล ให้มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงในปีที่ 16 รุ่นรื่น เต็มไปด้วยไม้ยืนต้น เหมือนกับว่าเราสร้างมหาวิทยาลัยไว้ในป่า แต่ความจริงแล้วเราสร้าง ป่าภายหลังให้ล้อมมหาวิทยาลัยมากกว่า อันเป็นเครื่องพิสูจน์ได้ว่า ธรรมชาติและป่าไม้นั้นสามารถสร้างขึ้นได้หากมีความมุ่งมั่นอย่างแท้จริง

เมื่อพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงประกาศใช้เมื่อ วันที่ 25 กันยายน พ.ศ. 2541 แล้ว ทุกอย่างดูเหมือนว่าจะดำเนินไป ด้วยดี แต่ความพร้อมที่จะรับนักศึกษานั้นโดยข้อเท็จจริงแล้วยังไม่มี ความพร้อมเลย ในขณะนั้นบุคลากรทั้งฝ่ายวิชาการและฝ่ายปฏิบัติการ ก็ยังมีน้อยอยู่ ความตั้งใจเดิมนั้นคิดว่าจะเตรียมความพร้อมลักษณะ หนึ่งประมาณสองปี จึงจะเปิดรับนักศึกษารุ่นแรก

สอบสัมภาษณ์นักศึกษารุ่นแรก
ที่โรงเรียนเทคโนโลยีวัดครุฑ์เกิด เดือน
พฤษภาคม 2542

แต่ด้วยการเรียกร้องของประชาชนในพื้นที่ที่ต้องการให้มหาวิทยาลัยเปิดดำเนินการโดยเร็ว จึงจำเป็นต้องตัดสินใจรับนักศึกษารุ่นแรก ในปีการศึกษา 2542 (เดือนมิถุนายน) โดยเป็นการประกาศรับแบบเร่งด่วน เพราะช่วงที่ประกาศรับนั้นคือเดือนพฤษภาคม 2542 เป็นเวลาที่ผลสอบเข้ามหาวิทยาลัยต่างๆ ประกาศหมดแล้ว ดังนั้น นักศึกษาที่มาสมัครเข้าศึกษา จึงเป็นผู้ที่พลาดหวังจากการเข้ามหาวิทยาลัยต่างๆ ทั้งสิ้น ตั้งใจจะรับเก้าอี้คนจากเขตจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนบน แต่รับจริงได้แค่หกเก้าอี้คน เนื่องไม่มีคนมาสมัคร ความเป็นมหาวิทยาลัยโดยสมบูรณ์จึงเกิดขึ้นแต่นั้นมา

พิธีเปิดการศึกษาเป็นปฐมฤกษ์ และพิธีมอบตัวเป็นศิษย์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
ณ โรงเรียนเทคโนโลยี 6 สถาบันแห่งรัฐบาล อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย 10 มิถุนายน 2542

ความฝันที่จะสร้างมหาวิทยาลัยที่ดีๆ ขึ้นสักแห่งหนึ่งจึงเป็นความจริงขึ้นมาอีกขั้นหนึ่ง ซึ่งการเปิดรับนักศึกษารุ่นแรกได้นั้นเป็นเพียง ก้าวเล็กๆ ก้าวแรกเท่านั้นของความเป็นมหาวิทยาลัย เส้นทางข้างหน้า ยังอีกยาวไกลและไม่มีที่สิ้นสุด แผนการดำเนินการในด้านต่างๆ ที่จะทำให้มหาวิทยาลัยแห่งนี้เติบโตเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำ เป็นที่พึงของบ้านเมืองและประชาชน เป็นอนุสรณ์แห่งความจงรักภักดีที่มีต่อสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี จึงได้ถูกนำมาทบทวนและปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสถานการณ์อยู่ตลอดเวลา

8.3 ความฝันและความจริง

ความฝันสำคัญตั้งแต่ก่อนเป็นปลัดทบวงมหาวิทยาลัย คือ อยากมีโอกาสสร้างมหาวิทยาลัยดีๆ ให้กับบ้านเมือง อยากให้มหาวิทยาลัยที่เกิดขึ้นสามารถแก้ปัญหาของสังคมได้ อยากมองเห็นว่ามหาวิทยาลัยสามารถเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคมในทุกด้าน อยากให้ทั่วโลกยอมรับว่ามหาวิทยาลัยไทยมีคุณภาพ อยากให้มีนักศึกษาต่างชาติมาเรียนในประเทศไทยมากๆ อยากใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการสร้างมิตรและสันติภาพกับประเทศเพื่อนบ้าน อยากเห็นเด็กไทยมีโอกาสที่จะเข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีคุณภาพ อยากเห็นว่าคนจนก็มีสิทธิ์ที่จะเรียนมหาวิทยาลัยได้ ในขณะที่ฝันนั้นไม่เคยคิดเลยว่าจะมีโอกาสให้ทำ ลงมือ การได้เป็นปลัดทบวงมหาวิทยาลัย และได้มีส่วนร่วมตั้งแต่แรกเริ่มของโครงการจัดตั้งมหาวิทยาลัยในฐานะประธานคณะกรรมการจัดตั้งมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จึงเปรียบเสมือนฝันลิขิตให้มาเกี่ยวข้องอยู่กับโครงการนี้ ไม่เคยคิดว่าจะต้องอยู่และผูกพันกับมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงมาจนถึงวันนี้ในปีที่ 17 ของการก่อตั้ง เมื่อแรกนั้นคิดแต่เพียงว่าจะพยายามสร้างมหาวิทยาลัยนี้ให้เกิดขึ้นอย่างดีที่สุด ไม่เคยคิดว่าจะต้องมาเป็นอธิการบดีโดยต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ในช่วงที่รักษาการอยู่สามปีแรกนั้นได้พยายามวางแผนรากฐานทั้งทางด้านการก่อสร้าง กายภาพ วิชาการ กฎหมายที่ระเบียบปฏิบัติ และวัฒนธรรม ประเพณีไว้เป็นอย่างดี ซึ่งโดยความเป็นมหาวิทยาลัยที่เกิดใหม่ทุกสิ่งทุกอย่างที่กล่าวข้างต้นจึงต้องคิดและทำใหม่ทั้งสิ้น

ครุยวิทยฐานะ

ชุดสูทสากล

ชุดพื้นเมือง

ชุดม่อฮ่อม

ครุยปริญญาและชุดแต่งกายในโอกาสต่างๆ ที่ต้องออกแบบขึ้นมาใหม่ทั้งหมด

ลิ่งที่ต้องเริ่มทำใหม่ก้านบั้งแต่เริ่มต้นแล้ว ก็คือ การเตรียมการด้านงบประมาณ การจัดทำแผนแม่บททางกายภาพ การจัดเตรียมแผนแม่บททางวิชาการ การก่อสร้าง การออกแบบกำหนด และระบุเป็นปฎิบัติต่างๆ เพื่อให้มหาวิทยาลัยสามารถดำเนินการได้ การจัดทำวัสดุครุภัณฑ์ การจัดทำบุคลากร ทั้งอาจารย์และผู้ปฏิบัติในฝ่ายต่างๆ แม้แต่ เสื้อครุยปริญญาที่ต้องจัดทำแบบขึ้นมาเอง เพลงประจำมหาวิทยาลัย ก็ต้องแต่งขึ้นใหม่ โดยขอความร่วมมือจากนักร้องนักดนตรีเชียงราย ห้ามถังหกคน ช่วยกันแต่งได้สิบเก้าเพลง ต่อมาคัดเหลือสิบสองเพลง คำปฏิญาณตนของนักศึกษาที่ต้องเขียนให้ คำปฏิญาณตนของบัณฑิต ที่ต้องเขียนให้ ตราประจำมหาวิทยาลัยที่ต้องจัดทำให้มีขึ้น (รศ. สุบริชา หรัญโญ เป็นผู้ช่วยให้นิสิตสถาปัตยกรรมของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้ออกแบบให้) รูปแบบใบปริญนาบัตรก็ต้องกำหนดขึ้น เรียกได้ว่า ทุกสิ่งทุกอย่างต้องทำขึ้นใหม่ทั้งลินเพราไม่มีรูปแบบเดิมมาก่อน ถ้า ถามว่าเป็นความยากลำบากหรือไม่ ก็ต้องตอบว่าไม่ เพราะทำด้วยความ อยากรู้จริง ทำเพราะคิดว่าเป็นประโยชน์ ถ้าไม่ทำงานจะไม่เกิด มหาวิทยาลัยจะเดินไม่ได้ ลิ่งที่ทำลิ่งที่เกิดในช่วงสามปีแรกนี้เป็นการ ทำแข่งกับเวลา บางอย่างอาจไม่สมบูรณ์ร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่ก็ต้องนำ ออกมานำเสนอเพื่อให้กลไกต่างๆ ขับเคลื่อนไปได้ เช่น สมุดจดบันทึก ของนักศึกษารุ่นแรกก็ยังไม่มีตรามหาวิทยาลัย ทั้งหลายทั้งปวงนี้เกิด ขึ้นด้วยความมุ่งมั่น ความตั้งใจอย่างจะให้ดี ความอยากรู้หาซึ่ง ความอยากรู้สังผ่านฝันให้เป็นจริง และความสำนึกรักที่จะเดินทางและรักษา พระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์บรมราชชนนี ที่มหาวิทยาลัยแห่งนี้ ได้นำพระราชสมัญญานามของพระองค์ท่านมาใช้

การดำเนินการหลักครั้งหลักโอกาสเดินไปข้างหน้าและสำเร็จ ลงได้ เมื่อนำมาใช้ให้คิดให้ทำในลิ่งที่ถูกต้อง ให้อุปสรรคผ่านพ้น ให้มีผู้คนช่วยเหลือ ให้เกิดความสำเร็จ ซึ่งก็คงจะเป็นพระพะบารมี ปกเกล้าที่ทำให้เกิดลิ่งดีๆ ขึ้นในมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง และก้าวเดิน ได้อย่างมั่นคงมานั่งปั้งบุญ

ตราประจำมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

8.4 แนวคิด New - Different - Better

การดำเนินการของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงตั้งแต่แรกเริ่ม คิดอยู่เสมอว่าทำอย่างไรจึงจะทำให้มหาวิทยาลัยแห่งนี้เติบโต เป็นที่รู้จักเป็นที่ยอมรับ มีคุณภาพ สามารถเป็นที่พึ่งทางปัญญาของสังคมได้โดยเร็วที่สุด ทำอย่างไรจึงจะทำให้มหาวิทยาลัยแห่งนี้เป็นมหาวิทยาลัยของภูมิภาคและเป็นศูนย์กลางการศึกษาของอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงตอนบน ตั้งใจไว้ว่าห้าปีแรกจะเป็นห้าปีแห่งการบุกเบิกและสร้างสรรค์ ลิบปีแรกจะเป็นลิบปีแห่งการพัฒนา ภายในลิบห้าปีจะต้องได้รับการยอมรับในฐานะของความเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำ และในลิบปีจะต้องเป็นมหาวิทยาลัยที่เป็นที่พึ่งทางปัญญาของสังคมโดยสมบูรณ์แบบ ไม่เคยคิดตั้งความหวังไว้ว่าแม่ฟ้าหลวงจะเป็น World Class University เมื่อไหร่เช่นมหาวิทยาลัยอื่น แต่อยากให้แม่ฟ้าหลวงเป็น World University คือมหาวิทยาลัยที่สามารถผลิตคนที่มีความรู้ความสามารถสามารถออกไปรับใช้สังคมโลกได้ในทุกวัฒนธรรมอย่างมีคุณภาพ เพราะมีความเชื่อว่าในเมืองต้นมหาวิทยาลัยจะต้องสามารถผลิตคนเก่งและคนดีที่เหมาะสมกับสภาพสังคมและการดำรงชีวิตให้ได้เสียก่อน ส่วนงานวิจัยนั้นก็สามารถดำเนินความคุ้กันได้ แต่หากเน้นการวิจัยอย่างเดียวแต่แรกเราจะเอาเวลาที่ให้มาสร้างคนเก่งและคนดี ดังนั้น การก้าวไปสู่ความเป็นมหาวิทยาลัยที่ได้รับการยอมรับระดับโลกจึงเป็นภารกิจที่อยู่ในเป้าหมาย แต่ไม่ใช่เป็นภารกิจหลักในระยะแรกเริ่มของการก่อตั้ง ทั้งนี้ มีความเชื่อว่าอีกไม่นานกินรอเมื่อมหาวิทยาลัยสามารถสร้างคนเก่งคนดีได้แล้ว การเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำทางด้านการวิจัยก็จะตามมาอย่างแน่นอน แต่ในเมืองต้นต้อง用人ไว้ก่อน

การดำเนินการต่างๆ ของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ไม่เคยตั้งเป้าหมายไว้ว่าจะต้องเป็นอย่างมหาวิทยาลัยใดหรืออย่างที่ใด ไม่เคยจะตั้งเป้าไว้ว่าจะต้องเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ แต่ยึดหลักคิดว่าเราจะทำสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับประเทศและมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงเท่านั้น คิดอยู่ว่าการเดินตามอย่างคนอื่นจะต้องตามเขาเรื่อยไป เราจะไม่มีเอกลักษณ์และความเป็นตัวตนของตนเอง และยากที่จะเดินล้ำหน้าเขา ดังนั้น การริเริ่มสิ่งใดจึงพยายามคิดว่ามีความต่างจากคนอื่นหรือไม่ ทำแล้วดีกว่าคนอื่น

หรือเปล่า มีอะไรแปลกกว่าคนอื่นหรือไม่ แนวคิดดังกล่าวที่ได้อธิบายเป็นแนวปฏิบัติตามแต่แรก ความจริงมีคนช่วยคิด ช่วยเสนอในการทำแผนแม่บททางวิชาการมากมาย ทำเป็นแผนลับปีก์เคย์ทำ แต่ก็นำมาทำเป็นเพียงหลักการเพื่อประกอบการของบุрг蟾ในเบื้องต้น แต่ในการปฏิบัติจริงนั้นได้นำมาปรับปรุงและพัฒนาเพื่อการก้าวไปสู่การเป็นผู้นำโดยไม่ตามผู้อื่น แม่ฟ้าหลวงเพิ่งเริ่มตั้งมาใหม่ จะไปหาญแข่งกับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หรือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หรืออมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้อย่างไร ดังนั้น จึงนองค์กับตัวเองว่า เราต้องทำต่างเราจึงจะมีความเป็นตัวของตัวเองและโดดเด่น

ในระหว่างที่คิด ที่ทำ ตามแนวคิดที่กล่าวข้างต้น ไม่เคยนึกถึงคำภาษาอังกฤษที่ว่า New - Different - Better เลย แต่การกระทำที่ผ่านมาสอดคล้องกับคำสามคำนี้พอดี ดังนั้น ระยะหลังเวลาพูดกับใคร จึงบอกว่าเรามีกรอบความคิดในการทำงานสามอย่าง คือ New - Different - Better

ความจริงการเดินตามกรอบความคิดสามคำดังกล่าวข้างต้น ในหลายสถาบันอาจไม่ง่ายนัก โดยเฉพาะในสถาบันเก่าๆ หรือในสถาบันที่มีคนที่มีความคิดฝังหัวแบบเก่าๆ หรือในสถาบันที่ไม่มีความสามัคคี กลมเกลียวกัน หรือในสถาบันที่ยังยึดถือกรอบแนวคิดแนวปฏิบัติแบบเก่า เพราะจะมีความเห็นที่แปลกแยกออกไปหลากหลาย และไม่สามารถหาข้อดีที่จะเดินไปข้างหน้าได้

คำพูดที่ว่า “โอกาสเดียว ตกอยู่ตามข้างทาง คนไหนตัดกี๊หิน นวยเอาไปใช้ คนไหนตากไม่มีเวร์กีเดินผ่านไป” เป็นคำพูดที่เมื่อเอามาประยุกต์ใช้กับกรอบแนวคิดสามคำดังกล่าวข้างต้น แล้วใช้ในโอกาสอันเหมาะสม ก็จะเกิดผลงานใหม่ๆ ขึ้น ในแบบที่คนอื่นอาจคิดไม่ถึง มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงได้ใช้หลักคิดดังกล่าวมาโดยตลอด เพื่อสร้างความแปลกใหม่ ความแตกต่าง และให้เกิดความรู้สึกว่ามีสิ่งที่ดีกว่ามา นำเสนอต่อสังคมตลอดระยะเวลาสิบเจ็ดปีที่ผ่านมา การเปิดดำเนินกิษาใหม่ๆ การเปิดหลักสูตรใหม่ๆ การนำเสนอโครงการใหม่ๆ กี๊หินมาจากวิธีคิดดังกล่าวทั้งสิ้น

ความเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ทำให้มหาวิทยาลัย แม่ฟ้าหลวงมีความคล่องตัวในการดำเนินการค่อนข้างสูง สามารถปรับตัว หรือริเริ่มโครงการใหม่ได้รวดเร็ว ทันเหตุการณ์ แต่ด้วยความเป็น มหาวิทยาลัยใหม่ในระยะแรกนั้นบ้านสนับสนุนการดำเนินการ จึงมีน้อย ส่วนใหญ่ทุ่มเทไปทางด้านการพัฒนาทางกายภาพ ดังนั้น หาก คิดจะริเริ่มโครงการสิ่งใดที่เห็นว่าเป็นโครงการใหม่และโครงการดี ถ้า ดำเนินการตามรูปแบบเดิมของความเป็นมหาวิทยาลัยทั่วไปก็คงมิอาจ ดำเนินการได้ เพราะขาดงบประมาณ แต่ในฐานะอธิการบดีต้องคิดเพื่อ จะให้โครงการเกิดขึ้นให้ได้ จึงได้ยึดถือคำพูดของชุนวุ่นว่า “หากจะนำ ทัพออกไปรบที่ใด ก็อย่าได้อเอกสารพยสินหรือเสบียงจากเมืองหลวงไป มาก เพราะจะทำให้เมืองหลวงอ่อนแอด งไปหาเอาข้างหน้า แล้วทำให้ กองทัพเข้มแข็งด้วยตนเอง” แนวคิดนี้ได้นำมาใช้กับการริเริ่มโครงการ ใหม่ หรือเปิดสำนักวิชาใหม่ในมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เพราะหลาย โครงการหากต้องรอให้เงินพร้อมก่อนก็อาจจะสายไปทันการณ์ ดังนั้น เมื่อมีโครงการที่เหมาะสมน่าทำ และมีแนวโน้มว่าจะเติบโตและพัฒนา จนเลี้ยงตนเองได้ก็จะเริ่มดำเนินการทันที โดยไม่รอให้บังประมาณ พร้อมก่อน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการนั้นต้องไปหาเอาข้างหน้า ไม่ว่าจะจากแหล่งใดก็ตาม ทั้งนี้ อยู่บนความมั่นใจที่ว่าโครงการที่ดี มีประโยชน์ย่อมหาผู้สนับสนุนได้ในไม่ช้า หรือหาผู้เรียนได้ไม่ยาก นอกจากราชบัตรนี้ ยังเป็นการบังคับตนเองด้วยว่าต้องทำให้ดีที่สุด เพื่อให้ โครงการอยู่รอด ตัวอย่างของการดำเนินการเรื่องดังกล่าว เช่น การจัด ตั้งสำนักวิชานิติศาสตร์ เมื่อปี พ.ศ. 2544 ในช่วงเวลาดังกล่าว สาขา วิชานิติศาสตร์กำลังได้รับความนิยมและมีความขาดแคลนนักกฎหมาย นอกจากนี้ ในเขตภาคเหนือตอนบนยังไม่ปรากฏว่ามีสำนักวิชานิติศาสตร์ ใดที่มีชื่อเลียงเป็นที่รู้จักระดับประเทศ ดังนั้น หากตั้งสำนักวิชา นิติศาสตร์ขึ้นแล้วทำให้ดีกว่าด้วยวิธีการต่างๆ ก็จะทำให้ได้รับความนิยม โดยรวดเร็ว ณ เวลาหนึ่งก็จะเป็นโอกาสเดียวที่ตอกย้ำข้างทาง ที่จะต้อง รับหญิงชาวขึ้นมาใช้แล้วทำให้ดีกว่าที่อื่น ถึงแม้วันนี้สำนักวิชา นิติศาสตร์จะไม่อู่นู่นแผนงานจัดตั้ง และไม่มีบประมาณสนับสนุนอยู่ เลยก็ตาม แต่เมื่อโอกาสมาถึงก็ต้องทำโดยรวดเร็ว ในที่สุดก็พิสูจน์ได้

ว่าในห้วงเวลาที่เหมาะสม ในยุทธศาสตร์การเดินที่แตกต่างก็สามารถเดินไปสู่เป้าหมายได้ สำนักวิชาคณิตศาสตร์จึงเกิดขึ้นได้ภายในเวลาสามเดือน ทั้งนี้ ต้องขอบคุณ ศาสตราจารย์ ไชยยศ เหมะรัชตะ และรองศาสตราจารย์ ดร. ชลอ วงศ์วัฒนาภูต ที่ช่วยเริ่มในการจัดตั้งในคราวนั้น

การจัดตั้งสำนักวิทยาศาสตร์เครื่องสำอางก็เป็นอีกตัวอย่างหนึ่งของการพยายามโอกาสที่ตกลอยู่ข้างทาง เพราะวันที่คิดจัดตั้งสำนักวิชานี้ได้คุยกับผู้รู้ ได้พบโดยบังเอิญว่าประเทศไทยใช้เครื่องสำอางปีหนึ่งหลายหมื่นล้านทั้งนำเข้าและทำเอง แต่ไม่มีครรษณ์ที่จะมาเป็นนักวิทยาศาสตร์เครื่องสำอางเลย มีการสอนเรื่องเครื่องสำอางเป็นแผนกเล็กๆ อยู่ในคณะเภสัชศาสตร์ในมหาวิทยาลัยต่างๆ เท่านั้น ดังนั้น หากแม้ฟ้าหลวงเปิดสำนักวิทยาศาสตร์เครื่องสำอางขึ้นมาได้ ก็จะเป็นแห่งแรกและแห่งเดียวในประเทศไทยที่เล่นทางด้านนี้ ตัดสินใจที่จะเปิดสำนักวิชาใหม่ภายใต้สถาบันวันหลังจากไปร่วมข้อมูลเมื่อต้นได้แล้ว ได้รองศาสตราจารย์ ดร. พรรณวิภา กฤญาพงศ์ เป็นคุณคิด และก็เช่นเดียวกันมีการจัดเตรียมงบประมาณไว้ก่อนเลย แต่ก็ตัดสินใจเปิดทั้งๆ ที่ไม่มีงบประมาณ โดยตั้งใจว่าจะไปหาซังหน้าตามหลักคิดของชุนวุ หลังจากเปิดไม่นานก็ได้รับความนิยมอย่างสูง นับเป็นความสำเร็จอย่างยิ่งในการทำให้วงการเครื่องสำอางไทยมีความเติบโตขึ้น

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงได้เติบโตมาบนเส้นทางที่คิดต่าง ทำต่าง มองหาโอกาสใหม่ๆ ที่ในบางครั้งอาจมีความเสี่ยง แต่ก็เสี่ยงแบบมีหลักการ และมีทางออกเสมอ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงจะทำแบบนี้ไม่ได้ ถ้าภายในไม่มีความสมัครสมานสามัคคี ถ้าไม่มีการสนับสนุนจากส่วนราชการ ถ้าไม่ได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชนและบุคคลภายนอก และสำคัญที่สุดถ้ามหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงไม่ได้รับความเชื่อถือและยอมรับจากทุกฝ่าย

อาคารหอประชุมสมเด็จฯ

8.5 ยุทธศาสตร์การนำมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงให้เป็น^{ที่ยอมรับ}

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงเมื่อแรกก่อตั้งไม่มีโครงสร้าง ไม่มีใครยอมรับ มีไม่กี่คนที่คิดว่าจะทำสำเร็จ ส่วนใหญ่คิดว่าคงเหมือนมหาวิทยาลัยอื่นๆ ที่เคยสร้างกันมา มองว่าเป็นมหาวิทยาลัยต่างจังหวัดอีกแห่งที่คงไม่ต่างจากที่อื่น เกิดขึ้นในสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ คงจะได้รับการสนับสนุนน้อย จนหาบุคลากรเก่งๆ ที่ไหนมาทำงาน อย่างเก่งกี้เป็นแค่มหาวิทยาลัยระดับท้องถิ่น ซึ่งความคิดและคำประภากด้วยความเป็นห่วงต่างๆ นี้ได้เกิดขึ้นโดยกว้างขวางในระยะแรกเริ่ม แต่ลึกลับๆ ก็กลับเป็นแรงบันดาลใจให้เกิดความมุ่งมั่นที่จะเอาชนะข้อวิตกกังวลของฝ่ายต่างๆ ให้ได้ ดังนั้นการดำเนินการทุกกำกับอย่างเงียบเป็นไปด้วยความระมัดระวัง มีแบบแผนและใช้ประสบการณ์ที่ผ่านมาให้เป็นประโยชน์ในการกำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การจัดทำผังแม่บททางกายภาพ การจัดทำแผนแม่บททางวิชาการ การจัดทำแผนงบประมาณรายจ่าย และการเตรียมการด้านต่างๆ อย่างครบถ้วน

ถึงแม้ว่าจะจัดเตรียมทุกอย่างโดยรอบถ้วนและการดำเนินการก็เป็นไปตามขั้นตอนตามลำดับ แต่ก็มิได้ทำให้มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงมีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับในระยะแรก ดังนั้น การกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อให้มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงเป็นที่รู้จักและได้รับการยอมรับจึงต้องเร่งรีบกระทำ ซึ่งพอจะยกเป็นตัวอย่างได้ ดังนี้

1. มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงเพิ่งเปิดใหม่ ไม่มีอะไรจะโฆษณา ไม่มีอะไรประชาสัมพันธ์ บัณฑิตก็ยังไม่จบ แต่ลึกลึกลึกมหาวิทยาลัย แม่ฟ้าหลวงสามารถทำได้เร็วและดึงความสนใจคนทั้งประเทศได้ คือ การสร้างมหาวิทยาลัยที่มีรูปลักษณ์ที่สวยงาม มีภูมิทัศน์ที่แปลกตา มีความงามตามธรรมชาติ มีหลักสูตรที่น่าสนใจ ดังนั้น ในระยะแรก เริ่มน้ำหนักไปทางสถาบันการพัฒนาสภาพแวดล้อมและภูมิทัศน์ให้ สวยงาม แล้วนำออกเผยแพร่ให้สาธารณะนิพนธ์เห็นและรู้จัก จึงเกิด ความประทับใจและกล่าวขานทั่วไปว่ามหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง สวยงาม น่าไปเที่ยว น่าไปอยู่ มีหลักสูตรที่น่าสนใจ ซึ่ง ณ วันนั้นไม่มีใครรู้ด ถึง Leyla อาจารย์ที่มาเรียนอะไรที่แม่ฟ้าหลวง แต่เชื่อแม่ฟ้าหลวงที่ติดอยู่ในใจ คนแล้ว ซึ่งเป็นก้าวแรกของการสร้างความรู้จักให้กับคนทั่วไป

2. ความสวยงามเพียงอย่างเดียวคงทำให้คนกล่าวขวัญกันได้ ไม่นาน ถ้าหากไม่มีจุดแข็งอย่างอื่นมาเสริม มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จึงได้นำภาษาจีนเข้ามาสอนในมหาวิทยาลัยเป็นแห่งแรกๆ ในประเทศไทย โดยการทำความร่วมมือกับรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีน อย่างเป็นทางการ มีการประชาสัมพันธ์โดยกว้างขวาง ให้เกิดการรับรู้ว่า เรียนภาษาจีนที่นี่ดีที่สุด และต่อมาเกิดการพัฒนาไปไม่หยุดยั้งจนเป็น ที่กล่าวขวัญในปัจจุบัน

3. จุดแข็งและจุดขายอื่นๆ ก็ต้องมีการนำเสนออยู่ตลอดเวลา ต้องมีการนำเสนอหลักสูตรที่แปลกใหม่ หรือเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ออกแบบเป็นระบบ เพื่อให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยแห่งนี้มีการพัฒนา และเติบโตที่ต่างไปจากที่อื่น เพื่อสร้างจุดขายให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และเป็นที่รู้จักในการต่างๆ ตามกลุ่มสาขาวิชาที่เปิด

4. ในระยะยาวแล้ว ความมีชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย ย่อม เกิดจากความเข้มแข็งของวิชาการ ความมีคุณภาพของบัณฑิต งานวิจัย ที่นำไปประยุกต์ใช้ได้ การบริการและเข้าถึงประชาชน การนำเสนอสิ่งที่ เป็นประโยชน์ต่อสังคม การเข้าไปร่วมเป็นส่วนหนึ่งของสังคม การ เข้าไปมีบทบาทในการพัฒนาประเทศ ดังนั้น มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เมื่อมีชื่อเสียงจนเป็นที่ยอมรับ ณ วันนี้แล้ว จึงมุ่งเน้นการกิจในข้อนี้ เป็นสำคัญ และเป็นการกิจที่ต่อเนื่องไม่มีวันจบสิ้น เพื่อให้มหาวิทยาลัย แห่งนี้ได้เป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำต่อไป

8.6 ณ วันนี้

ณ วันที่เปียบหนังสือปี (18 เมษายน พ.ศ. 2558) มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงเกื้อぶจักรบทิสิบเจ็ดปีบริบูรณ์ อายุย่างเข้าปีที่เจ็ดสิบสอง ได้อยู่มหัววิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงมาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่การเป็นรักษาการ อธิการบดีสามปีแรก (พ.ศ. 2541-2544) และเป็นอธิการบดีอีกสอง สมัย (พ.ศ. 2544-2548 และ พ.ศ. 2548-2552) เว็บไซต์ไปอีกหนึ่ง ปีครึ่ง โดยรองศาสตราจารย์ น.สพ. ดร. เทอด เทศประทีป มาดำรง ตำแหน่งในช่วงนี้ ต่อมาได้ลาออกจากตำแหน่งปัญหาสุขภาพ จากนั้นสภามหาวิทยาลัยฯ ได้เห็นชอบให้มาเป็นต่ออีกเป็นสมัยที่สามซึ่งครบกำหนด ในวันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2558 และประชุมคัดเลือกความเห็นชอบของ สภามหาวิทยาลัย ก็ได้วางใจให้เป็นอธิการบดีต่ออีกสมัยเป็นครั้งที่สี่ ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2558 ใช้เวลาทั้งหมดเกือบหนึ่งในสาม ของชีวิตทำงานอยู่ที่นี่ สร้างที่นี่ตั้งแต่เป็นป่าเลื่อมโถมจนเป็นเมือง มหาวิทยาลัย ทำไปโดยไม่มุ่งหวังว่าจะได้รับสิ่งใดตอบแทน รู้แต่เพียง ว่ากำลังทำในสิ่งดีที่สุดที่คนธรรมดาก็สามารถทำได้ทุกวันจังหวัน มหัววิทยาลัยที่ดีที่สุดอีกแห่งหนึ่งของประเทศไทย คิดแล้วก็ทำโดยไม่รู้สึก เหน็ดเหนื่อยหรือท้อถอย ไม่เคยอยาหยุดพัก ไม่เคยคิดว่า จะทำไม่ได้ มีแต่เดินมุ่งไปข้างหน้าอย่างเดียว คิดอย่างนี้ ทำอย่างนี้ด้วย ความมุ่งมั่นมาสิบเจ็ดปี ไม่รู้จักความเหนื่อยหน่ายที่จะทำด้วยใจรัก ด้วย ความอยาจะทำ และทำด้วยความสุข ดังนั้น สิบเจ็ดปีที่ผ่านมา จึงไม่นานเลยในความรู้สึกของเรา เหมือนเพียงเดินมาสำรวจดอยแห่งนี้ เมื่อไม่กี่วันมานี้

สิบเจ็ดปีที่ผ่านมา ได้ทำในสิ่งที่ตั้งใจจะทำและได้เห็นผล ในสิ่งที่ทำแล้วในมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง คือ

1. สร้างมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงเสร็จเรียบร้อยสมบูรณ์
2. บริหารจัดการมหาวิทยาลัยให้มีชื่อเสียง และได้รับการ ยอมรับอย่างกว้างขวาง มีนักศึกษามากทุกจังหวัดในประเทศไทย มีนักศึกษาต่างชาติกว่า 23 ชาติ มาศึกษากว่า 500 คน

รองศาสตราจารย์ น.สพ.
ดร. เทอด เทศประทีป

3. ได้ให้โอกาสทางการศึกษาแก่คนต้อยาสแต่อย่างเรียน
ได้เรียนตามปรารถนา

4. มีบันทึกที่เป็นผลผลิตที่มีคุณภาพของมหาวิทยาลัยกว่า 14,000 คน กระจายไปอยู่ทุกภาคส่วนของประเทศไทย และได้รับการยอมรับในความสามารถเป็นอย่างดี

5. ได้น้อมนำแนวพระราชดำริในการปลูกป่าของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาใช้ในมหาวิทยาลัย จนทำให้ผืนแผ่นดินที่รกร้างและถูกทำลายจนหมดสิ้นบริเวณโดยแบ่งพลักฟื้นดีดีเป็นผืนป่าแห่งใหม่ และทำให้มหาวิทยาลัยแห่งนี้เป็น University in the Park โดยสมบูรณ์

6. ได้เดินตามรอยพระราชนิรันดร์ “ปลูกป่า สร้างคน” ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีโดยครบถ้วน ทั้งทางด้านการปลูกป่า การพัฒนาสิ่งแวดล้อม และการยกระดับคุณภาพชีวิตของพี่น้องประชาชนผู้ยากไร้ ด้วยการพัฒนาทางด้านการศึกษาและอาชีพ

7. ได้สร้างพระราชานุสาวรีย์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีไว้เป็นศูนย์รวมใจของชาวมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง และชาวไทยทั้งปวงอย่างสมพระเกียรติ

8. ได้สร้างพระประหารประจำมหาวิทยาลัย “พระเจ้าล้านทอง เนลิมพระเกียรติฯ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” ในโอกาสเจริญพระชนมายุ 50 พรรษา ตามที่ประณามนานาน

9. ได้สร้างวิหารพระเจ้าล้านทอง เนลิมพระเกียรติฯ ด้วยความตั้งใจที่จะเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และสืบสานคิลปกรรมก่อสร้างวิหารโล่งตามรูปแบบพุทธสถาปัตยกรรมของล้านนาไว้ด้วยความภาคภูมิใจ โดยค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างล้วนมาจากเงินบริจาคของผู้มีจิตศรัทธาทั้งสิ้น

10. ได้สร้างสวนพฤกษศาสตร์มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เนลิมพระเกียรติ 80 พรรษา Maharaja ให้เป็นที่ศึกษาธรรมชาติและพรรณไม้ รวมทั้งเป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ของจังหวัดเชียงราย เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

11. ได้เรียนรู้ประสบการณ์ทุกรูปแบบของความเป็นผู้นำองค์กร ทั้งสุขและทุกข์

12. ได้ทำให้มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงมีความเป็นปีกแผ่นและมั่นคงทั้งทางด้านการเงิน วิชาการ และการยอมรับในสังคม ทั้งในประเทศและนอกประเทศ

13. ได้จัดตั้งสำนักวิชาแพทยศาสตร์ และสำนักวิชาทันตแพทยศาสตร์ ซึ่งได้เตรียมการมานานได้สำเร็จท่ามกลางอุปสรรคต่างๆ นานา ได้เห็นนักศึกษารุ่นแรกของทั้งสองสำนักวิชาที่มามากทุกจังหวัด ในภาคเหนือของประเทศไทยในระบบโควต้า และอีกส่วนหนึ่งมาจากทั่วประเทศ ได้เริ่มการก่อสร้างศูนย์การแพทย์มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ซึ่งจะเป็นศูนย์การศึกษาทางการแพทย์และทันตแพทย์ รวมทั้งวิทยาศาสตร์สุขภาพสาขาต่างๆ ที่มีคุณภาพของภูมิภาค

14. ได้พัฒนาให้มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงมีการจัดการศึกษาทางการแพทย์ทุกรอบ คือ การแพทย์แผนไทยประยุกต์ การแพทย์แผนจีน การแพทย์แผนปัจจุบัน และทันตแพทย์ ซึ่งเป็นแห่งแรกและแห่งเดียวในประเทศไทยในปัจจุบันที่มีสาขาวิชาโดยครบถ้วน และได้มีการพัฒนาสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพอื่นๆ โดยครบถ้วน ได้แก่ พยาบาลศาสตร์ กายภาพบำบัด สาธารณสุขศาสตร์ และวิทยาศาสตร์การกีฬา

15. ได้นำภาษาจีนเข้ามาสอนในมหาวิทยาลัยอย่างจริงจังแท้ แรกเริ่ม ด้วยมองเห็นว่าจีนจะมีบทบาทสำคัญต่อโลก จนเป็นผลให้ในปัจจุบันมหาวิทยาลัยได้รับการยอมรับว่ามีความเป็นเลิศทางด้านการสอนเกี่ยวกับจีน ทั้งทางด้านภาษา วัฒนธรรม จีนธุรกิจ ล้านและการแปล การสอนภาษาจีน และจีนศึกษา โดยมีนักศึกษาที่เรียนเต็มเวลามากที่สุด และมีอาจารย์ภาษาจีนมากที่สุด

16. ได้ริเริ่มใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนด้วยความตั้งใจที่จะแก้ปัญหารেื่องความอ่อนด้อยเรื่องภาษาของนักศึกษามาแต่แรกเริ่ม ท่ามกลางปัญหาและอุปสรรคmany ในระยะเริ่มแรก

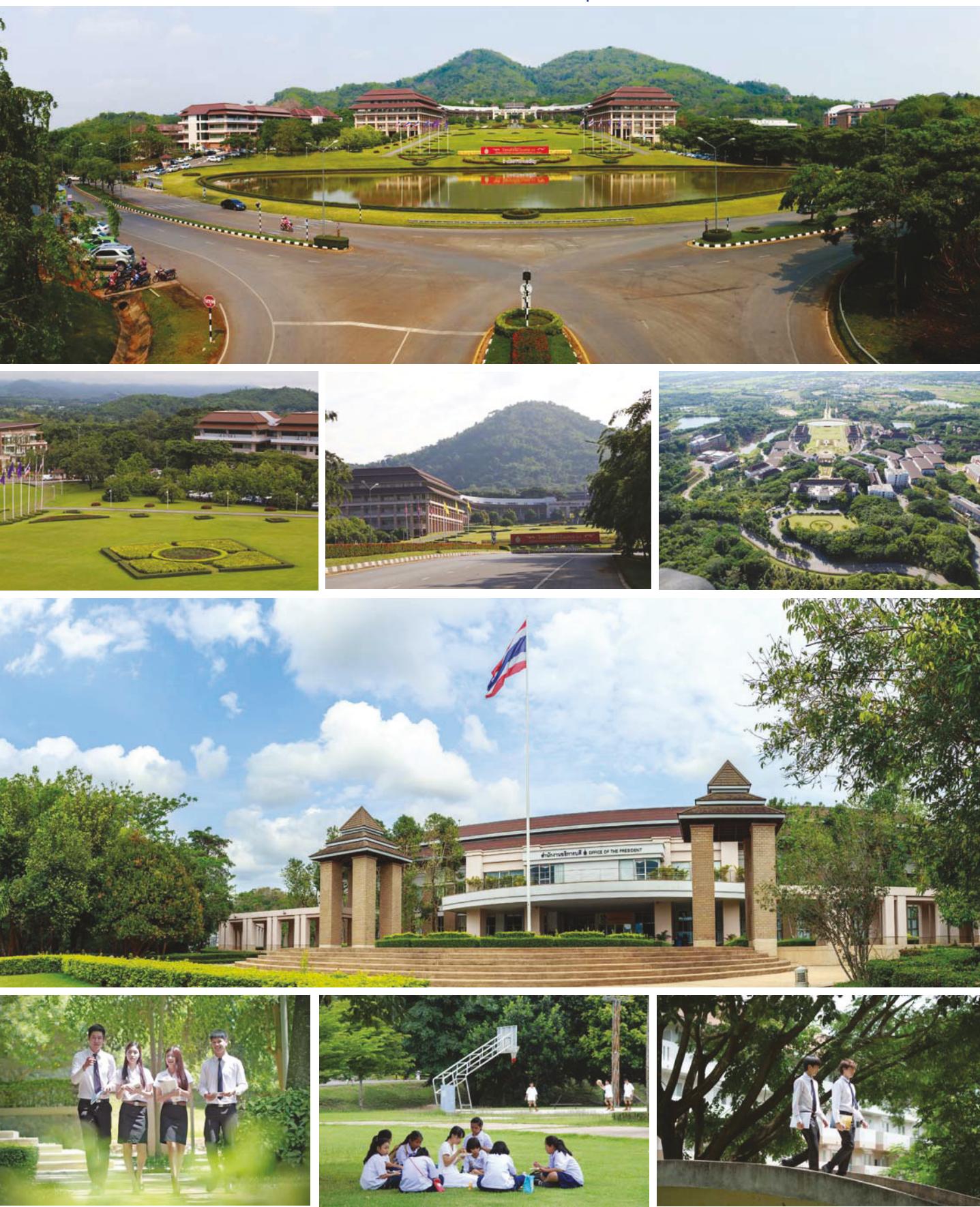
17. ได้นำมหาวิทยาลัยไปสู่ความก้าวหน้าบนพื้นฐานของความเป็นตัวตนของตนเอง และเดินบนเส้นทางที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ทำให้มหาวิทยาลัยมีความโดดเด่นและแตกต่างจากมหาวิทยาลัยอื่นทั้งนี้ โดยมีได้มุ่งหวังที่จะแข่งขันในสาขาที่มหาวิทยาลัยอื่นได้ดำเนินการอยู่แล้ว แต่มุ่งมั่นที่จะทำของตนเองให้ดีที่สุดเท่านั้น

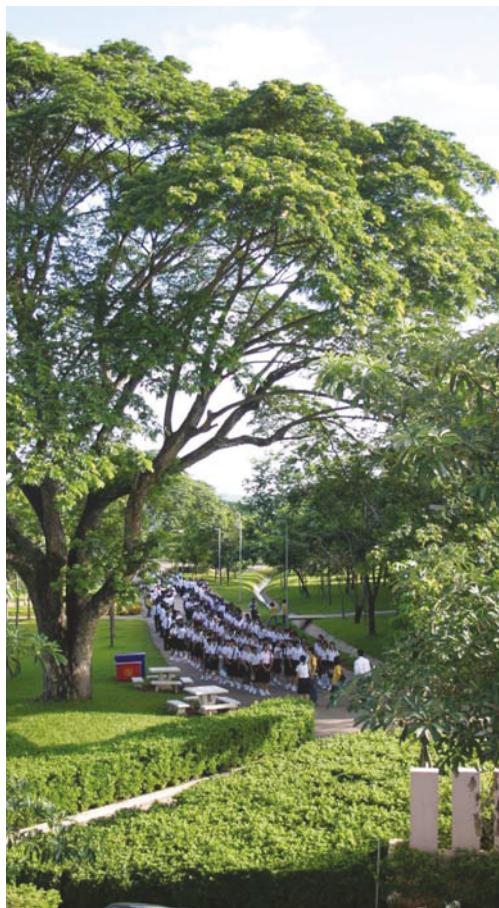
18. ได้ตั้งเป้าหมายไว้ในปลายปีที่ 17 ว่า ภายในสามปี มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จะก้าวเข้าสู่การเป็นมหาวิทยาลัยวิจัย และได้รับการจัดอันดับการเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำของภูมิภาค

สิบเจ็ดปีที่ผ่านมาจึงกล่าวได้ว่าได้ทำในสิ่งที่คิด ได้เห็นผลในสิ่งที่ทำ ได้สร้างสรรค์ในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่บ้านเมือง สิบเจ็ดปีที่ผ่านมาไม่มีวันหยุด ไม่มีความเหนื่อยยาก มีแต่ความอยากที่จะทำให้มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงได้เดิบโตไปอย่างสมบูรณ์โดยไม่มีที่ลิ้นสุด และไม่ว่าใจจะมาสถานต่อ ก็ตาม มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงก็คงจะเดินต่อไปโดยไม่หยุดยั้ง เพื่อให้มหาวิทยาลัยแห่งนี้ ได้เป็นอนุสรณ์แห่งความจริงรักกักดีที่มีต่อสมเด็จพระศรีนครินทร์บรมราชชนนีโดยสมบูรณ์ตลอดไป

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ณ ปัจจุบัน

รองศาสตราจารย์ นภัลัย สุวรรณธาดา ซึ่งเป็นเพื่อนน้ำมิตร ติดตามงานกอลองกันมานาน
ได้มาเยี่ยมที่มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง แล้วกรุณาเขียนคำประพันธ์ให้สองบท จึงขอ拿来ไว้ด้วย
ความขอบคุณยิ่ง

ดาวบนดอย

จากพระทัยสมเด็จฯ แม่ฟ้าหลวง
ที่ทรงห่วงรายภูรในตอนเหนือ
จากน้ำใจชาวเชียงรายได้จุนเจือ
และจากใจโอบเอื้อแห่งปวงชน

รวมเป็นธารน้ำใจที่ไหลๆ หลวง
รวมเป็นดวงปณิธานประสารผล
บรรลุฝันวันนี้หนึ่งมีมนต์
วันที่คนสร้างฝันชื่อวันชัย

เมื่อดอยแง่มแม้มพรายกับสายหมอก
คือคำบอกเรื่องราวที่กล่าวไว
ณ ดอยดินถันนี้ได้มีครา
ทุ่มหัวใจปันดินเป็นดาวดวง

ที่ลักษันที่ลักษันค่อยช้อนน้ำ
ที่ลักษันที่ลักษันค่อยต่อช่วง
แต่ละเดือนแต่ละปีที่ทุ่มหัวใจ
แต่ละหยาดเหงื่อร่วงในดวงดาว

ดาวบนดอยเด่นหล้าท้าสยาาม
มุ่งสู่ความเป็นเลิศเปิดหัวทาง
ณ ตอนบนแม่น้ำโขงอันโยงยาวย
จะเปริดพราวพัฒนาสู่สากล

ด้วยจุดเด่นเน้นเจาะเฉพาะศาสตร์
ให้สามารถรู้ลึกรู้ซึ้งกัน
ภูมิปัญญาภูมิธรรมนำเยาวชน
ให้เต็มคนเต็มตัวเต็มหัวใจ

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
จะเป็นดวงดาวเหนือเอื้อแสงใส
สว่างทิศสว่างทางสว่างไทย
สู่โลกใหม่อนาคตทึงดงาม

ดาวในดวงใจ

ดอยแห่งนี้งานอร่านชูมชือุ่นเบี่ยว
ไฟรพฤกษ์เพรียพราวส่ง “แม่ฟ้าหลวง”
ประคู่เดงเด่นช่อคลออดวง
ดอกบีบันพวงแคบริ่งฝังใจจำ

สู่ปืนดินจนเป็นดาวพราจรัส
ทศวรรษผ่านไปคล้ายเทียงคำ
หลากรื่องรวมเรียงร้อยสร้อยคำนำ
อบกลิ่นรำหอมหวานกาลเวลา

กว่าสิบปีที่ผ่านทุกงานหนัก
ด้วยความรักความแรงความแกร่งกล้า
ด้วยนำจิตมิตรรวมร่วมศรัทธา^{ชู}
จากพงป้าจึงเป็นเมืองประเทศไทย

เหมือนเมืองฟ้าผุดวงศห่วงเมฆ
เหมือนมนต์เสน่ห์ที่เป็นหลงใหล
เหมือนความฝันเหนือความจริงเหนือลิ่งได
ด้วยหัวใจด้วยสมองสองมือพร้อม

โน่นสีแดงสีส่งว่าแม่ฟ้าหลวง
สีทองช่วงโขติowitzล้ำดวงหนอง
สีแดงทองผ่องสว่างกลางหนองน้ำ
คืออกห้อมอุ่นอุ่นนานนานปี

กราบพระเจ้าล้านทองครองศรัทธา^{ชู}
คุ้มเกล้าชาวล้านนาเป็นสุขครี^ก
ก้มกราบพระราชนูสาวรี^ร
พระบารมีรับฟ้าประชาน

ระเบียงเรียนเวียนไกลให้คืนหา
การศึกษาทำไอนจะได้ผล
มีคำตอบครอบทิศให้คิดค้น
ต้องดันดันต้องเผชิญต้องเดินไกล

ยามหนึ่ดหนนอยเมื่อยนักกี้พักร่ม
วนาครมธรรมชาติสะอาดใส
มีนกร่องน้ำrinกลิ่นมาลัย
ได้พักใจพักร้อนได้ผ่อนแรง

งามศิลารสัญญาลักษณ์เป็นสักปี
ว่าที่นี่ประวัติศาสตร์นักการแกร่ง
เรากร้ารุกกร้ารับกล้าปรับแปลง
สร้างบ้านแปงเมืองใหม่ให้เยาวชน

ณ ลานดาวพราวดาเมื่อฟ้าค่ำ
ดาวประจำใจสว่างกลางหัวหนน
ขอดาวหนึ่อนำทางสว่างกมล
เป็นดาวคลองทองผ่องอิ่มไฟ

ฝากวันวันไว้ในใจน้องพี่
ฝากพรุ่งนีมุ่งหน้าสู่ฟ้าใหม่
ฝากความรักความฝันแห่งวันชัย
ฝากหัวใจไว้สำหรับประดับดาว

ภาพแห่งความทรงจำกับมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

9

การเป็นอธิการบดี และการดำเนินการระยะแรก

การเป็นอธิการบดีและ การดำเนินการระยะแรก

ตอนที่เป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีความรู้สึกว่า คนที่มีบทบาทต่อความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียนมากที่สุด คือ ครูอาจารย์ทั้งหลาย แต่เมื่อเข้ามาเป็นอาจารย์ในภาควิชาฯศาสตร์ทั่วไป คนที่รู้สึกว่าเป็นผู้ใหญ่ เป็นผู้บังคับบัญชาที่ใกล้ชิดที่สุดและนำกล่าวมากที่สุดคือหัวหน้าภาควิชา ซึ่งขณะนั้น คือ ศาสตราจารย์ ดร. สังฆ รุثرกาญจน์ และคนที่น่ากลัวสุดไปคือคณบดี ขณะนั้นคือ ศาสตราจารย์ ดร. แฉล นิติ ซึ่งเป็นผู้สอนวิชาเคมีคณภาพให้ด้วย แต่แทนจะไม่รู้สึกว่าใครคืออธิการบดี โอกาสที่จะได้พบหรือได้สนทนากันไม่มีเลย ดังนั้น ความสัมพันธ์และการอบรมของการทำงานจึงอยู่ในภาควิชาเป็นส่วนใหญ่ มีความรู้สึกว่าคณะวิชาศาสตร์นั้นยิ่งใหญ่ เพราะชีวิตทำงานส่วนใหญ่อยู่แต่ภายในคณะฯ เคยคาดคิดไว้ว่าในชีวิตหากได้เป็นแค่หัวหน้าภาควิชา ก็คงดีใจแล้ว เพราะในสมัยนั้นการเป็นคณบดี รู้สึกว่าจะเป็นสิ่งที่ไก่เกินฝัน ยิ่งคำว่า อธิการบดีแล้วไก่เกินกว่าที่จะคิด

การได้เป็นอธิการบดีมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จึงเป็นสิ่งที่ไม่เคยคิดมาก่อน ดังเช่นคำกล่าวของ Nelson Mandela ที่ว่า “It always seems impossible until it's done.” หรือ “สิ่งที่คิดว่าเป็นไปไม่ได้ ก็อาจเป็นไปได้เสมอ” ดังนั้น ในการดำเนินชีวิตของแต่ละคน ก็อาจจะเกิดเหตุการณ์ที่ไม่เคยคิดว่าจะเกิดขึ้นได้ เช่นเดียวกัน แต่คงมิใช่โชคชะตาที่เพียงอย่างเดียว ที่ดลบันดาลให้เกิดสิ่งเหล่านั้น ความมุ่งมั่นและการกระทำ น่าจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดสิ่งต่างๆ ขึ้นในชีวิต”

9.1 การเข้าสู่ตำแหน่งอธิการบดี

การเป็นอธิการบดีมหาวิทยาลัย เป็นสิ่งที่ไม่เคยคาดคิดมาก่อน เพราะในขณะที่เป็นปลัดทบวงมหาวิทยาลัยนั้น คิดว่าจะเป็นปลัดทบวงมหาวิทยาลัยไปจนเกณฑ์อายุราชการ การได้รับแต่งตั้งให้เป็นประธานคณะกรรมการโครงการจัดตั้งมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ก็คงเป็นจุดเริ่มต้นของความเกี่ยวโยงกับมหาวิทยาลัยแห่งนี้ แต่ ณ จุดนั้น ก็คิดแต่

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี
เรื่อง แต่งตั้งอธิการบดีมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง นายวันชัย ศิริชนา ให้ดำรงตำแหน่ง
อธิการบดีมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง พ.ศ. ๒๕๔๙
มาตรา ๒๔ ตั้งแต่วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๘

ประกาศ ณ วันที่ ๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

รองนายกรัฐมนตรี

คำสั่งแต่งตั้งอธิการบดีมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงสมัยแรก

เพียงว่าจะช่วยขัดตั้งให้สำเร็จ และวางโครงสร้างไว้ให้เป็นมหาวิทยาลัย
ที่ดีที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศไทย แต่เหตุการณ์ก่อเปลี่ยนแปลงไป
เมื่อพระราชบัญญัติจัดตั้งมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงได้ประกาศใช้แล้ว ก็
จำเป็นที่จะต้องมีผู้รักษาการในตำแหน่งอธิการบดี ตามบทเฉพาะกาล
รัฐมนตรีว่าการทบทวนมหาวิทยาลัย คุณประจวบ ไชยสาส์น เห็นว่า
ยังไม่มีผู้ใดเหมาะสม จึงได้แต่งตั้งให้เป็นรักษาการอธิการบดี ตาม
บทเฉพาะกาลของพระราชบัญญัติ โดยมีคุณประจวบ ไชยสาส์น เป็น
นายกสภามหาวิทยาลัย การได้รับแต่งตั้งเป็นรักษาการอธิการบดี เมื่อ
วันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๔๑ จึงเป็นจุดเริ่มต้นที่ไม่เคยคาดฝัน และไม่เคย
คิดว่าจะเป็นอธิการบดีนานจนถึงวันนี้ (๔ ธันวาคม ๒๕๕๘)

เมื่อได้รับแต่งตั้งเป็นรักษาการอธิการบดี ความรับผิดชอบในการบริหารเพื่อให้การจัดตั้งใหม่มหาวิทยาลัยมีความสำเร็จ และดำเนินการไปได้ด้วยดี จึงเป็นภาระที่สำคัญที่ต้องทำไปควบคู่กับการเป็นปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งก็มีทั้งข้อดีและข้อเสีย ข้อดีที่สำคัญ คือ ทำให้การบริหารมหาวิทยาลัย สามารถดำเนินไปได้อย่างราบรื่นและรวดเร็ว ทั้งในด้านการดำเนินการตามระบบราชการ การขอรับการจัดสรรงบประมาณ การประสานงานกับหน่วยราชการอื่น การขอความร่วมมือกับภาคเอกชน รวมทั้งมหาวิทยาลัยต่างๆ ก็เป็นไปด้วยดี ซึ่งเป็นผลดีอย่างมากต่อการเริ่มต้นของมหาวิทยาลัยในระยะแรก เป็นผลให้การดำเนินการในระยะสามปีแรกเป็นไปด้วยความรวดเร็ว และเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ทุกประการ แต่ข้อเสียก็มี คือ ต้องแบกภาระงานสำคัญไว้ลึกลงอย่างพร้อมกันในคราวเดียว ทำให้ต้องทำงานเจด้วนต่อสัปดาห์ ต้องมาเชียงรายทุกสัปดาห์ ในระยะนั้นบุคลากรก็มีน้อยอยมาก แต่โชคดีได้มีการจัดตั้งสำนักงานโครงการจัดตั้งมหาวิทยาลัย แม่ฟ้าหลวงไว้ก่อนหน้านี้ที่กรุงเทพฯ จึงพอจะมีบุคลากรรุ่นแรกที่ช่วยทำงานอยู่ประมาณ 6-7 คน ที่ได้เตรียมงานเบื้องต้นเอาไว้ โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร. ทองอินทร์ วงศ์ไสห์ เป็นผู้อำนวยการสำนักงานโครงการจัดตั้งมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง และ รองศาสตราจารย์ ดร. มนัส วัฒนศักดิ์ เป็นรองผู้อำนวยการฯ และมีเจ้าหน้าที่ เช่น อาจารย์ มัชณิมา นราดิศ คุณกัลยา ทับเกริด เป็นต้น

ผู้บริหารชุดแรก

รศ.ดร. มนต์สัน เสริมครี

รศ. สุปรีชา หิรัญโร

ผศ. สมศักดิ์ เอี่ยมครีทอง

นายชาลี มงคลรัตน์

นางคานันนีย์ คิริชุมแสง

ดร. สุวิท วัฒนคิริเวช

นายลำราษฎร์ ทองแพง

นางสาวกัญญา ทับเกรีด

เมื่อเป็นรักษาการอธิการบดีก็ต้องสร้างทีมบริหาร โดยได้ขอให้ รศ. สุปรีชา ทรัพย์โร เป็นรองอธิการบดีฝ่ายบริหารและอาคารสถานที่ รศ.ดร. มนฑล สงวนเสริมครี เป็นรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ และ ผศ. สมศักดิ์ เอี่ยมศรีทอง เป็นรองอธิการบดีฝ่ายปฏิบัติการ โดยมี นายชาลี มงคลรัตน์ มาช่วยกำกับดูแลด้านการก่อสร้าง และคุณสำราญ ทองแพง เป็นหัวหน้าสำนักงานบริหาร ต่มาภายหลังจึงได้มี รศ.ดร. กิตติชัย วัฒนาภานิกร รศ.น.สพ.ดร. เทอด เทศประทีป ผศ. ปริโตร ประทีปเสน เป็นรองอธิการบดี และบุคคลอื่นๆ เข้ามาร่วมงานในเวลาต่อมา คงบดี รุ่นแรกมีสี่คน คือ สำนักวิชาคิดปศาสตร์ ผศ.ดร. อัญชลี วงศ์หล้า สำนักวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ ผศ.ดร. เรืองเดช วงศ์หล้า สำนักวิชา วิทยาศาสตร์ ดร. ศรัณย์ โปษยะจินดา สำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร รศ. ยุทธนา สมิตะลิว บุคคลเหล่านี้คือคณะผู้บริหารรุ่นแรกที่ได้เข้ามาร่วมกันดำเนินการด้วยความเห็นอย่างมาก

การเป็นอธิการบดีมหาวิทยาลัยที่จัดตั้งใหม่ มีความแตกต่างจากมหาวิทยาลัยที่ได้เกิดขึ้นแล้วโดยลืนเชิง กล่าวคือ จะต้องมาเริ่มต้น ออกแบบบังคับ ประเมิน และกฎเกณฑ์ต่างๆ ขึ้นใหม่ทั้งหมด เพราะไม่เคยมีของเก่าให้ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติได้เลย ต้องจัดทำบุคลากรเข้ามาสู่ ตำแหน่งต่างๆ ทั้งฝ่ายวิชาการและฝ่ายปฏิบัติการใหม่ทั้งหมด ต้องจัดทำ สถานที่ทำงานและครุภัณฑ์ที่จำเป็นสำหรับการทำงาน ต้องประสานการดำเนินการกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในระดับจังหวัดและระดับ ประเทศต้องฝึกอบรมและแนะนำแก่บุคลากรที่รับเข้ามาใหม่ ทั้งหมด ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นงานที่ต้องใช้เวลา ความสามารถ ความอดทน และความช่วยเหลือจากฝ่ายต่างๆ มากมาย บุคลากรที่เข้ามาร่วมกันในระยะแรกจึงถือว่าเป็นเพื่อนร่วมทางที่ร่วมบุกเบิกอย่างแท้จริง เพราะโดยความจริงแล้วคนเหล่านี้คงไม่แน่ใจเลยว่าในอนาคต มหาวิทยาลัยจะเติบโตไปในรูปแบบใด จะเป็นที่พึ่งพาอาศัยได้ตลอด ชีวิตหรือไม่ การเข้ามาร่วมกันทำงานในยุคแรกจึงเป็นความเลี่ยง อย่างหนึ่ง

การเป็นอธิการบดีผู้ก่อตั้ง ต้องทำทุกอย่างเพื่อให้การดำเนินการของมหาวิทยาลัยเป็นไปโดยเรียบร้อย ตามเจตนาرمณของการจัดตั้ง ความรับผิดชอบมีทั้งต่อบ้านเมือง ต่อประชาชน และต่อเพื่อนร่วมงาน ที่ได้ตัดสินใจเข้ามาร่วมงานกันแต่แรก แม้แต่การกำหนดสีประจำมหาวิทยาลัย เพลงประจำมหาวิทยาลัย ชุดพื้นเมืองของพนักงาน คำปฏิญาณตนของนักศึกษา ประวัติมหาวิทยาลัย ทุกอย่างต้องทำเอง ทั้งหมด เพราะไม่มีใครทำให้ สิ่งที่ดีที่สุดของการเป็นอธิการบดีผู้ก่อตั้ง คือ การมีโอกาสได้ทำความฝันให้เป็นความจริง การได้เห็นสิ่งต่างๆ เกิดขึ้นตามที่ตั้งใจไว้ การได้เห็นคนที่เกี่ยวข้องมีความสุข การได้เห็นความเจริญรุ่งเรืองเกิดขึ้นอันเนื่องมาจากลิ่งที่เราทำ ได้พับเห็นและมีประสบการณ์ทั้งความสำเร็จและความขึ้นในวาระและโอกาสต่างๆ ดังนั้น ความสำเร็จต่างๆ ที่เกิดขึ้นของความเป็นผู้เรียนต้น จึงเป็นไปด้วยความเห็นอุยกะ แต่ไม่ห้ออย เพราะความมุ่งมั่นที่จะให้เกิดความสำเร็จนั้นมีมากกว่า

ก่อนจะมารักษาการอธิการบดี ได้เคยช่วยสร้างมหาวิทยาลัย มาสามแห่ง คือ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และมหาวิทยาลัยลักษณ์ ทั้งสามแห่งนั้นอยู่ในฐานะของความเป็นผู้ช่วยในการดำเนินการ การดำเนินการต่างๆ จึงเป็นไปตามนโยบายและทิศทางที่ผู้อื่นกำหนดไว้ แต่เมื่อมามีโอกาสทำหน้าที่ อธิการบดีเอง จึงสามารถขึ้นเส้น วางแผน และสร้างสรรค์สิ่งที่ฝันไว้ให้ เป็นจริงได้ การได้กระทำในสิ่งที่ไม่เคยคาดฝันมาก่อน แต่เป็นสิ่งที่อยากทำอยู่ลึกๆ ในใจเช่นนี้ จึงทำให้เกิดพลังผลักดันให้ตั้งใจทำงานอย่างเต็มที่ แต่ความจริงแล้ว มหาวิทยาลัยแรกสุดที่วางรากฐานความคิดในการทำงานมหาวิทยาลัย คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่เริ่มตั้งแต่อาจารย์เล็กๆ แต่ทำทุกอย่าง ซึ่งเป็นข้อดีที่ไม่คาดคิดมาก่อน

9.2 การเตรียมการระยะแรก

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงมีการเตรียมการจัดตั้งค่อนข้างดี เพราะได้ใช้ประสบการณ์ที่เคยมีมานาน เป็นบทเรียนในการทำงาน คือ เริ่มต้นจากการมีสำนักงานโครงการจัดตั้งฯ สำนักงานนี้จะทำการเตรียมการจัดการทุกอย่างตั้งแต่ก่อนที่พระราชบัญญัติจัดตั้งจะเกิดขึ้น เช่น

การจัดทำผังแม่บอร์ดกับทบทวนมหาวิทยาลัย การเตรียมการจัดทำสถานที่ก่อสร้าง การสร้างห้องคลาส การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น เมื่อพระราชบัญญัติจัดตั้งออกเมื่อวันที่ 25 กันยายน 2541 แล้ว มหาวิทยาลัยจึงสามารถดำเนินการได้ทันทีโดยไม่ต้องเลี่ยงเวลาเตรียมการ จึงถือว่ามหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงได้มีการวางแผนการดำเนินการเป็นอย่างดีมาตั้งแต่แรกเริ่ม

การจัดทำผังแม่บอร์ดในระยะของการดำเนินการด้านวิชาการ ในระยะลิบปีแรกนั้น ได้ใช้นักวิชาการ และผู้มีประสบการณ์จากฝ่ายต่างๆ กว่าส่องร้อยคน มาร่วมระดมความคิดเห็นเพื่อวางแผนในการดำเนินการ โดยจัดขึ้นที่โรงแรมริมูกก จังหวัดเชียงราย เป็นเวลาถึงสามวัน ที่ทำได้อย่างนี้ เพราะขณะนั้นได้ใช้ทำแบบแปลทบทวนมหาวิทยาลัยใน การเชิญบุคคลต่างๆ ที่ต่างรับเชิญด้วยความยินดี ในกระบวนการสมอง ครัวนั้นได้รับความคิดเห็น ข้อแนะนำ ด้วยความหวังดีมาก many ทั้งที่ทำได้และที่เป็นความฝัน ข้อมูลเหล่านี้ได้ถูกนำมาแก้ไข ล้วนๆ สำหรับที่ได้นำไปทำผังแม่บอร์ด ทั้งด้านกายภาพและวิชาการ และการดำเนินการในอนาคต อีกส่วนหนึ่งเป็นส่วนที่ใกล้เกินฝันหรือไม่อาจทำได้ ในเวลานั้นก็เก็บเอาไว้เป็นข้อมูลที่อาจนำมาใช้ได้ต่อไป

การประชุมระดมสมองเพื่อจัดทำผังแม่บอร์ดและแนวทางการดำเนินการในอนาคตเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับหน่วยงานที่จัดตั้งใหม่ แต่ก็มีสิ่งที่จะต้องคำนึงถึง คือ จะต้องได้องค์ประกอบของผู้ร่วมประชุม ที่เหมาะสม รอบรู้ และเห็นแก่ประโยชน์ของหน่วยงานนั้นๆ อย่างแท้จริง ข้อมูลหลายอย่างสามารถนำมาประยุกต์และปฏิบัติได้อย่างเป็นประโยชน์ในการดำเนินงาน แต่ข้อมูลจำนวนมากก็เป็นแต่เพียงความฝันของคนบางคนเท่านั้น ดังนั้น การกลั่นกรองและวิเคราะห์โดยละเอียดในสิ่งที่ได้รับจากการประชุมระดมสมองจึงเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการกำหนดอนาคตขององค์กร

สำหรับกรณีมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง แผนลิบปีที่ได้จากการประชุมระดมสมอง ได้ถูกนำมาใช้เป็นแนวทางการดำเนินการ แต่ก็มีที่สามารถทำได้ทั้งหมด เพราะในเวลาต่อมาสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไป แผนที่ทำไว้จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นใหม่

ได้ตั้งใจไว้ตั้งแต่แรกแล้วว่าการบริหารมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงนั้น จะทำให้เกิดความคล่องตัว ทั้งทางด้านการบริหารตามแนวทางของความเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และความคล่องตัวทางด้านวิชาการ ที่พร้อมจะปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมตามความจำเป็นในแต่ละระยะของการพัฒนา ดังนั้น แผนที่เคยวางไว้จึงมีการดำเนินการตามนั้น ประมาณร้อยละเจ็ดสิบ ส่วนที่เหลือนั้นได้มีการปรับเปลี่ยนไปเพื่อความเป็นมหาวิทยาลัยที่ก้าวทันสถานการณ์โลก

9.3 เป้าหมายการดำเนินการในระยะแรก

สิ่งที่ได้ตั้งเป้าหมายในการดำเนินการระยะแรกมีหลายประการ เช่น

(1) จะผลิกฟื้นคืนสภาพป่าบริเวณดอยแจ่ อันเป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยให้กลับมาอุดมสมบูรณ์ ด้วยพรรณไม้นานาพันธุ์ โดยมุ่งหมายให้เป็น University in the park อันจะเป็นการสนองพระราชปณิธาน “ปลูกป่า สร้างคน” ของสมเด็จพระศรีนครินทร์ทราบรรราชชนนี ตามที่เขียนไว้ในหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

(2) ตั้งใจที่จะบริหารมหาวิทยาลัยแห่งนี้ภายใต้แนวคิดว่า การดำเนินการใดๆ ก็ตามจะอยู่ภายใต้พื้นฐานของการดำเนินการที่ใหม่กว่า (New) หรือดีกว่า (Better) หรือมีความแตกต่างกว่า (Different) สิ่งที่ผู้อื่นได้กระทำมาแล้ว ซึ่งแนวทางดังกล่าวจะได้ส่งผลต่อการดำเนินการในเวลาต่อมาของมหาวิทยาลัย ทั้งทางด้านการเปิดสอนสาขาวิชาต่างๆ การพัฒนาทางภาษาไทย การพัฒนานักศึกษาและบัณฑิต และความมีชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยในด้านต่างๆ

(3) ตั้งใจที่จะทำให้มหาวิทยาลัยแห่งนี้เป็นมหาวิทยาลัยที่ดีที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศไทย และก้าวขึ้นสู่ความเป็นมหาวิทยาลัยที่ได้รับการยอมรับในระดับชาติและนานาชาติโดยเร็วที่สุด โดยมุ่งเน้นการมีหลักสูตรที่เหมาะสม การมีอาจารย์ที่มีคุณภาพ การมีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการศึกษา การมีระบบการบริหารที่เหมาะสมกับความเป็นมหาวิทยาลัยใหม่ และการตอบสนองความต้องการของลังคมและประเทศชาติ

(4) ตั้งใจที่จะให้มหาวิทยาลัยแห่งนี้มีนักศึกษามากจากทั่วทุกจังหวัดของประเทศไทย เพื่อกระจายโอกาสทางการศึกษาไปโดยทั่วถึง โดยมุ่งหวังให้ผู้อ雅กเรียนทุกคน ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ มีชีวเพียงแต่ได้มีโอกาสเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยเท่านั้น

(5) จากการที่เคยพบปัญหาความอ่อนด้อยในภาษาอังกฤษของบัณฑิตที่จบจากมหาวิทยาลัยในขณะที่เป็นปลดทบรวมมหาวิทยาลัย และไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ในขณะนั้น จึงตั้งใจที่จะให้มหาวิทยาลัย แม่ฟ้าหลวงดำเนินการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน โดยมุ่งหวังว่าบัณฑิตที่จบออกไปจะสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้ดีขึ้น โดยในขณะที่คิดเรื่องนี้นั้นเข้าใจดีว่าเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก เพราะมีปัญหาทั้งทางด้านผู้สอนและผู้เรียน แต่ก็อยากจะใช้มหาวิทยาลัยแห่งนี้เป็นจุดเริ่มต้นของการทดลองที่จะพัฒนาบัณฑิตไทย

(6) ด้วยความเป็นมหาวิทยาลัยที่อยู่ในต่างจังหวัด จึงตั้งใจว่าจะให้มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เป็นมหาวิทยาลัยที่ให้อิสานนักเรียนที่อยู่ในต่างจังหวัดได้เข้าศึกษาเล่าเรียนมากที่สุด อยากให้อิสานผู้ที่ไม่สามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยใหญ่ๆ ได้อันเนื่องมาจากการได้รับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาที่ไม่มีคุณภาพดีเพียงพอที่จะแข่งขันกับนักเรียนที่มีฐานะดี มีการกดวิชา หรือมีโอกาสได้เรียนในโรงเรียนดีๆ ได้

(7) อยากให้บัณฑิตของมหาวิทยาลัยเป็นผู้มีบุคลิกภาพและความสามารถที่ได้รับการยอมรับ ถึงแม้ว่าจะเป็นมหาวิทยาลัยที่อยู่ในส่วนภูมิภาคก็ตาม จึงเป็นผลให้มีการจัดสภาพแวดล้อม ทั้งทางด้านกายภาพและการศึกษาให้เท่าเทียมกับมหาวิทยาลัยชั้นนำทั่วไป

(8) จากการที่เคยศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมาก่อน จึงมีความปรารถนาที่จะหล่อหลอมนักศึกษาให้เป็นผู้ที่ถึงพร้อมด้วยคุณธรรม มีความรักและผูกพันในรุ่นพี่รุ่นน้อง เป็นผู้ที่เคารพในระเบียบวินัย รักและชื่นชมในวัฒนธรรมประเพณี มีความสามัคคีกลมเกลียว และมีน้ำใจต่อเพื่อนมนุษย์ จึงได้พยายามนำระบบ SOTUS มาใช้ในการหล่อหลอมนักศึกษามหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

(9) มุ่งมั่นที่จะใช้ประโยชน์จากการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐให้เต็มที่ โดยมุ่งหวังว่าความคล่องตัวและความยืดหยุ่นในการบริหาร จะช่วยทำให้มหาวิทยาลัยเติบโตไปด้วยความรวดเร็วและส่งผลกระทบยิ่งขึ้น

(10) ตั้งใจที่จะให้มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงเป็นมหาวิทยาลัยนานาชาติ โดยจะไม่มีคำว่า International University ปรากฏอยู่ แต่จะให้เป็นนานาชาติต่วยความสามารถและชื่อเลียงของตนเอง มุ่งหวังจะให้มีนักเรียนอย่างน้อยก็ในกลุ่มอนุภาคลุ่มน้ำโขงทุกประเทศมาเรียนที่นี่ในเมืองตัน และจากทั่วโลกในโอกาสต่อไป

(11) อยากให้มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงช่วยเหลือประเทศในการสร้างมิตรและลดคัตtruกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยการใช้ศักยภาพทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยเป็นเครื่องมือ ซึ่งอาจไม่เกิดขึ้นในทันที ที่จัดตั้งมหาวิทยาลัย แต่วางไว้ไม่นานเกินรอสิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้น

(12) ด้วยทำแห่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่เหมาะสมได้พูดไว้ในหลายที่หลายแห่งว่า มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงจะเป็นศูนย์กลางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของอนุภาคลุ่มน้ำโขง ซึ่งเป็นสิ่งที่กระทำได้ไม่ยาก

(13) มหาวิทยาลัยแห่งนี้ควรจะเดินโดยบนเส้นทางที่ตัวเองคิดว่าเหมาะสม ไม่ควรเดินตามแบบอย่างใคร การเป็นมหาวิทยาลัยใหม่หากเดินตามมหาวิทยาลัยเก่าที่เกิดก่อนล่วงหน้าหลายสิบปีคงไม่มีทางเดินทัน ดังนั้น จึงตั้งใจให้มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงนั้น มีการดำเนินการที่แตกต่าง เป็นตัวตนของตนเอง มีความโดดเด่นที่มองเห็นได้ชัด ไม่ว่าจะเป็นด้านใดก็ตาม ดังนั้น คำว่า My Way หรือ M-Way หรือ Mae Fah Luang Way จึงเกิดขึ้น

(14) ความร่วมมือกับภาคเอกชนทั้งในระดับจังหวัดและระดับชาติ เป็นสิ่งที่ตั้งใจไว้ว่าจะต้องทำให้เกิดขึ้น เพราะลำพังการสนับสนุนจากภาครัฐคงไม่เพียงพอที่จะทำให้มีการขับเคลื่อนไปได้อย่างรวดเร็ว การนำภาคเอกชนเข้ามาร่วมในกิจกรรมต่างๆ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ได้ดำเนินการแต่แรกเริ่ม ดังจะเห็นได้จากการคัดประกอบของสภามหาวิทยาลัย และคณะกรรมการส่งเสริมกิจกรรมมหาวิทยาลัย ที่ประกอบด้วยภาคเอกชนเป็นจำนวนมาก ซึ่งข้อนี้ก็ได้พิสูจน์ในเวลาต่อมาว่าเป็นการดำเนินการที่ถูกต้อง

(15) ณ วันเวลาที่จัดตั้งมหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2541 สถาบันการศึกษาต่างๆ ให้ความสำคัญกับประเทศจีนและภาษาจีนน้อยมาก แต่ด้วยความคิดที่จะทำให้มหาวิทยาลัยแห่งนี้มีความแตกต่างจากมหาวิทยาลัยอื่น และมองเห็นบทบาทของจีนที่จะมีต่อสังคมโลก

ในอนาคต จึงตั้งใจที่จะให้มีการนำภาษาอังกฤษมาสอนในมหาวิทยาลัย ตั้งแต่แรก และก็เป็นโอกาสเดียวที่คุณประจวน ไซยาสัน ซึ่งเป็นรัฐมนตรี ว่าการทบทวนมหาวิทยาลัยในขณะนี้ ได้มีส่วนสนับสนุนในระยะแรก เริ่ม ให้มหาวิทยาลัยมีความร่วมมือกับรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีน ใน การจัดตั้งศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธรขึ้นในมหาวิทยาลัย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 และนับเนื่องแต่นั้นมา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ก็เป็นผู้นำทางด้านภาษาและวัฒนธรรมจีนมาโดยตลอด

(16) ด้วยความเป็นมหาวิทยาลัยใหม่และยังมีความคล่องตัว อยู่ จึงตั้งใจว่าจะเลือกเปิดสอนเฉพาะในหลักสูตรที่อยู่บนพื้นฐานของ New หรือ Different หรือ Better ที่วางไว้เท่านั้น จะไม่เปิดดำเนินการ ในสาขาวิชาที่มีมหาวิทยาลัยอื่นเปิดอยู่มากแล้ว หรือมหาวิทยาลัยใกล้เคียงทำได้ดีอยู่แล้ว หรือในสาขาวิชาที่ต้องลงทุนมากในระยะแรก แต่ การเปิดสาขาวิชาใดก็ตามแต่จะต้องคำนึงถึงโอกาสที่จะก้าวไปสู่ความ เป็นผู้นำได้ หรือตอบสนองความต้องการของสังคมได้ หรือสนองตอบ ต่อการพัฒนาประเทศในทางใดทางหนึ่งได้ และที่สำคัญอยู่ในวิสัย ที่จะทำได้

(17) การสร้างชื่อเสียงและการยอมรับสำหรับมหาวิทยาลัย ที่เกิดขึ้นใหม่เป็นสิ่งที่ทำได้ยากและต้องใช้เวลา แต่ด้วยความมุ่งมั่น ที่ต้องการให้มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงมีชื่อเสียงและการยอมรับโดย รวดเร็ว จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินการเรื่องนี้ไว้ว่า สิ่งที่จะทำให้ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงเป็นที่รู้จักและสร้างได้เร็วที่สุด คือ การพัฒนา ทางภาษาภาพ เพราะการที่จะให้มีชื่อเสียงทางด้านวิชาการจะต้องใช้เวลา อีกระยะหนึ่ง ดังนั้น ในการวางแผนแม่บท การกำหนดรูปแบบอาคาร การ พัฒนาทางภูมิทัศน์และความสวยงามของมหาวิทยาลัยจึงเป็นหนึ่งใน ยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ว่าจะต้องดำเนินการในห้าปีแรก โดยจะต้องมี รูปแบบและความสวยงามที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ดังนั้น วันที่มีพิธีเปิด มหาวิทยาลัยโดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2547 จึงเป็นวันที่มหาวิทยาลัยได้เปิดตัวต่อชาว โลก ว่ามีความสวยงามจนเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป ทั้งนี้ สื่อวิทยุโทรทัศน์ ที่ทำการถ่ายทอดตลอดระยะเวลา 5 ชั่วโมง ในวันนั้น ก็มีส่วนสำคัญ อย่างมากที่นำภาพของมหาวิทยาลัยไปสู่สายตาคนทั่วประเทศ

(18) ตั้งใจให้มหาวิทยาลัยแห่งนี้เป็นเสมือนอนุสาวรีย์ที่ทำให้พื่น้องประชาชนคนไทยมีความระลึกถึงและตราหันกในพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระศรีนารินทรบรมราชชนนีที่มีต่อประเทศและจังหวัดเชียงราย การกระทำใดๆ ก็มุ่งหมายที่จะเฉลิมพระเกียรติยศ และพระเกียรติคุณที่ท่านมีต่อพสกนิกรชาวไทยในขณะทรงมีพระชนม์ชีพ

(19) มุ่งหมายที่จะปลูกฝังให้นักศึกษาของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงมีความตระหนักรถึงความสำคัญของสถาบันพระมหากรุณาธิคุณและมีความซาบซึ้งในคุณุปการที่บูรพมหากรุณาธิราชเจ้าทุกพระองค์ได้มีต่อผืนแผ่นดินไทย

9.4 บางเหตุการณ์ในการจัดตั้งมหาวิทยาลัย

9.4.1 ก่อนเกิดพระราชบัญญัติ

ทบทวนมหาวิทยาลัยในขณะนี้เป็นผู้รับมอบหมายจากรัฐบาลให้จัดทำโครงการจัดตั้งมหาวิทยาลัยขึ้นที่จังหวัดเชียงราย ซึ่งมติคณะรัฐมนตรีเดิม คิดว่าจะให้เป็นการยกฐานะสถาบันราชภัฏเชียงรายขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย แต่มาภายหลังได้มีมติให้จัดสร้างมหาวิทยาลัยขึ้นใหม่เป็นการเฉพาะ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงจึงถือกำเนิดแต่นั้นมา และถือว่าเป็นการตัดสินใจที่มีผลต่อจังหวัดเชียงรายอย่างมากในเวลาต่อมา ได้มีการจัดตั้งสำนักงานโครงการจัดตั้งมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงขึ้นที่ทบทวนมหาวิทยาลัย โดยมีปลัดทบทวนมหาวิทยาลัยเป็นประธานกรรมการจัดตั้ง ซึ่งเป็นผลให้การดำเนินการจัดตั้งเป็นไปโดยรวดเร็วและราบรื่นทุกอย่าง ต่อมาก็ได้ย้ายไปอยู่ชั้นที่ 22 อาคารพญาไท พลาซ่าอยุธยาหนึ่ง ซึ่งในระหว่างนั้นได้เตรียมการในการยกร่างพระราชบัญญัติ การเตรียมการจัดทำที่ดินการออกแบบผังเมือง การจัดทำแผนแม่บท และการเตรียมการด้านงบประมาณต่างๆ ซึ่งอยู่ในช่วงปี พ.ศ. 2540-2541 การดำเนินการในระยะแรกใช้บุคลากรของทบทวนมหาวิทยาลัยเป็นหลักเมื่อได้รับงบประมาณของโครงการมาจึงได้จ้างบุคลากรของตนเอง เป็นเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงาน สำนักงานนี้ทำหน้าที่เตรียมการทุกอย่างเพื่อให้มหาวิทยาลัยเกิดขึ้นได้ โดยทำงานประสานใกล้ชิดกับกองแผนงานของทบทวนมหาวิทยาลัย

ก่อนที่จะมีการตราพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงได้มีการจัดหาสถานที่ที่จะสร้างมหาวิทยาลัย ซึ่งได้รับความร่วมมือจากจังหวัดเชียงรายเป็นอย่างดี โดยทางจังหวัดเสนอพื้นที่ให้สามแปลง คือบริเวณดอยแวง อำเภอเมืองเชียงราย ดอยโตน อำเภอเวียงชัย และจอมmom ก้าว อำเภอแม่ลาว ซึ่งในที่สุดคณะกรรมการจัดตั้งฯ ได้เลือกพื้นที่บริเวณดอยแวง พื้นที่ประมาณ 5,000 ไร่ เป็นที่ตั้งหลักของมหาวิทยาลัย และพื้นที่บริเวณจอมmom ก้าว เป็นพื้นที่เพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยคณะกรรมการรัฐมนตรีในคราวประชุมสัญจรที่จังหวัดเชียงราย (พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ เป็นนายกรัฐมนตรี) ได้มีมติอนุมัติให้ใช้พื้นที่บริเวณดอยแวงเป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยได้ พื้นที่แปลงนี้ประกอบไปด้วยป่าสงวน ป่าเลื่อมโกรน ป่าดันน้ำลำธาร ที่ดิน สปก. ที่ดินกร้างว่างเปล่า และมีบางส่วนเป็นที่ครอบครองโดยเอกชน โดยในตอนแรกที่ออกแบบผังแม่พื้นที่ ยังไม่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการรัฐมนตรีให้ใช้บริเวณดอยแวง จึงได้กำหนดให้ใช้พื้นที่บริเวณจอมmom ก้าว เป็นพื้นที่เพื่อประกวดการออกแบบผังแม่พื้นที่ในขณะนั้นไปก่อน ต่อมาภายหลังได้พิจารณาเห็นว่าพื้นที่บริเวณดอยแวงมีความเหมาะสมกว่าในด้านต่างๆ เช่น อยู่ในสันทางไปประจำหนักดอยตุง การพัฒนาระบบสาธารณูปโภคกระทำได้ไม่ยาก และไม่อยู่ห่างไกลจากอำเภอเมืองเชียงรายมากนัก ประกอบกับมีชัยภูมิที่สวยงาม มีดอยแวงอยู่กลางที่ จึงใช้พื้นที่บริเวณดอยแวงเป็นพื้นที่ในการออกแบบผังแม่พื้นที่จริง ตามที่ปรากฏในปัจจุบัน

การใช้พื้นที่ดอยแวงมีปัญหานumerous คือ การให้ผู้ครอบครองที่ดินอยู่เดิม ทั้งที่ถูกกฎหมายและไม่ถูกกฎหมาย คืนพื้นที่นั้นให้กับมหาวิทยาลัย จึงได้มีการตั้งคณะกรรมการในระดับจังหวัดเพื่อแก้ไขปัญหารือเรื่องที่ดิน โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดในขณะนั้น (นายวิจารณ์ไชยนันทน์) เป็นประธานในการกำหนดค่าซัดเชยที่ดิน โดยในส่วนซึ่งสามารถใช้เงินงบประมาณแผ่นดินได้นั้น ก็ได้ใช้เงินงบประมาณแผ่นดินในการจ่ายชดเชยให้กับราษฎร แต่ในส่วนซึ่งไม่สามารถจ่ายได้ตามกฎหมาย เช่น การบุกรุกพื้นที่นา หรือผู้ที่ไม่มีหลักฐานการครอบครองของทางราชการ ก็ได้ใช้เงินบริจาคที่ประชาชนชาวเชียงรายร่วมกันบริจาคไว้ประมาณ 14 ล้านบาท ซึ่งเงินบริจาคจำนวนนี้ นอกจากใช้ชดเชยค่าที่ดินแล้ว ยังใช้จัดซื้อที่ดินบางส่วนซึ่งมีเอกสารลิทธี เช่น บริเวณถนนทางเข้ามหาวิทยาลัยด้วย

ผู้ที่มีบทบาทในการจัดทำพื้นที่เพื่อจัดตั้งมหาวิทยาลัย
แม่ฟ้าหลวงมีหลายคน เช่น นายวิจารณ์ ไชยนันทน์ นายคำรณ บุญเชิด
อดีตผู้ว่าราชการจังหวัด นายเรียน นราดิศร และนายอภิกร รวมทั้ง
เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ อีกหลายท่าน

ได้มีการจัดทำผังแม่บทก่อนมีการตราพระราชบัญญัติ
มหาวิทยาลัย ซึ่งนับเป็นการเตรียมการที่ครบถ้วน ทั้งแผนดำเนินการ
แผนวิชาการ และแผนการก่อสร้าง ดังนั้น เมื่อมีการตราพระราชบัญญัติ
ในวันที่ 25 กันยายน พ.ศ. 2541 แล้ว มหาวิทยาลัยจึงเดินต่อได้ทันที

9.4.2 การดำเนินการแรกเริ่มที่จังหวัดเชียงราย

เมื่อได้มีการตราพระราชบัญญัติจัดตั้งมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
แล้ว สำนักงานโครงการจัดตั้งฯ ที่กรุงเทพมหานคร ก็มีการดำเนินการ
ต่อไปในระยะหนึ่ง และได้มีการประชุมสภามหาวิทยาลัยตาม
บทเฉพาะกาลหลายครั้ง ก่อนที่จะมีมติให้มีการเปิดสอนเป็นรุ่นแรก
ในปีการศึกษา 2542 ซึ่งในระหว่างนั้นก็มีการประกวดราคาเพื่อการ
ก่อสร้างมหาวิทยาลัยไปพร้อมกันด้วย โดยตามแผนดำเนินการจะใช้
เวลาในการก่อสร้างทั้งสิ้นเป็นระยะเวลา 5 ปีเต็ม ด้วยงบประมาณ
2,600 ล้านบาทแต่ประกวดราคาได้ 2,325 ล้านบาท ดังนั้น เมื่อมีมติ
ให้เปิดสอนรุ่นแรกในปีการศึกษา 2542 สถานที่ทำการในจังหวัด
เชียงรายจึงยังไม่มี มหาวิทยาลัยจึงได้ขอความร่วมมือกับเทศบาลเมือง
เชียงรายในการใช้อาคารของโรงเรียนเทศบาล 6 เป็นที่ทำการของ
มหาวิทยาลัยและเป็นสถานที่จัดการเรียนการสอนในภาคที่ 1 ปี
การศึกษา 2542 โรงเรียนเทศบาล 6 จังหวัดเชียงราย จึงเป็นปฐมบท
ของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ณ จังหวัดเชียงราย

ในขณะที่ขอใช้สถานที่โรงเรียนเทศบาล 6 ไปพลางก่อนนั้น
มหาวิทยาลัยก็ได้ดำเนินการจัดสร้างอาคารที่ทำการชั่วคราวขึ้นที่บริเวณ
ดอยแจ่ำ ในขณะนั้นทุกอย่างก็ชั่วคราวหมด แม้แต่ถนนทางเข้า น้ำที่
ใช้ก็เป็นน้ำบาดาล รอบบริเวณยังเป็นท้องนา คนที่ออกแบบอาคาร
ชั่วคราว คือ รองศาสตราจารย์ สุปรีชา หิรัญโวา เป็นอาคารขนาด
10 x 30 เมตร มีจำนวน 2 หลัง ใช้ค่าก่อสร้างไปประมาณ 26 ล้านบาท
ต่อมากายหลังทุกคนก็เรียกอาคารนี้ว่าอาคารส่วนหน้า

การได้รับการจัดสรรงบประมาณในปีงบประมาณ 2542 ถึง 2,325 ล้านบาท และผูกพัน 5 ปี ในคราวนั้น ถือเป็นความก้าวหน้าและ การตัดสินใจที่ถูกต้องของรัฐบาล ที่มีนายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรีขณะนั้น เพราะขณะนั้น ประเทศไทยกำลังอยู่ในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจอยู่อย่างรุนแรง

ใช้อาคารโรงพยาบาล 6 เป็นฐานปฏิบัติการประมาณ 6 เดือน ก็ยังไม่อยู่ที่อาคารส่วนหน้า ณ ดอยแม่น ได้ใช้อาคารนี้มาโดยต่อเนื่องเป็นเวลาถึง 15 ปี เป็นสถานที่แห่งความทรงจำ และเป็นประวัติศาสตร์ของมหาวิทยาลัยฯ เราริเริ่มเกิดที่ดอยแม่น ณ จุดนี้ ต่อมาภายหลังมีความจำเป็นต้องใช้พื้นที่ดังกล่าว จึงได้รื้อถอนแล้วปลูกอาคารใหม่ขึ้นที่บริเวณเดิม แต่ยังเก็บรักษาอาคารส่วนหน้าไว้หนึ่งหลังเพื่อเป็นอนุสรณ์ คือ อาคารที่เป็นสำนักงานอธิการบดีเดิม

การรับสมัครนักศึกษารุ่นแรก จำนวน 2 หลักสูตร คือ เทคโนโลยีอาหาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นไปด้วยความ寥廓ทุกถิ่นแม่ว่าก่ออุบัติเหตุนั้นจะได้มีการรับสมัครอาจารย์ และเตรียมการเบื้องต้นมาบ้างแล้วก็ตาม แต่ก็ยังไม่พร้อมเต็มที่ เพราะตัดสินใจที่รับนักศึกษาเมื่อเดือนพฤษภาคม และจะเปิดเรียนครั้งแรกต้นเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2542 ดังนั้น การเตรียมการต่างๆ จึงเป็นไปด้วยความเร่งรีบ ซึ่งขณะนั้นมีการประกาศผลการสอบเข้ามหาวิทยาลัยต่างๆ ไปเรียนร้อย

อาคารส่วนหน้า ณ ดอยแม่น

แล้ว นักศึกษาจำนวนที่เหลืออยู่ที่คาดว่าจะมาสมัครเข้าทีมมหาวิทยาลัย แม่ฟ้าหลวงรุ่นแรกจึงเป็นบุคคลที่สอบเข้ามหาวิทยาลัยไม่ได้เป็นส่วนใหญ่ แต่ก็มีอยู่จำนวนหนึ่งที่ตั้งใจอยู่ที่จะเข้าศึกษาทีมมหาวิทยาลัย แม่ฟ้าหลวง

ขอบเขตของการรับสมัครนักศึกษารุ่นแรกจำกัดอยู่ที่ 5 จังหวัดภาคเหนือ คือ เชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ลำพูน พะเยา ตั้งใจว่าจะรับ 90 คน แต่มีผู้มาสมัคร 62 คน และมีการสอบข้อเขียนและสอบสัมภาษณ์ที่โรงเรียนอนุบาลวัดครีเกิด ผลปรากฏว่ามหาวิทยาลัยยินดีรับทั้ง 62 คน และอาจารย์ที่มีอยู่ขณะนั้นประมาณ 15 คน มีความตื่นเต้นเป็นอย่างยิ่งที่จะได้สอนนักศึกษารุ่นแรก และแย่งกันดูแลนักศึกษาโดยใกล้ชิด

อาจารย์รุ่นแรกของมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่เป็นนักเรียนทุนพสวท. ที่มีคุณวุฒิระดับปริญญาเอก ทั้งที่เคยทำงานมาแล้วและเพิ่งจบมาใหม่ นอกจากนี้ ยังมีบุคคลที่มีตำแหน่งทางวิชาการอยู่ด้วยจำนวนหนึ่งมาร่วมงานด้วย ถือว่าเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ และตั้งใจที่จะมาร่วมงานกับมหาวิทยาลัยที่จังหวัดเชียงราย จึงเป็นความโชคดีของมหาวิทยาลัยในจุดเริ่มต้น แต่จะหวังว่าจะเป็นอาจารย์ที่ดีทุกคนหรือไม่นั้น ไม่อาจทราบได้ในขณะนั้น

9.4.3 การก่อสร้างอาคาร ณ ดอยแส่

หลังจากที่แก้ไขปัญหารื่องการยืดครองที่ดินเรียบร้อยไปกว่าร้อยละเก้าสิบ ผู้รับเหมาก่อสร้างคือบริษัท ช. การซ่าง จำกัด ก็ได้เริ่มเข้ามาดำเนินการก่อสร้าง ตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2542 นับเป็นการบุกเบิก แผ้วถางที่ดินเดิมที่ไม่เหลือสภาพความเป็นป่าไว้ ให้พลิกฟื้นเป็นเมืองมหาวิทยาลัยในเวลาต่อมา ในขณะนั้นคนในจังหวัดเชียงราย และคนโดยรอบบริเวณที่ตั้งมหาวิทยาลัยไม่มีใครคาดคิดว่า มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงจะมีความเติบโตโดยรวดเร็ว เพราะไม่เคยเห็นแผนผังการดำเนินการ หรือ แผนการก่อสร้างมาก่อน คาดหวังแต่เพียงว่าจะมีมหาวิทยาลัยเกิดขึ้น ณ ที่นี่ และคงมีสภาพเหมือนกับสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ ที่เคยเห็น แต่คนในเชียงรายก็มีความตื่นเต้นที่เห็นมหาวิทยาลัยเกิดขึ้นเป็นรูปธรรมอย่างแท้จริง

อาจารย์สำนักวิทยาศาสตร์รุ่นแรกจากชั้นไปขวา

- รศ. ยุทธนา สมิตะสกิ
- อาจารย์ มัชณิมา นราดิศร
- ดร. ครรษณ์ ป้อมยะจินดา
- ดร. ตระนี วัฒนคิริเวช
- ดร. สุธี วัฒนคิริเวช

เจ้าหน้าที่รุ่นแรกๆ

ได้มีการดำเนินการบุกเบิกเพื่อเปิดทางเข้ามหาวิทยาลัย แม่ฟ้าหลวงขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2541 บริเวณ ริมถนนพหลโยธิน ตรงข้ามโรงแรมวัดห้วยใหญ่ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัด เชียงราย นายเกศมนตรี และพี่น้องประชาชนมาร่วมด้วยเป็นจำนวนมาก แหล่งท่องเที่ยวที่ตั้งของมหาวิทยาลัยให้ตามแนวทางที่ได้ออกแบบไว้ ระยะทางประมาณ 1.2 กิโลเมตร

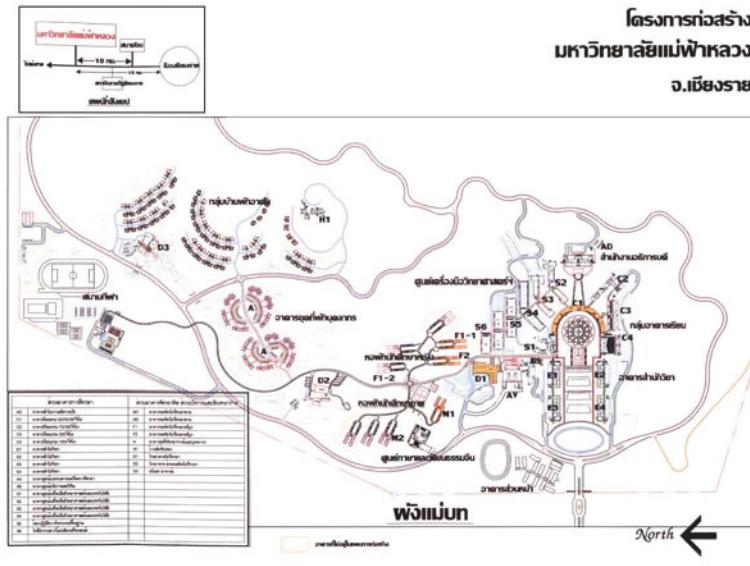
จุดเริ่มต้นของบริเวณดอยแม่จริงฯ แล้ว เกิดก่อนที่จะมี พระราชนูญญาติจัดตั้ง คือในวันที่ 5 มิถุนายน พ.ศ. 2541 ได้มีการรณรงค์ ให้มีการปลูกป่าที่บริเวณดอยแม่จริงขึ้นเป็นครั้งแรก เพื่อประกาศว่า ณ บริเวณแห่งนี้ จะเป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงอย่างแน่นอน โดยมีนาวาโท นายแพทท์ เดชา สุขารมณ์ รัฐมนตรีว่าการทบทวน มหาวิทยาลัยในขณะนั้นมาเป็นประธาน มีประชาชนมาร่วมงานหลาย พันคน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวได้ผลในทางวิชาการแก่ประชาชน ชาวเชียงรายเป็นอย่างมาก มีความมั่นใจว่าจะมีมหาวิทยาลัยเกิดขึ้นจริง ถึงแม่พระราชนูญญาติยังไม่ออกกีตาม

ดอยแม่นเมื่อระยะแรก

การก่อสร้างมหาวิทยาลัย ณ บริเวณดอยแม่น เมื่อปี 2543

ผังแม่บท โครงการก่อสร้าง
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

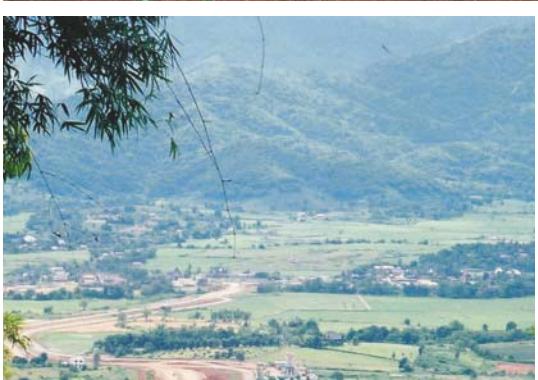
สิ่งก่อสร้างชิ้นแรก ณ บริเวณดอยแยก คือ อาคารส่วนหน้า
จำนวน 12 หลัง ดังได้กล่าวมาแล้ว มหาวิทยาลัยได้กำหนดให้ผู้รับเหมา
ก่อสร้างล่ำมองอาคารชุดแรกเพื่อใช้เป็นที่ทำการของมหาวิทยาลัย
จำนวน 5 หลัง คือ อาคาร D1 (อาคารโรงอาหารและกิจกรรม) F1 F2
(หอพักนักศึกษาหญิง) M1 M2 (หอพักนักศึกษาชาย) และอาคาร
C1 (อาคารเรียนรวม) โดยอาคารดังกล่าวได้แล้วเสร็จ และมหาวิทยาลัย
ได้เข้าไปใช้ในปี พ.ศ. 2544 ส่วนอาคารที่เหลือก็ยังคงดำเนินการ
ก่อสร้างต่อไปตามสัญญา

บุกเบิกทางเข้ามหาวิทยาลัย วันที่ 26 มีนาคม 2541

การก่อสร้างทั้งหมดได้เสร็จสิ้นตามสัญญา เมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ. 2547 นับว่าเป็นการปิดมากๆ การก่อสร้างมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงระยะเริ่มต้นโดยสมบูรณ์

หลังจากการก่อสร้างระยะเริ่มต้นได้เสร็จสิ้นสมบูรณ์แล้ว มหาวิทยาลัยก็ได้มีการพัฒนาทางกายภาพ ทั้งอาคารสถานที่ และ ภูมิทัศน์ เพิ่มเติมขึ้นอีกเป็นลำดับจนถึงปัจจุบัน พื้นที่บริเวณด้านหน้า ดอยแม่สายได้มีการถูกนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษา การกีฬา สันสนานการ และการอยู่อาศัย เกือบทั่มพื้นที่

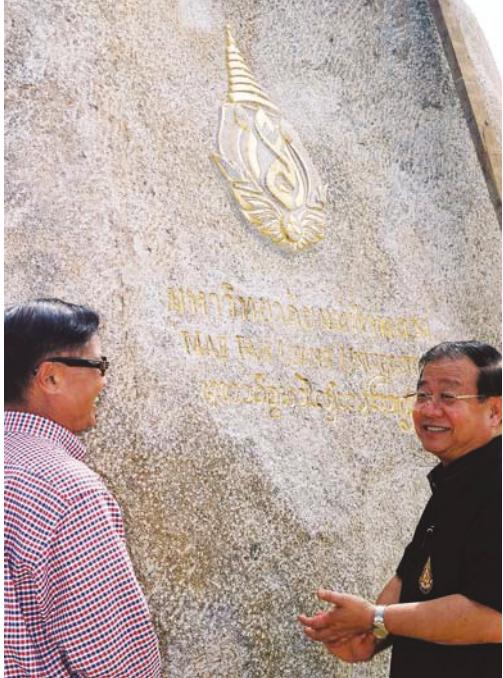

จากบริเวณซึ่งเคยกรังว่างเปล่า เมื่อปี พ.ศ. 2541 บัดนี้ปี พ.ศ. 2558 ดอยแจ่มแห่งนี้ได้กลายเป็นเมืองมหาวิทยาลัยโดยสมบูรณ์

9.4.4 ป้ายมหาวิทยาลัย

เดิมที่ไม่คิดว่าจะมีป้ายชื่อมหาวิทยาลัยตรงทางเข้า ทั้งๆ ที่สถาปนิกผู้ออกแบบได้ออกแบบป้ายทางเข้ามหาวิทยาลัยไว้ให้แล้ว เพราะคิดว่าหากมหาวิทยาลัยมีชื่อเลียงก็ไม่จำเป็นต้องมีป้าย ผู้คนก็จะรู้จักเองว่ามหาวิทยาลัยอยู่ที่นี่ โดยลืมไปว่าเราเป็นมหาวิทยาลัยใหม่ อยู่ในสถานที่ใหม่ ไม่เคยมีครรภ์มาก่อน จึงปรากฏเสมอว่ามีผู้บุกรุกละบายน้ำท่วมมหาวิทยาลัยไปอยู่เป็นประจำ จนเกือบจะทำป้ายไว้ข้างถนนแล้วว่าหากพบรเหินป้ายนี้แสดงว่าเลียทางเข้ามหาวิทยาลัยมาแล้ว

ในที่สุดจึงตัดสินใจที่จะทำป้ายเชิงสัญลักษณ์ไว้ที่หน้ามหาวิทยาลัย เพราะตั้งใจทำให้แปลกกว่าที่อื่น จึงเกิดความคิดว่า่าน่าจะหาพินก้อนสวยงาม สักก้อน มาสลักตรามหาวิทยาลัย แล้ววางไว้ตรงทางเข้า เพื่อเป็นสัญลักษณ์ว่านี่คือทางเข้ามหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จึงนำความไปปรึกษากับคุณประสงค์ ไชยิตานนท์ เจ้าของบริษัทสุขทัย หินอ่อน ซึ่งเป็นเจ้าของเหมือนหินแกรนิตที่จังหวัดตาก ซึ่งคุณประสงค์ ก็ยินดีขัดหินให้ก้อนหนึ่ง ได้พากันมาปักก้อนหินที่จะนำมาทำเป็นสัญลักษณ์ ซึ่งก็คัดมาได้หนึ่งก้อน ขนาดสูงประมาณ 4 เมตร กว้างประมาณ 2 เมตร จัดการขนมาจากจังหวัดตากแล้วนำมาแกะสลักตรามหาวิทยาลัยไว้ตรงกลาง แล้วนำไปตั้งไว้ตรงบริเวณทางเข้า ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวทำด้วยความยากลำบาก เพราะก้อนหินมีขนาดใหญ่น้ำหนักมาก ซึ่งชมอยู่กับหินก้อนนี้อยู่ระยะเวลาหนึ่ง แต่ภายหลังเมื่อพิจารณาไปนานเข้า เห็นลักษณะก้อนหินและตราที่สลักไม่ร่วนเรียบและสวยงามอย่างที่ตั้งใจไว้ คิดอยู่ในใจว่าจะทำอย่างไรดี ในที่สุดได้ปรึกษา กับคุณสองคราม ชีวประวัติดำรงค์ กรรมการสภามหาวิทยาลัย คุณสองครามให้ความเห็นว่า “จะทำอย่างไรก็ได้ที่คิดว่าสวยงาม แล้วผมออกค่าใช้จ่ายให้เอง” ก็คิดอยู่หลายวันว่าจะทำป้ายอย่างไรจึงจะไม่เหมือนที่อื่น โดยไม่เน้นตัวหนังสือ แต่ให้แสดงออกถึงสัญลักษณ์ของความเป็นมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงเท่านั้น ต่อมาเมื่อพิจารณาตรา

พินสัญลักษณ์มหาวิทยาลัย (เดิม)

สัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยแล้วเห็นว่ารูปทรงมีความสวยงาม จึงคิดว่า น่าจะเอาตราสัญลักษณ์นี้ไปตั้งไว้ตรงปากทางเข้าเพื่อบ่งบอกว่า ณ ที่นี่คือมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง แต่อย่างไรก็ตาม เกิดคำถามว่าทำ อย่างไรจะไม่เหมือนที่อื่น ก้อนหินเดิมก็เป็นหินแกรนิต ถ้าจะทำใหม่ ก็น่าจะใช้หินแกรนิตแกะเป็นตราสัญลักษณ์ เมื่อนำความไปปรึกษากับ คุณสมครามอีกครั้ง คุณสมครามได้แนะนำขึ้นทันทีว่า “ให้ไปติดต่อ คุณขอร เจ้าของร้านแกะสลักหินที่อ่างคีลา จังหวัดชลบุรี โดยไม่ต้องคำนึง ว่าค่าใช้จ่ายจะเป็นเท่าไหร่”

จากนั้นจึงได้เดินทางไปที่อ่างคีลา บอกความประสงค์กับคุณ ขอร่ว่าต้องการแกะสลักตราสัญลักษณ์ด้วยหินแกรนิตลีขาร ความสูง ประมาณ 4 เมตร คุณขอรรับปากว่าจะทำให้ โดยจะไปเอาหินแกรนิต มาจากจังหวัดตาก และมาแกะสลักที่อ่างคีลา จึงมอบตราสัญลักษณ์ แผ่นเล็กๆ ให้คุณขอร พร้อมทั้งร่างแบบให้ดูว่าเมื่อวางไว้แล้วจะมี ลักษณะเช่นไร คุณขอรใช้เวลาประมาณหนึ่งเดือนจึงส่งข่าวว่าได้หินแล้ว เป็นหินแกรนิตลีขารเทา แบบของจังหวัดตาก สูงประมาณ 5 เมตร ให้ไปดูว่าพอใจหรือไม่ หลังจากไปดูแล้วเห็นว่า่น่าจะใช้ได้ จึงเริ่มลงมือ ทำ ปรากฏว่าคนที่แกะสลักหินก้อนนี้เป็นช่างจากภาคอิสานสองคน มีความสามารถมาก ใช้เวลาประมาณ 45 วัน แกะสลักรูปตรา มหาวิทยาลัยทั้งสองด้าน จากต้นแบบซึ่งเป็นตราสัญลักษณ์เล็กๆ แผ่นเดียวได้สำเร็จอย่างสวยงาม ระหว่างการแกะสลักนั้นได้ไปดูการ แกะสามครั้ง โดยคุณสมครามไว้วางใจไม่เคยมาดูเลย ค่าแกะสลักเป็น เงินทั้งสิ้นประมาณ 8 แสนบาท จากนั้นจึงขนส่งโดยรถเทรลเลอร์มาที่ มหาวิทยาลัย โดยก่อนหน้านั้นได้จัดสร้างฐานที่ตั้งไว้เรียบร้อยแล้ว โดย ภายในได้ตราสัญลักษณ์ด้านหน้ามีชื่อมหาวิทยาลัยทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาล้านนา และด้านหลังมีคำว่ารัฐวิทยาลัย โดยย่อ ดังนี้

ช่างแกะหินที่อ่างคีลา

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ได้รับการสถาปนาขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์แห่งความจงรักภักดีของปวงชนชาวไทยที่มีต่อสมเด็จพระครินทรรามราชาชนนี ด้วยความสำนึกรักในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น ที่ทรงเปี่ยมล้นด้วยพระเมตตาต่อพสกนิกรชาวไทย โดยถ้วนหน้า โดยมุ่งหมายให้มหาวิทยาลัยแห่งนี้เป็นสถาบันการศึกษาชั้นสูง

ที่จะลึกล้ำพระราชนิรันดร์ “ปลูกป่า สร้างคน”
 ด้วยการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนผู้ด้อยโอกาส ตลอดจนการดำรงไว้ซึ่งประเพณี
 และคิลปวัฒนธรรมที่ดีงามของชาติพันธุ์ต่างๆ
 ในภาคเหนือของประเทศไทย และอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงตอนบน

ณ วันคุกร์ที่ ๒๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๑ ได้มีการตราพระราชบัญญัติจัดตั้งมหาวิทยาลัย
 แม่ฟ้าหลวงขึ้น โดยมีฐานะเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐที่มีใช้ส่วนราชการ
 มีถิ่นที่ตั้ง ณ บริเวณดอยแม่น อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย บนพื้นที่ประมาณ ๔,๙๙๙ ไร่
 ทั้งนี้ ได้เริ่มการก่อสร้างอาคารที่ทำการมหาวิทยาลัย ตามสัญญา ก่อสร้าง
 เมื่อวันคุกร์ที่ ๑๘ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๔๒
 และเสร็จสิ้นสมบูรณ์ เมื่อวันพุธที่ ๖ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๔๓

มหาวิทยาลัยได้เปิดรับนักศึกษารุ่นแรก เมื่อปีการศึกษา ๒๕๔๒ จำนวน ๖๒ คน
 ใน ๒ สาขาวิชา คือ เทคโนโลยีสารสนเทศ และเทคโนโลยีการอาหาร

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้
 สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ลักษณ์ อัครราชกุมารี เสด็จแทนพระองค์
 ในพิธีวางศิลาฤกษ์การก่อสร้างอาคารมหาวิทยาลัย เมื่อวันอังคารที่ ๒ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๔๓
 และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
 เสด็จแทนพระองค์ ในพิธีเปิดมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงอย่างเป็นทางการ
 พร้อมทั้งพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตรุ่นแรก
 เมื่อวันอังคารที่ ๓ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๔๗
 นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อมอย่างหาที่สุดมีได้

ป้ายตราสัญลักษณ์มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

พิธีลงฟ้าวันยกตราสัญลักษณ์ขึ้นประดิษฐาน ณ ทางเข้ามหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

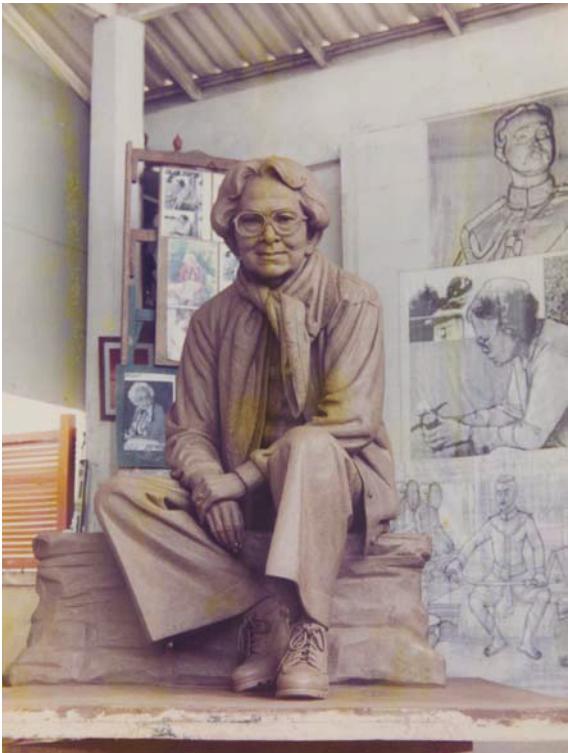
ในวันที่ยกตราสัญลักษณ์ขึ้นติดตั้งต้องใช้รถเครนขนาดใหญ่
ถึงสองคันช่วยกันยก เพราะมีน้ำหนักกว่าลิบตัน มีพิธีลงฟ้า
สิริมงคลโดยครูบด้วน

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงจึงมีสัญลักษณ์ปงบอกว่า ณ ที่นี่ คือ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง แต่นั่นมา โดยทินก้อนเดิมนั้นได้ยกไปไว้ที่ เนินทางเข้าอาคาร D1 จนถึงทุกวันนี้ ป้ายมหาวิทยาลัยในลักษณะ ที่จัดทำขึ้นนี้ จึงเป็นหนึ่งเดียวในโลกที่ไม่เหมือนใคร

9.4.5 พระราชานุสาวรีย์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

เมื่อแรกเริ่มสร้างมหาวิทยาลัย ยังไม่ได้คิดที่จะสร้างพระราชานุสาวรีย์ฯ ต่อมากายหลังได้เห็นพ้องต้องกันว่า มหาวิทยาลัยควรจะมี การสร้างพระราชานุสาวรีย์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เพื่อเป็นเครื่องหมายแห่งความจงรักภักดี และเป็นศูนย์รวมจิตใจของ คนมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จึงได้นำความขึ้นกรานบังคมทูลเพื่อขอ พระบรมราชานุญาตจัดสร้างพระราชานุสาวรีย์ฯ โดยกำหนดว่ารูปแบบ ของพระราชานุสาวรีย์ฯ ว่าควรให้มีความสอดคล้องกับคำว่า “แม่ฟ้าหลวง” ที่บ่งบอกถึงความหมายว่าทรงใกล้ชิดกับพสกนิกร โดยเฉพาะ ในห้องถินที่อยู่ห่างไกล นั่นคืออยู่ในอธิบายนถิ่นที่ทรงประทับนั่ง เสมือน หนึ่งกำลังมีพระราชดำเนินสักบabra ภูริในลักษณะที่เป็นกันเอง ฉลองพระองค์ที่สวมใส่ให้เป็นแบบไม่เป็นทางการ ในชุดที่สอดคล้อง กับการออกเยี่ยมเยียนราษฎร และที่สำคัญมีพระวรกายที่สมบูรณ์ พอครัวไม่ผ่าย侗ومมาก จากนั้นได้มอบหมายให้ประติมากร คือ พันโท นกกดล สุวรรณสมบัติ เป็นผู้ออกแบบและจัดปั้นพระรูปต้นแบบ ซึ่งใน การออกแบบนั้นได้นำพระบรมฉายาลักษณ์ในหลายลักษณะมาผสม ผสมกัน จนเป็นรูปแบบที่พอใจและตรงตามวัตถุประสงค์ จึงได้ดำเนิน การขึ้นรูปและปั้นพระรูปต้นแบบจนสำเร็จ ใช้เวลาประมาณ 6 เดือน

หลังจากการปั้นพระรูปต้นแบบเสร็จแล้ว เพื่อให้เกิดความ สมบูรณ์สูงสุด สมพระเกียรติ และเหมือนพระองค์จริงมากที่สุด จึงได้ กรานทูลเชิญสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวง- นราธิวาราชนครินทร์ ให้เสด็จฯ มาทอดพระเนตร และมีพระราช- วินิจฉัยเพื่อให้พระราชานุสาวรีย์ฯ มีความสมบูรณ์ที่สุด ในวันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2547 ณ บ้านช่างปืน อำเภอตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร เมื่อเสด็จฯ มาถึงได้ทอดพระเนตรพระรูปต้นแบบ แล้วยืนลงบนนิ่ง ประมาณ 5 นาที และทรงมีพระราชวินิจฉัยและดำรัสว่า “สวยงาม

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงราชวิถีราชนครินทร์
เสด็จฯ ทอดพระเนตรพระรูปต้นแบบพระราชนูสาวรีย์ สมเด็จพระคู่รักในพระบรมราชชนนี วันที่ 15 มิถุนายน 2547

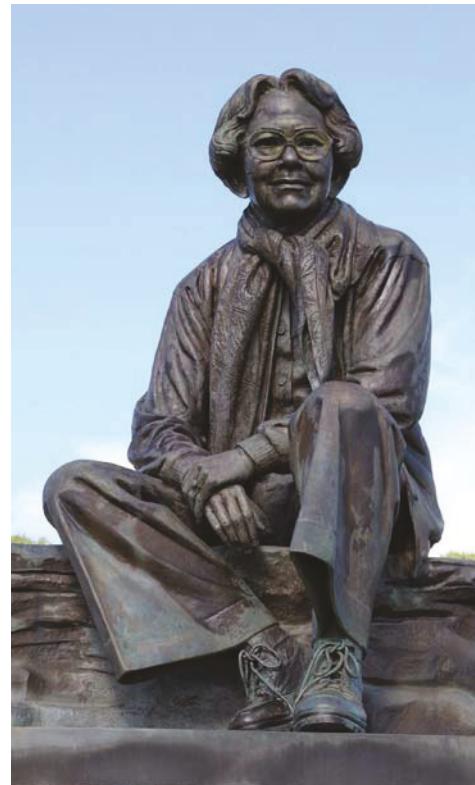
ตรวจการหล่อพระรูปต้นแบบพระราชนูสาวรีย์
สมเด็จพระคู่รักในพระบรมราชชนนี

เหมือนองค์จริงมาก แม่ดูไม่น่าสงสาร เหมือนรูปปั้นอื่นที่เคยทำกัน แต่เส้นผมยังดูไม่เหมือนจริงนะ เพราะไม่เป็นเส้นๆ แต่กีคงทำยาก” เมื่อได้ยินเช่นนั้นทุกคนที่เข้ามา ล้วนประกอบไปด้วยนายก สถาบันมหาวิทยาลัย กรรมการสถาบันมหาวิทยาลัย และแขกที่รับเชิญ ต่างโล่งอก เพราะหากมีพระราชวินิจฉัย ว่าไม่เหมาะสมประการใด กีคงต้องแก้กันใหม่หมด

การเดี๋ยว ทอดพระเนตรครั้นนี้ ยังความปลาบปลื้มให้กับพวกราชานมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงเป็นอย่างยิ่ง และตระหนักถึงความมีพระเมตตา ความเป็นกันเอง และความเรียบง่ายที่สมเด็จกรมหลวงฯ พระราชทานให้กับพวกราชานในวันนั้น

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เสด็จแทนพระองค์ทรงประกอบพิธีเททองหล่อพระรูป ณ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2547

พระราชานุสาวรีย์สมเด็จพระครุินทร์ราชนครินทร์ ณ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

พระรูปหล่อจำลอง
ขนาด 5 นิ้ว และ 9 นิ้ว

พระรูปต้นแบบได้ถูกนำมาหล่อด้วยโลหะซิลิก้าบรอนซ์ ที่โรงหล่ออาเกอป้าโมก จังหวัดอ่างทอง โดยกำหนดไว้ว่าโลหะที่ใช้หล่อนี้ เมื่อได้มีการประดิษฐานในประยุทธ์นั่นแล้ว จะค่อยๆ เปลี่ยนเป็นสีเขียวคล้ายกับอนุสาวรีย์ในยุโรป การหล่อและการตกแต่งดำเนินไปได้ด้วยดี ระหว่างนั้นได้มีการจัดเตรียมฐานที่ตั้งพระราชานุสาวรีย์ที่บริเวณติดกับลานดาว ระหว่างอาคาร E1 และ E2 ซึ่งต่อมาพื้นที่ด้านหน้าพระราชานุสาวรีย์ได้รับการเรียกงานว่า “ลานพระราชานุสาวรีย์” ฐานที่ตั้งพระราชานุสาวรีย์และบริเวณโดยรอบได้รับการออกแบบอย่างสวยงาม ฐานด้านหน้าประดับตราลัญลักษณ์ “สา” ด้านหลังจากรากพระราชประวัติ โดยย่อของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ในส่วนที่เกี่ยวเนื่องกับตราลัญลักษณ์มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

ได้มีการอัญเชิญพระราชานุสาวรีย์จากจังหวัดอ่างทอง มาที่มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม พ.ศ. 2548 และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ในการประกอบพิธีเปิดพระราชานุสาวรีย์ ณ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ. 2548 และในวันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ. 2548 ได้มีพิธีชัยมังคลาภิเษกขึ้นที่ลานพระราชานุสาวรีย์ฯ โดยมหาวิทยาลัยได้นิมนต์เกจิอาจารย์ทั่วภาคเหนือมาร่วมกระทำพิธีอันศักดิ์สิทธิ์นี้ตลอดทั้งคืน

9.4.6 พระเจ้าล้านทองเฉลิมพระเกียรติ 50 พรรษา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

มหาวิทยาลัยมีความตั้งใจที่จะสร้างพระประธานประจำมหาวิทยาลัย เพื่อไว้สักการะ และเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจให้กับบุคลากรของมหาวิทยาลัยและพุทธศาสนิกชนทั่วไปมาแต่แรกเริ่ม แต่ไม่สามารถที่จะเลือกรูปแบบที่เหมาะสมได้ จนกระทั่งวันหนึ่งได้ไปกราบพระประธานในโบสถ์วัดพระแก้ว จังหวัดเชียงราย เมื่อแห่งหน้าขึ้นแล้วมองไปที่พระพักตร์ เกิดความปิติ และร่วมเย็น พระพักตร์บ่งบอกถึงความเมตตา ความสงบ ที่ประทานให้กับผู้มาราบไหว้ จึงตัดสินใจว่าจะใช้รูปแบบของพระเจ้าล้านทอง อันเป็นพระประธานองค์นี้ เป็นต้นแบบของพระประธานประจำมหาวิทยาลัย หลังจากนั้นได้รับความเห็นชอบจากพระธรรมราชนวัตร เจ้าคณะภาค 6 และเจ้าอาวาสวัดพระแก้ว ให้จัดสร้างองค์จำลองเพื่อเป็นพระประธานประจำมหาวิทยาลัยได้ และเนื่องในโอกาสที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จะทรงเจริญพระชนมายุ 50 พรรษา ในปี พ.ศ. 2548 จึงได้ขอพระราชทาน

พิธีมahaพุทธารามกพระเจ้าล้านทองฯ 18-19 พฤษภาคม พ.ศ. 2550

พระพุทธรูปพระเจ้าล้านทองฯ
หน้าตัก 5 นิ้ว และ 9 นิ้ว

นามพระประisanประจำหาวิทยาลัยที่จะจัดสร้างนี้ว่า “พระเจ้าล้านทอง เคลิมพระเกียรติ 50 พรรษา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” และได้รับพระราชทานอนุญาตให้จัดสร้างได้ จึงได้มอบหมายให้ พันโท นกกด สุวรรณสมบัติ เป็นผู้ปั้นพระพุทธรูปด้วยแบบให้เหมือน องค์จริงทุกประการ แต่ย่อสัดส่วนลงร้อยละลิบ เพื่อมิให้ชำกับองค์เดิม การปั้นทำด้วยความยากลำบาก เพราะต้องคำนึงถึงความเหมือน สัดส่วน และรูปแบบรายละเอียดทุกประการ เมื่อปั้นพระพุทธรูป ด้ันแบบเสร็จแล้ว สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณาเสด็จพระราชดำเนินมาเททองหล่อพระพุทธรูปพระเจ้า

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ทรงประกอบพิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุลงในพระเกศามหาลาภะเจ้าล้านทองเฉลิมพระเกียรติฯ
และพิธียกช่อฟ้าวิหารพระเจ้าล้านทองเฉลิมพระเกียรติฯ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง วันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2551

ล้านทองเฉลิมพระเกียรติ 50 พรรษา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549 โดยหล่อ
ด้วยโลหะซิลิค้าบอรอนซ์ แต่ได้กำหนดให้พระพุทธรูปมีลีอองก้าตาล
คล้ายลีมันปู ซึ่งจะแตกต่างจากพระพุทธรูปทั่วไปที่เป็นลีดำหรือลีทอง
เหตุที่กำหนดเช่นนั้นเพื่อให้มีความแตกต่างจากพระพุทธรูปทั่วไป และ
ต้องการให้มีความรู้สึกร่วมเย็นเมื่อกราบไหว้

ได้มีการทำพิธีมหาพุทธากิเบก เมื่อวันที่ 18-19 พฤษภาคม
พ.ศ. 2550 ณ อาคารเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา บรมราชินีนาถ
โดยเกจิอาจารย์ชั้นนำทั่วภาคเหนือ ซึ่งได้มีการจัดสร้างพระพุทธรูป^๑
จำลองขนาดหน้าตัก 9 นิ้ว และ 5 นิ้ว พร้อมทั้งเครื่องญัติ เพื่อให้
พุทธศาสนิกชนได้นำไปกราบไหว้บูชาในคราวเดียวกันนี้ด้วย

จากนั้นได้นำไปประดิษฐาน ณ วิหารพระเจ้าล้านทอง
เฉลิมพระเกียรติฯ โดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ได้ทรงประกอบพิธียกช่อฟ้าวิหารพระเจ้าล้านทองเฉลิมพระเกียรติฯ และ

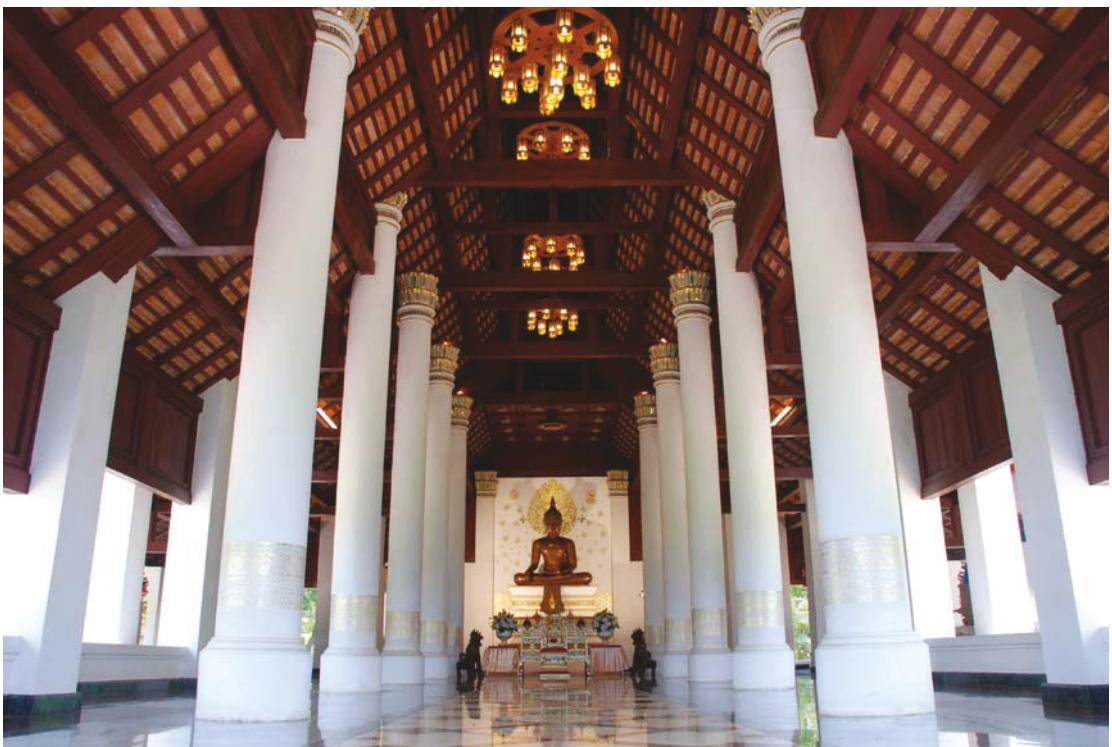
ประดิษฐ์สานพระประฐาน พร้อมทั้งทรงบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ จำนวน 3 องค์ ที่สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี้ยว อุปเสณ) วัดสารเกต ได้มีพระเมตตาประทานให้ไว้ในพระเกศามาลาพระเจ้าล้านทองเฉลิมพระเกียรติฯ ในวันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

9.4.7 วิหารพระเจ้าล้านทองเฉลิมพระเกียรติ 50 พรรษา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา สยามบรมราชกุมารี

การสร้างวิหารพระเจ้าล้านทองเฉลิมพระเกียรติ 50 พรรษา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา สยามบรมราชกุมารี ในเบื้องต้นไม่ได้คิดจะทำ ไม่มีขนาดและความสวยงามแบบที่เป็นอยู่ เพราะว่าเมื่อสร้างพระประฐานประจำมหาวิทยาลัยแล้วก็คิดแต่เพียงว่า่น่าจะมีสถานที่ประดิษฐ์สานที่เหมาะสม ในร่างแบบเดิมเป็นศาลากลีกๆ และยังไม่ได้กำหนดสถานที่ตั้งที่ชัดเจน ต่อมาภายหลังคิดว่าน่าจะสร้างให้เหมาะสม และเกิดประโยชน์ในด้านการอนุรักษ์พุทธสถาปัตยกรรมแบบล้านนาด้วย รวมทั้งเพื่อให้สมพระเกียรติของความเป็นพระพุทธรูปที่สร้างในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา 50 พรรษา จึงได้เริ่มคิดที่จะหาแบบที่เหมาะสม ได้ปรึกษาหารือกับหลายฝ่าย เช่น อาจารย์นคร พงษ์น้อย และผู้มีความรู้ด้านสถาปัตยกรรมล้านนาต่างๆ ได้รับคำแนะนำให้ปูดรูปแบบวิหารที่วัดปงยางคค และวัดไหล่หิน ที่จังหวัดลำปาง แต่โดยล้วนตัวมีความซื่นชื่นในสถาปัตยกรรมของวิหารวัดพระธาตุลำปางหลวงอยู่นานแล้ว ว่ามีความสวยงามและมีรูปลักษณ์ที่แปลกไปจาก การก่อสร้างวิหารของภาคกลาง คือ มีลักษณะเป็นวิหารโล่ง โครงสร้างหลังคาสวยงาม หลังจากที่ปูดมาหลายแห่งแล้วก็ตัดสินใจว่าน่าจะสร้างตามแบบสถาปัตยกรรมที่เป็นวิหารโล่ง แต่ยังไม่มีโครงออกแนวให้ต่อมากลุ่ม พวงสุวรรณ ได้เป็นคนแนะนำช่างพื้นเมืองที่เคยออกแบบพุทธสถาปัตยกรรมในภาคเหนือหลายแห่งให้ คือ สถารุ่ง จันตานุญ จากนั้นจึงได้มีการออกแบบและดำเนินการก่อสร้าง ระหว่างนั้นได้มีการพิจารณารูปแบบกันโดยใกล้ชิด มีการปรับปรุงรูปแบบหลายอย่าง เพื่อให้เป็นไปตามความฝัน ลักษณะการก่อสร้างที่นำมาประกอบการคิดออกแบบอีกแห่งหนึ่ง คือ โบสถ์วัดเชียงทอง ที่หลวงพระบางที่มีลักษณะหลังคาเหมือนกับแม่น้ำโขง ก่อกำลังกอกิ่ง ดังนั้น รูปแบบของวิหารพระเจ้าล้านทองจึงเป็นรูปแบบรวมแบบผสมผสานของพุทธสถาปัตย์ทั้งของล้านนาและล้านช้าง

วิหารพระเจ้าล้านทองเฉลิมพระเกียรติฯ 50 พรรษา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ภายในวิหารพระเจ้าล้านทองเฉลิมพระเกียรติฯ

สิ่งที่เป็นเหมือนปาฐกถาอีกอย่างหนึ่งในการสร้างพระพุทธรูปประจำมหาวิทยาลัย และวิหารพระเจ้าล้านทองนี้ ก็คือ เมื่อเริ่มคิด เริ่มสร้างนั้นไม่มีเงินที่จะใช้ในการก่อสร้างเลย แต่เมื่อบอกบุญไป ก็ปรากฏว่ามีผู้มีจิตครับธาร่วมกับบริจากนการดำเนินการเสร็จล้วน สมบูรณ์ทุกประการ ก่อนการเปิดวิหารประมาณสามสัปดาห์ ตนน ทางขึ้นวิหารยังไม่เรียบร้อย ไม่มีงบประมาณ เมื่อประกอบไป คุณหาญ จันทร์ตระกูล ซึ่งเป็นผู้ให้การสนับสนุนมหาวิทยาลัยอยู่เป็น ประจำก็ได้ม้าจัดทำให้เสร็จภายในหนึ่งสัปดาห์ บันไดทางขึ้นวิหาร ก็ยังไม่เรียบร้อย ก็ได้คุณประเสริฐ พุ่งกุมาร สมทบเงินให้อีก ๕ แสนบาท ทำให้การดำเนินการก่อสร้างทุกอย่างเสร็จล้วนสมบูรณ์อย่าง รวดเร็ว ทันเวลาที่จะเด็ดขาดราชดำเนินมาทรงยกช่อฟ้าและ ประดิษฐานพระเจ้าล้านทองเหลินพระเกียรติฯ ในวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๑

การเลือกที่ตั้งของวิหารฯ ก็คิดกันอยู่หลายที่ แนวคิดที่หนึ่ง คือ ให้อยู่ในสถานที่ที่นักศึกษาและคนทั่วไปสามารถเข้าไปกราบไหว้ได้ โดยสะดวก และอยู่จุดที่เข้าถึงได้ง่าย เช่น บริเวณใกล้กับสนามกีฬา ใกล้กับสวนสุขภาพในปัจจุบัน อีกแนวคิดหนึ่งก็น่าจะอยู่ในจุดที่แยก ออกไปจากความพลุกพล่าน ในที่สุดคุณสงเคราะห์ ชีวประวัติดำรงค์ ได้ให้ความคิดว่า น่าจะอยู่ในจุดที่สูงสุดที่จะจัดสร้างอาคารของ มหาวิทยาลัย ซึ่งขณะนั้นมีเนินลูกหนึ่งว่างอยู่ ใช้เป็นที่ปลูกสมุนไพร เพื่อการทดลองของอาจารย์สำนักวิชาชีวศาสตร์ จึงตัดสินใจเลือก เนินลูกนี้ อันเป็นสถานที่ปัจจุบัน ซึ่งการตัดสินใจนี้ นับว่าถูกต้อง เพราะ เป็นจุดที่เห็นเด่นง่าย และตั้งใจให้เห็นตั้งแต่ปากทางเข้ามหาวิทยาลัย และโดยที่จะเป็นความบังเอิญหรือตั้งใจก็แล้วแต่ ได้จัดให้วิหารฯ นี้ หันหน้าทามุม ๑๓ องศา ตะวันตกเฉียงเหนือ ซึ่งตรงกับปากทางเข้า มหาวิทยาลัยพอดี เลข ๓๑๓ หรือ ๓๑ ดูเหมือนจะเป็นเลขที่ลูกโ碌碌 กับมหาวิทยาลัย เพราะบ้านเลขที่ของมหาวิทยาลัยก็คือ ๓๓๓ และวัน ที่มีพิธีเปิดมหาวิทยาลัยคือวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ซึ่งโดยข้อมูลจริง แล้วก็คงเป็นความบังเอิญมากกว่า มีได้มีความตั้งใจเจาะจงแต่อย่างใด

การสร้างวิหารฯ หรือการตั้งพระประฐาน โดยปกติมีความเชื่อ กันว่า น่าจะหันหน้าไปทางทิศตะวันออกหรือทิศเหนือ แต่ด้วยลักษณะ

พื้นที่คงไม่สามารถทำอย่างนั้นได้ และด้วยความเชื่อว่าทุกสิ่งทุกอย่าง หากกระทำด้วยความสุจริตและตั้งใจดีแล้วก็เป็นมงคลทั้งล้วน ดังนั้น ประประชานและวิหารฯ แห่งนี้จึงหันหน้าไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ตามความเหมาะสม

9.4.8 สวนพุกยศาสตร์มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เฉลิมพระเกียรติ 80 พระยา มหาราชা

สวนพุกยศาสตร์มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เฉลิมพระเกียรติ 80 พระยา มหาราชา เป็นสิ่งที่ไม่เคยคาดคิดมาก่อนว่าจะเกิดขึ้น ในมหาวิทยาลัย เพราะเดิมคิดว่าทุกตารางนิ้วในมหาวิทยาลัยก็เป็นสวน พุกยศาสตร์อยู่แล้ว แต่วันนี้งืนยืนอยู่บนที่ก่อสร้างวิหารพระเจ้า ล้านทองฯ มองไปทางป่าด้านหลังวิหารฯ ก็เดินทางมาได้ ประมาณสัก 50 เมตร ก็จะพบว่าที่นี่เป็นสวนที่คนทั่วไปสามารถเข้าไปศึกษาสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติได้ ประกอบกับในปี นั้นจะมีการเฉลิมฉลองในวาระที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะเจริญ พระชนมายุ 80 พระยา จึงได้นำความชื่นเสnoonสภามหาวิทยาลัยเพื่อ ขอจัดทำสวนพุกยศาสตร์ในมหาวิทยาลัยเพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติฯ ในโอกาสอันสำคัญนี้ ซึ่งสภามหาวิทยาลัยก็ให้ความเห็นชอบเป็นเอกฉันท์ จากนั้นจึงได้ดำเนินการสำรวจและออกแบบเบื้องต้น ได้ขอ ความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าให้ม้าจัดทำแผนแม่บท ได้ไปศึกษา ดูงานองค์กรสวนพุกยศาสตร์ ที่อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งสวนพุกยศาสตร์ที่ต่างๆ เพื่อนำมาเป็นแนวคิดในการจัดสร้าง

จากการรวบรวมแนวคิดจากหลายที่ จึงได้กำหนดว่าสวน พุกยศาสตร์ในมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงนั้น ควรเป็นสวนพุกยศาสตร์ ที่ต้องใช้งบประมาณในการบำรุงรักษาน้อยที่สุด คือ ให้เป็นสวนที่มี ความเป็นธรรมชาติมากที่สุด มีส่วนปูรุ่งแต่งเพิ่มเติมเฉพาะในส่วนซึ่ง เป็นโครงสร้างพื้นฐาน ที่ให้ความสะดวกแก่ผู้เข้าชมเท่านั้น

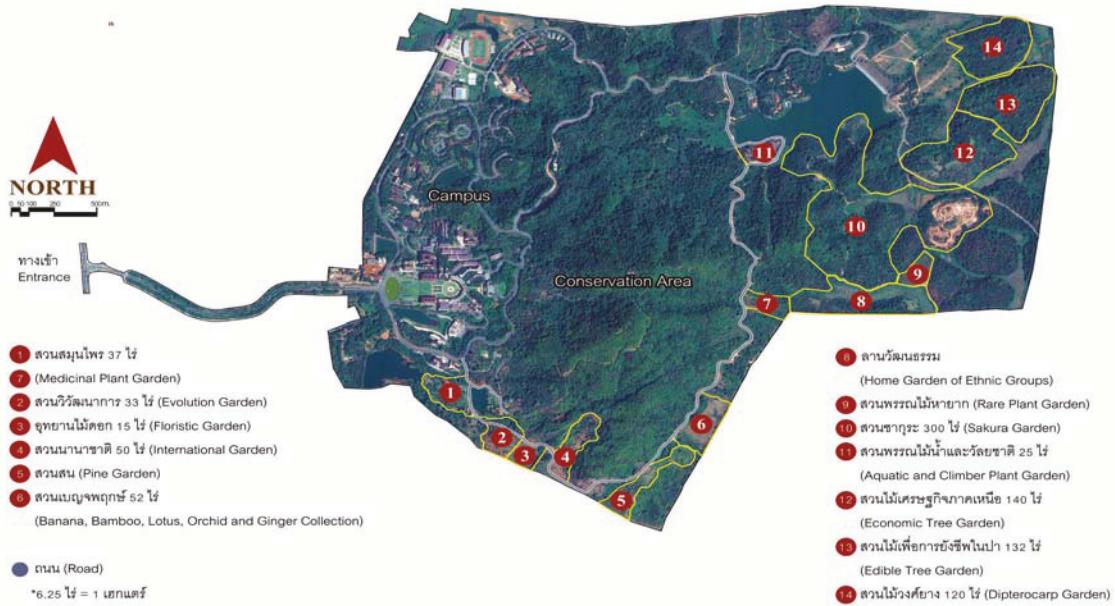
ภายหลังจากที่มีการสำรวจโดยละเอียดแล้ว พบว่า พื้นที่ที่จะ สร้างสวนพุกยศาสตร์นั้นอยู่รอบดอยแห่งด้านหลัง มีพื้นที่ประมาณ 1,000 ไร่เศษ ส่วนใหญ่เป็นป่าที่ถูกทำลาย แทนไม้มีดันไม้ใหญ่ที่เป็น ไม้เดิมหลงเหลืออยู่ ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องปลูกใหม่ ดูแลไม้เดิมใน

พื้นที่ รักษาสภาพภูมิประเทศเดิมไว้ให้นานที่สุด แต่เพื่อประโยชน์ในการศึกษาและการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ จึงได้กำหนดให้มีการออกแบบผังแม่บทให้สวนแห่งนี้มีความหลากหลาย และสามารถเป็นแหล่งศึกษาธรรมชาติได้ ในที่สุดทางคณะผู้ออกแบบ (โดยว่าจ้างมหาวิทยาลัยแม่โจ้เป็นผู้ออกแบบ) และกรรมการได้เห็นชอบที่จะให้มีสวนอยู่ฯ อยู่ 15 สวนในเบื้องต้น ซึ่งก็เป็นความฝันในขณะนั้น เพราะในเบื้องต้นมีได้มีงบประมาณอยู่เลย มหาวิทยาลัยได้จัดสรรงบประมาณให้ปีละ 5 ล้านบาท ซึ่งก็ทยอยดำเนินการมาตามลำดับ สวนแรกที่ทำคือ สวนสมุนไพร ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ 17 ไร่ นับว่าเป็นสวนสมุนไพรที่มีความสมบูรณ์มากที่สุดสวนหนึ่ง ต่อมาจึงขอรับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาล ได้มาอีกปีละ 5 ล้านบาท ทำให้การดำเนินการคล่องตัวขึ้น หลักการดำเนินการของสวนแห่งนี้ คือ ทำให้ใกล้เคียงธรรมชาติ มีค่าบำรุงรักษาน้อย สามารถใช้เป็นแหล่งศึกษาธรรมชาติได้

จุดเริ่มต้นความคิดที่จะสร้างสวนพฤกษศาสตร์ในมหาวิทยาลัย กับอาจารย์ ดร. จันทรรักษ์ โครงการ พฤกษศาสตร์ 2550

คนที่มีความสนใจและสนับสนุนการจัดสร้างสวนพฤกษศาสตร์แห่งนี้อย่างจริงจัง ต่อเนื่อง คือ คุณสงค์ ชีวประวัติดำรงค์ ที่ให้การสนับสนุนทั้งด้านงบประมาณและพรมแดนไม้ต่างๆ มาโดยตลอด หากปราศจากการสนับสนุนเช่นนี้แล้ว การดำเนินการของสวนพฤกษศาสตร์คงจะก้าวหน้าอย่างกว่าที่เป็นอยู่

ผังแม่บท สวนพฤกษาศาสตร์

เดิมที่ทางเดินในสวนพุกฤษศาสตร์ที่เป็นถนนนั้นไม่ได้คิดจะสร้างก้าว คิดแต่เพียงว่าจะเป็นทางเดินให้คนเดินเข้าไปชมสวนเท่านั้น หรือมีทางที่จะให้รถเข้าไปบริการเท่าที่จำเป็น แต่ภายหลังได้รับการสนับสนุนจากการทางหลวงชนบท มาช่วยจัดทำถนนในบริเวณสวนให้มีระยะทางยาวประมาณ 4 กิโลเมตร เป็นคอนกรีตเสริมเหล็กขนาดกว้าง 5 เมตร müลค่าประมาณ 20 ล้านบาท โดยมีจุดเริ่มต้นจากบริเวณวิหารพระเจ้าล้านทองฯ ไปจนถึงวนาครม

สวนชาครุในสวนพุกฤษศาสตร์ฯ

ในปี 2557 มหาวิทยาลัยได้ดำเนินการปลูกต้นชาครุขึ้นในสวนพุกฤษศาสตร์ เพื่อเพิ่มความหลากหลายของพรรณไม้และความสวยงาม คุณสังคม ชีวประวัติดำรงค์ ได้รับทราบแนวคิดดังกล่าว จึงได้ให้การสนับสนุนอย่างมากในการจัดทำต้นชาครุจากประเทศจีนกว่า 8,000 ต้น และยังให้เงินสนับสนุนอีกหลายล้านบาท และจากนั้นมา สวนชาครุ 4 สายพันธุ์ ก็เกิดขึ้นในสวนพุกฤษศาสตร์ร่วมมหาวิทยาลัย แม่ฟ้าหลวง

พิธีเปิดสวนชาครุ

คุณสังคม ชีวประวัติดำรงค์ ปลูกชาครุ

พื้นที่ปลูกชาครุ

การดำเนินการหลายอย่างของมหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่เกิดจากความคิดความฝันที่มีได้มีงบประมาณแผ่นดินรองรับ แต่เมื่อคิดจะทำแล้วก็มักจะปรากฏว่ามีผู้มาให้การสนับสนุนอยู่เสมอ อันเป็นสิ่งที่น่าจะบ่งบอกได้ว่าหากคิดดีทำดีและมีความมั่นอย่างแท้จริงแล้ว ก็จะประสบความสำเร็จได้

9.4.9 วนาราม

การก่อสร้างวนารามไม่ได้อยู่ในแผนการของมหาวิทยาลัยมาก่อน แต่ด้วยความคิดที่ว่าอยากจะสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยมีการดำเนินการเกี่ยวกับการพื้นฟูสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพด้วยการใช้ศาสตร์การแพทย์แผนไทย จึงได้ปรึกษากับสำนักงบประมาณซึ่งสำนักงบประมาณก็เห็นด้วยจึงจัดสรรงบประมาณให้ 60 ล้านบาท จึงจัดสร้างวนารามขึ้นเพื่อให้เป็น Wellness Resort ของมหาวิทยาลัย ที่ใช้ในการให้บริการการพื้นฟูสุขภาพ และที่ฝึกงานของนักศึกษาในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ต่อมาได้รับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมอีกตามลำดับ จนปัจจุบันมีห้องพัก 60 ห้อง มีอาคารห้องประชุม อนงประสังค์และสิ่งอำนวยความสะดวกโดยครบครัน

ขณะกำลังก่อสร้าง เมื่อปี พ.ศ. 2548

วนาราม ณ ปัจจุบัน

9.4.10 อ่างเก็บน้ำ

อ่างเก็บน้ำอยู่ในแผนการก่อสร้างมหาวิทยาลัยแต่แรกเริ่ม เพื่อใช้เป็นแหล่งผลิตน้ำประปาของมหาวิทยาลัย แต่การก่อสร้างอ่างเก็บน้ำไม่ได้อยู่ในโครงการก่อสร้างมหาวิทยาลัยในงบประมาณแรกเริ่ม แต่ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม 43 ล้านบาท โดยสร้าง

ขณะกำลังก่อสร้าง เมื่อปี พ.ศ. 2545

อยู่ด้านหลังดอยแวง มีลักษณะเป็นเขื่อนแกนดินเหนียว สามารถกุน้ำได้ประมาณ 1.8 ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่รับน้ำของอ่างเก็บน้ำนี้ คือดอยแวงทั้งดอย บริเวณพื้นที่อ่างเก็บน้ำเดิมเป็นพื้นที่ทำนา มีต้นทองกวาวขนาดเล็กผ่านศูนย์กลางประมาณหนึ่งฟุตเศษอยู่กลางท้องนา ได้ขุดล้อมมาปลูกไว้ที่หน้าอาคาร D1 เจริญกงกມดดอยห่ายปี ต่อมาลูกหนอนกินตายไปในที่สุด ในปีแรกที่ทำเขื่อนเสร็จมีฝนตกในพื้นที่ดอยแวงอย่างมาก ทำให้น้ำเต็มเขื่อนอย่างรวดเร็ว

ดินเหนียวที่ใช้ในการทำเขื่อนได้มานาเงินดินที่อยู่ใกล้ๆ บริเวณเขื่อน ได้เขื่อนมาหนึ่งเขื่อนแต่ก็เสียเงินไปหนึ่งลูก

อ่างเก็บน้ำ ณ ปัจจุบัน

มหาวิทยาลัยได้ใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำดอยແง່ນแห่งนี้ใช้ในการผลิตน้ำประปา แต่ละวันจะมีการผลิตน้ำประปา 4-5 พันลูกบาศก์เมตร เพื่อใช้ในมหาวิทยาลัยเท่านั้น ณ วันนี้ ปริมาณน้ำยังเพียงพอ แต่ในอนาคตเมื่อประชากรมากขึ้นมหาวิทยาลัยจำเป็นต้องหาแหล่งน้ำใหม่เพิ่มเติม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างศูนย์การแพทย์คงจะใช้ปริมาณน้ำเท่ากับที่เราใช้อยู่ในมหาวิทยาลัยในวันนี้ ปัญหาเรื่องน้ำจึงจะเป็นปัญหาใหญ่ของมหาวิทยาลัยต่อไป การใช้น้ำประปาของการประปาส่วนภูมิภาคก็เป็นอีกทางเลือกหนึ่ง แต่ราคาแพงมาก ซึ่งเรื่องนี้จะต้องมีการเตรียมการโดยรอบควบคู่ไป

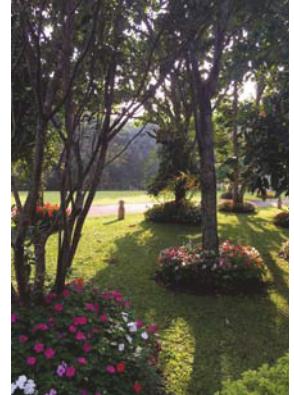
ความสมบูรณ์ของป่าดอยແง່ນซึ่งเป็นป่าต้นน้ำสำราญ มีความสำคัญต่อปริมาณน้ำในเขื่อนอย่างมาก ป้ายส้มบูรณ์เท่าได้ก็จะสามารถกักเก็บน้ำมาเลี้ยงเขื่อนมากเท่านั้น แต่ด้วยพื้นที่ที่มีขนาดจำกัด ปริมาณน้ำจากดอยແง່นก็จะมีจุดสูงสุดที่จะผลิตได้ แต่บทพิสูจน์เรื่องนี้ที่สำคัญ ก็คือ ณ วันนี้ แม้แต่ในฤดูแล้ง ก็ยังมีน้ำไหลรินจากดอยແง່นลงเขื่อนอยู่ตลอดเวลา

9.4.11 ต้นไม้ในมหาวิทยาลัย

ความคิดที่จะให้มหาวิทยาลัยเป็น University in the park มีมาแต่แรกเริ่มของการจัดตั้งมหาวิทยาลัย อันเนื่องมาจากสองเหตุผล คือ (1) ต้องการพลิกฟื้นคืนสภาพโดยแบ่งให้เป็นป่าอันสมบูรณ์ และ เป็นตัวอย่างว่าป่าที่ถูกทำลายสามารถที่จะฟื้นคืนสภาพได้โดยฝีมือมนุษย์ (2) ต้องการเดินตามรอยสมเด็จฯ ที่จะปลูกป่าเพื่อนรักษา สภาพแวดล้อม และฟื้นฟูธรรมชาติที่ถูกทำลาย

การปลูกต้นไม้ในมหาวิทยาลัยได้ถูกกำหนดไว้ในแผนแม่บท ของการก่อสร้างว่า ให้ผู้รับเหมา ก่อสร้างต้องปลูกต้นไม้ในบริเวณ มหาวิทยาลัยประมาณ 20,000 ต้น จุดนั้นจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการ ปลูกต้นไม้ แต่ภายหลังได้ปลูกเพิ่มเติมอีกปีละประมาณไม่น้อยกว่า 10,000 ต้น ทำให้ ณ วันนี้ทั่วทุกบริเวณของมหาวิทยาลัยเต็มไปด้วย ต้นไม้นานาพารณ์

มีความเสมอว่า ทำไมต้นไม้ในมหาวิทยาลัยจึงปลูกชิดกัน และไม่เป็นระเบียบ คำตอบคือต้องการให้เหมือนสภาพป่าธรรมชาติมากที่สุด และการปลูกต้นไม้ในมหาวิทยาลัยจะไม่จำกัดพื้นที่ไม้ แต่จะเลือกปลูกให้คละกันไป เพื่อให้เป็นธรรมชาติมากที่สุด เมื่อ่อนสภาพป่าเบญจพรรณ การปลูกต้นไม้นั้นถ้าทำให้สภาพเหมือนป่ามากที่สุด ต้นไม้ก็จะดูแลกันเอง แข่งกันเติบโต ต้นไหนที่แข็งแรงสูงไม่ได้ก็จะตายไป การแพร่พันธุ์ก็จะเป็นไปตามธรรมชาติ ในมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ต้นไม้จึงดูเป็นธรรมชาติมากที่สุด

นโยบายที่ให้นักศึกษาแต่ละคนได้มีโอกาสร่วมปลูกป่าในมหาวิทยาลัยในแต่ละปี เป็นกลไกสำคัญที่ทำให้นักศึกษามีความรักและผูกพันกับต้นไม้ ทำให้ปริมาณต้นไม้ในมหาวิทยาลัยเพิ่มมากขึ้น ทำให้นักศึกษามีความภาคภูมิใจว่าเป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัย สิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน คือ เริ่มมาพื้นที่ว่างที่จะให้นักศึกษาไปปลูกต้นไม้ยากขึ้น เพราะปลูกกันทั่วเรือนแล้ว ถัดจากนี้ไปก็คงอยู่ในห้วงเวลาแห่งการนำรุ่นรักษาที่จะให้เกิดความเจริญของงานและส่วนยังมา ตัวอย่างดอกไม้รอมมหาวิทยาลัย

มีทั้งไม้ดอก ไม้ห้อม และไม้ใบ

ถนนทางเข้ามหาวิทยาลัย

ต้นไม้บริเวณถนนทางเข้ามหาวิทยาลัยเป็นต้นไม้ที่ปลูกใหม่ทั้งสิ้น เดิมที่ไม่มีต้นไม้แม้แต่ต้นเดียว การนำต้นไม้มามปลูกกลางถนน และสองข้างทางเป็นความตั้งใจแต่แรกเริ่มที่อยากให้เกิดเป็นอุโมงค์ ต้นไม้ วันนี้ความผ่านน้ำเป็นจริง

การปลูกต้นไม้ในมหาวิทยาลัยในพื้นที่ซึ่งกรรช้าง จำเป็นต้องเริ่มจากไม่นำร่องที่โถเร็วก่อน อันได้แก่ พืชตระกูลคลื่วที่นิยมจากโถเร็วแล้วยังบำรุงดินด้วย เช่น jamjuri หางนกยูง นนทรี เป็นต้น แต่ขณะเดียวกันไม้ชนิดอื่นก็ปลูกคู่บ้านกันไป

สวนสุขภาพ

การปลูกต้นไม้ในมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงจะไม่มีทางสำเร็จเลี้ยง ถ้าคนในมหาวิทยาลัยไม่รักต้นไม้ ไม่รักธรรมชาติ ความสำเร็จทั้งหลายทั้งปวงในเรื่องนี้จึงเกิดขึ้นด้วยใจรัก ที่อยากระห็น อยากจะให้เป็นอย่างแท้จริง คนที่มาเยือนมหาวิทยาลัยมักจะพูดเสมอว่า ต้นไม้ในมหาวิทยาลัยโดยรวมดีมาก อากาศดี แต่ไม่มีคราเดียวที่จะพูดว่า เพราะเราดูแลรักษาดี เขาจึงพูดเสมอว่าที่บ้านเขารักต้นไม้ไม่ได้ เพราะดินไม่ดี อากาศไม่ดี ซึ่งความจริงไม่ใช่

พื้นที่กรังทุกพื้นที่สามารถปลูกพื้นให้เป็นป่าอันสมบูรณ์ได้ทั้งสิ้น เช่น ที่โกลลัตัวที่สุด คือบริเวณสวนสุขภาพในมหาวิทยาลัย เดิมที่เป็นพื้นที่ว่างเปล่าประมาณ 4 ไร่ หลังจากที่ตั้งใจทำอยู่เพียงแค่สองปี ก็เต็มไปด้วยไม้นานาพรรณ เพียงลีบีกีร์รีน ซึ่งเป็นตัวอย่างที่ดีที่สุด ว่าถ้าตั้งใจจริงแล้วเราสามารถทำได้

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ได้น้อมนำแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาใช้ในการปลูกป่าของมหาวิทยาลัย มาโดยรอบล้วน เป็นแสงส่องทางในการดำเนินการ จนถึง ณ วันนี้ ดอยแวงซื่งเคยแห้งแล้งแล้วก็ได้ปลูกพื้นเป็นป่าสมบูรณ์ที่เชี่ยวชาญอุ่นตลอดทั้งปี มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงสำนึกรักในพระมหากรุณาธิคุณ และมุ่งหวังว่าจะได้มีผู้ใช้แนวพระราชดำรินี้ในการพัฒนาให้เกิดป่าอันอุดมต่อไปในประเทศไทย

9.4.12 สรุป

การเลือกที่ตั้งของมหาวิทยาลัยในเมืองตันตูแต่ความเหมาะสม ด้านภูมิศาสตร์และตำแหน่งที่ตั้งเท่านั้น มิได้คิดถึงปัจจัยความเหมาะสม และถูกต้องตามเกณฑ์การเลือกที่ตั้งตามตำแหน่งแต่อย่างใด ความเหมาะสมที่ว่านั้นคือการอยู่ใกล้ระบบการขนส่ง การอยู่ใกล้ระบบพลังงาน การอยู่ใกล้ธรรมชาติ การมีภูเขาอยู่ในพื้นที่ โดยในระยะแรกนั้นคาดภาพไว้ว่าภูเขาในพื้นที่คือดอยแวงน่าจะใช้แลนด์マーกของมหาวิทยาลัยได้ ในขณะเดียวกันด้วยลักษณะพื้นที่ที่มีความสูงต่ำตามลักษณะของพื้นที่เชิงเขาเกี่ยวกับการออกแบบและการก่อสร้างทำได้ยากกว่าทำในที่ราบ ซึ่งเป็นลักษณะที่คำนึงถึงแต่แรกแล้ว แต่ก็คิดว่าจะใช้ประโยชน์จากพื้นที่ซึ่งมิใช่ที่ราบนั้นทำให้เกิดความสวยงามและความแตกต่างไปจากมหาวิทยาลัยอื่นได้ ซึ่งก็เป็นจริงในเวลาต่อมา

ดอยแม่ พ.ศ. 2558

ในการออกแบบเดิม สร้างหน้ามหาวิทยาลัยไม่มี แต่ได้ตัดสินใจให้ขาดขึ้นเพื่อความสวยงามและความร่มรื่น บริเวณที่ตั้งพระราชานุสาวรีย์ในปัจจุบัน เดิมได้ออกแบบไว้เป็นอาคารหอคำเล็กๆ เป็นอาคารเชิงสัญลักษณ์ของความเป็นล้านนา ระหว่างอาคาร E1 และ E2 ออกแบบให้เป็นทางเดินเชื่อมระหว่างอาคาร มีหลังคากลุ่ม แต่ภายหลังเห็นว่าไม่เหมาะสมสมจังกัดกีดไป

การจัดสร้างพระราชานุสาวรีย์แทนที่บริเวณจะสร้างหอคำเล็กๆ นั้น เป็นความคิดที่ถูกต้อง เพราะเมื่อเข้ามามหาวิทยาลัยมา ถึงแรกที่จะปรากฏ คือ พระราชานุสาวรีย์ การยกเลิกทางเดินเชื่อมระหว่างอาคาร เป็นความคิดที่ถูกต้อง ทำให้โครงสร้างการก่อสร้างมหาวิทยาลัยมีความสมบูรณ์ สวยงามขึ้น การสร้างสะพานทำให้เกิดความสวยงาม เป็นที่พักผ่อนของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี

ต่อมาภายหลังผู้เชี่ยวชาญด้านการดูแลภายนอกจึงได้วิจารณ์ว่าการมีดอยแม่เป็นจุดที่มีความเหมาะสมที่สุด เพราะจะทำให้มหาวิทยาลัยมีความมั่นคง เจริญงอกงาม การมีพระราชานุสาวรีย์อยู่ตรงกลางจะช่วยปัดเป่าลิ่งไม่ดึงมันทิ้งหล่ายออกไป การมี

สร่าน้ำอุ่นห้ามมหาวิทยาลัยจะนำความรุ่มเย็นและความสมูรณ์พูนสุขมาให้ วันหนึ่งลูกของท่านเต็ง เลี้ยวผิด ซึ่งเป็นศิลปินและคณะได้มามาเยือนมหาวิทยาลัย ทุกคนยืนมองมหาวิทยาลัยและดอยแห่งที่บริเวณสร่าน้ำแล้วพูดว่า “ณ บริเวณแห่งนี้ เหมาะสำหรับจะสร้างสถานศึกษาเท่านั้น เพราะลักษณะของดอยแห่งเมืองนี้กับที่วางผู้กันจีน อันหมายถึงนักประชัญและนักคิด จะใช้พื้นที่แห่งนี้เพื่อการอื่นก็จะไม่เจริญรุ่งเรือง”

ดังนั้น เมื่อประมวลขึ้นจากสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นแล้ว ที่ตั้งของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จึงดูเหมือนว่าจะถูกต้องตามหลักตำราซัยภูมิ และการสร้างสิ่งก่อสร้างตามตำราจีนทุกประการ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญ มิได้ตั้งใจมาก่อน จึงเป็นเสมือนฝาลิขิต หรือสมเด็จย่ามันดาลให้เกิดขึ้น และสะท้อนให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงนั้น ได้เจริญเติบโตโดยรวดเร็ว โดยตลอด

9.4.13 ความสัมพันธ์ระหว่างคณะสงฆ์กับมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงมีความตั้งใจแต่แรกเริ่มว่าจะสร้างความสัมพันธ์กับคณะสงฆ์ในจังหวัดเชียงรายให้ใกล้ชิด ตั้งใจจะอุปถัมภ์ค้ำชูพระศาสนาให้เจริญ.org กิจกรรม จึงได้มีกิจกรรมต่างๆ ที่ให้ความสำคัญกับคณะสงฆ์มาโดยตลอด เคยมีการจัดประชุมใหญ่ประกอบการทั้ง 1,200 วัด ในจังหวัดเชียงราย ที่หอประชุมสมเด็จฯ เพื่อส่งเสริมกิจกรรมของพระพุทธศาสนา นอกจากนี้ ยังมีกิจกรรมร่วมกับคณะสงฆ์อยู่เป็นประจำ

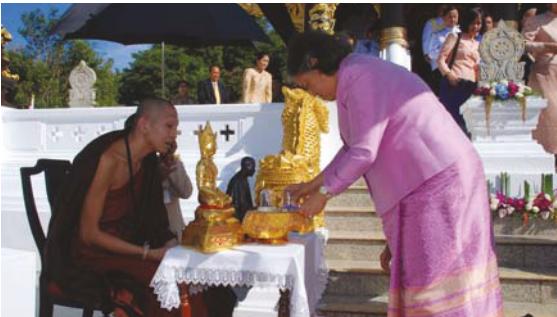

พระธรรมราชนຸ້ວຕ (ສຸທັນ ສຸທສຸໂນ) ເຈົາວາສວັດພຣະກໍວ (ພຣະອາຮມຫລວງ) ເຈົາຄະນະການ 6
ປຣິຄູງປາປ່ອງຢາດຸມກົບນທິກິດຕິມສັກດີ ສາຂາວິຊາຮູ້ປະກາດຄາສຕ່ຽວ

พระมหาວຸฒິຫຸຍ ວິຊີຣເມື້
ປຣິຄູງປາປ່ອງຢາດຸມກົບນທິກິດຕິມສັກດີ ສາຂາວິຊາລັ້ງຄມຄາສຕ່ຽວ

มหาวิทยาลัยได้ถวายปริญญาภิติมศักดิ์ ให้กับพระสงฆ์ใน
จังหวัดเชียงรายไปแล้ว 2 รูป คือ พระธรรมราชนຸ້ວຕ (ສຸທັນ ສຸທສຸໂນ)
ເຈົາວາສວັດພຣະກໍວ (ພຣະອາຮມຫລວງ) ເຈົາຄະນະການ 6 และ
พระมหาວຸฒິຫຸຍ ວິຊີຣເມື້ เพื่อแสดงความยกย่องและเชิดชูว่าเป็นผู้มี
ความรอบรู้ในพระพุทธศาสนา อย่างเป็นที่ประจักษ์ และใช้หลักธรรม
ของพระพุทธศาสนาในการยังประโยชน์ให้กับลั่งຄມอย่างต่อเนื่อง

ตามเสด็จฯ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทอดผ้าพระกฐิน
ณ วัดภูมิพาราม วันที่ 26 ตุลาคม 2552

การประชุมพระสังฆाहิการ ระดับเจ้าคณะจังหวัด
เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล เจ้าอาวาส
และพระเลขาธุการ ภาค 4-5-6-7 (ธรรมยุต) และ^๑
เจริญพระพุทธมนต์ วันที่ 18-19 พฤษภาคม 2556

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มีความตระหนักอยู่เสมอว่า ศาสตราจารย์และอาจารย์จะต้องอยู่คู่กัน เกื้อหนุนค้ำจุนชี้งกันและกัน ดังนั้น การได้กีตามที่จะทำให้ศาสตราจารย์มีความเริ่มรุ่งเรือง เพื่อยังประโยชน์ให้กับบ้านเมืองและล้วนรวมแล้ว มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จะร่วมดำเนินการอย่างเต็มความสามารถ เพื่อประโยชน์สุขของ บ้านเมืองเป็นสำคัญ

ความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยกับคณะกรรมการสงฆ์จะมีอยู่ต่อไป และมิใช่เฉพาะคณะกรรมการสงฆ์ในพระพุทธศาสนาเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึง คณะกรรมการผู้นำทางศาสนาอื่นๆ ด้วย

9.5 ความสัมพันธ์กับบุคคลสำคัญต่างประเทศ

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มีความสัมพันธ์กับมหาวิทยาลัยและ องค์กรต่างๆ ในต่างประเทศมากกว่า 40 แห่ง ได้มีโอกาสเข้าเฝ้าสมเด็จ พระราชินีบดีจิกเม่ เคเชอร์ นัมเกล วงศุก แห่งราชอาณาจักรภูฏาน ณ เมืองทิมพู เพื่อทูลเกล้าถวายทุนการศึกษา “His Majesty King Jigme Khesar Namgyel Wangchuck Scholarships” เมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2557

สมเด็จพระราชินีบดีจิกเม่
เคเชอร์ นัมเกล วงศุก
แห่งราชอาณาจักรภูฏาน
ณ พระราชวัง เมือง Thim phu

เจ้าชายอภิชิโน รัชทายาทลำดับที่ 2 แห่งประเทศไทยสู่ปุน เสด็จฯ เยี่ยมชมกิจการ
ของมหาวิทยาลัยเป็นการส่วนพระองค์ เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2548

ภาพฯ มาดามเจิน จือลี่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการสาธารณรัฐประชาชนจีน
ได้เยี่ยมชมมหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2542

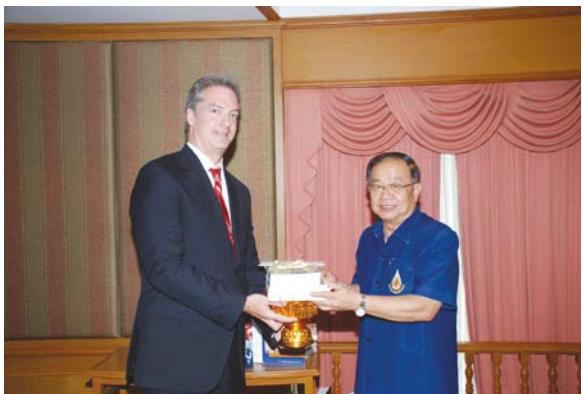
พิธีพระราชทานปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
แด่ ฯพณฯ มาดาમ เคนน จีโอลี่ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และป้าจุบันดำรงตำแหน่ง
ประธานสหพันธ์สถาบันแห่งชาติ และรองประธานสถาบันราชภัฏประชาชน สาธารณรัฐประชาชนจีน
วันที่ 8 มกราคม 2554

ร่วมเฝ้ารับเสด็จและถวายการต้อนรับ HRH Dechan Yangzom Wangchuk
พระเชษฐภคินีในสมเด็จพระราชาธิบดีแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา ในโอกาสเสด็จฯ เป็นประธาน
ในงานเลี้ยงรับรอง เพื่อเฉลิมฉลองการเปิดเลันทางการบินใหม่ของสายการบินกัมพูชา
จากเมืองพารา ประเทศกัมพูชา สู่กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย
ณ โรงแรมไฮอลิเดย์ อินน์ เอ็กซ์เพรส กรุงเทพมหานคร
วันที่ 10 ตุลาคม 2556

มอบปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวัชรประศาสนศาสตร์
ให้แก่ ฯพณฯ เติง เส่ง ประธานาธิบดีสาธารณรัฐสหภาพเมียนมาร์
ณ ทำเนียบรัฐบาล เมือง Naypyidaw สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์
วันที่ 29 พฤศจิกายน 2556

ต้อนรับบุคคลสำคัญต่างประเทศ

9.6 ศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธรและสถาบันงจือแห่งมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

โดยได้รับความร่วมมือสนับสนุนจากรัฐบาลจีนเป็นอย่างดี โดย Madame Chen Zhili รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ประเทศไทย สาธารณรัฐประชาชนจีนในขณะนั้น ได้ให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ จึงมีการจัดสร้างศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนขึ้น และภายหลังได้รับพระราชทานนามว่า “ศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธร” และได้มีพิธีเปิดอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2547 โดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยมีตุ่นประสงค์เพื่อส่งเสริมการสอนภาษาและวัฒนธรรมจีน นับว่ามหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เป็นมหาวิทยาลัยแรกที่ได้ให้ความสนใจในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาและวัฒนธรรมจีนอย่างจริงจัง ต่อมารัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนได้เห็นความสำคัญของการเผยแพร่องค์ความรู้ในฐานะที่เป็นศูนย์กลางวัฒนธรรม ได้จัดตั้งสถาบันงจือขึ้นในประเทศไทยต่างๆ ทั่วโลก ปัจจุบัน มีถึง 136 ประเทศ

รัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนได้ให้ความเห็นชอบให้จัดตั้งสถาบันงจือขึ้นที่มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2548 และได้มีพิธีเปิดอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2549 นับเป็นสถาบันงจือชุดแรกของโลกที่มีการจัดตั้ง ตลอดเวลาที่ผ่านมา สถาบันงจือแห่งมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ได้ทำหน้าที่ส่งเสริมและเผยแพร่การสอนภาษาและวัฒนธรรมจีน ร่วมกับศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนอย่างต่อเนื่อง รัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนได้จัดส่งอาสาสมัครชาวจีนมาทำหน้าที่สอนเป็นประจำทุกปี ปีละ 15-20 คน

ศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนลิรินธ์

สถาบันชื่อแห่งมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

ได้รับเกียรติจากรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีน
ให้เป็นกรรมการบริหารสถาบันชื่อแห่งรัฐบาล
สาธารณรัฐประชาชนจีนซึ่งเป็นคณะกรรมการบริหาร
ชุดแรกเมื่อปี 2550

ปัจุบันมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เป็นมหาวิทยาลัยที่เปิดสอน
ภาษาและวัฒนธรรมจีน และเรื่องเกี่ยวกับจีนมากที่สุดในประเทศไทย
และในอาเซียน มีนักศึกษาเต็มเวลาที่เรียนภาษาและเรื่องราวเกี่ยวกับ
จีนมากที่สุด นักศึกษาที่จบไปได้รับการยอมรับว่ามีความสามารถอย่าง
เป็นที่ประจักษ์

บกสธุป...
กว่าจะถึงดอยแห่งนั้น

บทสรุป... กว่าจะถึงดอยแม่

คำกล่าวที่ว่า “ไม่มีครรภ์อนาคต” นั้นเป็นสิ่งที่จริงแท้แน่นอน จากเด็กบ้านนอก ได้รับโอกาสที่มีคนหยิบยื่นให้ ให้ไปเรียนต่อที่ กรุงเทพฯ ผ่านความยากลำบาก ทั้งการเรียนและความเป็นอยู่ แต่ด้วย ความมุ่งมั่นอยากรู้ เป็นหมวด ก็เป็นแรงผลักดันให้พยายามสอบเข้าคณะ วิทยาศาสตร์ จุฬาฯ จนได้ เพื่อหวังว่าจะได้ข้ามฟากไปเรียนหมวดที่จุฬาฯ หรือ คิริราช แต่เมื่อไม่สามารถสอบข้ามฟากไปเรียนหมวดที่จุฬาฯ หรือ คิริราช แต่เมื่อไม่สามารถสอบข้ามฟากไปเรียนหมวดที่จุฬาฯ ให้ไปเรียนทันตแพทย์อยู่แค่สองเดือน ด้วยความจำเป็นก็กลับมาเรียน คณะวิทยาศาสตร์ตามเดิม ด้วยหวังว่าจะจบการศึกษาและหาเงินได้เร็วๆ ชีวิตถูกลิขิตให้ไปได้งานทำที่โรงงานปุ๋ยเคมีที่แม่มาะอยู่ไม่ถึงสองเดือน ก็ได้รับโอกาสใหม่มาเป็นอาจารย์ที่จุฬาฯ อย่างเรียนต่อทางวิทยาศาสตร์ แต่ไม่มีโอกาส จึงใช้เวลาว่างไปเรียนรู้ประสบการณ์ศาสตร์ที่นิด้า เพื่อเปิด โลกทัศน์ใหม่ทางสังคมตามที่สนใจ นึกว่าชีวิตจะหยุดอยู่เพียงนั้น ก็มี คนซักชวนให้ไปทำงานบริหารที่สำนักงานเลขานุการ จุฬาฯ ได้มีโอกาส ไปเรียนต่อปริญญาโททางด้านการพิมพ์ที่สหราชอาณาจักร เมริกา กลับมาสร้าง ชื่อเสียงว่าเป็นผู้รู้ทางด้านเทคโนโลยีการพิมพ์ในวงการพิมพ์ของไทย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช มีปัญหาในการผลิตสื่อการศึกษา จึง มาขอให้ไปเป็นรองอธิการบดีอยู่พักหนึ่ง แก้ปัญหาได้เสร็จล้วน ระหว่าง นั้น ก็จัดงานแสดงการพิมพ์แห่งประเทศไทยครั้งที่ 5 ซึ่งเป็นการจัดครั้ง ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย มีชื่อเสียง คนรู้จักไปทั่ว จากนั้น ชีวิตหักเห เปลี่ยนแนวจากการเป็นข้าราชการมหาวิทยาลัยไปเป็นข้าราชการ พลเรือน โดยได้รับการซักชวนให้ไปเป็นผู้ช่วยปลัดทบวงมหาวิทยาลัย เลื่อนขึ้นเป็นรองปลัดทบวงมหาวิทยาลัย และปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ตามลำดับ โดยใช้เวลาประมาณหกถึงเจ็ดปีในการก้าวขึ้นสู่ตำแหน่ง สูงสุดของข้าราชการประจำ คือ ชี 11

ในช่วงที่เป็นผู้ช่วยปลัดทบวงมหาวิทยาลัยและรองปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ได้รับมอบหมายให้เข้าไปช่วยจัดตั้งมหาวิทยาลัย เทคโนโลยีสุรนารีและมหาวิทยาลัยลักษณ์ จนสำเร็จลุล่วง แล้วก็ถอยออกจาก

เมื่อเป็นรองปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ฟ้าลิขิตให้เข้าไปมีบทบาทในการจัดตั้งมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง และจัดตั้งได้สำเร็จ สามารถเปิดดำเนินการได้เมื่อเป็นปลัดทบวงมหาวิทยาลัยแล้ว และถึงแม้ว่าจะเปิดดำเนินการได้แล้ว ความผูกพัน ความมุ่งมั่น และความตั้งใจ ที่จะทำให้มหาวิทยาลัยแห่งนี้เป็นมหาวิทยาลัยที่ดีที่สุดอีกแห่งหนึ่งของประเทศไทย และสมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ที่ได้นำพระนาม “แม่ฟ้าหลวง” มาเป็นนามมงคลของมหาวิทยาลัย ก็ยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง ประกอบกับได้ดำรงตำแหน่งปลัดทบวงมหาวิทยาลัยมานานถึงปีสิบเดือน สิบวัน ซึ่งเป็นเวลานานพอสมควรแล้ว ประกอบกับความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในขณะนั้น จึงได้ลาออกจากตำแหน่งปลัดทบวงมหาวิทยาลัย มาดำรงตำแหน่งอธิการบดี และผูกพันกับมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงจนถึงปัจจุบัน

การทำงานที่มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงมิได้ถือว่าเป็นหน้าที่ แต่เป็นความอยากรู้ที่จะทำให้มหาวิทยาลัยแห่งนี้ดีที่สุด มิได้ทำเพื่อหวังชื่อเสียง หรือเงินทอง แต่ต้องการทำให้มหาวิทยาลัยแห่งนี้เป็นที่รู้จักยอมรับ และเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำของภูมิภาคและของโลกเท่านั้น การดำเนินการและความคิดใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น ตลอดระยะเวลาสิบเจ็ดปี ที่ผ่านมา หลายอย่างเหมือนฟ้าลิขิตให้สามารถคิดและทำได้สำเร็จ พระบารมีสมเด็จย่ามีส่วนสำคัญที่ทำให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความราบรื่น มีคนเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยดำเนินไปด้วยความราบรื่น ทั้งทางด้านวิชาการ การปฏิบัติการ และการสนับสนุนด้านเงินทุน ดังนั้น ความสำเร็จทั้งหลายทั้งปวงคงมิใช่เกิดจากตัวเราแต่ผู้เดียว

จากเด็กบ้านนอกที่จังหวัดนครนายก กว่าจะเดินทางมาถึงหลักแห่งที่ดอยแส่ได้ ได้ฝ่าฟันปัญหาและอุปสรรคต่างๆ มากมาย มีทั้งความขึ้นชื่อและความสำเร็จ มีทั้งคนชื่นชมและตำหนิ แต่ด้วยความมั่นหมายที่จะทำให้ลื่งต่างๆ นั้นสำเร็จลุล่วง และเกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมมากที่สุด จึงทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างผ่านพ้นมาด้วยดี ณ วันนี้

ที่ดอยแส่่น จึงเป็นวันที่นักอุปถัมภ์ตัวเองว่า ได้ทำสิ่งที่ดีที่สุดให้กับบ้านเมืองแล้ว ความประณานต์จากนี้ไป ก็เพียงแต่อยากเห็นมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ณ ดอยแส่่น มีความเติบโตไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

บนเส้นทางแห่งความสำเร็จ มีความเห็นอย่าง ความขมขื่น ความทุกษ์ และความสุข วนเวียนผ่านมาเป็นช่วงๆ ได้งานได้ตัวแห่งในชีวิตที่ไม่เคยคาดฝัน แต่เมื่อเหตุการณ์ผ่านมาจนถึงวันนี้ จึงรู้สึกว่า สิ่งที่ขาดหายไป คือ ความสุขในชีวิตล้วนตัวและครอบครัว ไม่เคยได้อยู่กับครอบครัวโดยใกล้ชิด ไม่เคยอยู่ด้วยกันนานๆ ชีวิตเดินทุ่งมุ่งแต่งงาน ไข่ควายหาความสำเร็จ เพื่อสร้างตนเองให้ก้าวหน้าและมีฐานะ ทราบจนวันนี้เมื่ออายุหกสิบห้าปี ครอบครัวจึงพูดว่า “เขามีได้ต้องการซื้อเลียงหรือเงินทอง แต่ต้องการความสุขในชีวิตมากกว่า” ฟังแล้วถึงกับอึ้ง แต่ก็สายไปแล้ว แต่พวกเขารอเราและมีได้เป็นอุปสรรคในการทำงานที่ผ่านมาเลย แต่ถึงอย่างไรก็ตาม จนถึงวันนี้ ก็ยังอุทิศตัวและเวลาให้กับมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงอย่างเต็มที่ กล่าวได้ว่า ภาระและลูกมีส่วนสำคัญที่ทำให้เราทุ่มเทให้กับงานได้อย่างเต็มที่ โดยมิเคยบ่นว่า และมีได้ทำตัวเป็นภาระให้ต้องกังวลแต่อย่างใด แต่โดยข้อเท็จจริงแล้วก็เป็นสิ่งที่ไม่สมควร

ชีวิตการทำงานที่ดอยแส่่น เป็นช่วงชีวิตที่มีความสุขที่สุด หลังจากเดินทางมาจากนายนภกสินสองปี ขอบคุณปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในอดีตที่เป็นกำลังใจให้ต่อสู้และไม่ท้อถอย ขอบคุณผู้บังคับบัญชาทุกคนที่ให้มหัศรีน ให้การสนับสนุน และให้คำชี้แนะ ขอบคุณพนักงานมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงทุกคน โดยเฉพาะยุคแรกๆ ที่ได้พันฝ่าอุปสรรค ทำงานหนัก และอดทนมาด้วยกัน ด้วยความเชื่อมั่นว่า เราจะเติบโตเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำ ขอบคุณภาระและลูกทุกคนที่ให้การสนับสนุนในการทำงานอย่างเต็มที่ ขอบคุณญาติพี่น้องทุกคนที่ช่วยเหลือเกื้อกูลทุกอย่าง รวมทั้งให้ได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียน และขอบคุณเป็นที่สุดสำหรับแม่ที่ให้กำลังใจและหนุนแนนอย่างมากโดยตลอด สำหรับพ่อผู้ให้กำเนิด แต่ไม่มีโอกาสได้เลี้ยงดู ก็ถือเป็นพระคุณอย่างที่สุดที่ได้ถ่ายทอดสติปัญญา และความเป็นคนดีไว้ในสายเลือด

พระมหาทิติชัย วชิรเมธี
ได้มีเมตตา เสียนมุทิตากรวีให้ ในโอกาสสัมสถาปนาอธิการบดีเป็นครั้งที่ 4
เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2558

ມຸຖືຕາກວີ ແດ້
ຮສ.ດຣ. ວັນຊີຍ ຄິරິຈະນະ
ອົງການບດີຜູກໂຄດັ່ງມາວິທຍາລິຍແມ່ພໍາຫລວງ

ວັນ-ຝັນຕົກແດດເຂົ້າ ຖຸສາຍ
ຫັຍ-ອຸທິສໄກກາຍ ກ່ອສ້າງ
ຄິຣ-ສຽບພສວສັດຄົດວາຍ ໄກຍປະເທດພ່ອ¹
ໜະ-ອຸປະສົງຄມ້າງ ມ່ອນແມ້ນ ເມືອງສວຽບ

ເບາຄື່ອໄຈຣຄນໜຶ່ງຊື່ອຸທິສ
ວາງຊີວິຕເປັນເຄີມພັນໄມ່ຫວັນໄຫວ
ຂອບືດກອງຫລັງອົງການພະຈຳນະກັບ
ນ້ອມດວງໃຫເທີດແນ່ພໍາບາຣມີ
ນີ້ຄື່ອງຈານເຫັນຄຣກຍກສຸມຮູ
ຈານບຳເພື່ອທຸກກົງຢາສ່າງເຄົງ
ຈານສ້າງບ້ານແປງເມືອງເຮືອງຮູຈີ
ຈານມັນແກ່ງມູນຍ່ອງພຸທົມພັງສີ

ຄ່ອຍຄ່ອຍຄົດຄ່ອຍຄ່ອຍເກົ່ນທຸກເສັ້ນຫຼູ້
ຄ່ອຍຄ່ອຍພໍາຫຼຸກພົງໜານາມຕາມປະສົງຄົ່ງ
ຄ່ອຍຄ່ອຍນຸກຄ່ອຍຄ່ອຍນັ້ນຫັ້ນປ່າດງ
ຄ່ອຍຄ່ອຍລົງເສາເອກເສກຕໍານານ
ກື້ອຕໍານານກາລົງຫລັກປັກປັງຢູ່
ກື້ອມຫາວິທຍາລິຍໄກຍກລ່າວຫານ
“ແນ່ພໍາຫລວງ” ປົງປະໂຍ້ນໄປປະປະການ
ໂດຍອາຈາຍໜ້ານ “ວັນຊີຍ” ໃນໃຈຄນ

พระมหาทิติชัย วชิรเมธี
10 ມີຖຸນາຍນ 2558

พระอาจารย์ ว.วชิรเมธี ได้มีเมตตามอบรางวัลเชิดชู พ่อ-ครู ของแผ่นดินให้ เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2538
 ณ ศูนย์วิปัสสนาสาがらไรเชิญตะวัน

ภาคนาง

• ความทรงจำกันแม่ บุญฟูง ศิริชนา •

พาแม่เที่ยวสวนหลวง ร. 9

พาแม่ขึ้นรถไฟฟ้า BTS ที่สถานีหมอชิต ก่อนเปิดดำเนินการ ปี 2541

พาแม่เที่ยวดอยตุง ปี 2542

ที่พักบนดอยตุง ปี 2542

แม่ร่วมมอบทุนการศึกษาแก่นักศึกษามหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ปี 2542

พิธีอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุ เพื่อบรรจุในพระเกศา马拉พระพุทธรูปพระเจ้าล้านทองเฉลิมพระเกียรติ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระพุทธรูปประจำมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

พิธีสถาปนาอธิการบดีมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง สมัยที่ 4 วันที่ 10 มิถุนายน 2558

พลเอก สำราญ ชูครี
นายกสภามหาวิทยาลัย

กรรมการสภามหาวิทยาลัย (2556-2558)

1. พลเอก สำราญ ชูครี	นายกสภามหาวิทยาลัย
2. ศาสตราจารย์ ดร. ยอดหน้ายิ่ง เทพธรานนท์	อุปนายกสภามหาวิทยาลัย
3. เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา	กรรมการสภามหาวิทยาลัยโดยตำแหน่ง
4. อธิการบดีมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	กรรมการสภามหาวิทยาลัยโดยตำแหน่ง
รองศาสตราจารย์ ดร. วันชัย คิริชนา	
5. ประธานกรรมการส่งเสริมกิจกรรมมหาวิทยาลัย	กรรมการสภามหาวิทยาลัยโดยตำแหน่ง
นายทวิช เตชะนานาภกุล	
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มารวย ผลุงสิทธิ์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
7. พล.ต.อ. ดร. ประสาณ วงศ์ใหญ่	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
8. นายสุนทร อรุณานนท์ชัย	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
9. ศาสตราจารย์ ดร. นักสิทธิ์ គุ้มนาชัย	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
10. ศาสตราจารย์พิเศษ สมชาย พงษ์ชา	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
11. ศาสตราจารย์ ไชยยศ เหงะรัชตะ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
12. นายไกรสร จันคิริ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
13. นายประเสริฐ พุ่งกุมาร	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
14. นายชัย โสกวนพนิช	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
15. นายสังคราม ชีวประวัติดำรงค์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
16. นายสุเมธ ตันธุวนิตย์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
17. นายพิทูร พุ่มหริรัญ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
18. รองศาสตราจารย์ ดร. ชัยพร วัฒนคิริ	กรรมการประเภทผู้บริหาร
19. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัครา อัครนันธิ	กรรมการประเภทผู้บริหาร
20. รองศาสตราจารย์ สุปราณี อัทธเสรี	กรรมการประเภทผู้บริหาร
21. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พญ. มิตรา คลาสลี	กรรมการประเภทคณาจารย์ประจำที่ปรึกษาสภามหาวิทยาลัย
22. รองศาสตราจารย์ ดร. สรบุศย์ รุ่งโรจน์สุวรรณ	กรรมการประเภทคณาจารย์ประจำที่ปรึกษาสภามหาวิทยาลัย
23. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาวิณี รอดคีน	กรรมการประเภทคณาจารย์ประจำที่ปรึกษาสภามหาวิทยาลัย
24. นายประจวบ ไชยล้านนา	
25. นายแสงวุฒิ เครือวิวัฒนกุล	
26. นายเรียน นราดิศร	
27. นางพรทิพย์ ภูติโยธิน	เลขานุการสภามหาวิทยาลัย

กรรมการสภามหาวิทยาลัย และผู้ได้รับพระราชทานปรัชญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (บางส่วน)

คณะผู้บริหารที่ร่วมทำงานด้วยกันมาในวาระต่างๆ

ผู้บริหารมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
ในช่วงการดำรงตำแหน่งรักษาการแทนอธิการบดี
ของรองศาสตราจารย์ ดร. วันชัย ศิริชนา
ตั้งแต่ 20 ตุลาคม พุทธศักราช 2541

1. รองศาสตราจารย์ ดร. วันชัย ศิริชนา	รักษาการแทนอธิการบดี
2. รองศาสตราจารย์ สุปรีชา หิรัญโировิช	รักษาการแทนรองอธิการบดีฝ่ายบริหาร
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปริฒนา ประทีปะเสน	รักษาการแทนรองอธิการบดีฝ่ายบริหาร
4. รองศาสตราจารย์ ดร. มณฑล สงวนเสริมครุ	รักษาการแทนรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย
5. ศาสตราจารย์ ดร. กิตติชัย วัฒนานนิกุจ	รักษาการแทนรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมศักดิ์ เอี่ยมครีทอง	รักษาการแทนรองอธิการบดีฝ่ายปฏิบัติการ
7. ศาสตราจารย์ ดร. ธรรมศักดิ์ สมมาตย์	รักษาการแทนรองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา
8. รองศาสตราจารย์ ดร. ปรีชา อุปโยคิน	รักษาการแทนคณบดีสำนักวิชาวิทยาการจัดการ
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เรืองเดช วงศ์หล้า	รักษาการแทนคณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมศักดิ์ เอี่ยมครีทอง	รักษาการแทนคณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ
11. ดร. ศรัณย์ โปษยะจินดา	รักษาการแทนคณบดีสำนักวิทยาศาสตร์
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อัญชลี วงศ์หล้า	รักษาการแทนคณบดีสำนักวิชาศิลปศาสตร์
13. รองศาสตราจารย์ ดร. ปรีชา อุปโยคิน	รักษาการแทนคณบดีสำนักวิชาศิลปศาสตร์
14. รองศาสตราจารย์ ยุทธนา สมิตะสิริ	รักษาการแทนคณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร
15. ดร. สุธี วัฒนศิริเวช	รักษาการแทนผู้อำนวยการศูนย์เครื่องมือ
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
16. นางเพ็ญสุวรรณ นาคประชชา	รักษาการแทนผู้อำนวยการศูนย์บรรณสารและ
สื่อการศึกษา
17. รองศาสตราจารย์ เพชร仇恨ส์ โชคกอภา	รักษาการแทนผู้อำนวยการศูนย์คอมพิวเตอร์

**ผู้บริหารมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
ในช่วงการดำเนินการบดีของรองศาสตราจารย์ ดร. วันชัย ศิริชนา
วาระที่ 1
2 ตุลาคม พุทธศักราช 2544 - 1 ตุลาคม พุทธศักราช 2548**

1. รองศาสตราจารย์ ดร. วันชัย ศิริชนา	อธิการบดี
2. ศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ จินายัน	ที่ปรึกษาอธิการบดีด้านวิชาการและวิจัย
3. นายชาลี มงคลรัตน์	ที่ปรึกษาอธิการบดีด้านอาคารสถานที่
4. นายจิโรจน์ สุกapheng	ที่ปรึกษาอธิการบดีด้านอาคารสถานที่
5. รองศาสตราจารย์ ดร. เทอด เทคประทีป	รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปริญญา ประทีปะเสน	รองอธิการบดีฝ่ายปฏิบัติการ
7. นางศานสนีย์ ศิริชุมแสง	ผู้ช่วยอธิการบดี
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนันทา พาเมรօ	ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย
9. นางพรพิพิญ ภูติโยธิน	ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายบริหาร

ผู้บริหารมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
ในช่วงการดำรงตำแหน่งอธิการบดีของรองศาสตราจารย์ ดร. วันชัย ศิริชนา
วาระที่ 2

2 ตุลาคม พุทธศักราช 2548 - 1 ตุลาคม พุทธศักราช 2552

1. รองศาสตราจารย์ ดร. วันชัย ศิริชนา	อธิการบดี
2. ศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ จินายน	ที่ปรึกษาอธิการบดีด้านวิชาการและวิจัย
3. นายจิโรจน์ สุกภาพพงศ์	ที่ปรึกษาอธิการบดีด้านอาคารสถานที่
4. อาจารย์ พูจิวรา โอลิซีกุ	ที่ปรึกษาอธิการบดีด้านวิชาการ
5. นายโ-domเดช บุนนาค	ที่ปรึกษาอธิการบดีด้านกิจการต่างประเทศ
6. นางคันสนีย์ คีตะปันย์	ที่ปรึกษาอธิการบดีด้านประชาสัมพันธ์ และสื่อสารมวลชน
7. รองศาสตราจารย์ ดร. เทอด เทศประทีป	รองอธิการบดี
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปริญดา ประทีปะเสน	รองอธิการบดี
9. รองศาสตราจารย์ นรีวรรณ จินตakanan	รองอธิการบดี
10. นางพรทิพย์ ภูติโยธิน	รองอธิการบดี
11. รองศาสตราจารย์ กัลยาณ สาธิธรรมada	รองอธิการบดี
12. รองศาสตราจารย์ นาวาอากาศเอก ยุทธนา ตระหน่งาน	รองอธิการบดี
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปาน พิมพา	รองอธิการบดี
14. นายชาลี มงคลรัตน์	ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายบริหาร

ผู้บริหารมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
ในช่วงการดำรงตำแหน่งอธิการบดีของรองศาสตราจารย์ ดร. วันชัย ศิริชนา
วาระที่ 3
29 เมษายน พุทธศักราช 2554 – 28 เมษายน พุทธศักราช 2558

1. รองศาสตราจารย์ ดร. วันชัย ศิริชนา	อธิการบดี
2. รองศาสตราจารย์ ดร. เทอด เทคประทีป	ที่ปรึกษาอธิการบดี
3. นายชัยสวัสดิ์ กิตติพรไพบูลย์	ที่ปรึกษาอธิการบดี
4. ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.วิชัย บุญแสง	ที่ปรึกษาอธิการบดี
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปริฒนา ประทีปะเสน	ที่ปรึกษาอธิการบดี
6. นายจิโรจน์ สุภาพพงษ์	ที่ปรึกษาอธิการบดี
7. นายสิน พวงสุวรรณ	ที่ปรึกษาอธิการบดี
8. นายโภกส เอียววิชัย	ที่ปรึกษาอธิการบดี
9. นายสุวิทย์ สิมະกุล	ที่ปรึกษาอธิการบดี
10. นายธีระยุทธ์ หล่อเลิศรัตน์	ที่ปรึกษาอธิการบดี
11. นายสมชาย คูสุวรรณ	ที่ปรึกษาอธิการบดี
12. นายธนา เนียมร้อจฉริยะ	ที่ปรึกษาอธิการบดี
13. นายโ-domเดช บุญนาค	ที่ปรึกษาอธิการบดี
14. นางพรทิพย์ ภู่ติโยธิน	รองอธิการบดี
15. รองศาสตราจารย์ กัลลณา สาธิตรชาดา	รองอธิการบดี
16. รองศาสตราจารย์ นavaอาภาสเอก ยุทธนา ตระหง่าน	รองอธิการบดี
17. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นavaอาภาสเอก ดร. ธงชัย อุยญาติวงศ์	รองอธิการบดี
18. รองศาสตราจารย์ ดร. ชยាបร วัฒนศิริ	รองอธิการบดี
19. รองศาสตราจารย์ ชุมนะ รุ่งปัจฉิม	รองอธิการบดี
20. ดร. พนม วิญญาよう	รองอธิการบดี
21. ดร. ร่มเย็น ໂກໄศຍກานນທ	รองอธิการบดี
22. ดร. มัชณิมา นราดิศร	ผู้ช่วยอธิการบดี
23. ดร. ผลินทร์ ชีรานันท	ผู้ช่วยอธิการบดี
24. ดร. พรรณร์ พรมนาราท	ผู้ช่วยอธิการบดี
25. ดร. พันธ์ศิริ สุทธิลักษณ์	ผู้ช่วยอธิการบดี
26. ดร. สิริรุ่ง วงศ์สกุล	ผู้ช่วยอธิการบดี
27. ดร. สุวรรณा เดชาทัย	ผู้ช่วยอธิการบดี

**ผู้บริหารมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
ในช่วงการดำรงตำแหน่งอธิการบดีของรองศาสตราจารย์ ดร. วันชัย ศิริชนา
วาระที่ 4
29 เมษายน พุทธศักราช 2558 – ปัจจุบัน**

อธิการบดี

รองศาสตราจารย์ ดร. วันชัย ศิริชนา

รองอธิการบดี

นางพรพิพย์ ภูติโยธิน

รองศาสตราจารย์ ดร. ชาญพร วัฒนคิริ

และรักษาการแทนคณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ

รองศาสตราจารย์ ชุมนะ รุ่งปัจฉิม

รองศาสตราจารย์ นavaอาภาสเอก ยุทธนา ตระหง่าน

อาจารย์ ดร. ประภัสสร ดำรงกุล อึ้งวณิชยพันธ์

รองศาสตราจารย์ ดร. ดรุณี วัฒนคิริเวช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มัชลมิมา นราดิศร

และรักษาการแทนคณบดีสำนักวิชาอุตสาหกรรมเกษตร

อาจารย์ ดร. พนม วิญญาวงศ์

อาจารย์ ดร. ร่มเย็น โภไศยกานนท์

อาจารย์ ดร. พรพรรณรุ่ว พรหมนา Rath

ผู้ช่วยอธิการบดี

อาจารย์ ดร. ฉัตรฤดิ จองสุรีย์กาส

และคณบดีสำนักวิชาการจัดการ

อาจารย์ ดร. สิริรุ่ง วงศ์สกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พันธ์สิริ สุทธิลักษณ์

อาจารย์ ดร. สุวรรณा เดชาทัย

คณบดี

ศาสตราจารย์ ดร. ไฟโรมัน กัมพูสิริ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัครา อัครนันธิ

คณบดีสำนักวิชานิติศาสตร์

คณบดีสำนักวิชาศิลปศาสตร์

อาจารย์ ดร. อมร โควาทรกิจ
 รองศาสตราจารย์ ดร. รัชนี สรรเสริญ
 อาจารย์ ดร. ภานุพงษ์ ใจดี
 รองศาสตราจารย์ สุปรานี อัทธเลรี
 นายแพทย์ ไพศาล รัมณียธรรม
 พลโท ศ.เกียรติคุณ นายแพทย์ นพดล วรอุไร
 รองศาสตราจารย์ ทันตแพทย์ ทะนง ฉัตรอุทัย
 รองศาสตราจารย์ ดร. คิริพร วัชชวัลคุ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปราณี โชคชิตลัมพันธ์

นางสาวพนmorph โพธิวงศ์

รักษาการแทนคณบดีสำนักวิชาชีวฯศาสตร์
 คณบดีสำนักวิชาชีวฯศาสตร์สุขภาพ
 คณบดีสำนักวิชาชีวฯศาสตร์เครื่องสำอาง
 คณบดีสำนักวิชาพยาบาลศาสตร์
 คณบดีสำนักวิชาเวชศาสตร์ชะลอวัยและฟื้นฟูสุขภาพ
 คณบดีสำนักวิชาแพทยศาสตร์
 คณบดีสำนักวิชาทันตแพทยศาสตร์
 รักษาการแทนคณบดีสำนักวิชานวัตกรรมสังคม
 คณบดีสำนักวิชาจีนวิทยา

หัวหน้าสำนักงานสภามหาวิทยาลัย

บัตรประจำตัวในตำแหน่งต่างๆ

ปลัดมหาวิทยาลัย

อธิการบดีมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

สมัชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ประวัติ
รองศาสตราจารย์ ดร. วันชัย ศิริชนา

(ลายเซ็น)

ชื่อ: นายวันชัย ศิริชนา

วันเกิด: 24 ธันวาคม 2486 **สถานที่เกิด:** จังหวัดนครนายก

วันบรรจุเข้ารับราชการครั้งแรก: 31 ตุลาคม 2510
ตำแหน่งอาจารย์ คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การศึกษา :

ปริญญาเอก	: ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (อุดมศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2536)
	: ปริญญาบัตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน รุ่นที่ 6 (2537)
ปริญญาโท	: M.S. (PRINTING TECHNOLOGY), ROCHESTER INSTITUTE OF TECHNOLOGY, N. Y. (2518)
	: พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (ธุรกิจประศาสนศาสตร์) สถาบันบัณฑิต-
	พัฒนบริหารศาสตร์ (2515)
ปริญญาตรี	: วิทยาศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยม) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2510)
ประกาศนียบัตร	: วุฒิบัตรหลักสูตรนักบริหารระดับสูงของ ก.พ. รุ่นที่ 10
วุฒิบัตรวิทยาลัยตลาดทุน รุ่นที่ 8 (วตท.)
มัธยมศึกษา	: โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย
ประถมศึกษา	: โรงเรียนกรุงเทพวิทยาลัยและโรงเรียนประชาบาลวัดครีนาวา

ประสบการณ์

การบริหาร

- อธิการบดีมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง (9 พฤษภาคม 2554 - ปัจจุบัน)
- อธิการบดีมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง (2 ตุลาคม 2544 - 1 ตุลาคม 2552)
- ประธานคณะกรรมการบริหารสมาคมสถาบันการศึกษาขั้นอุดมแห่งภูมิภาคเอเชียตะวันออก (2551-2552)
- ประธานที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (2550)
- ประธานเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN) คนแรก (2540-2544)
- ประธาน SEAMEO RIHED (2540-2544)
- สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (2549-2551)
- ปลัดทบทวนมหาวิทยาลัย (22 ม.ค. 2540 - 1 ตุลาคม 2544)
- รักษาการแทนอธิการบดี มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง (3 ธ.ค. 2541 - 31 ก.ค. 2544)
- รักษาการแทนอธิการบดี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (20 พ.ย. 2542 - 21 มี.ค. 2543)
- รองปลัดทบทวนมหาวิทยาลัย (31 ส.ค. 2536 - 21 ม.ค. 2540)
- ผู้ช่วยปลัดทบทวนมหาวิทยาลัย (13 ธ.ค. 2533 - 30 ส.ค. 2536)
- รักษาการแทนรองอธิการบดีฝ่ายบริหาร มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ (1 มิ.ย. 2536 - 1 ก.ค. 2538)
- ผู้อำนวยการสำนักงานบริหารโครงการจัดงานแสดงเกษตรและอุตสาหกรรมของโลกโดยรัฐบาลไทย (2533-2538)
- รักษาการแทนรองอธิการบดีฝ่ายบริหาร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (15 มี.ค. 2536 - 21 พ.ค. 2536)
- รักษาการแทนรองอธิการบดีฝ่ายกิจการพิเศษ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (17 ก.ย. 2533 - 14 มี.ค. 2536)
- รองอธิการบดีฝ่ายปฏิบัติการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2525-2532)
- อาจารย์ประจำคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2510-2530)
- อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2530-2533)
- ผู้อำนวยการสำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2529-2531)
- ผู้จัดการโรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2518-2533)

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

1. มหาวิรรมงกุฎ (มหา.)
2. มหาปรมารณ์ช้างเผือก (มหาปช.)
3. เครื่องราชอิสริยาภรณ์จากประเทศออสเตรีย (The Decoration Golden Cross of Austria)
4. เครื่องราชอิสริยาภรณ์จากประเทศฝรั่งเศส (The Decoration PALMES
ACADEMIQUES of France)

รางวัล

1. รางวัล อารีย์ เสมประสาท (ศิษย์เก่าดีเด่น) โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย
2. นิสิตเก่าดีเด่น คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2537)
3. ศิษย์เก่าอุดมศึกษาดีเด่น คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2540)
4. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (สาขาวิชาจัดการ) มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ (2558)
5. รางวัลเชิดชู พ่อ-ครู ของแผ่นดิน โดย พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี ศูนย์วิปัสสนาสากล ไร์เชิลตะวัน

อื่นๆ

1. ประธานมูลนิธิเงินทุนงานแสดงการพิมพ์แห่งประเทศไทย
2. ประธานมูลนิธิ 100 ปี สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
3. ประธานมูลนิธิมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงเพื่อการพัฒนาครูชนบท
4. ประธานชมรมส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีจังหวัดเดิมแห่งประเทศไทย
5. สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติกรรมการในสภานิติบัญญัติแห่งชาติ 16 ชุด (2549-2551)
6. นายกสมาคมนักเคมีเครื่องสำอางแห่งประเทศไทย
7. กรรมการบริหารสถาบันงื้อประสารณรัฐประชานเจน

คำดาวน์ ดอกไม้ประจำมหาวิทยาลัย

ต้นไม้มีแต่ให้
ให้อาหาร ให้ท้อญัติอาศัย ให้ยารักษาโรค ให้พลังงาน
เพื่อให้มนุษย์มีชีวิตอยู่รอด และปลดภัย

ต้นไม้มีเม่เคย์ทำร้ายใคร
มนุษย์ต่างหาก เป็นผู้ที่ทำลายต้นไม้และป่าไม้มาโดยตลอด
หากมีจิตสำนึกดี คิดดี จะช่วยกันปลูกป่า และรักษาป่าเดิม

วันชัย ศิริชนา

กระบวนการผลิตหนังสือเล่มเบื้องหลังสีฟ้า
ด้วยการซัดเย็บปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก 100%
225 kg CO₂eq/Unit